ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ

Τεύχος 7







ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ





ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ
Τεύχος 2-3





ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ
Τεύχος 4



ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εισαγωγή

Εκλεισαν περίπου 3 χρόνια από την έκδοση της ΑΝΑΡΧΙΚΗΣ ΘΕΩΡΗΣΗΣ στην κατεύθυνση συμβολής της στην προώθηση της εξεγερτικής απόπειρας και της αντίστοιχης στάσης σε συγκεκριμένες κοινωνικές πρακτικές.

Μια περίοδος, στην οποία οι κοινωνικοί απελευθερωτικοί αγώνες, σε κάθε γωνιά της γης, κατέδειξαν, ότι τα λείψανα του ιδεολογικού οπλοστασίου της κυριαρχίας δεν είναι ικανά να τη διασφαλίσουν και να αποτρέψουν το ξέσπασμα επερχόμενων και επαναλαμβανόμενων εξεγέρσεων.

Υπάρχει μια πραγματικότητα συγκρούσεων, κοινωνικών αγώνων και εξεγερσιακών καταστάσεων ενάντια στο κράτος και τους θεσμούς - μηχανισμούς του (σωματεία, συνδικάτα, φορείς κ.λπ.) από διάφορα κοινωνικά κομμάτια που δεν ελέγχονται από την λογική και τα προτάγματα της εξουσίας, και που συνθέτουν με πραγματικούς και άμεσους τρόπους την αντίθεσή τους ενάντια στην κυριαρχία και την εκδηλώνουν συγκεκριμένα. Κι αυτό είναι κάτι που κανείς δεν μπορεί να το αμφισβητήσει.

Είχαμε εκτιμήσει, λοιπόν, ότι οι Αναρχικοί δεν είναι υποχρεωμένοι να συντηρούν και ν' αναπαράγουν κατεστημένες, παγιοποιημένες απόψεις και πρακτικές όπως π.χ. αυτή του κινήματος, ούτε επίσης να πολεμούν με δα-

ναι τυχαίο, ότι δεν έχει επιλεχθεί η οποιαδήποτε στεγνή μεταφορά απόψεων και το ανάστημα τους, ούτε οι όποιες μεταφράσεις (χωρίς να υποτιμιέται η λειτουργικότητα που αυτές πολλές φορές μπορούν να έχουν).

Η αποσαφήνιση και ενός είδους απολογισμός μπορεί ν' αναζητηθεί μόνο στην αμφίδρομη σχέση και τη συμβολή της συγκεκριμένης προσπάθειας με τη συνολικότερη απόπειρα συγκρότησης και οργάνωσης της αδιάλλειπτης συμμετοχής των Αναρχικών στον Κοινωνικό Πόλεμο. Η προώθηση και ενδυνάμωση των οργανωμένων παρεμβάσεων με την ενοποίηση, επιλογή των σημείων της κοινωνικής αντιπαράθεσης, η σύνθεση των κοινωνικών αντιθέσεων ενάντια στο Κράτος, η απόπειρα αναστολής των αδυναμιών αλλά και η μη καταστολή και τόνωση της επικινδυνότητας των αυθόρμητων εκδηλωμένων αποπειρών δεν έμειναν στα χαρτιά.

Τη στιγμή μάλιστα που ολόγυρα επικρατούσε ασφυκτικά είτε ο άκρατος ρεφορμισμός παρέα με τον πολιτικάντικό τυχοδιωκτισμό που προσπαθούσαν να γιγαντώσουν «τον διαπραγματευτικό κοινωνισμό» και την ηττοπάθεια, είτε ο εναλ- λακτιζόμενος συναυλιαζόμενος παρεϊσμός που υιοθετημένος και πιασμένος χέρι- χέρι μ' όλη τη θεσμική δημοκρατική ευαισθητοποιούμενη σκατίλα

Εκλεισαν περίπου 3 χρόνια από την έκδοση της ΑΝΑΡΧΙΚΗΣ ΘΕΩΡΗΣΗΣ στην κατεύθυνση συμβολής της στην προώθηση της εξεγερτικής απόπειρας και της αντίστοιχης στάσης σε συγκεκριμένες κοινωνικές πρακτικές.

Μια περίοδος, στην οποία οι κοινωνικοί απελευθερωτικοί αγώνες, σε κάθε γωνιά της γης, κατέδειξαν, ότι τα λείψανα του ιδεολογικού οπλοστασίου της κυριαρχίας δεν είναι ικανά να τη διασφαλίσουν και να αποτρέψουν το ξέσπασμα επερχόμενων και επαναλαμβανόμενων εξεγέρσεων.

Υπάρχει μια πραγματικότητα συγκρούσεων, κοινωνικών αγώνων και εξεγερσιακών καταστάσεων ενάντια στο κράτος και τους θεσμούς - μηχανισμούς του (σωματεία, συνδικάτα, φορείς κ.λπ.) από διάφορα κοινωνικά κομμάτια που δεν ελέγχονται από την λογική και τα προτάγματα της εξουσίας, και που συνθέτουν με πραγματικούς και άμεσους τρόπους την αντίθεσή τους ενάντια στην κυριαρχία και την εκδηλώνουν συγκεκριμένα. Κι αυτό είναι κάτι που κανείς δεν μπορεί να το αμφισβητήσει.

Είχαμε εκτιμήσει, λοιπόν, ότι οι Αναρχικοί δεν είναι υποχρεωμένοι να συντηρούν και ν' αναπαράγουν κατεστημένες, παγιοποιημένες απόψεις και πρακτικές όπως π.χ. αυτή του κινήματος, ούτε επίσης να πολεμούν με δανεικές αντιλήψεις ή με όρους εξουσιαστικούς, αλλά απελευθερωτικούς στην κατεύθυνση μάλιστα της σύνθεσης.

Η ανατρεπτική διεργασία είναι σίγουρα μια συνολική υπόθεση, επίπονη και επίμονη και έχει διαφανεί ότι είναι προτιμώτερο να μην αποδέχεται άκριτα και να πιθηκίζει απόψεις και πρακτικές που υπάρχουν, αλλά να τις εξετάζει κάτω από το πρίσμα της κοινωνικής απελευθερωτικής λειτουργικότητάς τους και είτε να τις διατηρεί, είτε να επιβοηθά ακόμα και στο μαρασμό τους.

Από την άλλη πλευρά, τουλάχιστον όσον αφορά τη συγκεκριμένη προσπάθεια στην οποία συμμετέχουμε, **σε καμμία περίπτωση η κατεύθυνση και το ζητούμενο δεν θα μπορούσε να ήταν η παραγωγή θεωρίας ή η κάλυψη «ενός θεωρητικού τομέα»**, όπως και αν νοείται κάτι τέτοιο και ακόμα περισσότερο η δημιουργία και ανάπτυξη θεωρητικών τάσεων ή εκπροσώπων μ' «ακτινοβολία».

Παράλληλα, η προσπάθεια ώστε η κατανόηση των συγκεκριμένων απόψεων που κατατίθενται, να μην είναι το αποκλειστικό προνόμιο καμμιάς ελίτ, είναι συνεχής. Χωρίς βέβαια αυτό να σημαίνει την έλλειψη αδυναμιών, που πολλές φορές πηγάζουν από τη δυσκολία της προσπάθειας. Το ξεπέρασμα τους, όμως, σίγουρα θ' αντανακλά και το μέγεθος της συμβολής.

Για να συνεχίσουμε, όμως, πρέπει να πούμε ότι δεν είναι τυχαίο, ότι δεν έχει επιλεχθεί η οποιαδήποτε στεγνή μεταφορά απόψεων και το ανάστημα τους, ούτε οι όποιες μεταφράσεις (χωρίς να υποτιμιέται η λειτουργικότητα που αυτές πολλές φορές μπορούν να έχουν).

Η αποσαφήνιση και ενός είδους απολογισμός μπορεί ν' αναζητηθεί μόνο στην αμφίδρομη σχέση και τη συμβολή της συγκεκριμένης προσπάθειας με τη συνολικότερη απόπειρα συγκρότησης και οργάνωσης της αδιάλλειπτης συμμετοχής των Αναρχικών στον Κοινωνικό Πόλεμο. Η προώθηση και ενδυνάμωση των οργανωμένων παρεμβάσεων με την ενοποίηση, επιλογή των σημείων της κοινωνικής αντιπαράθεσης, η σύνθεση των κοινωνικών αντιθέσεων ενάντια στο Κράτος, η απόπειρα αναστολής των αδυναμιών αλλά και η μη καταστολή και τόνωση της επικινδυνότητας των αυθόρμητων εκδηλωμένων αποπειρών δεν έμειναν στα χαρτιά.

Τη στιγμή μάλιστα που ολόγυρα επικρατούσε ασφυκτικά είτε ο άκρατος ρεφορμισμός παρέα με τον πολιτικάντικο τυχοδιωκτισμό που προσπαθούσαν να γιγαντώσουν «τον διαπραγματευτικό κοινωνισμό» και την ηττοπάθεια, είτε ο εναλ- λακτιζόμενος συναυλιαζόμενος παρεϊσμός που υιοθετημένος και πιασμένος χέρι- χέρι μ' όλη τη θεσμική δημοκρατική ευαισθητοποιούμενη σκατίλα βιάστηκε να τσιρίξει ότι «η ΑΝΑΡΧΙΑ πέθανε!!!».

Από την άλλη ο ατομικίστικος αυθορμητισμός ψάχνονας, ίσως ακόμα τα όριά του αρκουνταν να χλευάζει και να διαφοροποιείται έμπρακτα (απολύτως δικαιολογημένα) από εκείνους που προσάραξαν στους θάλαμους αναμονής της «μαζικότητας» βρίσκοντας το φάρμακο στην πολυσυλλεκτικότητα, αλλά και να ξορκίζει κάθε σκέψη για οργάνωση και συγκρότηση της δράσης όπως ο διάβολος το λιβάνι. Όσο για την αναγωγή σε πρόταγμα και την ιδεολογικοποίηση της «προσωπικής μαγκιάς» στην αντιπαράθεση με την εξουσία, ο ίδιος ο κοινωνικός ανταγωνισμός την άφησε έκθετη και «ανυπεράσπιστη».

Μ' όλα αυτά δεν σκοπεύουμε να διεκδικήσουμε το αλάθητο κανενός ιερατείου και ταυτόχρονα βρισκόμαστε πολύ μακριά απ' οποιαδήποτε στάση είτε παρατήρησης με το κυάλι των αγώνων των καταπιεσμένων ανθρώπων, είτε στο να εντρυφούμε στην εγκεφαλική επεξεργασία του «κοινωνιολογικού υλικού». Όποιοι κατάλαβαν ή ακόμα χειρότερα προσποιούνται ότι κατάλαβαν κάτι τέτοιο είναι γιατί αυτό ήθελαν να «δουν» ή αυτό τους είναι δυνατόν ν' αντιληφθούν.

Μέσα απ' αυτό το πρίσμα, λοιπόν, είναι εύκολο να προσεγγισθεί, και όχι μόνο, η εμμονή μας στην προώθηση της ουσιαστικής καθαρότητας των αναρχικών από-

ψεων που, όντας βαθιά αντιπολιτικές, δεν έρχονται σε καμμία περίπτωση ως μια ακόμα εκδοχή, ή ως η οποιαδήποτε «ακραία» έκφανση του «ευρύτερου επαναστατικού κινήματος», για να προσαρμόσουν και να προσαρμοστούν, να χρησιμοποιήσουν και να χρησιμοποιηθούν σ' οποιοδήποτε «επαναστατικό» παζάρι τακτικών προσεταιρισμών και δημοπρασιακών λογικών. Η Αναρχία δεν παζαρεύεται και βρίσκεται πολύ πέρα και ανέγγιχτη από συναλλαγματικές, εκπτώσεις και τακτικούς διακανονισμούς, και ούτε μπαίνει σε κανένα τσουβάλι για να ζυγιστεί σε καμμιά ζυγαριά κανενός «επαναστατικού» γιουσουρούμ. Γι' αυτό και ενοχλεί, συκοφαντείται και δέχεται επιθέσεις κάθε μορφής από το σύνολο της κυριαρχίας και από τις οποιεσδήποτε μπολιασμένες μ' εξουσιαστικές αντιλήψεις πολιτικές βδέλλες.

Γνωρίζουμε πολύ καλά (και δεν είμαστε οι μόνοι), ότι οι ανακατατάξεις, που πραγματοποιούνται από την πλευρά του συνόλου της κυριαρχίας, χαρακτηρίζονται και από τη βιαιότητα τους φυσικά, αλλά και από τους ραγδαίους ρυθμούς τους. Ακόμα, ότι **οι συνθήκες του Κοινωνικού Πόλεμου μεταβάλλονται λόγω της συνεχούς κατακτητικής διάθεσης της κυριαρχίας πάνω στην κοινωνία και της υπαρκτότητας της αδιάλλειπτης φθοράς, αντίστασης και δημιουργικής καταστροφής των σχεδίων, αλλά και των ανθρώπων της κυριαρχίας.**

Γι' αυτό και θ' αποφύγουμε με κάθε υπευθυνότητα την δημιουργία, ή την αντιγραφή συνταγών, χωρίς να λησμονούμε την πληθωρικότητα και το εύρος των κατατεθειμένων απόψεων και πρακτικών.

Μέσα λοιπόν στις συνθήκες του Κοινωνικού Πολέμου μπορούν ν' αναζητηθούν, να επαναδιαμορφωθούν και να δοκιμασθούν αντιλήψεις που θα προσδιορίσουν τη συμμετοχή σ' αυτόν.

Η λειτουργικότητά τους «κερδισμένη» και δοκιμασμένη στην πράξη καταθέτει τα «διαπιστευτήρια» της στους κοινωνικούς αγώνες, χωρίς να αναιρέσει ούτε για μια στιγμή, αλλά αλληλοδιαπλέκεται με την επικινδυνότητα της καθαρότητας του Αναρχικού Λόγου και Πρακτικής. Και ας μην βιαστούν οι διάφοροι «σημειολόγοι» να μας προσάψουν, ότι μετατοπίζουμε την επικινδυνότητα στην καθαρότητα και όχι στον ίδιο τον Αναρχικό Λόγο και Πρακτική, γιατί πλέον η ενόχληση τους είναι καταφανές ότι πηγάζει απ' αυτήν ακριβώς την πραγματικότητα: την λειτουργικότητα της αδιαλλαξίας, της μη διαπραγμάτευσης, της ολικής διαφοροποίησης και αντιπαράθεσης με τα πολιτικά τερτίπια, τους συνδικαλιστικούς ελιγμούς, την πολιτική τραμπάλα.

Η κυριαρχία και είναι κάτι που δεν πρέπει να ξεχνάμε, σ' ολόκληρη την αντιανθρώπινη διαδρομή της δεν παζάρεψε ποτέ, ούτε σκέφτηκε καν κάτι τέτοιο, την δυνατότητα να ελέγχει, να κατακρεουργεί, να υπάρχει σαν τέτοια. Μόνο την υποταγή επέβαλε με τους νόμους, τους θεσμούς, τους μπάτσους, τους δικαστές, τους πολιτικούς, τους δημοσιογράφους τους παπάδες και τους γελωτοποιούς της.

Η σύγκρουση και η εξέγερση μπορεί να πρέπει να γίνεται και να έχει στόχο κάθε γρανάζι της και όλα μαζί. Γιατί όλα τα γρανάζια της κυριαρχίας είναι απαραίτητα γι' αυτήν, για να μπορέσει να συνεχίσει να κινείται, να υπάρχει.

Όλοι μαζί οι καταπιεσμένοι ας συνεχίσουμε την επίθεση μ' όλα τα μέσα, κάθε στιγμή, με κάθε τρόπο, ας οργανώσουμε την επίθεσή μας, χωρίς να ξερογλείφουμε τα κόκκαλα που μας πετάνε κάθε φορά αυτοί που διαφεντεύουν τις ζωές των ανθρώπων.

Οι εξεγερμένοι θα «επισκεφθούμε» τα σαλόνια τους, τα πολιτικά γραφεία τους, τα Ανάκτορα τους, τη Βουλή τους, τα μαυσωλεία της εξουσίας, όλα εκείνα τα κτίρια με τις κεραίες, τα καλώδια και τις τηλεοράσεις, τα ψυχιατρεία, τα δικαστήρια, τις φυλακές, τις εκκλησίες τους όχι όμως για να προσκυνήσουμε, ούτε ως επαίτες, ούτε για να γυρέψουμε καμμία χάρη. Οι τύρανοι θα γευτούν και θ' αντικρύσουν αυτό που τρέμουν.

Γιατί οι καταπιεσμένοι δεν έπαψαν να σηκώνουν κεφάλι.

Γιατί ο αγώνας αυτός δεν ξεκίνησε για να μείνει στη μέση, γιατί δεν χάθηκε ποτέ.

Το δουλεμπόριο ζωών και συνειδήσεων δεν θα κρατήσει για πάντα. Το πάθος για την ελευθερία και τη ζωή είναι συνδεδεμένο με την ανθρώπινη φύση και όχι η εξουσία.

Η ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΠΟΤΕ ΔΕΝ ΕΧΑΣΕ
ΚΑΙ ΘΑ ΝΙΚΗΣΕΙ,
ΕΠΕΙΔΗ ΔΕΝ ΕΧΕΙ ΧΑΣΕΙ ΤΟΝ ΤΡΟΠΟ
ΝΑ ΜΑΘΑΙΝΕΙ ΚΑΙ ΠΕΡΠΑΤΑΕΙ
ΣΤΟ ΔΡΟΜΟ ΠΟΥ ΟΔΗΓΕΙ ΣΤΗΝ ΑΝΑΡΧΙΑ!

Μάρτης 1993 Συσπείρωση Αναρχικών
Αναρχικός Πυρήνας «Χωρίς Εξουσία»

πρακτότητας της αδιάλλειπτης φθοράς, αντίστασης και δημιουργικής καταστροφής των σχεδίων, αλλά και των ανθρώπων της κυριαρχίας.

Γι' αυτό και θ' αποφύγουμε με κάθε υπευθυνότητα την δημιουργία, ή την αντιγραφή συνταγών, χωρίς να λησμονούμε την πληθωρικότητα και το εύρος των κατατεθειμένων απόψεων και πρακτικών.

Μέσα λοιπόν στις συνθήκες του Κοινωνικού Πολέμου μπορούν ν' αναζητηθούν, να επαναδιαμορφωθούν και να δοκιμασθούν αντιλήψεις που θα προσδιορίσουν τη συμμετοχή σ' αυτόν.

Η λειτουργικότητά τους «κερδισμένη» και δοκιμασμένη στην πράξη καταθέτει τα «διαπιστευτήρια» της στους κοινωνικούς αγώνες, χωρίς να αναιρέσει ούτε για μια στιγμή, αλλά αλληλοδιαπλέκεται με την επικινδυνότητα της καθαρότητας του Αναρχικού Λόγου και Πρακτικής. Και ας μην βιαστούν οι διάφοροι «σημειολόγοι» να μας προσάψουν, ότι μετατοπίζουμε την επικινδυνότητα στην καθαρότητα και όχι στον ίδιο τον Αναρχικό Λόγο και Πρακτική, γιατί πλέον η ενόχληση τους είναι καταφανές ότι πηγάζει απ' αυτήν ακριβώς την πραγματικότητα: την λειτουργικότητα της αδιαλλαξίας, της μη διαπραγμάτευ-

τα πολιτικά γραφεία τους, τα [illegible] τους, τα μαυσωλεία της εξουσίας, όλα εκείνα τα κτίρια με τις κεραίες, τα καλώδια και τις τηλεοράσεις, τα ψυχιατρεία, τα δικαστήρια, τις φυλακές, τις εκκλησίες τους όχι όμως για να προσκυνήσουμε, ούτε ως επαίτες, ούτε για να γυρέψουμε καμμία χάρη. Οι τύρανοι θα γευτούν και θ' αντικρύσουν αυτό που τρέμουν.

Γιατί οι καταπιεσμένοι δεν έπαψαν να σηκώνουν κεφάλι.

Γιατί ο αγώνας αυτός δεν ξεκίνησε για να μείνει στη μέση, γιατί δεν χάθηκε ποτέ.

Το δουλεμπόριο ζωών και συνειδήσεων δεν θα κρατήσει για πάντα. Το πάθος για την ελευθερία και τη ζωή είναι συνδεδεμένο με την ανθρώπινη φύση και όχι η εξουσία.

ΗΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΠΟΤΕ ΔΕΝ ΕΧΑΣΕ
ΚΑΙ ΘΑ ΝΙΚΗΣΕΙ,
ΕΠΕΙΔΗ ΔΕΝ ΕΧΕΙ ΧΑΣΕΙ ΤΟΝ ΤΡΟΠΟ
ΝΑ ΜΑΘΑΙΝΕΙ ΚΑΙ ΠΕΡΠΑΤΑΕΙ
ΣΤΟ ΔΡΟΜΟ ΠΟΥ ΟΔΗΓΕΙ ΣΤΗΝ ΑΝΑΡΧΙΑ!

Μάρτης 1993 — Συσπείρωση Αναρχικών
Αναρχικός Πυρήνας «Χωρίς Εξουσία»

Οι κοινωνικές συγκρούσεις στην τρέχουσα πραγματικότητα

Α. Κοινωνικός ανταγωνισμός και σύγκρουση

Εξετάζοντας την τρέχουσα περίοδο κυριαρχίας και τους κοινωνικούς αγώνες στην Ελλάδα —και πιο συγκεκριμένα για το διάστημα των τριών τελευταίων χρόνων—, θα χρειαστεί να σταθούμε στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά που πήρε ο κοινωνικός ανταγωνισμός.

Η προσέγγιση των γεγονότων που αναπτύχθηκαν (κινητοποιήσεις, συγκρούσεις, κοινωνικοί αγώνες) θα μπορούσε να έχει, από μια πλευρά, τη σημασία ενός απολογισμού σε σχέση με τις διάφορες κοινωνικές επεμβάσεις (ιδιαίτερα των αναρχικών) και στη βάση των ήδη υπαρκτών και κατατεθειμένων εκτιμήσεων.

Πριν, όμως, προχωρήσουμε στα όσα σκοπεύουμε να καταθέσουμε νομίζουμε πως θα πρέπει να προσδιοριστεί κατά κάποιο τρόπο αυτό που ονομάζουμε κοινωνικό ανταγωνισμό, τόσο στη γενική του διάσταση, όσο και στην συγκεκριμένη μορφή που πήρε κατά την τελευταία περίοδο. Φυσικά, ένας τέτοιος προσδιορισμός δεν γίνεται με σκοπό να δοθεί κάποιος περιοριστικός ορισμός αλλά περισσότερο για να μπορέσει να διευκολυνθεί και συνεπώς να γίνει καλύτερα κατανοητή η εκτίμηση των γεγονότων.

ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΑΝΑΠΑΡΑΓΩΓΗ ΚΙ ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΡΧΙΑΣ

Πρώτιστα, είναι χρήσιμο να επισημάνουμε ότι, μέσα στις συνθήκες κυριαρχίας που υπάρχουν, βασικό ζήτημα για τους εξουσιαστές παραμένει η διατήρη-

λήσεων των εξουσιαστών πάνω στην κοινωνία. Κατά τον ίδιο τρόπο και για τους ίδιους λόγους, η διάλυση μιας εταιρείας και η απόλυση των εργαζόμενων σ' αυτήν, όπως για παράδειγμα η περίπτωση της ΕΑΣ, εμπεριέχει κι αυτή τα τρία στοιχεία που προαναφέρθηκαν (διατήρηση, αναπαραγωγή, επέκταση). Θα μπορούσε, μάλιστα, γύρω απ' όλα αυτά, να αναφερθεί μια πληθώρα από παραδείγματα, όπου διαφαίνεται η σύνδεση και αλληλοπλοκή αυτών των παραγόντων, εντοπίζοντας και αναδεικνύοντάς τους με τον ειδικό τρόπο που εκδηλώνονται σε κάθε περίπτωση. Νομίζουμε, όμως, πως δεν είναι κάτι που κρίνεται απαραίτητο να γίνει αυτή τη στιγμή.

Μια σειρά από ενέργειες που γίνονται από την πλευρά των κυρίαρχων έχουν ένα σημαντικό και συγκεκριμένο αντίκτυπο πάνω στα διάφορα κομμάτια της κοινωνίας. Φυσικά, όλες αυτές δεν πραγματοποιούνται κάτω από την επίδραση κάποιων, απροσδιόριστου χαρακτήρα, ψυχολογικών παρορμήσεών τους, αλλά με σκοπό να προσαρμόσουν και να εδραιώσουν τους όρους της κυριαρχίας τους πάνω στην κοινωνία των ανθρώπων.

Για την επίτευξη αυτού του σκοπού οι εξουσιαστές είναι αναγκασμένοι να λαμβάνουν υπόψη τους τόσο τα **εσωτερικά** χαρακτηριστικά της γενικότερης κίνησης της κοινωνίας όσο και τα **εξωτερικά** (που όπως προαναφέρθηκε είναι αποτελέσματα διεργασιών).

κριμένα για το διάστημα των τριών τελευταίων χρόνων—, θα χρειαστεί να σταθούμε στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά που πήρε ο κοινωνικός ανταγωνισμός.

Η προσέγγιση των γεγονότων που αναπτύχθηκαν (κινητοποιήσεις, συγκρούσεις, κοινωνικοί αγώνες) θα μπορούσε να έχει, από μια πλευρά, τη σημασία ενός απολογισμού σε σχέση με τις διάφορες κοινωνικές επεμβάσεις (ιδιαίτερα των αναρχικών) και στη βάση των ήδη υπάρκτών και κατατεθειμένων εκτιμήσεων.

Πριν, όμως, προχωρήσουμε στα όσα σκοπεύουμε να καταθέσουμε νομίζουμε πως θα πρέπει να προσδιοριστεί κατά κάποιο τρόπο αυτό που ονομάζουμε κοινωνικό ανταγωνισμό, τόσο στη γενική του διάσταση, όσο και στην συγκεκριμένη μορφή που πήρε κατά την τελευταία περίοδο. Φυσικά, ένας τέτοιος προσδιορισμός δεν γίνεται με σκοπό να δοθεί κάποιος περιοριστικός ορισμός αλλά περισσότερο για να μπορέσει να διευκολυνθεί και συνεπώς να γίνει καλύτερα κατανοητή η εκτίμηση των γεγονότων.

ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΑΝΑΠΑΡΑΓΩΓΗ ΚΙ ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΡΧΙΑΣ

Πρώτιστα, είναι χρήσιμο να επισημάνουμε ότι, μέσα στις συνθήκες κυριαρχίας που υπάρχουν, βασικό ζήτημα για τους εξουσιαστές παραμένει η διατήρηρηση, αναπαραγωγή κι επέκταση των σχέσεων υποταγής, αλλοτρίωσης κι εκμετάλλευσης. Προς αυτή την κατεύθυνση, το κράτος αποτελεί το βασικό όργανο επιβολής της εξουσίας, —μ' όλες τις βίαιές της μορφές— και φυσικά οι δομές, οι σχέσεις, οι θεσμοί και οι μηχανισμοί του αποτελούν τα λειτουργικά μέσα για την υλοποίηση των στόχων της κυριαρχίας.

Όσον αφορά το ζήτημα της **διατήρησης, αναπαραγωγής κι επέκτασης** των σχέσεων κυριαρχίας, δεν θα πρέπει να θεωρηθεί πως το κάθε μέρος υπάρχει και αναπτύσσεται ασύνδετα ή με μια διαδοχική και απομακρυσμένη κίνηση από τα υπόλοιπα σκοπούμενα. Αντίθετα, όλα μαζί αλληλοσυμπλέκονται με τέτοιο τρόπο ούτως ώστε είναι δύσκολο να διαχωριστούν επακριβώς. Το κύριο, όμως, στοιχείο, που αναδεικνύεται κάθε φορά, είναι **η επέκταση,** κάνοντας σαφή την κατακτητική δραστηριότητα του κράτους πάνω στην κοινωνία. Αυτή η δραστηριότητα, πάλι, αναπτύσσεται **σε σχέση με την κινητικότητα που παρουσιάζεται στην κοινωνία σαν αποτέλεσμα εσωτερικών και εξωτερικών διεργασιών που πραγματοποιούνται.**

Έτσι, η ψήφιση του τρομο-κρατικού νόμου έχει όλα τα παραπάνω στοιχεία, τα οποία αλληλοσυνδέονται μεταξύ τους. Το κύριο, όμως, χαρακτηριστικό που υπάρχει και εκφράζεται είναι **η επέκταση της επιβολής των θε-**

ταιρείας και η απόλυση των εργαζόμενων σ' αυτήν, όπως για παράδειγμα η περίπτωση της ΕΑΣ, εμπεριέχει κι αυτή τα τρία στοιχεία που προαναφέρθηκαν (διατήρηση, αναπαραγωγή, επέκταση). Θα μπορούσε, μάλιστα, γύρω απ' όλα αυτά, να αναφερθεί μια πληθώρα από παραδείγματα, όπου διαφαίνεται η σύνδεση και αλληλοπλοκή αυτών των παραγόντων, εντοπίζοντας και αναδεικνύοντάς τους με τον ειδικό τρόπο που εκδηλώνονται σε κάθε περίπτωση. Νομίζουμε, όμως, πως δεν είναι κάτι που κρίνεται απαραίτητο να γίνει αυτή τη στιγμή.

Μια σειρά από ενέργειες που γίνονται από την πλευρά των κυρίαρχων έχουν ένα σημαντικό και συγκεκριμένο αντίκτυπο πάνω στα διάφορα κομμάτια της κοινωνίας. Φυσικά, όλες αυτές δεν πραγματοποιούνται κάτω από την επίδραση κάποιων, απροσδιόριστου χαρακτήρα, ψυχολογικών παρορμήσεων τους, αλλά με σκοπό να προσαρμόσουν και να εδραιώσουν τους όρους της κυριαρχίας τους πάνω στην κοινωνία των ανθρώπων.

Για την επίτευξη αυτού του σκοπού οι εξουσιαστές είναι αναγκασμένοι να λαμβάνουν υπόψη τους τόσο τα **εσωτερικά** χαρακτηριστικά της γενικότερης κίνησης της κοινωνίας όσο και τα **εξωτερικά** (που όπως προαναφέρθηκε είναι αποτελέσματα διεργασιών).

ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΣ

Όσον αφορά την κοινωνία, αυτή δεν μπορεί να θεωρηθεί σαν ένα ομογενές σύνολο. Υπάρχουν και αναπτύσσονται αντιθέσεις μεταξύ των διαφόρων κομματιών που την απαρτίζουν (εσωτερικά χαρακτηριστικά - διεργασίες). Εκτός απ' αυτό το στοιχείο, υπάρχει ο βασικός ανταγωνισμός κοινωνίας και κράτους ή (για να το πούμε καλύτερα) της κοινωνίας ενάντια στο σύνολο των συστατικών που συνιστούν την κυριαρχία (εξωτερικά χαρακτηριστικά - διεργασίες).

Πρόκειται, ακριβώς, γι' αυτή τη θεμελιακή διαμάχη ανάμεσα στους **φορείς της δουλείας** και της εκμηδένισης κάθε ανθρώπινου χαρακτηριστικού και στις **δυνάμεις της ελευθερίας**, της δημιουργικότητας, της αλληλεγγύης και της ισότητας (όχι με την έννοια της ισοπέδωσης βέβαια) που ενυπάρχουν σε κάθε κοινωνικό σύνολο και σε κάθε άτομο ξεχωριστά κι οι οποίες δεν εκφράζονται πάντα με την αμεσότητα και σαφήνεια που απαιτεί η ύπαρξη αυτής της αντίθεσης.

Με απλά λόγια, η εκδήλωση αυτού του ανταγωνισμού έχει μια ποικιλομορφία. Άλλοτε γίνεται με στρεβλό τρόπο και άλλοτε με σαφή αντικρατικά χαρακτηριστικά. Με δεδομένη την ύπαρξη της κυριαρχίας θα πρέπει να λάβουμε υπ' όψιν μας ότι, στο σύνολό τους, **οι βασικές**

αντιθέσεις ανάμεσα στα διάφορα κοινωνικά κομμάτια είναι αποτέλεσμα των εξουσιαστικών σχέσεων που έχουν επιβληθεί πάνω στους ανθρώπους. Αυτή η κατάσταση είναι που εμποδίζει την άμεση ανάπτυξη των κοινωνικών δραστηριοτήτων ενάντια στο κράτος, τους θεσμούς - μηχανισμούς του και τα πρόσωπα που εκφράζουν και υλοποιούν την κυριαρχία σαν σύνολο.

Έτσι, η ύπαρξη των εξουσιαστικών σχέσεων, δομών και μηχανισμών είναι ο παράγοντας που συντελεί στη διαμόρφωση αυτών που χαρακτηρίζονται σαν στρεβλές εκδηλώσεις της αντικρατικής αντίθεσης. Κάτι τέτοιο γίνεται εύκολα αντιληπτό από το γεγονός πως το σύνολο σχεδόν των δραστηριοποιήσεων τμημάτων της κοινωνίας θα έκφραζε άλλες διαθέσεις και θα ακολουθούσε άλλες πρακτικές αν δεν παρεμβάλλονταν οι θεσμοί - δομές του κράτους, (τα κόμματα και τα σωματεία για παράδειγμα). Αυτές οι εκδηλώσεις θα αποκτούσαν με τη μεγαλύτερη δυνατή σαφήνεια έναν αντικρατικό, αντικαπιταλιστικό, αντιϊεραρχικό και, εν τέλει, αντιεξουσιαστικό-αναρχικό χαρακτήρα.

Λέγοντας πως κάτι τέτοιο είναι γεγονός, δεν το νοούμε με αφαιρετικό, από την πραγματικότητα, τρόπο ούτε το στηρίζουμε σε γενικές θεωρήσεις αλλά το προσδιορίζουμε με βάση πραγματικά δεδομένα που παρουσιάζονται μέσα στις κοινωνικές συγκρούσεις. Μπορούμε, λοιπόν, να δούμε ξεκάθαρα, στη διάρκεια των τελευταίων τριών χρόνων, πώς όσες φορές ο έλεγχος των χειραγωγών (και των αντίστοιχων θεσμών που αυτοί υπηρετούν και εκφράζουν) έχανε την επαφή του με τους αγωνιζόμενους ανθρώπους, οι κινητοποιήσεις μετατρέπονταν σε συγκρούσεις που στρέφονταν, το λιγότερο, ενάντια σε σύμβολα της εξουσίας (όπως για παράδειγμα η καταστροφή της Νομαρχίας στο Ηράκλειο της Κρήτης από τους σταφιδοπαραγωγούς στα τέλη Σεπτέμβρη με αρχές Οκτώβρη του 1991).

Μέσα στο σύνολο των αντιθέσεων που υπάρχουν στην κοινωνία και σαν αποτέλεσμα της συγκεκριμενοποίησης και εκδήλωσης τους με ωρισμένο τρόπο μπορούμε να πούμε πως αναπτύσσεται ένας κοινωνικός ανταγωνισμός ενάντια και σε σχέση με το κράτος. Φυσικά, κάθε προσπάθεια που γίνεται στην κατεύθυνση συμβολής και ανάδειξης αυτών των αντιθέσεων, με τα ουσιαστικά στοιχεία που εμπεριέχει μια κοινωνική απελευθερωτική δράση, δεν μπορεί παρά να πάρει υπ' όψιν της τον παράγοντα της δυναμικής που έχουν αυτές οι αντιθέσεις. Με απλά, λοιπόν, λόγια, **κάθε αντίθεση δεν αποτελεί αφ' εαυτής ένα συστατικό της αντικρατικής δράσης, μολονότι είναι ενταγ-**

Εδώ έχουμε μια αντίθεση μέσα στα πλαίσια του κοινωνικού χώρου η οποία μπορεί να εξελιχθεί σε μια κατεύθυνση επίλυσης μέσα από πολύπλευρες διεργασίες. (Σ' αυτό το σημείο χρειάζεται να ειπωθεί πως, μια εσωτερική αντίθεση δεν σημαίνει με κανένα τρόπο πως λύνεται πάντα με ήπιους τρόπους. Ίσα - ίσα, υπάρχουν πολλές περιπτώσεις όπου αυτή μπορεί **να εξελιχθεί σε ανταγωνιστική**, με δεδομένο πως δεν έχει ξεπεραστεί η υπάρχουσα εξουσιαστική κατάσταση η οποία επενεργεί στην ύπαρξη τέτοιων αντιθέσεων με τον χειρότερο τρόπο, περιορίζοντας και απομακρύνοντας κατά πολύ τις δυνατότητες λειτουργικής διευθέτησης τους). Το γεγονός αυτό αποτελεί ένα μέρος των συνολικότερων αντιθέσεων, σαν αποτέλεσμα διαφοροποιήσεων, μέσα στην κοινωνία. Είναι ενταγμένο ως εκ τούτου στον κοινωνικό ανταγωνισμό, τον οποίο μπορούμε να χαρακτηρίσουμε σαν τέτοιο με την **εσωτερική ή στενή του έννοια.**

Ας πάρουμε τώρα ένα άλλο ζήτημα.

Σαν αποτέλεσμα της απόλυσης των εργαζομένων στην ΕΑΣ έχουμε μια συγκεκριμένη αντίθεση ενός τμήματος της κοινωνίας απέναντι στις επιλογές και τα σχέδια του κράτους, όπως εκφράζονται και μέσα από τους χειρισμούς του κομματιού που διαχειρίζεται την εξουσία. Στην περίπτωση αυτή έχουμε μια εκδήλωση του κοινωνικού ανταγωνισμού με την **εξωτερική ή πλατιά του έννοια.**

Με δεδομένη, όπως είπαμε, την ύπαρξη της κυριαρχίας και των εξουσιαστικών σχέσεων σε κάθε πτυχή της κοινωνικής ζωής είναι φανερό πως τόσο στην πρώτη όσο και στη δεύτερη περίπτωση των παραδειγμάτων μας **η εμπλοκή του κράτους και των μηχανισμών του είναι αναπόφευκτη**, ανεξάρτητα από τον βαθμό και την ένταση που μπορεί να πάρει.

Η αλληλοσύνδεση και η αλληλουχία όλων αυτών των αντιθέσεων συνιστούν αυτό που ονομάζουμε **κοινωνικό ανταγωνισμό** με γενικούς όρους. **Αποτελείται,** λοιπόν, **αυτός από ένα σύνολο αλληλοσυμπλεκόμενων αντιθέσεων που αναπτύσσονται τόσο μεταξύ διαφόρων κομματιών της κοινωνίας, όσο και ενάντια στο κράτος και τους θεσμούς - μηχανισμούς κυριαρχίας κι εκμετάλλευσης.**

ΚΡΑΤΟΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Είπαμε παραπάνω πως το κράτος ενεργεί πάνω στην κοινωνία παίρνοντας υπόψη του τόσο τις εξωτερικές όσο και τις εσωτερικές διεργασίες που συντελούνται σ' αυτήν.

Σε σχέση μ' αυτό, θα πρέπει να επισημανθεί κάτι ακόμα πιο σημαντικό: Δεν θα μπορούσαμε να θεωρήσουμε

το στηρίζουμε σε γενικές θεωρήσεις αλλά το προσδιορίζουμε με βάση πραγματικά δεδομένα που παρουσιάζονται μέσα στις κοινωνικές συγκρούσεις. Μπορούμε, λοιπόν, να δούμε ξεκάθαρα, στη διάρκεια των τελευταίων τριών χρόνων, πώς όσες φορές ο έλεγχος των χειραγωγών (και των αντίστοιχων θεσμών που αυτοί υπηρετούν και εκφράζουν) έχανε την επαφή του με τους αγωνιζόμενους ανθρώπους, οι κινητοποιήσεις μετατρέπονταν σε συγκρούσεις που στρέφονταν, το λιγώτερο, ενάντια σε σύμβολα της εξουσίας (όπως για παράδειγμα η καταστροφή της Νομαρχίας στο Ηράκλειο της Κρήτης από τους σταφιδοπαραγωγούς στα τέλη Σεπτέμβρη με αρχές Οκτώβρη του 1991).

Μέσα στο σύνολο των αντιθέσεων που υπάρχουν στην κοινωνία και σαν αποτέλεσμα της συγκεκριμενοποίησης και εκδήλωσης τους με ωρισμένο τρόπο μπορούμε να πούμε πως αναπτύσσεται ένας κοινωνικός ανταγωνισμός ενάντια και σε σχέση με το κράτος. Φυσικά, κάθε προσπάθεια που γίνεται στην κατεύθυνση συμβολής και ανάδειξης αυτών των αντιθέσεων, με τα ουσιαστικά στοιχεία που εμπεριέχει μια κοινωνική απελευθερωτική δράση, δεν μπορεί παρά να πάρει υπ' όψιν της τον παράγοντα της δυναμικής που έχουν αυτές οι αντιθέσεις. Με απλά, λοιπόν, λόγια, **κάθε αντίθεση δεν αποτελεί αφ' εαυτής ένα συστατικό της αντικρατικής δράσης, μολονότι είναι ενταγμένη μέσα στα ευρύτερα πλαίσια των αντιθέσεων, οι οποίες αναπτύσσονται μέσα στην κοινωνία και ανάμεσα στα κομμάτια που την απαρτίζουν.**

Οπωσδήποτε, η διάσταση του κοινωνικού ανταγωνισμού με αντικρατικά - αντιθεσμικά κι αντιεξουσιαστικά χαρακτηριστικά μπορούμε να πούμε πως αφορά και αποτελεί την εξωτερίκευση των αντιθέσεων της κοινωνίας απέναντι στην κυριαρχία. Δεν θα πρέπει, παράλληλα, να λησμονηθεί πως υπάρχουν τα **εσωτερικά** στοιχεία του κοινωνικού ανταγωνισμού τα οποία συναπαρτίζουν τις αντιθέσεις που αναπτύσσονται μεταξύ των διαφόρων κοινωνικών κομματιών.

Χρειάζεται σ' αυτό το σημείο να αναφερθούν κάποια συγκεκριμένα παραδείγματα που ίσως διευκολύνουν την αποσαφήνιση των όσων αναφέρθηκαν πιο πάνω.

Η διαφοροποίηση δύο κοινωνικών κομματιών σε σχέση με τη χρήση και τη λειτουργία ενός συγκεκριμένου χώρου (π.χ. αξιοποίηση ή διατήρηση μιας εδαφικής περιοχής σαν πάρκου) αποτελεί ένα γεγονός το οποίο μπορεί να δημιουργήσει μια αντίθεση ανάμεσα στα ενδιαφερόμενα μέρη. Σε μια τέτοια περίπτωση, η δυνατότητα επίλυσης των διαφορών μπορεί να γίνει με τέτοιο τρόπο που να εξυπηρετεί τις **πραγματικές ανάγκες** και τις επιθυμίες αυτών των ανθρώπων.

[illegible] περίπτωση αυτή έχουμε μια εκδήλωση του κοινωνικού ανταγωνισμού με την **εξωτερική ή πλατιά του έννοια**.

Με δεδομένη, όπως είπαμε, την ύπαρξη της κυριαρχίας και των εξουσιαστικών σχέσεων σε κάθε πτυχή της κοινωνικής ζωής είναι φανερό πως τόσο στην πρώτη όσο και στη δεύτερη περίπτωση των παραδειγμάτων μας **η εμπλοκή του κράτους και των μηχανισμών του είναι αναπόφευκτη**, ανεξάρτητα από τον βαθμό και την ένταση που μπορεί να πάρει.

Η αλληλοσύνδεση και η αλληλουχία όλων αυτών των αντιθέσεων συνιστούν αυτό που ονομάζουμε **κοινωνικό ανταγωνισμό** με γενικούς όρους. **Αποτελείται, λοιπόν, αυτός από ένα σύνολο αλληλοσυμπλεκόμενων αντιθέσεων που αναπτύσσονται τόσο μεταξύ διαφόρων κομματιών της κοινωνίας, όσο και ενάντια στο κράτος και τους θεσμούς - μηχανισμούς κυριαρχίας κι εκμετάλλευσης.**

ΚΡΑΤΟΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Είπαμε παραπάνω πως το κράτος ενεργεί πάνω στην κοινωνία παίρνοντας υπόψη του τόσο τις εξωτερικές όσο και τις εσωτερικές διεργασίες που συντελούνται σ' αυτήν.

Σε σχέση μ' αυτό, θα πρέπει να επισημανθεί κάτι ακόμα πιο σημαντικό: Δεν θα μπορούσαμε να θεωρήσουμε σαν σωστή την άποψη ενός πλήρους διαχωρισμού ανάμεσα στο κράτος και σ' ό,τι ονομάζουμε κοινωνία. Από την άλλη πλευρά πιστεύουμε πως είναι το ίδιο λαθεμένη και η άποψη που ταυτίζει το κράτος με την κοινωνία.

Κατά τη γνώμη μας και τις δύο αυτές απόψεις τις χαρακτηρίζει μια εξωπραγματική απολυτότητα που διαστρεβλώνει την ουσία των καταστάσεων και των δυναμικών αντιπαραθέσεων που αναπτύσσονται. Κι αυτό, επειδή δεν υπάρχει ένας πλήρης υλικός διαχωρισμός ανάμεσα στα δύο μέρη όπως για παράδειγμα τα όρια που χωρίζουν ένα χωράφι από κάποιο άλλο.

Σε μια τέτοια περίπτωση τα πράγματα θα ήταν πολύ απλά. Η πάλη ανάμεσα στα δύο στρατόπεδα θα έπαιρνε το χαρακτήρα μιας αντιπαράθεσης όπου το κάθε μέρος, διατηρώντας αμιγή τα εσωτερικά του χαρακτηριστικά, θα επιχειρούσε να καταστρέψει τον αντίπαλο και να δημιουργήσει τους δικούς του τρόπους με τους οποίους θα ζούσαν οι άνθρωποι της ενοποιημένης —μετά από κάποια στιγμή— και χωρικά περιοχής.

Όμως, ούτε μια τέτοια αμιγής κατάσταση υπάρχει ανάμεσα στις ανταγωνιζόμενες καταστάσεις της ελευθερίας και της δουλείας, ούτε, πολύ περισσότερο, υπάρχει κάποιος συγκεκριμένος τρόπος με τον οποίο θα μπορούσαν να διαχωριστούν με σαφήνεια, πειστικότητα και χει-

ροπιαστά τα δύο στρατόπεδα. (Αυτό, βέβαια, δεν σημαίνει με τίποτα πως αυτές οι ανταγωνιστικές απόψεις, συμπεριφορές και πρακτικές δεν υπάρχουν. Κι εδώ ακριβώς υπάρχει μια διαλεκτική αντίθεση).

Εν πάσει περιπτώσει, εφ' όσον υπήρχε ένας τέτοιος διαχωρισμός θα δημιουργόταν και η εξ ίσου σοβαρή σκέψη σύμφωνα με την οποία θα έμπαινε το ερώτημα: για ποιο λόγο θα έπρεπε να εξουδετερωθεί το ένα από τα δύο στρατόπεδα εφ' όσον θα μπορούσε το καθένα να φτιάξει τους δικούς του τρόπους οργάνωσης της ζωής και συμπεριφοράς των ανθρώπων, ανεξάρτητα από το άλλο;

Πάνω σ' αυτή ακριβώς την άποψη των διαχωρισμένων, πλήρως, στρατοπέδων βασίζεται σε μεγάλο βαθμό και η (λαθεμένη καθ' όλα) θεωρία, η οποία προτείνει και επιχειρεί να δημιουργήσει συνθήκες ουσιαστικής ελευθερίας «αυτονομημένης» **και** μέσα στην υπάρχουσα κατάσταση κυριαρχίας. Αυτή η θεωρητική κατασκευή, είτε αποδέχεται το διαχωρισμό κράτους και κοινωνίας, με τα χαρακτηριστικά που προαναφέρθηκαν, είτε θέλει να δημιουργήσει τις προϋποθέσεις ενός τέτοιου (πλήρους) διαχωρισμού, έχει αποδειχθεί αναποτελεσματική, διότι αγνοεί οφθαλμοφανή και χειροπιαστά δεδομένα της υπαρκτής εξουσιαστικής κατάστασης.

Σ' αυτή τη βάση μπορούν να ερμηνευθούν οι διάφορες αποτυχίες συγκρότησης και διατήρησης κοινοτήτων ή κοινοβίων με συνθήκες ουσιαστικής ελευθερίας (ή «χώρων ελευθερίας»). Κι αυτό αποτελεί μια αδυσώπητη πραγματικότητα, η οποία —ανεξάρτητα από τις διάφορες ερμηνείες που δίνονται σε κάθε περίπτωση αποτυχίας— προβάλλει με τον πλέον αδιαμφισβήτητο τρόπο την αδιαχώριστη συνύπαρξη εξουσίας κι αντιεξουσίας μέσα στις δεδομένες συνθήκες της συγκροτημένης κυριαρχίας και την επίδραση που έχει αυτή πάνω σε πρόσωπα και καταστάσεις.

Όσο κι αν τις περισσότερες φορές τα συμπεράσματα για την αποτυχία τέτοιων εγχειρημάτων κατευθύνονται στο να την εξηγήσουν, βασισμένα στην ανθρώπινη συμπεριφορά και τον κακό χαρακτήρα, δεν θα πρέπει να λησμονείται πως ακόμα και το ζήτημα του χαρακτήρα δεν είναι μια καθαρά εσωτερική υπόθεση του κάθε ατόμου αλλά, εξαρτιέται κατά πολύ από την περιβάλλουσα εξουσιαστική κατάσταση, η οποία επιδρά με πολλούς τρόπους.

Από την άλλη, είναι απόλυτα εξακριβωμένο μέσα από την πραγματικότητα των κοινωνικών αντιπαραθέσεων, πως **η κοινωνία και το κράτος δεν ταυτίζονται**.

Γιατί, μια περίπτωση ταύτισης θα σήμαινε, εκτός των άλλων, δικαίωση της κατάστασης ανελευθερίας και άρνηση της πραγματικότητας των κοινωνικών συγκρούσεων και αντιπαραθέσεων απέναντι στο κράτος και τα όργανά του. Αλλά, κάτι τέτοιο δεν υπάρχει παρά μόνο στις επιθυμίες και τις ψευτιές των εξουσιαστών που θέλουν να πείσουν τους αφελείς πως όσοι τους αντιστρατεύονται είναι «περιθωριακά» κομμάτια της κοινωνίας ή κάποιοι που «παρασύρονται», επιχειρώντας μ' αυτό τον τρόπο να συγκαλύψουν τη δικιά τους περιθωριακή υπόσταση σε σχέση με τις πραγματικές, ζωογόνες και δημιουργικές διαθέσεις και δυνατότητες της κοινωνίας και θέλοντας ν' «αποδείξουν» πως το κράτος και η κοινωνία ταυτίζονται (εξομοιώνοντας την εξαναγκαστική συνύπαρξη με την ταύτιση).

Εξ άλλου, η περιθωριακότητα των εξουσιαστών αποδείχνεται και από την ολοένα και μεγαλύτερη θωράκιση και προσπάθεια προστασίας τους (φύλακες, σωματοφύλακες, μπάτσοι ιδιωτικοί και δημόσιοι, περιφρουρούμενα σπίτια, θωρακισμένα αυτοκίνητα και τόσα άλλα μέσα δείχνουν πως κάθε άλλο παρά αποτελούν συστατικά κομμάτια της κοινωνίας).

Παραμένοντας για λίγο ακόμα στο ζήτημα της «ταύτισης», θα πρέπει να πούμε πως σε μια τέτοια περίπτωση όλη η κοινωνία θα αποτελούσε λειτουργικό στοιχείο κράτους και εξουσίας. Αυτή η άποψη όχι μόνο δεν είναι σωστή αλλά **αντιστρατεύεται πλήρως τη διάσταση της ελευθερίας βάζοντάς την αποκλειστικά στον τομέα της επιθυμίας** και παραγνωρίζοντας όλα τα συστατικά που συναπαρτίζουν και θεμελιώνουν, μέσα από την πορεία των κοινωνιών **και** την πραγματική, ΤΗΝ ΥΛΙΚΗ διάσταση της ελευθερίας.

Ούτε, βέβαια, μπορεί να γίνει αποδεκτό πως οι άνθρωποι διαμορφώνουν την εξουσιαστική κατάσταση που υπάρχει με λειτουργικό τρόπο. Εφ' όσον **η εξουσία είναι μια κατάσταση που επιβλήθηκε και επιβάλλεται πάνω στους ανθρώπους**, οι καταπιεσμένοι ΑΝΑΠΑΡΑΓΟΥΝ ΕΞΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΑ επιβεβλημένες και επιβαλλόμενες σ' αυτούς καταστάσεις (εξουσιαστικές σχέσεις, θεσμούς, δομές, αντιλήψεις και ιδεολογίες) ΑΛΛΑ ΔΕΝ ΤΙΣ ΠΑΡΑΓΟΥΝ (με την έννοια της δημιουργικής συμβολής). Είναι οι εξουσιαστές που ΔΙΑΜΟΡΦΩΝΟΥΝ, ΠΑΡΑΓΟΥΝ ΚΑΙ ΕΠΙΒΑΛΛΟΥΝ για λογαριασμό τους όλες αυτές τις καταστάσεις ή απορροφούν τις όποιες δημιουργικές προσπάθειες αναπτύσσουν οι καταπιεσμένοι στον διαρκή αγώνα που διεξάγουν —μέσα από πολύμορφες και αντιφατικές, σε πολλά σημεία τους, διεργασίες— για την απελευθέρωση τους.

Σ' αυτή τη βάση μπορούν να ερμηνευθούν οι διάφορες αποτυχίες συγκρότησης και διατήρησης κοινοτήτων ή κοινοβίων με συνθήκες ουσιαστικής ελευθερίας (ή «χώρων ελευθερίας»). Κι αυτό αποτελεί μια αδυσώπητη πραγματικότητα, η οποία —ανεξάρτητα από τις διάφορες ερμηνείες που δίνονται σε κάθε περίπτωση αποτυχίας— προβάλλει με τον πλέον αδιαμφισβήτητο τρόπο την αδιαχώριστη συνύπαρξη εξουσίας κι αντιεξουσίας μέσα στις δεδομένες συνθήκες της συγκροτημένης κυριαρχίας και την επίδραση που έχει αυτή πάνω σε πρόσωπα και καταστάσεις.

Όσο κι αν τις περισσότερες φορές τα συμπεράσματα για την αποτυχία τέτοιων εγχειρημάτων κατευθύνονται στο να την εξηγήσουν, βασισμένα στην ανθρώπινη συμπεριφορά και τον κακό χαρακτήρα, δεν θα πρέπει να λησμονείται πως ακόμα και το ζήτημα του χαρακτήρα δεν είναι μια καθαρά εσωτερική υπόθεση του κάθε ατόμου αλλά, εξαρτιέται κατά πολύ από την περιβάλλουσα εξουσιαστική κατάσταση, η οποία επιδρά με πολλούς τρόπους.

Από την άλλη, είναι απόλυτα εξακριβωμένο μέσα από την πραγματικότητα των κοινωνικών αντιπαραθέσεων, πως **η κοινωνία και το κράτος δεν ταυτίζονται.**

Γιατί, μια περίπτωση ταύτισης θα σήμαινε, εκτός των όλη η κοινωνία θα αποτελούσε λειτουργικό στοιχείο κράτους και εξουσίας. Αυτή η άποψη όχι μόνο δεν είναι σωστή αλλά **αντιστρατεύεται πλήρως τη διάσταση της ελευθερίας βάζοντάς την αποκλειστικά στον τομέα της επιθυμίας** και παραγνωρίζοντας όλα τα συστατικά που συναπαρτίζουν και θεμελιώνουν, μέσα από την πορεία των κοινωνιών **και** την πραγματική, ΤΗΝ ΥΛΙΚΗ διάσταση της ελευθερίας.

Ούτε, βέβαια, μπορεί να γίνει αποδεκτό πως οι άνθρωποι διαμορφώνουν την εξουσιαστική κατάσταση που υπάρχει με λειτουργικό τρόπο. Εφ' όσον **η εξουσία είναι μια κατάσταση που επιβλήθηκε και επιβάλλεται πάνω στους ανθρώπους**, οι καταπιεσμένοι ΑΝΑΠΑΡΑΓΟΥΝ ΕΞΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΑ επιβεβλημένες και επιβαλλόμενες σ' αυτούς καταστάσεις (εξουσιαστικές σχέσεις, θεσμούς, δομές, αντιλήψεις και ιδεολογίες) ΑΛΛΑ ΔΕΝ ΤΙΣ ΠΑΡΑΓΟΥΝ (με την έννοια της δημιουργικής συμβολής). Είναι οι εξουσιαστές που ΔΙΑΜΟΡΦΩΝΟΥΝ, ΠΑΡΑΓΟΥΝ ΚΑΙ ΕΠΙΒΑΛΛΟΥΝ για λογαριασμό τους όλες αυτές τις καταστάσεις ή απορροφούν τις όποιες δημιουργικές προσπάθειες αναπτύσσουν οι καταπιεσμένοι στον διαρκή αγώνα που διεξάγουν —μέσα από πολύμορφες και αντιφατικές, σε πολλά σημεία τους, διεργασίες— για την απελευθέρωση τους.



Προσεγγίζοντας με τον πιο ρεαλιστικό τρόπο την ανταγωνιστικότητα κράτους και κοινωνίας, εξουσίας και ελευθερίας δεν μπορούμε παρα να αποδεχθούμε πως ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΕΙ ΟΥΤΕ ΠΛΗΡΗΣ ΔΙΑΧΩΡΙΣΜΟΣ ΚΡΑΤΟΥΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΟΥΤΕ ΚΑΙ ΤΑΥΤΙΣΗ ΤΟΥΣ.

Όπως έχουμε ήδη αναφέρει, (δες και ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ Νο 4) οι εξουσιαστικές σχέσεις διαμορφώθηκαν μέσα από συγκεκριμένες συνθήκες και καταστάσεις κατά την πορεία ανάπτυξης των κοινωνιών. Το κράτος και οι εξουσιαστικές σχέσεις είναι καταστάσεις που επιβλήθηκαν πάνω στην πραγματικότητα των κοινωνικών με τη βία. Όλα αυτά αποτελούν μια παρά φύση κατάσταση, ένα καρκίνωμα, το οποίο θα πρέπει να αποβληθεί για να μπορέσει να αποκατασταθεί **η δημιουργική και μέσα σε ελευθερία πορεία των κοινωνιών και των ανθρώπων** που τις απαρτίζουν σαν άτομα και συλλογικότητες.

Εδώ βρίσκεται ακριβώς το ζήτημα.

Το κράτος και η κοινωνία βρίσκονται σε ένα διαρκή ανταγωνισμό. Απ' τη μια υπάρχει το κράτος, που αποτελεί τον πλέον συγκροτημένο και οργανωμένο θεσμό επιβολής της εξουσίας και των εξουσιαστικών σχέσεων πάνω στους ανθρώπους και από την άλλη είναι οι άνθρωποι, οι οποίοι αντιπαλεύουν τις συνθήκες δουλείας για την επαναοικειοποίηση και ανάδειξη της σύμφυτης με την ύπαρξη τους Ελευθερίας.

Μέσα απ' αυτό τον μακρόχρονο και στη γενική του διάσταση ανελέητο ανταγωνισμό, αναπτύσσεται μια διαλεκτική η οποία απορρέει από την, με βάση τον εξαναγκασμό, συνύπαρξη των δύο αντιθετικών καταστάσεων.

Οι θεσμοί κυριαρχίας, μολονότι αποτελούν ένα αρρωστημένο σημείο που εξαπλώθηκε και επιβλήθηκε στην κοινωνία, λειτουργούν και επεμβαίνουν πάνω σ' αυτήν μέσω του κράτους. Η κυριαρχία χρειάζεται την κοινωνία για να μπορέσει να επιβιώσει και να αναπαραχθεί. Παρ' ότι αποτελεί την άρνηση των πιο ζωντανών και δημιουργικών δυνατοτήτων των ανθρώπων έχει ανάγκη αυτές ακριβώς τις δυνατότητες, τις οποίες, **αφού μπορέσει** να απορροφήσει και καθυποτάξει, **χρησιμοποιεί για τους δικούς της σκοπούς**.

Συμβαίνει, μάλιστα, να έχει περαστεί στα μυαλά των καταπιεσμένων η εξωπραγματική άποψη πως η κοινωνία δεν μπορεί να υπάρξει χωρίς το κράτος, ενώ ισχύει ακριβώς το αντίθετο. Όπως μια αρρώστεια, και πιο συγκεκριμένα ο καρκίνος, δεν μπορεί να υπάρξει αφ' εαυτής και γι' αυτό χρειάζεται ένα ζωντανό οργανισμό για να συντηρηθεί, το ίδιο συμβαίνει και με το κράτος. Αντίποι σαν συστατικά στοιχεία της κοινωνίας και ανάλογα με το βαθμό που έχουν κατακτήσει την ολικότητα της αντιπαράθεσης με το κράτος και τις εξουσιαστικές δομές και θεσμούς, μπορούν να αγωνιστούν αποτελεσματικά απέναντι σ' όλα αυτά. Αυτό μπορεί να γίνει μέσα στον κοινωνικό χώρο και ενάντια στις δυνάμεις της δουλείας που δραστηριοποιούνται με κατακτητικό τρόπο πάνω και ενάντια στην κοινωνία.

Είναι φανερό πως **ο ανταγωνισμός κράτους και κοινωνίας, δουλείας και ελευθερίας είναι, στη γενική του διάσταση, ανελέητος και ολοκληρωτικός**. Γίνεται με όλα τα μέσα από τη μεριά των εξουσιαστών, οι οποίοι στοχεύουν στο να αποσπάσουν και να κερδίσουν με το μέρος τους όλο και περισσότερα κομμάτια της κοινωνίας, να τα προσδέσουν στη λογική και την ιδεολογία τους, να τα κάνουν αναπόσπαστα συστατικά των μηχανισμών και θεσμών κυριαρχίας.

Αυτό το σημείο έχει ιδιαίτερη σημασία και γι' αυτό πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή. Το κράτος, όπως είπαμε, ενεργεί με κατακτητικό τρόπο πάνω στην κοινωνία. Αυτή του η δράση δεν έχει σκοπό μόνο την πραγμάτωση των σχεδίων του και την διατήρηση της κυριαρχίας με έναν απλό ή απλοποιημένο τρόπο. **Η προσπάθεια διατήρησης κι επέκτασης προϋποθέτει και επιβάλλει την ύπαρξη των συνθηκών αναπαραγωγής**. Απ' αυτή την άποψη η κυριαρχία δεν χρειάζεται μόνο να συγκρατεί, να ευνουχίζει και να **εντάσσει** στα σχέδιά της —με διάφορους τρόπους— τις ανταγωνιστικές εκδηλώσεις του κοινωνικού ανταγωνισμού. Έχει ανάγκη, πρώτ' απ' όλα, να **αποσπάσει** συγκεκριμένα τμήματα της κοινωνίας ή μεμονωμένα άτομα —τα οποία είναι δεκτικά στις εξουσιαστικές λογικές και πρακτικές— και να τα εντάξει, αφομοιώνοντάς τα, στο δικό της στρατόπεδο. Για την εκπλήρωση αυτού του σκοπού και για την τόνωση αυτής της δεκτικότητας διατίθεται πληθώρα μέσων και μια μακροχρόνια υποδομή σε ιδεολογικό, θεσμικό και δομικό επίπεδο.

Η ολοκληρωτική αυτή αφομοίωση είναι που αφαιρεί κάθε ανθρώπινο χαρακτηριστικό από τα συγκεκριμένα κατά περίπτωση στοιχεία του κοινωνικού χώρου κάνοντάς τα χρήσιμα εξαρτήματα, αναπόσπαστα στοιχεία και λειτουργικά τμήματα της κυριαρχίας.

Οπωσδήποτε, δεν αποκλείεται και η αντίστροφη διεργασία. Η απόσπαση, δηλαδή, κομματιών που ανήκουν στο χώρο της κυριαρχίας και η επαναφορά τους στον κοινωνικό χώρο. Όμως, κάτι τέτοιο δεν μπορεί να υπάρξει σε μεγάλη έκταση —πέρα από ελάχιστες εξαιρέσεις— μέ-

επαναοικειοποίηση και ανάδειξη της σύμφυτης με την ύπαρξη τους Ελευθερίας.

Μέσα απ' αυτό τον μακρόχρονο και στη γενική του διάσταση ανελέητο ανταγωνισμό, αναπτύσσεται μια διαλεκτική η οποία απορρέει από την, με βάση τον εξαναγκασμό, συνύπαρξη των δύο αντιθετικών καταστάσεων. Οι θεσμοί κυριαρχίας, μολονότι αποτελούν ένα αρρωστημένο σημείο που εξαπλώθηκε και επιβλήθηκε στην κοινωνία, λειτουργούν και επεμβαίνουν πάνω σ' αυτήν μέσω του κράτους. Η κυριαρχία χρειάζεται την κοινωνία για να μπορέσει να επιβιώσει και να αναπαραχθεί. Παρ' ότι αποτελεί την άρνηση των πιο ζωντανών και δημιουργικών δυνατοτήτων των ανθρώπων έχει ανάγκη αυτές ακριβώς τις δυνατότητες, τις οποίες, **αφού μπορέσει** να απορροφήσει και καθυποτάξει, **χρησιμοποιεί για τους δικούς της σκοπούς**.

Συμβαίνει, μάλιστα, να έχει περαστεί στα μυαλά των καταπιεσμένων η εξωπραγματική άποψη πως η κοινωνία δεν μπορεί να υπάρξει χωρίς το κράτος, ενώ ισχύει ακριβώς το αντίθετο. Όπως μια αρρώστεια, και πιο συγκεκριμένα ο καρκίνος, δεν μπορεί να υπάρξει αφ' εαυτής και γι' αυτό χρειάζεται ένα ζωντανό οργανισμό για να συντηρηθεί, το ίδιο συμβαίνει και με το κράτος. Αντίθετα, ένας οργανισμός μπορεί κάλλιστα να επιβιώσει χωρίς καρκίνο, τον οποίο μάλιστα δεν χρειάζεται για να υπάρξει εφ' όσον η προσβολή του απ' αυτόν μειώνει το χρόνο ζωής του. Αυτό ακριβώς συμβαίνει με την κοινωνία.

Συχνά ακούγεται η προτροπή —από διάφορους φορείς εξουσιαστικών αντιλήψεων προς όσους αγωνίζονται ενάντια στην ύπαρξη του κράτους— να πάνε σε κάποια ερημιά να ζήσουν διαμορφώνοντας τον τρόπο ζωής κατά πως τους αρέσει. Πέρα από τα όσα ήδη αναφέρθηκαν πιο πάνω σε σχέση με την αδυναμία πραγμάτωσης του πλήρους διαχωρισμού κράτους και κοινωνίας είναι χρήσιμο να ειπωθεί, ακόμα, πως, καθένας πέρα από την ατομικότητά του έχει και τα κοινωνικά του χαρακτηριστικά. Η φυγή, πέρα από το ότι περιέχει σημαντικότατα στοιχεία άρνησης του κοινωνικού αγώνα, αδυνατίζει τα δημιουργικά συστατικά της απελευθερωτικής δράσης κάνοντάς τα ασθενή έως αναποτελεσματικά από τη στιγμή που, παρ' όλες τις οποιουδήποτε χαρακτήρα προθέσεις, τα κατευθύνει σε μια δραστηριοποίηση ξεκομμένη από μια συνολικότερη και υπαρκτή κατάσταση. Ο ερημίτης ή οι ερημίτες δεν μπορούν στις παρούσες συνθήκες να αποφύγουν το μολυσμένο και μολυσματικό περιβάλλον. Πολύ περισσότερο, μάλιστα, όταν η προσβολή τους από αυτό (ανεξαρτήτως βαθμού) είναι γεγονός. Οι καταπιεσμένοι άνθρωρησης κι επέκτασης **προϋποθέτει και επιβάλλει την ύπαρξη των συνθηκών αναπαραγωγής**. Απ' αυτή την άποψη η κυριαρχία δεν χρειάζεται μόνο να συγκρατεί, να ευνουχίζει και να **εντάσσει** στα σχέδιά της —με διάφορους τρόπους— τις ανταγωνιστικές εκδηλώσεις του κοινωνικού ανταγωνισμού. Έχει ανάγκη, πρώτ' απ' όλα, να **αποσπάσει** συγκεκριμένα τμήματα της κοινωνίας ή μεμονωμένα άτομα —τα οποία είναι δεκτικά στις εξουσιαστικές λογικές και πρακτικές— και να τα εντάξει, αφομοιώνοντάς τα, στο δικό της στρατόπεδο. Για την εκπλήρωση αυτού του σκοπού και για την τόνωση αυτής της δεκτικότητας διατίθεται πληθώρα μέσων και μια μακροχρόνια υποδομή σε ιδεολογικό, θεσμικό και δομικό επίπεδο.

Η ολοκληρωτική αυτή αφομοίωση είναι που αφαιρεί κάθε ανθρώπινο χαρακτηριστικό από τα συγκεκριμένα κατά περίπτωση στοιχεία του κοινωνικού χώρου κάνοντάς τα χρήσιμα εξαρτήματα, αναπόσπαστα στοιχεία και λειτουργικά τμήματα της κυριαρχίας.

Οπωσδήποτε, δεν αποκλείεται και η αντίστροφη διεργασία. Η απόσπαση, δηλαδή, κομματιών που ανήκουν στο χώρο της κυριαρχίας και η επαναφορά τους στον κοινωνικό χώρο. Όμως, κάτι τέτοιο δεν μπορεί να υπάρξει σε μεγάλη έκταση —πέρα από ελάχιστες εξαιρέσεις— μέσα σε συνθήκες ύφεσης του κοινωνικού ανταγωνισμού. Αντίθετα, στις περιπτώσεις έντασής του, οι δυνατότητες απομάκρυνσης από τις λογικές και τις δομές-θεσμούς της εξουσίας, ακόμα και τμημάτων που βρίσκονται άμεσα συνδεμένα με το κράτος, αυξάνουν και γίνονται πραγματικές.

Χρειάζεται να επιμείνουμε στην έλλειψη των ουσιαστικών στοιχείων **ανθρωπινότητας και κοινωνικότητας** σ' όλους όσους αποτελούν λειτουργικά συστατικά της κυριαρχίας.

Η αποδοχή, εκ μέρους τους, της εξουσιαστικής ιδεολογίας, η αφομοίωση από τους εξουσιαστικούς θεσμούς, μηχανισμούς και λογικές σε συνδυασμό με την ενεργητική, μόνιμη και πολύπλευρα λειτουργική δραστηριοποίησή τους προς όφελος των γενικότερων και συγκεκριμένων επιδιώξεων της κυριαρχίας, προσδίδει στα συγκεκριμένα άτομα ή κομμάτια μια ποιοτική διαφοροποίηση σε σχέση με τους εξουσιαζόμενους ανθρώπους (και οπωσδήποτε και σε σχέση με την κατάσταση του κυριαρχούμενου στην οποία τυχόν βρισκόντουσαν προηγούμενα).

Αυτή η κατάσταση στην οποία προσχωρούν (και η οποία δεν πραγματοποιείται με ένα αυτοματοποιημένο τρόπο) τους δίνει τα εξουσιαστικά χαρακτηριστικά: απάνθρωπα, κτηνώδικα, αντιανθρώπινα, εκμεταλλευτικά και

πλήρως ανταγωνιστικά σε κάθε προοπτική ουσιαστικής ελευθερίας και δημιουργικότητας, σε κάθε κίνηση προς την υλική, κοινωνική και πνευματική ισότητα και ισοτιμία ανάμεσα στους ανθρώπους.

Συνάμα, τους κάνει ανταγωνιστικούς προς την αλληλεγγύη ανάμεσα στα άτομα και τις συλλογικότητες της κοινωνίας (κι όταν μιλάμε για αλληλεγγύη την εννοούμε με την ουσιαστική της διάσταση κι όχι με την έννοια που τυχαίνει, πολλές φορές σκόπιμα, να την παρουσιάζουν οι εξουσιαστές, όπως για παράδειγμα την λεγόμενη «κοινοτική αλληλεγγύη» ανάμεσα στους εξουσιαστές της ΕΟΚ. Γιατί, σε τελική ανάλυση η «αλληλεγγύη» για την διευκόλυνση της εκμετάλλευσης και της καταπίεσης των ανθρώπων —με σκοπό την επέκταση της κτηνωδίας και της βαρβαρότητας— δεν στηρίζεται στην ειλικρίνεια και την πηγαία αλληλοσυνενόηση και συνεργασία, αλλά προέρχεται μέσα από εκβιασμούς και χυδαίες καταστάσεις όντων, που την μόνη λογική και γλώσσα που κατανοούν και εκφράζουν είναι αυτή της βίας σε όλες της μορφές και με κάθε τρόπο. Οι εξουσιαστές όταν μιλούν για αλληλεγγύη εννοούν την τεχνική ενότητα τους με σκοπό να συνεχίσουν το καταστροφικό τους έργο ενάντια στην ανθρωπότητα και στο ανθρώπινο γένος).

Το γεγονός ότι έχουν χάσει τα **ουσιαστικά** χαρακτηριστικά της ανθρωπινότητας και της κοινωνικότητας δεν τους έχει κάνει να χάσουν και τα **τυπικά** τους χαρακτηριστικά. Μπορούν, δηλαδή, να έχουν συμπεριφορές που μοιάζουν με ανθρώπινες (να τρώνε, να πίνουν, να κοιμούνται ακόμα και να σκέπτονται μ' έναν ορισμένο τρόπο που μοιάζει με ανθρώπινος αλλά που παρ' όλα αυτά στρέφεται μόνιμα ενάντια στην ανθρωπινότητα και την ελευθερία).

Η διατήρηση των τυπικών χαρακτηριστικών είναι που ξεγελά τους καταπιεσμένους και τους κάνει να βλέπουν τα πράγματα ξεκομμένα και μόνο από τη σκοπιά κάποιων συμφερόντων τα οποία εξυπηρετούνται κάθε φορά προκειμένου να αποκομισθούν ορισμένα ωφελήματα. Σύμφωνα με μια τέτοια άποψη χάνεται η ουσία και αποδίδονται χαρακτηριστικά ανθρωπινότητας και κοινωνικότητας εκεί όπου αυτά δεν υπάρχουν. Αυτή είναι μια λαθεμένη αντίληψη που έχει σκόπιμα ευ-



και ο οποίος υποτίθεται πως «κάνει τη δουλειά του». Η καραμέλα που χρησιμοποίησαν οι μαρξιστές και γενικώτερα οι αριστεροί για δήθεν παιδιά του λαού, στηρίζεται σε μια χρήσιμη για την εξουσία στατική παρουσίαση των καταστάσεων. Το φτωχό χωριατόπαιδο από τη στιγμή που έπιασε δουλειά σαν μπάτσος δεν είναι η ίδια οντότητα. Από κυριαρχούμενος μεταβλήθηκε σε αποτελεσματικό μέσο άσκησης της εξουσίας έστω κι αν ανήκει στη κατώτερη βαθμίδα της ιεραρχίας. Εναπόκειται στην ίδια την ανάπτυξη του κοινωνικού ανταγωνισμού —και στο κατά πόσο μπορεί αυτή να τον επηρεάσει— για να πάψει να είναι όργανο της εξουσίας. Αυτό, όμως, δεν μπορεί να ενδιαφέρει άμεσα τους αγωνιζόμενους ανθρώπους οι οποίοι δεν έχουν κανένα λόγο να προβαίνουν σε διαφοροποίηση και υποβιβασμό της δράσης τους στηρίζοντάς την στην προσδοκία μιας πιθανής μεταβολής που μπορεί να επέλθει σε συγκεκριμένα άτομα των μηχανισμών άσκησης της εξουσίας. Αντίθετα, η έντονη και με αδιάλλακτο τρόπο δράση ενάντια στο κράτος και το κεφάλαιο, συμβάλλοντας αποτελεσματικά στην ένταση του κοινωνικού ανταγωνισμού, μπορεί να διευκολύνει στην απομάκρυνση από τους θεσμούς και τους μηχανισμούς κυριαρχίας όσων μπορούν να επηρεαστούν από μια τέτοια εξέλιξη των πραγμάτων.

Θα πρέπει, λοιπόν, σύμφωνα με όσα εκτέθηκαν, να ερμηνευθεί σαν μια πράξη αποπροσανατολισμού το να στέκεται κανείς στο παρελθόν («είμασταν γείτονες και παίζαμε μαζί») ή να προδικάζει μελλούμενα («βλέπει και αυτός την αδικία και μπορεί να αλλάξει στάση»). Το όργανο του κράτους όταν σπάζει κεφάλια, πυροβολεί και επιδιώκει να εξοντώσει τους αγωνιζόμενους ή να καταστείλει με κάθε βίαιο μέσο τους κοινωνικούς αγώνες δεν έχει σχέση με την ανθρωπινότητα και την κοινωνικότητα.

Κάθε κοινωνική σύγκρουση έχει μια μοναδικότητα τόσο χρονικά όσο και σαν συμβάν και τα μέρη που έρχονται σε άμεση και βίαιη αντιπαράθεση καθορίζουν και καθορίζονται από συνολικότερες επιδιώξεις τις οποίες θέ-

Το γεγονός ότι έχουν χάσει τα **ουσιαστικά** χαρακτηριστικά της ανθρωπινότητας και της κοινωνικότητας δεν τους έχει κάνει να χάσουν και τα **τυπικά** τους χαρακτηριστικά. Μπορούν, δηλαδή, να έχουν συμπεριφορές που μοιάζουν με ανθρώπινες (να τρώνε, να πίνουν, να κοιμούνται ακόμα και να σκέπτονται μ' έναν ορισμένο τρόπο που μοιάζει με ανθρώπινος αλλά που παρ' όλα αυτά στρέφεται μόνιμα ενάντια στην ανθρωπινότητα και την ελευθερία).

Η διατήρηση των τυπικών χαρακτηριστικών είναι που ξεγελά τους καταπιεσμένους και τους κάνει να βλέπουν τα πράγματα ξεκομμένα και μόνο από τη σκοπιά κάποιων συμφερόντων τα οποία εξυπηρετούνται κάθε φορά προκειμένου να αποκομισθούν ορισμένα ωφελήματα. Σύμφωνα με μια τέτοια άποψη χάνεται η ουσία και αποδίδονται χαρακτηριστικά ανθρωπινότητας και κοινωνικότητας εκεί όπου αυτά δεν υπάρχουν. Αυτή είναι μια λαθεμένη αντίληψη που έχει σκόπιμα εμφυτευθεί στα μυαλά των εξουσιαζόμενων για να μπορεί να αμβλύνεται ο κοινωνικός ανταγωνισμός και να εξυπηρετούνται οι επιδιώξεις της κυριαρχίας.



Αλλά, δεν πρόκειται απλά και μόνο για κάποια οικονομικά ή άλλου είδους, περιορισμένης έκτασης, συμφέροντα που συνδέουν π.χ. τον Μητσοτάκη ή τον Παπανδρέου με εξουσιαστικές απόψεις και πρακτικές. Η στάση, η θέση, και η γενικότερη συμπεριφορά τους είναι αναπόσπαστα συνδεμένη με το συνολικότερο πλέγμα της κυριαρχίας.

Το ίδιο ισχύει και για τον οποιοδήποτε μπάτσο, ανεξάρτητα από τα υλικά προνόμια που απολαμβάνει ή όχι των πραγμάτων.

Θα πρέπει, λοιπόν, σύμφωνα με όσα εκτέθηκαν, να ερμηνευθεί σαν μια πράξη αποπροσανατολισμού το να στέκεται κανείς στο παρελθόν («είμασταν γείτονες και παίζαμε μαζί») ή να προδικάζει μελλούμενα («βλέπει και αυτός την αδικία και μπορεί να αλλάξει στάση»). Το όργανο του κράτους όταν σπάζει κεφάλια, πυροβολεί και επιδιώκει να εξοντώσει τους αγωνιζόμενους ή να καταστείλει με κάθε βίαιο μέσο τους κοινωνικούς αγώνες δεν έχει σχέση με την ανθρωπινότητα και την κοινωνικότητα.

Κάθε κοινωνική σύγκρουση έχει μια μοναδικότητα τόσο χρονικά όσο και σαν συμβάν και τα μέρη που έρχονται σε άμεση και βίαιη αντιπαράθεση καθορίζουν και καθορίζονται από συνολικότερες επιδιώξεις τις οποίες θέλουν να επιβάλλουν ή να αναδείξουν. Αυτό είναι που κατά βάση μετράει. Στο κάτω-κάτω δεν μπορούμε να δούμε με ποιο τρόπο συμπαρατάσσεται με «τα συμφέροντα του λαού» το κάθε όργανο του κράτους την ώρα που διαλύει συγκεντρώσεις και πορείες με τη βία και πώς με αυτό τον τρόπο αναγνωρίζει έμπρακτα το δίκιο των αγωνι-

ζόμενων και πώς αρνείται το ρόλο του. Ακόμα είναι άξιο απορίας πώς μπορεί να σκέφτεται τα παιδικά παιχνίδια που έπαιξε το όργανο του κράτος με τον αγωνιζόμενο τη στιγμή που του σπάζει το κεφάλι.

Όλα αυτά τα χαρακτηριστικά που αναφέρθηκαν προηγουμένως σε σχέση με τη μεταβολή της θέσης και της στάσης μέσα στον κοινωνικό ανταγωνισμό είναι που κάνουν —πάντα σε σχέση και με τη γενικώτερη κινητικότητα μέσα στην κοινωνία— κατανοητό το ότι **δεν είναι επακριβώς προσδιορισμένα** τα όρια μεταξύ κράτους και κοινωνίας.

Η συνολικότερη, λοιπόν, κινητικότητα μέσα στην κοινωνία είναι που αποτελεί ένα σημαντικό συντελεστή για την πραγμάτωση αλλά και για την άρνηση των επιδιώξεων της εξουσίας. Σ' αυτό τον τομέα είναι που παρεμβαίνουν οι δημιουργικές δυνατότητες και δυνάμεις της κοινωνιας κι αντιπαρατίθενται σ' ό,τι επιχειρεί να τις ευνουχίσει. Η ανθρώπινη ζωϊκότητα, η ζωτικότητα και η ελεύθερη ανθρώπινη φύση διαθέτουν ανεξάντλητα αποθέματα μπροστά στα διάφορα μέσα που εφαρμόζουν οι εξουσιαστές.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΣΥΓΚΡΟΥΣΗ Ο κοινωνικός ανταγωνισμός εμπεριέχει μια συγκρουσιακή διάσταση. Σε κάθε σημείο του κοινωνικού χώρου εκδηλώνονται διάφορες πρακτικές. Άλλες απ' αυτές είναι σύμφωνες με τις επιδιώξεις των κυρίαρχων κι άλλες αντιθετικές προς αυτές. Σίγουρα, οι πρακτικές των συνδικαλιστικών φορέων και των εκπροσώπων τους αποτελούν εκδηλωμένες πρακτικές μέσα στον κοινωνικό ανταγωνισμό **προς την κατεύθυνση των συμφερόντων της κυριαρχίας.**

Από την άλλη, συγκεκριμένες πάλι, δραστηριοποιήσεις των καταπιεσμένων ανθρώπων (όπως η καταστροφή της νομαρχίας στο Ηράκλειο από τους σταφιδοπαραγωγούς ή η έμπρακτη βίαιη αντιπαράθεση των κατοίκων της Αραβησού) εκφράζουν, με ένα σαφή τρόπο, **αντίθεση προς την εξουσία.**

Συνολικά, λοιπόν, μέσα στον κοινωνικό ανταγωνισμό κατατίθενται διάφορες πρακτικές με ποικιλία μορφών. Κι εδώ υπάρχει ένα σημείο για αποσαφήνιση: **Μολονότι αποτελούν στοιχεία του δεν αποκτούν ή δεν έχουν πάντοτε μια σαφή αντικρατική ή κρατική διάσταση.**

Η κινητικότητα μέσα στον κοινωνικό χώρο, στον οποίο συνυπάρχουν εξουσιαστικές κι αντιεξουσιαστικές αντιλήψεις και πρακτικές, αναπτύσσεται μέσα από ένα τεράστιο σύνολο αντιθέσεων. Οι επεμβάσεις των κρατι-

παράθεσης προς το κράτος κατευθυνόμενα, συνάμα, στην ανάπτυξη απελευθερωτικών για την κοινωνία δυνατοτήτων. Μόνο μ' αυτή την έννοια μπορούμε να θεωρήσουμε πως υπάρχει **πραγματική ένταξη συγκεκριμένων δραστηριοποιήσεων των καταπιεσμένων μέσα στον κοινωνικό ανταγωνισμό με την μορφή του κοινωνικού αγώνα.**

Από αυτή την οπτική, δεν είναι δυνατό την οποιαδήποτε δραστηριοποίηση, στα πλαίσια του κοινωνικού ανταγωνισμού, να την ονοματίζουμε κοινωνικό αγώνα. Γι' αυτό, δεν συνιστούν κοινωνικό αγώνα οι κινήσεις ή πιθανές κινητοποιήσεις μπάτσων για «εκδημοκρατισμό των σωμάτων ασφαλείας». Ακόμα, το ότι μια κινητοποίηση πραγματοποιείται από κάποιο κοινωνικό κομμάτι δεν της προσδίδει αυτόματα τα χαρακτηριστικά του κοινωνικού αγώνα. Είναι **το περιεχόμενο, τα μέσα δράσης, οι πρακτικές που ακολουθούνται και η αναπτυσσόμενη δυναμική** που καθορίζουν αυτά τα χαρακτηριστικά. Ολ' αυτά θα πρέπει **να κατατείνουν**, όπως είπαμε, σε μια αντιπαράθεση με το κράτος και τις εξουσιαστικές δομές κι αντιλήψεις συμβάλλοντας λειτουργικά στις διεργασίες για την κοινωνική απελευθέρωση.

[Χρειάζεται να αναφερθούμε στην έννοια της **δυναμικής**, για την οποία έγινε μνεία πιο πάνω και να επιχειρήσουμε την αποσαφήνιση ορισμένων ζητημάτων).

Η δυναμική είναι οπωσδήποτε ευρύτερη από τη δυνατότητα και ενυπάρχει σε κάθε άτομο ή συλλογικότητα, προσδιοριζόμενη από την **ουσιαστική σχέση της ανθρώπινης φύσης με την ελευθερία** (σύμφυτη). Η ανάπτυξη της δράσης καθορίζεται από επί μέρους δυνατότητες οι οποίες εκδηλώνονται μέσω διάφορων συνθετικών διεργασιών. Έτσι, η δυναμική που ενυπάρχει σε κάθε άτομο και συλλογικότητα μπορεί να εκδηλωθεί προς την αντικρατική κατεύθυνση με ορισμένα κάθε φορά χαρακτηριστικά, παρ' όλο που σαν έννοια έχει **απεριόριστα**, διαφοροποιούμενη —αλλά και καθοριζόμενη σ' αυτόν τον τομέα— από τη δυνατότητα η οποία έχει **συγκεκριμένα**. Μέσα στην πορεία ανάπτυξης διάφορων κοινωνικών διεργασιών αυτή η πάντοτε υπαρκτή δυναμική —στο βαθμό που εκδηλώνονται διάφορες συνθέσεις— αποκτά μια διαρκώς αναπτυσσόμενη διάσταση.

Η ταύτιση δυνατοτήτων και δυναμικής μπορεί να επέλθει σαν αποτέλεσμα πολύπλευρων και πολύμορφων συνθετικών διεργασιών μέσα στον κοινωνικό ανταγωνισμό και είναι το σημείο στο οποίο γίνονται πραγματικότητα οι απελευθερωτικές κοινωνικές διεργασίες.

Θα πρέπει ακόμα να επισημανθεί πως μια κινητοποι-

ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΣΥΓΚΡΟΥΣΗ

μια συγκρουσιακή διάσταση. Σε κάθε σημείο του κοινωνικού χώρου εκδηλώνονται διάφορες πρακτικές. Άλλες απ' αυτές είναι σύμφωνες με τις επιδιώξεις των κυρίαρχων κι άλλες αντιθετικές προς αυτές. Σίγουρα, οι πρακτικές των συνδικαλιστικών φορέων και των εκπροσώπων τους αποτελούν εκδηλωμένες πρακτικές μέσα στον κοινωνικό ανταγωνισμό **προς την κατεύθυνση των συμφερόντων της κυριαρχίας.**

Από την άλλη, συγκεκριμένες πάλι, δραστηριοποιήσεις των καταπιεσμένων ανθρώπων (όπως η καταστροφή της νομαρχίας στο Ηράκλειο από τους σταφιδοπαραγωγούς ή η έμπρακτη βίαιη αντιπαράθεση των κατοίκων της Αραβησού) εκφράζουν, με ένα σαφή τρόπο, **αντίθεση προς την εξουσία.**

Συνολικά, λοιπόν, μέσα στον κοινωνικό ανταγωνισμό κατατίθενται διάφορες πρακτικές με ποικιλία μορφών. Κι εδώ υπάρχει ένα σημείο για αποσαφήνιση: **Μολονότι αποτελούν στοιχεία του δεν αποκτούν ή δεν έχουν πάντοτε μια σαφή αντικρατική ή κρατική διάσταση.**

Η κινητικότητα μέσα στον κοινωνικό χώρο, στον οποίο συνυπάρχουν εξουσιαστικές κι αντιεξουσιαστικές αντιλήψεις και πρακτικές, αναπτύσσεται μέσα από ένα τεράστιο σύνολο αντιθέσεων. Οι επεμβάσεις των κρατιστών κι η ιδιαίτερη έκφραση αυτών των αντιθέσεων συγκεκριμενοποιούν την κινητικότητα σ' ένα ή περισσότερα σημεία του κοινωνικού ανταγωνισμού με περιορισμένο ή εκτεταμένο χαρακτήρα. Στην προκειμένη περίπτωση έχουμε μια **κινητοποίηση.**

Η αντίθεση των κυρίαρχων με τα συμφέροντα ενός συγκεκριμένου κοινωνικού κομματιού όπως π.χ. οι αγρότες (εργάτες γης, μικροϊδιοκτήτες γης κ.λπ.) είναι υπαρκτή (συγκεκριμένη ύπαρξη του κοινωνικού ανταγωνισμού). Εξαιτίας της συνολικώτερης αντίθεσης και των δραστηριοτήτων της κυριαρχίας, συγκεκριμένες μονάδες ή μικρά τμήματα του κομματιού αυτού μετατοπίζονται στον κοινωνικό χώρο (εργάτες γης π.χ. γίνονται ταξιτζήδες ή μικροϊδιοκτήτες). Σε μια τέτοια περίπτωση η κινητικότητα μπορεί να γίνει χωρίς να εντείνει την αντίθεση η οποία, παρ' όλα αυτά, εξακολουθεί να υπάρχει.

Στο βαθμό που η αντίθεση εντείνεται τότε μικρά ή μεγάλα κομμάτια του συγκεκριμένου κοινωνικού χώρου ενεργοποιούνται και γι' αυτό το σκοπό ενοποιούνται ταυτόχρονα. Σ' αυτήν την περίπτωση έχουμε την εκδήλωση μιας **κινητοποίησης**, η οποία, βέβαια, **δεν συνιστά από μονή της κοινωνικό αγώνα.** Προκειμένου αυτή να προσδιοριστεί με αυτά τα χαρακτηριστικά θα πρέπει να ενυπάρχουν κατά βάση —και να εκδηλώνονται— στοιχεία αντι-

σουμε την αποσαφήνιση ορισμένων ζητημάτων).

Η δυναμική είναι οπωσδήποτε ευρύτερη από τη δυνατότητα και ενυπάρχει σε κάθε άτομο ή συλλογικότητα, προσδιοριζόμενη από την **ουσιαστική σχέση της ανθρώπινης φύσης με την ελευθερία** (σύμφυτη). Η ανάπτυξη της δράσης καθορίζεται από επί μέρους δυνατότητες οι οποίες εκδηλώνονται μέσω διάφορων συνθετικών διεργασιών. Έτσι, η δυναμική που ενυπάρχει σε κάθε άτομο και συλλογικότητα μπορεί να εκδηλωθεί προς την αντικρατική κατεύθυνση με ορισμένα κάθε φορά χαρακτηριστικά, παρ' όλο που σαν έννοια έχει **απεριόριστα**, διαφοροποιούμενη —αλλά και καθοριζόμενη σ' αυτόν τον τομέα— από τη δυνατότητα η οποία έχει **συγκεκριμένα**. Μέσα στην πορεία ανάπτυξης διάφορων κοινωνικών διεργασιών αυτή η πάντοτε υπαρκτή δυναμική —στο βαθμό που εκδηλώνονται διάφορες συνθέσεις— αποκτά μια διαρκώς αναπτυσσόμενη διάσταση.

Η ταύτιση δυνατοτήτων και δυναμικής μπορεί να επέλθει σαν αποτέλεσμα πολύπλευρων και πολύμορφων συνθετικών διεργασιών μέσα στον κοινωνικό ανταγωνισμό και είναι το σημείο στο οποίο γίνονται πραγματικότητα οι απελευθερωτικές κοινωνικές διεργασίες.

Θα πρέπει ακόμα να επισημανθεί πως μια κινητοποίηση μπορεί να μην μπορέσει να εκδηλώσει μια δυναμική. Κάτι που μπορεί να προέλθει από διάφορες αντιθετικές καταστάσεις που είναι δυνατό να ενεργοποιηθούν με αποσυνθετικό και αδρανοποιητικό τρόπο, χωρίς, όμως, σε μια τέτοια περίπτωση να είμαστε υποχρεωμένοι να αποδεχθούμε την ανυπαρξία της δυναμικής. Μια τέτοια αποδοχή θα οδηγούσε αναπόφευκτα σε μια αναγνώριση της από τα έξω εμφύτευσής της, δίνοντας τροφή σε λογικές και θεωρίες που προσεγγίζουν Μαρξιστικά και εξουσιαστικά μοντέλα και ιδεολογίες.

Εξ' άλλου, εξαιτίας της ύπαρξης αυτής της δυναμικής (απελευθερωτικής οπωσδήποτε) και της διάστασης του αναρχικού λόγου και πρακτικής, είναι πραγματοποιήσιμη η αναρχική επέμβαση σε οποιαδήποτε εκδηλούμενη κινητοποίηση (βλέπε και ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ τεύχος 2-3)].

Οπωσδήποτε όλα αυτά τα περιεχόμενα μιας κινητοποίησης δεν καθορίζονται με ποσοτικά, αλλά με **ποιοτικά** στοιχεία. Μια πρακτική η οποία κατατίθεται μέσα στον κοινωνικό ανταγωνισμό (στην περίπτωσή μας μια κινητοποίηση) δεν αποκτά κοινωνική σημασία για τους απελευθερωτικούς αγώνες εξαιτίας της χρονικής της διάρκειας. Οι μακρόχρονες απεργίες των τελευταίων χρόνων, για παράδειγμα, (Πειραϊκή-Πατραϊκή, Πιρέλλι, Πυρ-

καλ) δεν συνέβαλλαν σαν τέτοιες σε απελευθερωτικές διεργασίες. Εκφράζοντας έναν εξουσιαστικό εκσυγχρονιστικό λόγο και πρακτική δεν έδειξαν απλά μια αναποτελεσματικότητα απέναντι στα σχέδια της κυριαρχίας, αλλά και την ουσιαστική σύμπλευσή τους μ' αυτήν.

Οι συνδικαλιστές, οι πολιτικοί και οι διάφοροι εκφραστές των επιδιώξεων της κυριαρχίας αρέσκονται κατά καιρούς να μιλούν για αγώνες, κοινωνικούς αγώνες, αγώνες των εργαζόμενων, των εργατών και άλλα παρόμοια. Όλες αυτές οι εκφράσεις και οι ταυτίσεις, δεν έχουν άλλο σκοπό από το να θολώσουν και να εντάξουν στους δικούς τους στόχους τη σημασία του κοινωνικού αγώνα, διαστρεβλώνοντας την ουσία του.

Συνηθίζουν, μάλιστα, να αναφέρονται με τον γενικό όρο «αγώνες». Αυτό δεν είναι τυχαίο. Η έννοια του αγώνα δεν ταυτίζεται με αυτή του κοινωνικού αγώνα στον οποίο ενυπάρχουν και εκφράζονται, με συγκεκριμένους τρόπους, αντικρατικές και απελευθερωτικές για την κοινωνία αντιλήψεις και πρακτικές. Με τη χρησιμοποίηση του γενικού όρου «αγώνας» μπορεί να νοηθεί ο,τιδήποτε: από τη διεκδίκηση του «δικαιώματος» συμμετοχής και παραμονής στην αθλιότητα μέχρι την καλυτέρευση και το ξαναλουστράρισμα των σκουριασμένων αλυσίδων που έχουν φορέσει στην κοινωνία οι δυνάστες της.

Αναφερόμενοι στα ποιοτικά χαρακτηριστικά τα οποία προσδιορίζουν την ύπαρξη του κοινωνικού αγώνα, είναι απαραίτητο να αποσαφηνιστεί πως δεν εννοείται η ύπαρξη μιας συνολικής απελευθερωτικής αντίληψης και πρακτικής. Είναι απλά σημαντικό και καθοριστικό να υπάρχουν και να εκφράζονται με συγκεκριμένο τρόπο στοιχεία της (απαραίτητος συντελεστής προς μια τέτοια κατεύθυνση, όπως θα δούμε στη συνέχεια, είναι **η σύνθεση**).

Στην περίπτωση μιας κινητοποίησης υπάρχουν όλες οι δυνατότητες για την ανάπτυξη χαρακτηριστικών κοινωνικού αγώνα τα οποία για να εκφραστούν με υλικό τρόπο χρειάζονται πολλά ακόμα στοιχεία. Ένα σημαντικό στοιχείο είναι αυτό της **σύγκρουσης**.

Η εκδήλωση αυτού του παράγοντα, μέσα στον κοινωνικό ανταγωνισμό, δεν αποτελεί ένα μονοσήμαντο γεγονός. **Δεν θα πρέπει να νοηθεί**, όπως έχουμε τονίσει πολλές φορές, **η σύγκρουση μόνο με τη μορφή των οδοφραγμάτων, τις φωτιές και την βίαιη** (με άμεσο υλικό τρόπο) **αντιπαράθεση με το κράτος και τα όργανά του**. Αυτή μπορεί (και πολλές φορές πρέπει) να είναι μια από τις μορφές σύγκρουσης με την εξουσία.

Όμως, θα πρέπει να εννοούμε την σύγκρουση στην κα-

ση αποτελεί σημαντική παράμετρο και προϋπόθεση για την ανάπτυξη του κοινωνικού αγώνα.

Συστατικά στοιχεία της είναι **ο λόγος** και **η πρακτική** κι όχι το κάθε ένα από μόνο του. Στην περίπτωση που ισχύει μόνο η πρακτική είναι πλέον ζήτημα ανάλυσης κατά πόσον αυτή εντάσσεται με άμεσο τρόπο στο σύνολο των κοινωνικών απελευθερωτικών δραστηριοτήτων ή αποτελεί απλά **μια κατάθεση μέσα στον κοινωνικό ανταγωνισμό**.

Οι περιπτώσεις κατάθεσης πρακτικών είναι πάμπολλες μέσα στον κοινωνικό ανταγωνισμό.

Για να γίνουμε πιο συγκεκριμένοι σ' αυτό το σημείο χρειάζεται να αναφέρουμε το υπαρκτό γεγονός μιας βίαιης και σε πολλές περιπτώσεις ένοπλης αντιπαράθεσης ανάμεσα σε μια ομάδα ατόμων με τις κρατικές δυνάμεις καταστολής. Εδώ θα πρέπει να συνυπάρχει κάποιος λόγος που να συνδυάζεται με την εκφρασμένη πρακτική. Τα ορισμένα (περιορισμένα έστω) στοιχεία αυτών των δύο παραγόντων πρέπει να εκφράζουν με **άμεσο** και συγκεκριμένο τρόπο μια διάσταση που να αναδεικνύει στοιχεία αντιπαράθεσης με τις εξουσιαστικές δομές. Δεν μπορούν, ως εκ τούτου, η καταστροφή ή φθορά ενός τομέα ή μηχανισμού της οικονομικής και πολιτικής κυριαρχίας να αποτελούν από μόνα τους δεδομένα που να εντάσσουν οπωσδήποτε τη συγκεκριμένη δράση —και τα δραστηριοποιημένα άτομα— στην κατεύθυνση της σύγκρουσης με το κράτος σε μια απελευθερωτική για την κοινωνία προοπτική.

Στο γεγονός που προαναφέραμε, —και το οποίο προκύπτει πολλές φορές μέσα στον κοινωνικό ανταγωνισμό—, μπορεί, διαμέσου πολλαπλών αναγωγών, να καταλήγει κανείς στην αιτία που οδηγεί σε μια τέτοια σύγκρουση με συγκεκριμένα όργανα του κράτους, όμως, υπάρχουν πολλά στοιχεία που υπεισέρχονται και συγκαλύπτουν με αποφασιστικό τρόπο την ανάδειξη ενός ουσιαστικού απελευθερωτικού για την κοινωνία περιεχομένου.

Όσο κι αν μπορεί να προσφέρει μια ικανοποίηση το γεγονός μιας συγκεκριμένης υλικής φθοράς ενός μηχανισμού ή θεσμού της κυριαρχίας, εκείνο που έχει σημασία είναι το κατά πόσον επιχειρεί —με όσο το δυνατόν αμεσότερο τρόπο— να δημιουργήσει προϋποθέσεις σύνθεσης (έστω και στοιχειωδώς) με τις γενικότερες διαθέσεις, τάσεις και καταστάσεις των αγωνιζόμενων για την ελευθερία τους, κοινωνικών κομματιών.

που έχουν φορέσει στην κοινωνία οι δυνάστες της.

Αναφερόμενοι στα ποιοτικά χαρακτηριστικά τα οποία προσδιορίζουν την ύπαρξη του κοινωνικού αγώνα, είναι απαραίτητο να αποσαφηνιστεί πως δεν εννοείται η ύπαρξη μιας συνολικής απελευθερωτικής αντίληψης και πρακτικής. Είναι απλά σημαντικό και καθοριστικό να υπάρχουν και να εκφράζονται με συγκεκριμένο τρόπο στοιχεία της (απαραίτητος συντελεστής προς μια τέτοια κατεύθυνση, όπως θα δούμε στη συνέχεια, είναι **η σύνθεση**).

Στην περίπτωση μιας κινητοποίησης υπάρχουν όλες οι δυνατότητες για την ανάπτυξη χαρακτηριστικών κοινωνικού αγώνα τα οποία για να εκφραστούν με υλικό τρόπο χρειάζονται πολλά ακόμα στοιχεία. Ένα σημαντικό στοιχείο είναι αυτό της **σύγκρουσης**.

Η εκδήλωση αυτού του παράγοντα, μέσα στον κοινωνικό ανταγωνισμό, δεν αποτελεί ένα μονοσήμαντο γεγονός. **Δεν θα πρέπει να νοηθεί,** όπως έχουμε τονίσει πολλές φορές, **η σύγκρουση μόνο με τη μορφή των οδοφραγμάτων, τις φωτιές και την βίαιη** (με άμεσο υλικό τρόπο) **αντιπαράθεση με το κράτος και τα όργανά του**. Αυτή μπορεί (και πολλές φορές πρέπει) να είναι μια από τις μορφές σύγκρουσης με την εξουσία.

Όμως, θα πρέπει να εννοούμε την σύγκρουση στην **κατεύθυνση** αντιπαράθεσης με τις δομές, τους θεσμούς, τις λογικές και τα σχέδια των κυρίαρχων και στη **βάση** της ανάδειξης απόψεων, αντιλήψεων και πρακτικών που συγκρούονται με την κατεστημένη εξουσιαστική κατάσταση. Φυσικά, σ' αυτή την περίπτωση δεν θα πρέπει να εννοείται πως με αυτό τον τρόπο επιζητείται σε κάθε κινητοποίηση να υπάρχει η ολικότητα της αντιπαράθεσης με την εξουσία στο βαθμό που αυτή η ολικότητα συνδέεται και ταυτίζεται με τη συνειδητότητα. Γιατί, σε μια τέτοια περίπτωση θα ήταν σαν να ζητούσε κανείς από τους αγωνιζόμενους ανθρώπους να έχουν μια ολικότητα αντιπαράθεσης και σύγκρουσης επαναστατικού ή αναρχικού περιεχομένου.

Χρειάζεται, παρ' όλα αυτά, να υπάρχουν τα πραγματικά στοιχεία της σύγκρουσης τα οποία, πέρα από τη δυνατότητα έκφρασής τους, να είναι χειροπιαστά, να εκδηλώνονται δηλαδή με ένα συγκεκριμένο τρόπο από τα κομμάτια των καταπιεσμένων που κινητοποιούνται.

Γίνεται, μετά από αυτό, φανερό πως από τη στιγμή που η εκδηλωμένη σύγκρουση εκφράζει συγκεκριμένα στοιχεία που συνδέονται με την συνολικότητα, είναι πολύ πιθανό να έχουμε οδοφράγματα και φωτιές, από τη στιγμή που δεν υποχωρεί κανένας από τους αντιπαρατιθέμενους.

Μπορούμε να πούμε, μετά από αυτά, πως η σύγκρουση αποτελούν από μόνα τους δεδομένα που να εντάσσουν οπωσδήποτε τη συγκεκριμένη δράση —και τα δραστηριοποιημένα άτομα— στην κατεύθυνση της σύγκρουσης με το κράτος σε μια απελευθερωτική για την κοινωνία προοπτική.

Στο γεγονός που προαναφέραμε, —και το οποίο προκύπτει πολλές φορές μέσα στον κοινωνικό ανταγωνισμό—, μπορεί, διαμέσω πολλαπλών αναγωγών, να καταλήγει κανείς στην αιτία που οδηγεί σε μια τέτοια σύγκρουση με συγκεκριμένα όργανα του κράτους, όμως, υπάρχουν πολλά στοιχεία που υπεισέρχονται και συγκαλύπτουν με αποφασιστικό τρόπο την ανάδειξη ενός ουσιαστικού απελευθερωτικού για την κοινωνία περιεχομένου.

Όσο κι αν μπορεί να προσφέρει μια ικανοποίηση το γεγονός μιας συγκεκριμένης υλικής φθοράς ενός μηχανισμού ή θεσμού της κυριαρχίας, εκείνο που έχει σημασία είναι το κατά πόσον επιχειρεί —με όσο το δυνατόν αμεσότερο τρόπο— να δημιουργήσει προϋποθέσεις σύνθεσης (έστω και στοιχειωδώς) με τις γενικότερες διαθέσεις, τάσεις και καταστάσεις των αγωνιζόμενων για την ελευθερία τους, κοινωνικών κομματιών.



Β. Κοινωνικές συγκρούσεις και εξεγερτικός αγώνας

Επανερχόμαστε στο ζήτημα της σύγκρουσης, δεδομένου ότι αυτή αποτελεί σημαντικό συντελεστή για τη δημιουργία εκείνων των προϋποθέσεων οι οποίες είναι ικανές να **συμβάλλουν στην ανάπτυξη της ολικότητας σε κάθε αντιπαράθεση ενάντια στο κράτος και τον καπιταλισμό**, σε κάθε μορφή εξουσίας και χειραγώγησης, προσδίδοντας συγκεκριμένα και χειροπιαστά χαρακτηριστικά σ' ό,τι μπορεί να προσδιοριστεί σαν **συνειδητότητα**.

Χρειάζεται γι' αυτό να επισημανθεί πως η σύγκρουση αποτελεί μεν σημαντικό συντελεστή αλλά όχι και τον μοναδικό. Η ατομική ή η συλλογική σύγκρουση —που αναπτύσσεται μέσα στο σύνολο των αντιθέσεων που ενυπάρχουν στον κοινωνικό ανταγωνισμό— ενάντια στους θεσμούς και μηχανισμούς της κυριαρχίας είναι προϊόν συγκεκριμένων συνθετικών διεργασιών που αναπτύσσονται ανάμεσα σε συγκεκριμένα κομμάτια που κινητοποιούνται. Ταυτόχρονα, η ανάπτυξή της συμβάλλει στη δημιουργία νέων συνθετικών διεργασιών.

Πρόκειται ακριβώς γι' αυτές που προσδίδουν συγκεκριμένα χαρακτηριστικά κοινωνικού αγώνα σε μια πραγματοποιούμενη κινητοποίηση.

Η πραγματικότητα των κοινωνικών συγκρούσεων στα τελευταία τρία χρόνια παρουσιάζει μια ποικιλομορφία η οποία αποκτά ιδιαίτερο ενδιαφέρον και είναι χρήσιμο να εξετασθεί.

Με αφορμή τις πραγματοποιούμενες μεταβολές σε όλα τα σημεία της κοινωνίας σύμφωνα με τα μακροπρόθεσμα, μεσοπρόθεσμα και βραχυπρόθεσμα σχέδια και επιλογές των κυρίαρχων, δημιουργήθηκαν γεγονότα που συντάραξαν τους εξουσιαστές και σε ορισμένες περιπτώσεις τους έκαναν να «ανακρούσουν πρύμνα» (Όπως στην περίπτωση της ανάκλησης του νομοσχεδίου για την παιδεία, γεγονός που προέκυψε εξαιτίας των κοινωνικών συγκρούσεων που πραγματοποιήθηκαν στις 10 και 11 Γενάρη 1991

θεση της αντίθεσης ενάντια στο κράτος συγκεκριμένων κοινωνικών κομματιών πήρε μια ευρύτερη διάσταση. Έτσι, στην συγκεκριμένη κινητοποίηση μπορούμε να πούμε πως αναπτύχθηκαν ορισμένα χαρακτηριστικά κοινωνικού αγώνα. Κάτι βέβαια, που δεν μπορεί να αποδοθεί στην κινητοποίηση συνολικά αλλά σε συγκεκριμένες και οπωσδήποτε σημαντικές, εκδηλώσεις της.

Επειδή αρκετές φορές έχουμε αναφερθεί στο θέμα της σύνθεσης χρειάζεται να προσδιορίσουμε μερικά πράγματα.

(Σχετικά με τη σύνθεση έχουμε ήδη αναφερθεί και στην ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ τεύχος 2-3 σελ. 51. Στο σημείο αυτό αναφερόμενοι στη σύνθεση της κοινωνικής αντίθεσης ενάντια στην εξουσία ειδωμένη από τη σκοπιά μιας αναρχικής κοινωνικής επέμβασης γράφουμε: «...**η σύνθεση της κοινωνικής αντίθεσης περιλαμβάνει ένα σύνολο ενεργειών, που επιδιώκουν την απάλειψη των αρνητικών συνεπειών, που προβάλλει η εξουσία σε κάθε κινητοποίηση για να απομονώσει και να στρέψει τους εκμεταλλευόμενους και διάφορα κομμάτια της κοινωνίας ενάντια στο συγκεκριμένο κομμάτι που στρέφεται εναντίον της, ενώ ταυτόχρονα προωθεί με έμπρακτο τρόπο την κοινωνική αλληλεγγύη μεταξύ των αγωνιζόμενων κομματιών**»).

Κατ' αρχή, **η σύνθεση μέσα στον κοινωνικό ανταγωνισμό είναι σημαντικότατη και εκφράζεται με την ενεργοποίηση συγκεκριμένων διαθέσεων, εκφρασμένων πρακτικά προς μια ορισμένη κατεύθυνση** (αντικρατική και κοινωνικά απελευθερωτική).

Μια τέτοια ενεργοποίηση των διαθέσεων προέρχεται, είναι **αποτέλεσμα της αλληλεπίδρασης εξωτερικών και εσωτερικών διεργασιών που κατατείνουν στην ανάπτυξη και έκφραση της απελευθερωτικής δυναμικής**, για την οποία έχουμε ήδη μιλήσει.

Θα πρέπει να διευκρινιστεί πως η σύνθεση, την οποία

ναπτύσσεται μέσα στο σύνολο των αντιθέσεων που ενυπάρχουν στον κοινωνικό ανταγωνισμό— ενάντια στους θεσμούς και μηχανισμούς της κυριαρχίας είναι προϊόν συγκεκριμένων συνθετικών διεργασιών που αναπτύσσονται ανάμεσα σε συγκεκριμένα κομμάτια που κινητοποιούνται. Ταυτόχρονα, η ανάπτυξή της συμβάλλει στη δημιουργία νέων συνθετικών διεργασιών.

Πρόκειται ακριβώς γι' αυτές που προσδίδουν συγκεκριμένα χαρακτηριστικά κοινωνικού αγώνα σε μια πραγματοποιούμενη κινητοποίηση.

Η πραγματικότητα των κοινωνικών συγκρούσεων στα τελευταία τρία χρόνια παρουσιάζει μια ποικιλομορφία η οποία αποκτά ιδιαίτερο ενδιαφέρον και είναι χρήσιμο να εξετασθεί.

Με αφορμή τις πραγματοποιούμενες μεταβολές σε όλα τα σημεία της κοινωνίας σύμφωνα με τα μακροπρόθεσμα, μεσοπρόθεσμα και βραχυπρόθεσμα σχέδια και επιλογές των κυρίαρχων, δημιουργήθηκαν γεγονότα που συντάραξαν τους εξουσιαστές και σε ορισμένες περιπτώσεις τους έκαναν να «ανακρούσουν πρύμνα» (Όπως στην περίπτωση της ανάκλησης του νομοσχεδίου για την παιδεία, γεγονός που προέκυψε εξαιτίας των κοινωνικών συγκρούσεων που πραγματοποιήθηκαν στις 10 και 11 Γενάρη 1991 και οι οποίες θα πρέπει να αξιολογηθούν ως οι σημαντικότερες από την άποψη ότι περιείχαν σε έντονο βαθμό το εξεγερτικό στοιχείο).

Αναφερθήκαμε ήδη στο γενικό χαρακτηριστικό της σύγκρουσης. Από κει και πέρα θα πρέπει να πούμε πως η διάσταση που παίρνει σε κάθε περίπτωση είναι αυτή, που της δίνει κοινωνικά χαρακτηριστικά (πάντα με την έννοια της συμβολής σε αντικρατικές κι αντιεξουσιατικές απελευθερωτικές διεργασίες) και σε μια τέτοια περίπτωση μιλάμε για **κοινωνική σύγκρουση**.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΓΚΡΟΥΣΗ ΚΑΙ ΣΥΝΘΕΣΗ

Η ανάπτυξη και επέκταση της κοινωνικής σύγκρουσης είναι που προσδίδει σε συγκεκριμένες εκδηλώσεις ή στο σύνολο μιας κινητοποίησης το χαρακτηριστικό του κοινωνικού αγώνα.

Συγκεκριμένο παράδειγμα αποτελεί η κινητοποίηση των εργαζομένων στην ΕΑΣ. Ενώ είχαμε κατ' αρχήν μια κινητοποίηση, στην πορεία της αναπτύχθηκαν συγκεκριμένες συνθέσεις ανάμεσα σε ορισμένα κομμάτια των κινητοποιούμενων (όχι με όλους, ούτε και συνολικά) και σε όσους έδρασαν πάνω στη βάση της έμπρακτης και συνάμα αντικρατικής αλληλεγγύης, συντελώντας στα έντονα συγκρουσιακά γεγονότα του Βοτανικού όπου **η σύνθεση της κοινωνικής αντίθεσης** ... ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ τεύχος 2-3 σελ. 51. Στο σημείο αυτό αναφερόμενοι στη σύνθεση της κοινωνικής αντίθεσης ενάντια στην εξουσία ειδωμένη από τη σκοπιά μιας αναρχικής κοινωνικής επέμβασης γράφουμε: «**...η σύνθεση της κοινωνικής αντίθεσης περιλαμβάνει ένα σύνολο ενεργειών, που επιδιώκουν την απάλειψη των αρνητικών συνεπειών, που προβάλλει η εξουσία σε κάθε κινητοποίηση για να απομονώσει και να στρέψει τους εκμεταλλευόμενους και διάφορα κομμάτια της κοινωνίας ενάντια στο συγκεκριμένο κομμάτι που στρέφεται εναντίον της, ενώ ταυτόχρονα προωθεί με έμπρακτο τρόπο την κοινωνική αλληλεγγύη μεταξύ των αγωνιζόμενων κομματιών**»).

Κατ' αρχή, **η σύνθεση μέσα στον κοινωνικό ανταγωνισμό είναι σημαντικότατη και εκφράζεται με την ενεργοποίηση συγκεκριμένων διαθέσεων, εκφρασμένων πρακτικά προς μια ορισμένη κατεύθυνση** (αντικρατική και κοινωνικά απελευθερωτική).

Μια τέτοια ενεργοποίηση των διαθέσεων προέρχεται, είναι **αποτέλεσμα της αλληλεπίδρασης εξωτερικών και εσωτερικών διεργασιών που κατατείνουν στην ανάπτυξη και έκφραση της απελευθερωτικής δυναμικής**, για την οποία έχουμε ήδη μιλήσει.

Θα πρέπει να διευκρινιστεί πως η σύνθεση, την οποία αναφέρουμε, δεν έχει καμμιά άμεση σχέση με το διαλεκτικό σχήμα ΘΕΣΗ-ΑΝΤΙΘΕΣΗ-ΣΥΝΘΕΣΗ, (το οποίο πολυχρησιμοποίησε ο Μαρξ και οι επίγονοί του, παραχαράζοντας και ευνουχίζοντας τις δημιουργικές και αντικρατικές δυνατότητες και δυναμικές που υπάρχουν κι αναπτύσσονται μέσα στον κοινωνικό ανταγωνισμό), ούτε υλοποιείται μονοδιάστατα και μηχανιστικά, αλλά αντίθετα μέσα από πολύπλευρες και πολύπλοκες διεργασίες.

Έχει φανεί, μέσα από συγκεκριμένες συγκρουσιακές διεργασίες (συνθήκες που ευνοούν την ανάπτυξη κοινωνικών συγκρούσεων), πως, πριν κατά και μετά τη διάρκειά τους αναδεικνύονται ορισμένα στοιχεία ανάμεσα στα κινητοποιούμενα κάθε φορά κοινωνικά κομμάτια.

Πάνω σ' αυτό, η κυριαρχία, μέσω των διαχωρισμών και της τεχνικής της πολιτικής, επιδιώκει να απομονώσει, ευνουχίσει και, εν τέλει, να αποτρέψει —όσους θέλουν να δραστηριοποιηθούν— από το να εκδηλώσουν εκείνα τα κοινά τους στοιχεία τα οποία είναι ικανά να προβάλλουν ένα περιεχόμενο που να κατευθύνει στην ανάπτυξη μιας αντιεξουσιατικής δράσης.

Οι εξουσιαζόμενοι, από τη μεριά τους, επιδιώκουν να εκφράσουν και να αναπτύξουν τις δυνατότητες που θα τους φέρουν σε μια κοινή δράση με άλλα κοινωνικά κομ-

μάτια. Στο βαθμό που θα μπορέσουν να ξεπεράσουν τις λογικές και πρακτικές υποκατάστασης, τις οποίες θέλουν να τους επιβάλλουν τα κόμματα και οι χειραγωγοί των σωματείων και των συνδικάτων, (κι αυτό δεν γίνεται με αυτόματο και μεταφυσικό τρόπο) τότε ο δρόμος για την υλοποίηση διαφόρων συνθέσεων μένει ανοικτός.

Μπορούμε να διαπιστώσουμε, ακόμα, πως **η σύνθεση** αποτελεί ένα γεγονός που έχει τη ρίζα του και **συνδέεται άμεσα με κοινωνικά χαρακτηριστικά** κι όχι με πολιτικά. Από 'δω διαφαίνεται πόσο ανταγωνιστικά κι αντιθετικά παρατίθεται, ως προς τις πραγματικές συγκρουσιακές κοινωνικές καταστάσεις, η άποψη που υποστηρίζει τον πολιτικό αγώνα και την τακτική. Μ' αυτόν τον τρόπο, εισάγει μέσα στον κοινωνικό ανταγωνισμό έννοιες, λογικές και πρακτικές που περιορίζουν —και σε πολλές περιπτώσεις καταστρέφουν— τις δυνατότητες σύνθεσης της κοινωνικής αντίθεσης ενάντια στο κράτος, την εξουσία και τον καπιταλισμό. Φυσικά, μια τέτοια στάση είνα φανερό με ποιους τρόπους αντιστρατεύεται μια αναρχική κοινωνική δράση.

Για να γίνουμε πιο συγκεκριμένοι θα πρέπει να αναφέρουμε το χαρακτηριστικό γεγονός όπου —κατά τη διάρκεια των συγκρούσεων στην Πατησίων το Γενάρη του 1990, με αφορμή των αθώωση του μπάτσου - δολοφόνου Μελίστα— αναπτύχθηκαν διάφορες συνθέσεις οι οποίες κατέληξαν στην κατάληψη του Πολυτεχνείου. Οι πρώτες μέρες αποτέλεσαν τη βάση για τη διεύρυνση των συνθετικών διεργασιών που θα μπορούσαν να επεκτείνουν τις κοινωνικές συγκρούσεις και να οδηγήσουν σε εξεγερτικές καταστάσεις.

Από τη στιγμή, όμως, που αναπτύχθηκαν απόψεις και πρακτικές αυτοεγκλωβισμού και δημιουργίας ενός «κέντρου του κινήματος», συνδυασμένες και εξαρτώμενες από τη λογική της πολιτικής και του συνακόλουθου ρεφορμισμού, επακολούθησαν αποσυνθετικές διαδικασίες, οι οποίες είχαν σαν βάση τους και αποτέλεσαν μια κραυγαλέα άρνηση των κοινωνικών χαρακτηριστικών.

Με αυτό τον τρόπο, μια σημαντική ευκαιρία για την ανάπτυξη του κοινωνικού αντικρατικού αγώνα χάθηκε σε μια εποχή όπου η κυριαρχία βρισκόταν σε εξαιρετικά δύσκολη θέση λόγω των αντιθέσεων που την κατάτρεχαν και οι οποίες καθιστούσαν επικίνδυνη, για τους κρατιστές, την οποιαδήποτε ανάληψη πρωτοβουλίας κατασταλτικού περιεχομένου, μιας και οι δυνατότητες ενεργοποίησης πολλών κομματιών της κοινωνίας ήταν άμεσες και ορατές και μάλιστα με τρόπο μη ελεγχόμενο από χε —σε μια τέτοια περίπτωση— απρόβλεπτες συνέπειες για το κράτος (κάτι που δεν ίσχυσε 20 μήνες αργότερα, όταν πραγματοποιήθηκε η εισβολή των ΜΑΤ στο Πολυτεχνείο).

Οι «πολιτικοί», όμως, που περιδιάβαιναν την κατάληψη και τις συνελεύσεις, που τις είχαν μεταμορφώσει σε ένα είδος κοινοβουλευτικού στίβου, πολύ λίγα κατάλαβαν (ή δεν θέλησαν ποτέ να καταλάβουν) όταν διέδιδαν ένα κλίμα κινδυνολογίας για δήθεν επερχόμενη καταστολή, κάτι που η εξουσία, όπως αποδείχθηκε κι εκ των υστέρων, δεν είχε στους άμεσους στόχους της, αντιλαμβανόμενη με σαφήνεια πόσο θα της κόστιζε μια τέτοια επιλογή.

Είπαμε παραπάνω πως η σύνθεση πραγματοποιείται μέσα από πολύπλευρες και πολύπλοκες διεργασίες. Αυτό είναι μια πραγματικότητα την οποία δεν μπορούμε να αγνοήσουμε και στην οποία δεν μπορούμε να επέμβουμε συνολικά, με καθοριστικό και αποκλειστικό τρόπο. Αυτος ο, μη ελεγχόμενος από κανέναν, τρόπος με τον οποίο αναπτύσσεται ο κοινωνικός ανταγωνισμός είναι ιδιαίτερα σημαντικός. Σε οποιαδήποτε περίπτωση κατά την οποία θα υπήρχε ένας ελεγχόμενος πλήρως, από οποιονδήποτε παράγοντα, κοινωνικός ανταγωνισμός αυτός, θα έπαυε αυτόματα να υφίσταται σαν τέτοιος.

Παρ' όλο που είναι αδύνατη μια επέμβαση μέσα στο σύνολο του κοινωνικού ανταγωνισμού, **είναι δυνατόν να υπάρξει και να αναπτυχθεί μια επέμβαση σε συγκεκριμένα του σημεία, όπου μπορεί να γίνουν προσδιορίσιμα τα χαρακτηριστικά του και να εκτιμηθούν οι δυνατότητες συνθέσεων με βάση τις οποίες να γίνει δυνατή η συμβολή προς μια συγκρουσιακή εξεγερτική κατεύθυνση.**

Στην περίπτωση της επίσκεψης του Μπους στην Αθήνα μπορούμε να δούμε τις πραγματικές διαστάσεις μιας κοινωνικής σύγκρουσης με σαφή αντιεξουσιαστικά χαρακτηριστικά.

Επί του προκειμένου, υπήρξε η κατάληψη του Πολυτεχνείου από την προηγούμενη ημέρα, δημιουργώντας και προτείνοντας συγκεκριμένες διεργασίες σύνθεσης της κοινωνικής αντίθεσης σε μια αντικρατική - αντιεξουσιατική βάση (οργάνωση, προπαγάνδιση, συσπείρωση, κινητοποίηση, σχέδιο).

Από την άλλη, υπήρξε η πολιτική αντιπαράθεση στο κράτος με διαφορετικό λόγο (αντιϊμπεριαλιστικό), χώρο αναφοράς (Προπύλαια) και με καθορισμένη τακτική.

Απέναντι σ' αυτήν την τεχνική διαδικασία της «σύνδεσης» και στην προσπάθεια της ένταξης κοινωνικών αν-

1990, με αφορμή των αθώωση του μπάτσου - δολοφόνου Μελίστα— αναπτύχθηκαν διάφορες συνθέσεις οι οποίες κατέληξαν στην κατάληψη του Πολυτεχνείου. Οι πρώτες μέρες αποτέλεσαν τη βάση για τη διεύρυνση των συνθετικών διεργασιών που θα μπορούσαν να επεκτείνουν τις κοινωνικές συγκρούσεις και να οδηγήσουν σε εξεγερτικές καταστάσεις.

Από τη στιγμή, όμως, που αναπτύχθηκαν απόψεις και πρακτικές αυτοεγκλωβισμού και δημιουργίας ενός «κέντρου του κινήματος», συνδυασμένες και εξαρτώμενες από τη λογική της πολιτικής και του συνακόλουθου ρεφορμισμού, επακολούθησαν αποσυνθετικές διαδικασίες, οι οποίες είχαν σαν βάση τους και αποτέλεσαν μια κραυγαλέα άρνηση των κοινωνικών χαρακτηριστικών.

Με αυτό τον τρόπο, μια σημαντική ευκαιρία για την ανάπτυξη του κοινωνικού αντικρατικού αγώνα χάθηκε σε μια εποχή όπου η κυριαρχία βρισκόταν σε εξαιρετικά δύσκολη θέση λόγω των αντιθέσεων που την κατάτρεχαν και οι οποίες καθιστούσαν επικίνδυνη, για τους κρατιστές, την οποιαδήποτε ανάληψη πρωτοβουλίας κατασταλτικού περιεχομένου, μιας και οι δυνατότητες ενεργοποίησης πολλών κομματιών της κοινωνίας ήταν άμεσες και ορατές και μάλιστα με τρόπο μη ελεγχόμενο από τους εξουσιαστές. Το εκρηκτικό κοινωνικό μίγμα θα έπαυε αυτόματα να υφίσταται σαν τέτοιος.

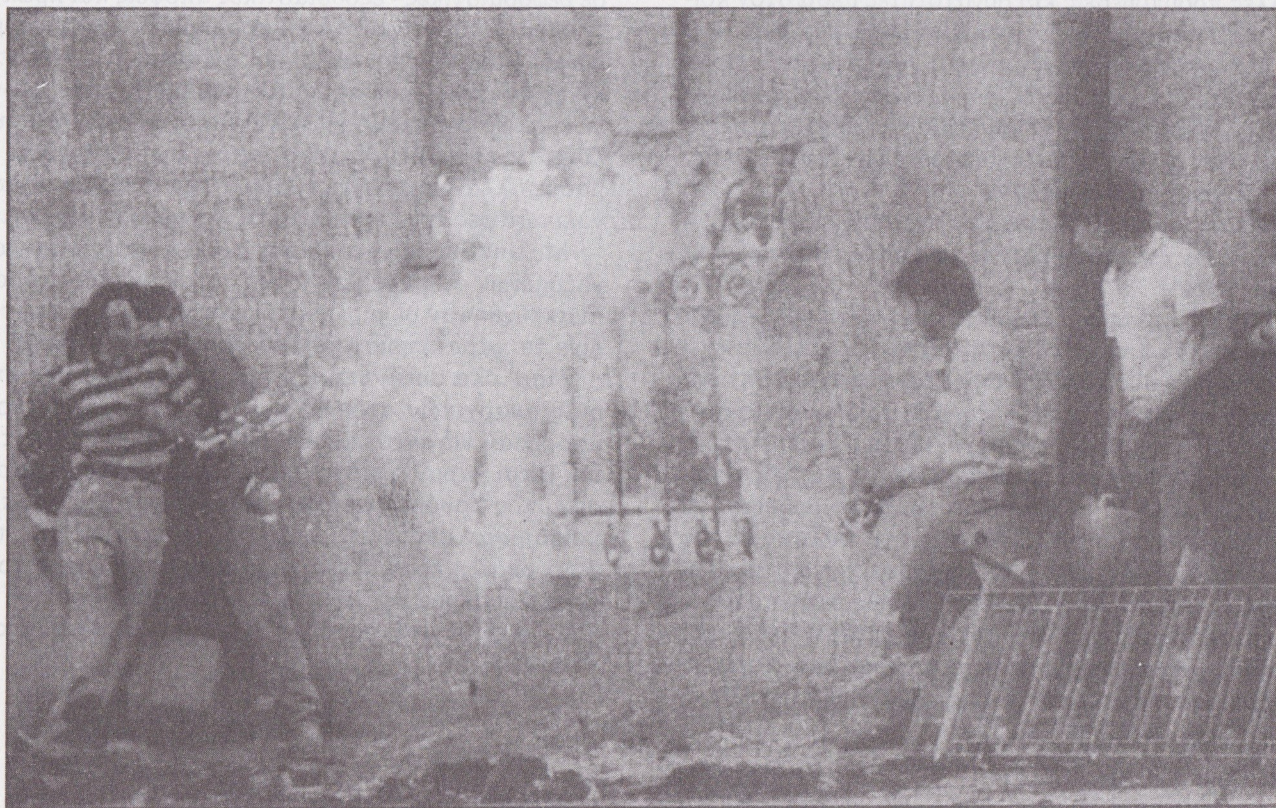
Παρ᾽ όλο που είναι αδύνατη μια επέμβαση μέσα στο σύνολο του κοινωνικού ανταγωνισμού, **είναι δυνατόν να υπάρξει και να αναπτυχθεί μια επέμβαση σε συγκεκριμένα του σημεία, όπου μπορεί να γίνουν προσδιορίσιμα τα χαρακτηριστικά του και να εκτιμηθούν οι δυνατότητες συνθέσεων με βάση τις οποίες να γίνει δυνατή η συμβολή προς μια συγκρουσιακή εξεγερτική κατεύθυνση.**

Στην περίπτωση της επίσκεψης του Μπους στην Αθήνα μπορούμε να δούμε τις πραγματικές διαστάσεις μιας κοινωνικής σύγκρουσης με σαφή αντιεξουσιαστικά χαρακτηριστικά.

Επί του προκειμένου, υπήρξε η κατάληψη του Πολυτεχνείου από την προηγούμενη ημέρα, δημιουργώντας και προτείνοντας συγκεκριμένες διεργασίες σύνθεσης της κοινωνικής αντίθεσης σε μια αντικρατική - αντιεξουσιατική βάση (οργάνωση, προπαγάνδιση, συσπείρωση, κινητοποίηση, σχέδιο).

Από την άλλη, υπήρξε η πολιτική αντιπαράθεση στο κράτος με διαφορετικό λόγο (αντιϊμπεριαλιστικό), χώρο αναφοράς (Προπύλαια) και με καθορισμένη τακτική.

Απέναντι σ᾽ αυτήν την τεχνική διαδικασία της «σύνδεσης» και στην προσπάθεια της ένταξης κοινωνικών αντικρατικών χαρακτηριστικών σε πολιτικές διαχωριστικές



λογικές, αναπτύχθηκε το σχέδιο —όσων είχαν καταλάβει το Πολυτεχνείο— βασισμένο στην σύνθεση και στην άμεση δράση.

Πραγματικά, όσοι απωθήθηκαν από τις δυνάμεις καταστολής στη Σταδίου και είχαν διάθεση να εκφράσουν έμπρακτα την αντίθεσή τους μέσω άμεσων συγκρουσιακών πρακτικών, δεν αγνόησαν την ευκαιρία που τους δόθηκε από τη δράση όσων βρίσκονταν στο Πολυτεχνείο, και οι οποίοι δεν παρέμειναν απλοί θεατές, αλλά μπόρεσαν να ενεργοποιήσουν ακόμα περισσότερο τις δυνατότητες σύνθεσης μέσα από επιθετικές πρακτικές απέναντι στις δυνάμεις καταστολής. Έτσι, οι συνθετικές διεργασίες αναπτύχθηκαν με λειτουργικό τρόπο.

Όσο για τους διάφορους μεμψίμοιρους, που βλέπουν και εννοούν την «ενότητα» πάνω στη βάση τεχνικών διαδικασιών, εκείνο που χρειάζεται να υπενθυμισθεί είναι πως, αν το σύνολο του κομματιού που απωθήθηκε στην Σταδίου ήθελε την σύγκρουση, κι όχι να αποσπάσει πολιτικές υπεραξίες μέσω διαφόρων εφφέ (της δήθεν προσπάθειας σπασίματος της απαγόρευσης, για την οποία δεν είχε γίνει ούτε η στοιχειώδης πρακτική προετοιμασία), δεν είχε παρά να βρεθεί στα σημεία που αναπτυσσόντουσαν οι πραγματικές συγκρούσεις, —όπως έκαναν αρκετοί απ' αυτούς— κι όχι να ακολουθηθούν τα γνωστά δρομάκια που οδηγούν στη «θαλπωρή» της σπιτικής βιντεοπληξίας και του εφησυχασμού.

Η σύνθεση μπορεί να επιδιωχθεί και να επιτευχθεί με τον λόγο, την πρακτική ή και τα δύο μαζί. Μ' αυτό δεν θέλουμε να πούμε πως ο λόγος και η πρακτική είναι τελείως ασύνδετα μεταξύ τους, αλλά πως, ανάλογα με την κάθε περίσταση, μπορεί και πρέπει να υπάρξει **ιδιαίτερο βάρος** στον ένα τομέα. Έτσι, σε μια χειραγωγούμενη από τα συνδικάτα κινητοποίηση μπορεί να δοθεί μεγαλύτερο βάρος στο λόγο ή στην πρακτική ανάλογα με τις εκτιμήσεις - αναλύσεις και τα σχέδια που υπάρχουν.

Είναι σημαντικό το γεγονός πως οι πραγματοποιούμενες μέσα από κοινωνικές διεργασίες —και με ουσιαστικό τρόπο— συνθέσεις, **δεν αποκτούν μια μονιμότητα**, ούτε μπορούν να διατηρηθούν τα χαρακτηριστικά τους στην προοπτική παρίωσής τους.

Αυτό σημαίνει πως οι προσπάθειες που τυχόν γίνουν για να προκύψουν οργανωτικά σχήματα μετά τη λήξη κοινωνικών συγκρούσεων και κοινωνικών αγώνων και στη βάση των συνθέσεων που έχουν πραγματοποιηθεί κατά τη διάρκειά τους, διατρέχουν τον κίνδυνο να καταντήσουν γελοίες καρικατούρες.

οποίοι εγκλωβίστηκαν μετά τις συγκρούσεις που ακολούθησαν την μαθητική πορεία. Εκεί πραγματοποιήθηκε συνέλευση από όλους τους παρευρισκόμενους και αποφασίστηκε η αποχώρηση από τον συγκεκριμένο χώρο. Το ότι παρέμειναν κάποιοι, κάτω από δυσμενείς καταστάσεις, δεν σημαίνει πως υπήρξε κατάληψη όπως εξακολουθούν να επιμένουν ορισμένοι, προσπαθώντας με το ζόρι να κάνουν το μαύρο άσπρο).

Είναι προφανές πως η διακοπή μιας συγκρουσιακής κατάστασης επιφέρει αντίστοιχα και την ανακοπή των συνθετικών διεργασιών και αντίστροφα. Εξαιτίας όμως της ευρύτητας του κοινωνικού ανταγωνισμού όλα όσα πραγματοποιήθηκαν στον τομέα του λόγου και της πρακτικής δεν χάνονται αλλά ενσωματώνονται και λειτουργούν με πολλούς τρόπους μέσα στο σύνολο των αντιθέσεων που αναπτύσσονται στον κοινωνικό χώρο. Όμως, η διερεύνηση και η ανάπτυξη, όλων αυτών των καταστάσεων αποτελεί ένα ανεξάντλητο θέμα...

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΓΚΡΟΥΣΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΑΓΩΝΑΣ

Είπαμε, πως μια σύγκρουση που εκφράζει και υλοποιεί μια αντίθεση, απέναντι σε δομές και θεσμούς (κόμματα, σωματεία κ.λπ.), λογικές (συναίνεση, διαπραγμάτευση κ.ά.) και σχέδια (εκσυγχρονισμός των μέσων κυριαρχίας κι εκμετάλλευσης) του κράτους, αποτελεί συγκεκριμένο χαρακτηριστικό της εξωτερίκευσης του κοινωνικού ανταγωνισμού και συνεπώς μπορεί να προσδώσει στοιχεία κοινωνικού αγώνα σε μια κινητοποίηση.

Από αυτή την άποψη, ο κοινωνικός αγώνας είναι ευρύτερος της κοινωνικής σύγκρουσης η οποία, με τη σειρά της, έχει μια πιο πλατιά διάσταση (από την άποψη της σημασίας της για τον κοινωνικό απελευθερωτικό και αντικρατικό αγώνα) από μια σύγκρουση.

Οι συνθέσεις που πραγματοποιούνται στη διάρκεια μιας κοινωνικής συγκρουσιακής διεργασίας είναι αυτές που μπορούν να προεκτείνουν τα όρια μιας κινητοποίησης προσδίδοντας σ' αυτήν χαρακτηριστικά κοινωνικού αγώνα, είτε προσδιορίζοντάς τη συνολικά σαν κοινωνικό αγώνα.

Από μια τέτοια σκοπιά μπορούμε να εξετάσουμε τις κινητοποιήσεις των τριών τελευταίων χρόνων, αποφεύγοντας να τις βάλουμε όλες σ' ένα σακί χρησιμοποιώντας μια γενικότητα που ίσως βραχυπρόθεσμα διευκολύνει κάποιες πρακτικές και επιδιώξεις αλλά μακροπρόθεσμα ισοπεδώνει τις δυνατότητες ανάπτυξης του κοινωνικού α-

σαν οι πραγματικές συγκρούσεις, —όπως έκαναν αρκετοί απ᾽ αυτούς— κι όχι να ακολουθηθούν τα γνωστά δρομάκια που οδηγούν στη «θαλπωρή» της σπιτικής βιντεοπληξίας και του εφησυχασμού.

Η σύνθεση μπορεί να επιδιωχθεί και να επιτευχθεί με τον λόγο, την πρακτική ή και τα δύο μαζί. Μ' αυτό δεν θέλουμε να πούμε πως ο λόγος και η πρακτική είναι τελείως ασύνδετα μεταξύ τους, αλλά πως, ανάλογα με την κάθε περίσταση, μπορεί και πρέπει να υπάρξει **ιδιαίτερο βάρος** στον ένα τομέα. Έτσι, σε μια χειραγωγούμενη από τα συνδικάτα κινητοποίηση μπορεί να δοθεί μεγαλύτερο βάρος στο λόγο ή στην πρακτική ανάλογα με τις εκτιμήσεις - αναλύσεις και τα σχέδια που υπάρχουν.

Είναι σημαντικό το γεγονός πως οι πραγματοποιούμενες μέσα από κοινωνικές διεργασίες —και με ουσιαστικό τρόπο— συνθέσεις, **δεν αποκτούν μια μονιμότητα**, ούτε μπορούν να διατηρηθούν τα χαρακτηριστικά τους στην προοπτική παρίωσής τους.

Αυτό σημαίνει πως οι προσπάθειες που τυχόν γίνουν για να προκύψουν οργανωτικά σχήματα μετά τη λήξη κοινωνικών συγκρούσεων και κοινωνικών αγώνων και στη βάση των συνθέσεων που έχουν πραγματοποιηθεί κατά τη διάρκειά τους, διατρέχουν τον κίνδυνο να καταντήσουν γελοίες καρικατούρες.

Άλλου είδους, βέβαια, είναι το ζήτημα να δημιουργηθούν άλλες προϋποθέσεις και δυνατότητες μέσα στον κοινωνικό ανταγωνισμό, από τη στιγμή που είναι δεδομένο πως οι εμπειρίες που αποκτούν οι αγωνιζόμενοι άνθρωποι μέσα από τις κοινωνικές συγκρούσεις δεν χάνονται στο άπειρο. Η εκτίμηση της σημασίας και της λειτουργικότητας, που μπορούν να έχουν τέτοιες καταστάσεις, μπορεί να γίνει συγκεκριμένα.

Το σημαντικότερο, πάντως, σε σχέση με την εκδήλωση συνθετικών διεργασιών είναι πως αυτή γίνεται, κατά βάση, με έργα.

Η ανάπτυξη μιας σύγκρουσης συμβαίνει πολλές φορές να διακοπεί από πολλούς παράγοντες. Τέτοιοι έχει συμβεί να είναι η επέμβαση των χειραγωγικών μηχανισμών (π.χ. στις συγκρούσεις έξω από το υπουργείο συγκοινωνιών των εργαζομένων της ΕΑΣ), η δραστηριοποίηση των δυνάμεων άμεσης καταστολής ή η συνδυασμένη επέμβαση και των δύο παραγόντων (συγκρούσεις έξω από το αμαξοστάσιο του Βοτανικού το καλοκαίρι του 1992). Είναι δυνατόν, όμως, να προκύψει μετά από εσωτερικές διαδικασίες και αντιθέσεις (όπως στην κατάληψη του Πολυτεχνείου το Γενάρη του 1990) ή μέσα από διεργασίες, (όπως συνέβη στην περίπτωση των παρευρισκόμενων στο Πολυτεχνείο στις 24 Οκτώβρη 1991, οι

ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΑΓΩΝΑΣ

κ.λπ.), λογικές (συναίνεση, διαπραγμάτευση κ.ά.) και σχέδια (εκσυγχρονισμός των μέσων κυριαρχίας κι εκμετάλλευσης) του κράτους, αποτελεί συγκεκριμένο χαρακτηριστικό της εξωτερίκευσης του κοινωνικού ανταγωνισμού και συνεπώς μπορεί να προσδώσει στοιχεία κοινωνικού αγώνα σε μια κινητοποίηση.

Από αυτή την άποψη, ο κοινωνικός αγώνας είναι ευρύτερος της κοινωνικής σύγκρουσης η οποία, με τη σειρά της, έχει μια πιο πλατιά διάσταση (από την άποψη της σημασίας της για τον κοινωνικό απελευθερωτικό και αντικρατικό αγώνα) από μια σύγκρουση.

Οι συνθέσεις που πραγματοποιούνται στη διάρκεια μιας κοινωνικής συγκρουσιακής διεργασίας είναι αυτές που μπορούν να προεκτείνουν τα όρια μιας κινητοποίησης προσδίδοντας σ' αυτήν χαρακτηριστικά κοινωνικού αγώνα, είτε προσδιορίζοντάς τη συνολικά σαν κοινωνικό αγώνα.

Από μια τέτοια σκοπιά μπορούμε να εξετάσουμε τις κινητοποιήσεις των τριών τελευταίων χρόνων, αποφεύγοντας να τις βάλουμε όλες σ' ένα σακί χρησιμοποιώντας μια γενικότητα που ίσως βραχυπρόθεσμα διευκολύνει κάποιες πρακτικές και επιδιώξεις αλλά μακροπρόθεσμα ισοπεδώνει τις δυνατότητες ανάπτυξης του κοινωνικού απελευθερωτικού αγώνα οδηγώντας στην αφομοίωση και σε ρεφορμιστικές - εξουσιαστικές απόψεις και πρακτικές.

Είναι σημαντικό το να μπορούμε να διακρίνουμε τις διαφοροποιήσεις που υπάρχουν ανάμεσα στις κινήσεις και κινητοποιήσεις που πραγματοποιούνται μέσα στον κοινωνικό ανταγωνισμό γιατί κάτι τέτοιο, όχι μόνο διευκολύνει τις δυνατότητες μιας αναρχικής κοινωνικής επέμβασης αλλά και αυτή τη συμβολή των αναρχικών στις συνολικότερες απελευθερωτικές κοινωνικές πρακτικές.

Μολονότι οι κινητοποιήσεις, για παράδειγμα, των εργαζομένων στις προβληματικές είχαν μια ποικιλομορφία, αναπτύχθηκαν σε μια κοινή κατεύθυνση που δεν τους έδινε τα χαρακτηριστικά του κοινωνικού αγώνα.

Παρ' όλα αυτά, υπήρξε πολλές παρεμβάσεις από μεριάς αναρχικών ατόμων και συλλογικοτήτων που δεν μπόρεσαν να αντιληφθούν την συνολικώτερη κατάσταση. Είναι χαρακτηριστικό πως τέτοιες άκριτες παρεμβάσεις, που καθόριζαν εκ των προτέρων την όποια κινητοποίηση σαν κοινωνικό αγώνα —με την ευχέρεια που δίνει η εύκολη λύση πως το δραστηριοποιούμενο κομμάτι αποτελεί μέρος της κοινωνίας— δεν μπόρεσαν να έχουν μιας λειτουργική συμβολή προς την αντικρατική κατεύθυνση.

Μ' αυτό τον τρόπο τις περισσότερες φορές εκφράσθηκαν μισόλογα και τετριμένες απόψεις, ενώ ακολουθήθηκαν πρακτικές που δεν διευκόλυναν ούτε και συνέβαλαν στο ξεμπλοκάρισμα εκείνων των, περιορισμένων έστω, στοιχείων —που ενυπήρχαν σε ορισμένες απ' αυτές τις κινητοποιήσεις— στο να στοιχειοθετήσουν και να αναπτύξουν ένα διαφορετικό λόγο και πρακτική απ' αυτόν που επέβαλαν και πρόβαλαν (με όλους τους δεξιοτεχνικούς τρόπους που ξέρουν πολύ καλά να χρησιμοποιούν) οι χειραγωγοί των κομμάτων και των σωματείων.

Το χειρότερο σε τέτοιες περιπτώσεις είναι η λεγόμενη «έκπτωση λόγου» (και συνακόλουθα πρακτικής) **προς χάριν της «προσεγγισιμότητας» και «σύνδεσης» με τους κινητοποιούμενους.** Σε σχέση μ' αυτό, πιστεύουμε πως χρειάζεται για μια ακόμα φορά να επαναλάβουμε ότι **οι αναρχικές απόψεις είναι κοινωνικές** και σαν τέτοιες μπορούν και πρέπει να εκφράζονται και να υλοποιούνται μέσα στον κοινωνικό ανταγωνισμό. Εξ' άλλου, ο κοινωνικός αγώνας δεν μπορεί να ταυτισθεί με λογικές και πρακτικές μπακάλικου όπου πουλιέται η ξυνισμένη φέτα φθηνότερα για να πιαστεί κορόϊδο ο πελάτης.

Κι αυτό για δύο λόγους:

Πρώτον, γιατί εκτός από το μπακάλικο υπάρχει και το σούπερ-μάρκετ και δεύτερον γιατί, ακόμα κι αν πιαστεί κορόϊδο ο πελάτης προς στιγμήν είναι πολύ εύκολο να ανακαλύψει την απάτη. Μετά, είναι και το άλλο. Καμμιά σχέση με την αναρχική αντίληψη και δράση δεν μπορεί να έχουν εμπορευματικές - εξουσιαστικές λογικές με όποιο τρόπο κι αν εκδηλώνονται. Γιατί ενώ ο σκοπός ποτέ δεν μπορεί να αγιάσει τα μέσα, αντίθετα τα μέσα μπορούν τελικά να γελοιοποιήσουν και να ξεφτιλίσουν το σκοπό.

Εδώ είναι που χρειάζεται να ξεκαθαρίσουμε και ένα σημαντικό ζήτημα. **Η δράση των αναρχικών** σε σχέση με μια κινητοποίηση (αλλά και ανεξάρτητα από αυτή) **είναι δράση κοινωνικού αγώνα.** Όταν αποκτά τα χαρακτηριστικά κινητοποίησης ή πολιτικής παρέμβασης (κάτι που εμπεριέχει με σαφή τρόπο εξουσιαστικά στοιχεία) τότε πρέπει να εξετασθούν σοβαρά πολλά πράγματα...

Οι συγκεκριμένες απόψεις και πρακτικές που κατατίθενται από τους αναρχικούς μέσα στον κοινωνικό ανταγωνισμό, όπως

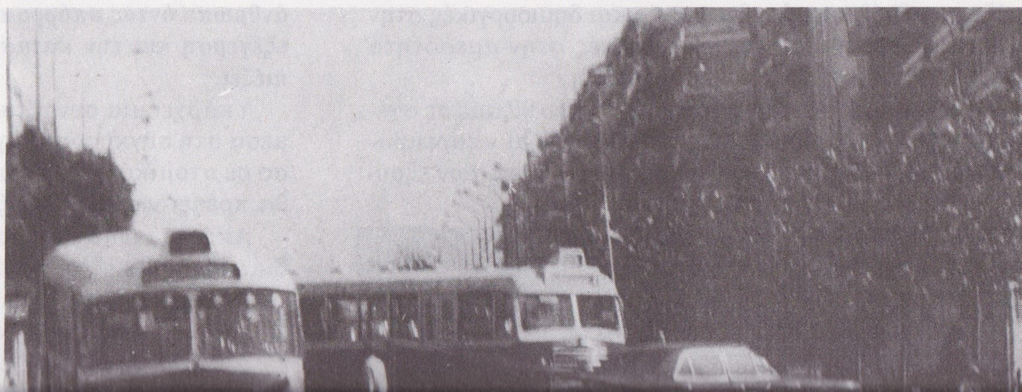
μπορεί να μην τις αποδεχθούν άμεσα όλοι οι εξουσιαζόμενοι που κινητοποιούνται, αλλά δημιουργούνται **συγκεκριμένες προϋποθέσεις σύνθεσης** με ορισμένους, από αυτούς, κάθε φορά, οι οποίοι φυσικά μπορούν να δράσουν σε μια άμεση και υλοποιήσιμη κατεύθυνση.

Για να γίνει πιο συγκεκριμένο αυτό το θέμα μπορούμε να σταθούμε κάπως περισσότερο στο ζήτημα των απολύσεων. Είναι φανερό πως η εμμονή στη μη απόλυση εμπλέκει μέσα στα εξουσιαστικά γρανάζια, από άποψη αντίληψης και πρακτικής. **Η ολικότητα του λόγου όταν συνδέεται με συγκεκριμένες συγκρουσιακές προτάσεις, που ξεπερνούν την μερικότητα παρότι συνδέονται με αυτήν σε κάποιο σημείο, δίνει δυνατότητες σύνθεσης.**

Με δεδομένο ότι οι αναρχικοί θέλουν να αναδειχθεί η ολικότητα της αντιπαράθεσης, την καταθέτουν με συγκεκριμένο τρόπο (αυτοοργάνωση - άμεση συγκρουσιακή δράση). Παράλληλη, είναι χαρακτηριστικό πως σε κάθε περίπτωση οι εξουσιαζόμενοι θέλουν πρωταρχικά να μη χάσουν τη θέση τους στην αθλιότητα, μια κατάσταση που τους εμποδίζει να ενεργοποιηθούν με άμεσο τρόπο απέναντι στην εξουσία και τα όργανά της.

Η πρόταση έμπρακτης αντιπαράθεσης με τους συγκεκριμένους χειραγωγικούς μηχανισμούς (αυτοοργάνωση), που θέλουν να διευθετήσουν τις υποθέσεις της κυριαρχίας κι όχι μόνο εγκλωβίζουν τους εξουσιαζόμενους αλλά καταχωνιάζουν στα πιο απόμακρα σημεία την δυνατότητα έκφρασης της φυσικής αντίδρασης σ' ό,τι τους συνθλίβει και τους εκμεταλλεύεται, **αποτελεί ένα ουσιαστικό συντελεστή ανάπτυξης της σύγκρουσης.**

Κατά προέκταση, η πρόταση της βίαιης κατάληψης του συγκεκριμένου χώρου εργασιακής αθλιότητας μπορεί να συναντά —χωρίς να ταυτίζεται στην ουσία— τον στόχο (μερικό τις περισσότερες φορές) που βάζει μια αδιάλλακτη στάση των εργαζομένων, αλλά ταυτόχρονα



το σούπερ-μάρκετ και δεύτερον γιατί, ακόμα κι αν πιαστεί κορόϊδο ο πελάτης προς στιγμήν είναι πολύ εύκολο να ανακαλύψει την απάτη. Μετά, είναι και το άλλο. Καμμιά σχέση με την αναρχική αντίληψη και δράση δεν μπορεί να έχουν εμπορευματικές - εξουσιαστικές λογικές με όποιο τρόπο κι αν εκδηλώνονται. Γιατί ενώ ο σκοπός ποτέ δεν μπορεί να αγιάσει τα μέσα, αντίθετα τα μέσα μπορούν τελικά να γελοιοποιήσουν και να ξεφτιλίσουν το σκοπό.

Εδώ είναι που χρειάζεται να ξεκαθαρίσουμε και ένα σημαντικό ζήτημα. **Η δράση των αναρχικών** σε σχέση με μια κινητοποίηση (αλλά και ανεξάρτητα από αυτή) **είναι δράση κοινωνικού αγώνα.** Όταν αποκτά τα χαρακτηριστικά κινητοποίησης ή πολιτικής παρέμβασης (κάτι που εμπεριέχει με σαφή τρόπο εξουσιαστικά στοιχεία) τότε πρέπει να εξετασθούν σοβαρά πολλά πράγματα...

Οι συγκεκριμένες απόψεις και πρακτικές που κατατίθενται από τους αναρχικούς μέσα στον κοινωνικό ανταγωνισμό, οπωσδήποτε δεν παραβλέπουν την κατάσταση στην οποία βρίσκονται και απ' όπου προσπαθούν να αγωνιστούν οι εξουσιαζόμενοι, αλλά δεν μπορούν να ταυτιστούν με αυτήν.

Έτσι, για παράδειγμα, δεν έχει καμμιά κοινωνική απελευθερωτική σημασία μια «αναρχική» άποψη που ζητά να μην απολυθούν οι εργαζόμενοι της τάδε ή της δείνα «προβληματικής» επιχείρησης (για τον απλούστατο λόγο πως δεν μπορεί να υπάρξει κοινωνική απελευθέρωση με τη διατήρηση της **μισθωτής εργασίας**. Μ' άλλα λόγια, η υποστήριξη με οποιοδήποτε τρόπο των συνθηκών μισθωτής δουλείας δεν οδηγούν στην κοινωνική απελευθέρωση). Αντίθετα, η πρόταση της σύγκρουσης (που αντιπαρατίθεται με ανταγωνιστικό τρόπο προς την επιβαλλόμενη και στημένη «σύγκρουση» που πατρονάρεται από το κράτος, τα αφεντικά και τους κομματικούς και συνδικαλιστικούς παρατρεχάμενους τους) μέσα από την αντικρατική, αντιεξουσιατική προοπτική, —η ολικότητα της αντιπαράθεσης—, είναι που συμβάλλει στην ανάδειξη συγκεκριμένων καταστάσεων και πρακτικών, τις οποίες που θέλουν να διευθετήσουν τις υποθέσεις της κυριαρχίας κι όχι μόνο εγκλωβίζουν τους εξουσιαζόμενους αλλά καταχωνιάζουν στα πιο απόμακρα σημεία την δυνατότητα έκφρασης της φυσικής αντίδρασης σ' ό,τι τους συνθλίβει και τους εκμεταλλεύεται, **αποτελεί ένα ουσιαστικό συντελεστή ανάπτυξης της σύγκρουσης.**

Κατά προέκταση, η πρόταση της βίαιης κατάληψης του συγκεκριμένου χώρου εργασιακής αθλιότητας μπορεί να συναντά —χωρίς να ταυτίζεται στην ουσία— τον στόχο (μερικό τις περισσότερες φορές) που βάζει μια αδιάλλακτη στάση των εργαζομένων, αλλά ταυτόχρονα



επεκτείνει την δυνατότητα της σύγκρουσης. Από κει και πέρα η ολικότητα του λόγου, που έχει ήδη αναπτυχθεί, δημιουργεί τις προϋποθέσεις ευρύτερων συνθέσεων που διευκολύνουν τη δυνατότητα ανάδειξης της εξεγερτικής δυναμικής σε κάθε άτομο αλλά και σε κάθε επί μέρους τμήμα των κινητοποιούμενων.

Η εμμονή των εξουσιαζόμενων σε μια αδιάλλακτη στάση, ως προς το επιδιωκόμενο απ' αυτούς, μετατοπίζει τη δραστηριοποίηση τους από το μερικό σημείο στο οποίο αναφέρεται, δημιουργώντας πολλές ευκαιρίες για την ανάπτυξη συγκρουσιακών καταστάσεων με αντικρατικά αντιεξουσιαστικά χαρακτηριστικά.

Σ' αυτό το σημείο θα πρέπει να ειπωθεί πως δεν είναι καθόλου τυχαίο το γεγονός πως σε ορισμένες περιπτώσεις οι ίδιοι οι χειραγωγοί επιλέγουν την πρακτική των

«στημένων καταλήψεων» (όπως αυτές στη Σύρο) οι ο-ποίες γίνονται με σκοπό να αποδυναμώσουν και να δια-στρεβλώσουν την όποια συγκρουσιακή διάθεση υπάρχει ή τείνει να αναπτυχθεί από μεριάς των καταπιεσμένων, σαν αποτέλεσμα της άγριας και αδίστακτης επίθεσης που δέχονται από τους εξουσιαστές. Καταφεύγουν οι χειρα-γωγοί σε «καταλήψεις» μετά από συνεννόηση με τις αρ-χές (με άλλους συγκεκριμένους θεσμούς και μηχανισμούς άσκησης της κυριαρχίας) όχι μόνο στη βάση του αποπρο-σανατολισμού των κυριαρχούμενων ανθρώπων, που δρα-στηριοποιούνται, αλλά και στην κατεύθυνση της αξιοποί-ησης ενός μέσου, που χρησιμοποιείται μέσα στον κοινω-νικό αγώνα, για διαπραγματευτικούς σκοπούς που συμ-βαδίζουν με τις γενικότερες επιδιώξεις του κράτους και του κεφάλαιου (εκσυγχρονισμός, συμμετοχή στην οικο-νομική διαχείριση, αξιοποίηση προς όφελος της εθνικής οικονομίας κα άλλα παρόμοια).

Δεν θα πρέπει λοιπόν να αντιμετωπίζεται η όποια κα-τάληψη σαν ένα μέσο που μπορεί να επιφέρει αποτελέσμα-τα προς όφελος του κοινωνικού απελευθερωτικού αγώνα, αλλά θα πρέπει να εξετάζονται οι οπτικές και οι κατευθύν-σεις που υπάρχουν, ο λόγος και η διάσταση μιας πραγμα-τικής σύγκρουσης.

Επανερχόμαστε στο ζήτημα που αναφερθήκαμε πιο πάνω σε σχέση με την σύνθεση πάνω σε μια ουσιαστική και αδιάλλακτη στάση και δράση γιατί μια τέτοια πραγ-ματικότητα μπορεί να σπάσει πολλές από τις επιβεβλη-μένες από την εξουσιαστική λογική συμπεριφορές και φε-τιχοποιήσεις. Η δυνατότητα καταστροφής εργαλείων κι εγκαταστάσεων παραγωγής που χρησιμοποιούνται σαν μέσα άμυνας ή στην προοπτική επίτευξης του επιδιωκό-μενου αποτελέσματος από τους αγωνιζόμενους, σπάζει τη σχέση εξάρτησης με το χώρο εκμετάλλευσης και πε-τάει στα σκουπίδια τη φετιχοποίηση του εμπορεύματος, πράξεις καθ' όλα απελευθερωτικές και δημιουργικές στην ανάπτυξή τους παρότι καταστροφικές στην αμεσότητά τους.

Για να ολοκληρωθεί αυτό το σημείο που θίξαμε σε σχέ-ση με τις μερικοποιημένες τοποθετήσεις και «παρεμβά-σεις» εκ μέρους αναρχικών σε κινητοποιήσεις των εξου-σιαστικής και κουτσουρεμένης σε λόγο και πρακτική στάσης εκ μέρους των αναρχικών. Το αντίθετο μάλιστα.



Θεωρώντας σαν βασικό στοιχείο της συνθετικής διερ-γασίας την ολικότητα του λόγου και την αμεσότητα της δράσης, δεν βάζουμε σαν προϋπόθεση την πλήρη και ά-μεση οικειοποίηση τους από τους κυριαρχούμενους αν-θρώπους. Ίσα-ίσα **σύνθεση δεν σημαίνει συνταύτιση.**

Αλλά, όταν μια κατατεθειμένη αντίληψη —πάνω σε μια βάση που συμβάλλει στην απελευθερωτική κοινωνι-κή διεργασία— διατρέχεται από ένα σύνολο που κατα-τείνει σε συγκεκριμένες στάσεις, απόψεις και μέσα, τότε μπορούμε να δούμε και την υλοποίηση των συνθετικών διεργασιών από συγκεκριμένα οπωσδήποτε, κοινωνικά κομμάτια σε μια κατεύθυνση που ξεπερνάει τις εξουσια-στικές και χειραγωγικές νόρμες και καταστάσεις.

Επιτέλους, πρέπει να κατανοηθεί (όχι μέσα από θεω-ρητικές κατασκευές ή προσωποποιημένες καταστάσεις, αλλά απ' αυτή την ύπαρξη και ανάπτυξη διάφορων συν-θηκών μέσα στο κοινωνικό ανταγωνισμό και οι οποίες είναι χειροπιαστές), πως η προσαρμογή και η αποδοχή της λογικής του «εφικτού» το μόνο που κατορθώνει είναι να λειτουργεί αντιθετικά ως προς τα επιδιωκόμενα απο-τελέσματα, συμβάλλοντας στη διαδικασία αφομοίωσης και επαναφομοίωσης των εξουσιαζόμενων στις κυριαρ-χιακές βλέψεις και σχέδια.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΓΚΡΟΥΣΗ ΚΑΙ ΕΞΕΓΕΡΣΗ

Έχοντας αναφερθεί αρκετές φορές στη δυ-ναμική που υπάρχει μέσα σε κάθε πραγμα-τοποιούμενη κινητοποίηση και η οποία μπορεί να εκφρασθεί μέσω μιας συγκρου-σιακής πραγματικότητας, —όπου θα υπάρχουν συγκεκρι-μένα χαρακτηριστικά προς μια απελευθερωτική κατεύ-θυνση,— δεν θα πρέπει να παραλείψουμε να τονίσουμε πως **η ίδια δυναμική υπάρχει και είναι σύμφυτη στον κάθε άνθρωπο όντας απόρροια της φυσικής του τάσης προς την εξέγερση και την καταστροφή του ο,τιδήποτε τον κατα-πιέζει.**

Υπάρχει μια συνεκτικότητα και μια αλληλουχία ανά-μεσα στη σύγκρουση, την εξέγερση και την ελευθερία τό-σο σε ατομικό όσο και σε κοινωνικό επίπεδο η οποία δεν θα πρέπει να υποβαθμίζεται ή να αγνοείται.

Από τις κινητοποιήσεις που πραγματοποιήθηκαν, στο διάστημα που εξετάζουμε, προκύπτει μια **πραγματικότη-τα συνεχών παλινδρομήσεων ανάμεσα στη συγκρουσιακή κατάσταση, τον κοινωνικό αγώνα και την εξέγερση.**

Απ' όσα ειπώθηκαν πιο πάνω είναι φανερό πως οι δρα-

Επανερχόμαστε στο ζήτημα που αναφερθήκαμε πιο πάνω σε σχέση με την σύνθεση πάνω σε μια ουσιαστική και αδιάλλακτη στάση και δράση γιατί μια τέτοια πραγματικότητα μπορεί να σπάσει πολλές από τις επιβεβλημένες από την εξουσιαστική λογική συμπεριφορές και φετιχοποιήσεις. Η δυνατότητα καταστροφής εργαλείων κι εγκαταστάσεων παραγωγής που χρησιμοποιούνται σαν μέσα άμυνας ή στην προοπτική επίτευξης του επιδιωκόμενου αποτελέσματος από τους αγωνιζόμενους, σπάζει τη σχέση εξάρτησης με το χώρο εκμετάλλευσης και πετάει στα σκουπίδια τη φετιχοποίηση του εμπορεύματος, πράξεις καθ' όλα απελευθερωτικές και δημιουργικές στην ανάπτυξή τους παρότι καταστροφικές στην αμεσότητά τους.

Για να ολοκληρωθεί αυτό το σημείο που θίξαμε σε σχέση με τις μερικοποιημένες τοποθετήσεις και «παρεμβάσεις» εκ μέρους αναρχικών σε κινητοποιήσεις των εξουσιαζόμενων κι εκμεταλλευόμενων ανθρώπων, θα πρέπει να επισημανθεί πως οι εξουσιαστές δεν κάνουν εκπτώσεις ή υποχωρήσεις στις βασικές τους θέσεις προκειμένου να διατηρήσουν την κατάσταση επιβολής τους πάνω στους ανθρώπους. Από αυτήν την πραγματική διάσταση του κοινωνικού πολέμου δεν βλέπουμε και δεν έχει διαφανεί πουθενά μια σημασία και κάποια επιτυχία (από τη σκοπιά της κοινωνικής απελευθέρωσης) μιας υποχωρησης και επαναφομοίωσης των εξουσιαζόμενων στις κυριαρχιακές βλέψεις και σχέδια.



ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΓΚΡΟΥΣΗ ΚΑΙ ΕΞΕΓΕΡΣΗ

Έχοντας αναφερθεί αρκετές φορές στη δυναμική που υπάρχει μέσα σε κάθε πραγματοποιούμενη κινητοποίηση και η οποία μπορεί να εκφρασθεί μέσω μιας συγκρουσιακής πραγματικότητας, —όπου θα υπάρχουν συγκεκριμένα χαρακτηριστικά προς μια απελευθερωτική κατεύθυνση,— δεν θα πρέπει να παραλείψουμε να τονίσουμε πως **η ίδια δυναμική υπάρχει και είναι σύμφυτη στον κάθε άνθρωπο όντας απόρροια της φυσικής του τάσης προς την εξέγερση και την καταστροφή του ο,τιδήποτε τον καταπιέζει.**

Υπάρχει μια συνεκτικότητα και μια αλληλουχία ανάμεσα στη σύγκρουση, την εξέγερση και την ελευθερία τόσο σε ατομικό όσο και σε κοινωνικό επίπεδο η οποία δεν θα πρέπει να υποβαθμίζεται ή να αγνοείται.

Από τις κινητοποιήσεις που πραγματοποιήθηκαν, στο διάστημα που εξετάζουμε, προκύπτει μια **πραγματικότητα συνεχών παλινδρομήσεων ανάμεσα στη συγκρουσιακή κατάσταση, τον κοινωνικό αγώνα και την εξέγερση.**

Απ' όσα ειπώθηκαν πιο πάνω είναι φανερό πως οι δραστηριοποιήσεις που ξεκίνησαν πάνω σε μια αντικρατική βάση και κατεύθυνση (στις οποίες καθοριστικό βάρος είχαν οι αναρχικές απόψεις, τα άτομα ή οι συλλογικότητες) εντάσσονται σ' αυτές που ονομάζουμε κοινωνικούς αγώνες (πρώτες μέρες της κατάληψης του Πολυτεχνείου το Γενάρη του 1990, κατάληψη του Χημείου με αφορμή τη σύλληψη του αναρχικού ολικού αρνητή στράτευσης Ν. Μαζιώτη, κατάληψη του Πολυτεχνείου με αφορμή την επίσκεψη του Μπους).

Είναι πέρα από καθε αμφισβήτηση πως η ανάδειξη και έκφραση συγκρουσιακών κι εξεγερσιακών πρακτικών, στο διάστημα των τριών τελευταίων χρόνων, έκανε ακόμα και τους πιο δύσπιστους να καταπιούν τη γλώσσα τους, ενώ οι πολιτικοί κάθε απόχρωσης έφτασαν από το να επισημαίνουν τους κινδύνους που προκύπτουν από δραστηριοποιήσεις τέτοιου χαρακτήρα μέχρι να εκφράζουν την απέχθειά τους με τα λόγια ή με γραπτά στο άκουσμα και μόνο της λέξης ΕΞΕΓΕΡΣΗ (μια απέχθεια που είναι πλήρως συνδεμένη με το φόβο που τους καταλαμβάνει μπροστά σε μια τέτοια πραγματικότητα).

Η συνεκτικότητα που υπάρχει ανάμεσα σε ένα αναπτυσσόμενο κοινωνικό αγώνα και σε μια εξεγερτική κατάσταση είναι προφανής. Παρ' όλα αυτά δεν πρέπει να την παρακάμψουμε μέσα από την ευκολία που παρέχει το «αυ-

τονόητο». Χρειάζεται να την προσδιορίσουμε **ΚΑΙ** με τον συγκεκριμένο τρόπο που την είδαμε να ξετυλίγεται.

Η σύγκρουση προσδίδει σε μια κινητοποίηση την επεκτασιμότητα. Κι αυτό το είδαμε πάρα πολλές φορές. **Ο κοινωνικός αγώνας**, από την μεριά του, **σαν μια πραγματικότητα που συγκροτείται** (όχι αναγκαστικά μέσα από ένα οργανωτισμό) **μέσα από πολλαπλές συνθέσεις και κοινωνικού χαρακτήρα συγκρούσεις μπορεί να προσδώσει σ' αυτήν την τάση επέκτασης που, εν δυνάμει, υπάρχει, μια διάσταση που συνεχώς κατευθύνεται προς μια μεγαλύτερη διεύρυνση.**

Ο κοινωνικός αγώνας, μολονότι περιέχει μια εξεγερσιακή προοπτική, δεν μπορεί να την εκφράσει αν για οποιοδήποτε λόγο και κάτω από οποιεσδήποτε συνθήκες πάψει να υφίσταται ο παράγοντας της σύγκρουσης.

Σε κάθε περίπτωση, ενώ η σύγκρουση μπορεί να υπάρξει σαν τέτοια, —είτε σαν μεμονωμένο γεγονός (απλά μια κατάθεση μέσα στον κοινωνικό ανταγωνισμό), είτε με συνθετικό τρόπο,— ο κοινωνικός αγώνας και η κοινωνική εξέγερση δεν έχουν τη δυνατότητα να εκδηλωθούν και να αναπτυχθούν χωρίς την ύπαρξη συγκρουσιακών - συνθετικών διεργασιών.

(Αν χρησιμοποιούμε τον όρο διεργασίες, αντί για διαδικασίες, είναι γιατί η διαδικασία περισσότερο ταιριάζει να αποδοθεί σε μια τεχνική κίνηση **επί του κοινωνικού ανταγωνισμού**, ενώ με τη διεργασία πιστεύουμε πως αποδίδεται με τον καλύτερο και ουσιαστικότερο τρόπο μια πραγματικότητα που αναπτύσσεται **μέσα στον κοινωνικό ανταγωνισμό**).

Χρειάζεται να πούμε πως η σύγκρουση συνδέεται πολλές φορές με διάφορα γεγονότα και καταστάσεις τα οποία χαρακτηρίζει ή από τα οποία χαρακτηρίζεται. Είναι πολύ δύσκολο να ψάξουμε και να βρούμε διάφορους ορισμούς που να αποδίδουν με τον καλύτερο δυνατό τρόπο όλες αυτές τις περιπτώσεις που προκύπτουν σε κάθε περίπτωση σύγκρουσης. Δεν βλέπουμε, ακόμα, σε τι θα εξυπηρετούσε, αυτή τη στιγμή, μια τέτοια περίπλοκη διερεύνηση. Εν τούτοις, χρειάζεται να παρατηρήσουμε πως κάθε μια σύγκρουση δεν έχει γενικά και αφηρημένα χαρακτηριστικά αλλά σαφώς προσδιορίσιμα (ποιοι την διεξάγουν, εναντίον ποιων πραγμάτων, προσώπων ή καταστάσεων στρέφονται, τι διάρκεια και ένταση έχουν, ο λόγος που εκφράζουν και πολλά άλλα τα οποία καθορίζουν και καθορίζονται από το δεδομένο γεγονός) στοιχεία, κάτι που αποτελεί το αντικείμενο για μια συγκεκριμένη ανάλυση του γεγονότος και την εκτίμηση της θέσης που κα-

Φάνηκε, μάλιστα, πως συγκεκριμένες συγκρουσιακές απόπειρες στη διάρκεια των αναπτυσσόμενων διεργασιών δεν λειτουργούν αποσυνθετικά αλλά το αντίθετο. Κι αυτή είναι μια σημαντική εμπειρία που δεν θα πρέπει να παραμερισθεί αλλά να ερευνηθεί μέσα από το πρίσμα των εκτιμήσεων που προηγούνται και έπονται των κοινωνικών συγκρούσεων. Αυτές οι εκτιμήσεις έχουν μεγάλη σημασία για την δράση των αναρχικών, εφ' όσον με βάση αυτές κάθε κίνηση γίνεται μέσα στην γενικώτερη κατάσταση που υπάρχει κι όχι έξω απ' αυτή).

Η ανάπτυξη του κοινωνικού αγώνα εμπεριέχει όλες τις δυνατότητες για την εκδήλωση εξεγερσιακών πρακτικών. Στην προκειμένη περίπτωση, των συγκρούσεων στις 10 και 11 Γενάρη 1991, αναμφισβήτητα είχαμε μια εξεγερτική πραγματικότητα, η οποία σαφώς καθορίζεται από όλα όσα έχουμε προαναφέρει σαν στοιχεία, όπου, φυσικά, μεγάλη σημασία έχει και η χρονική διάρκεια (όχι από μόνη της, βέβαια).

Το ότι δεν μπόρεσε να μετεξελιχθεί σε μια εξέγερση με σαφώς προσδιορισμένα χαρακτηριστικά, οφείλεται στο γεγονός πως δεν αναπτύχθηκαν ευρύτερες συνθετικές και συγκρουσιακές διεργασίες (κι αυτό είναι αποτέλεσμα μη ύπαρξης συγκεκριμένων προϋποθέσεων) με άλλα κοινωνικά κομμάτια, κάτι που θα επέτρεπε την υλοποίηση μιας επεκτασιμότητας όχι μόνο κοινωνικά αλλά και χωρικά.

Παρ' όλα αυτά, θα πρέπει να ειπωθεί πως τα γεγονότα που εξελίχθηκαν στις 10 και 11 Γενάρη 1991 αποτελούν την μεγαλύτερη κοινωνική δραστηριοποίηση ενάντια στους θεσμούς και μηχανισμούς κυριαρχίας από την λεγόμενη μεταπολίτευση και μετά, έχοντας όχι μια γενική βάση εκτίμησης αλλά σαν σημείο αναφοράς την εξέγερση του 1973.

Τα ιδιαίτερα αυτά χαρακτηριστικά προσδόθηκαν τόσο από τη φύση του κοινωνικού κομματιού που δραστηριοποιήθηκε (μαθητές) όσο και από τη δράση (καταλήψεις συγκρουσιακού χαρακτήρα) και το λόγο που εκφράστηκε σε συνδυασμό με τις πρακτικές.

Βέβαια, υπήρξαν κοινωνικές συγκρούσεις και απλές συγκρουσιακές καταστάσεις σ' όλο αυτό το διάστημα, που η καθεμιά τους αποτελεί ένα ξεχωριστό γεγονός, εντασσόμενο, με τις ιδιαιτερότητές του στις πραγματικές διεργασίες του κοινωνικού ανταγωνισμού.

Οι κοινωνικές συγκρούσεις στα Χανιά, το καλοκαίρι του 1990 και των σταφιδοπαραγωγών στο Ηράκλειο το φθινόπωρο της επόμενης χρονιάς, διατηρούν την ιδιαιτε-

δικασίες, είναι γιατί η διαδικασία περισσότερο ταιριάζει να αποδοθεί σε μια τεχνική κίνηση **επί του κοινωνικού ανταγωνισμού**, ενώ με τη διεργασία πιστεύουμε πως αποδίδεται με τον καλύτερο και ουσιαστικότερο τρόπο μια πραγματικότητα που αναπτύσσεται **μέσα στον κοινωνικό ανταγωνισμό**).

Χρειάζεται να πούμε πως η σύγκρουση συνδέεται πολλές φορές με διάφορα γεγονότα και καταστάσεις τα οποία χαρακτηρίζει ή από τα οποία χαρακτηρίζεται. Είναι πολύ δύσκολο να ψάξουμε και να βρούμε διάφορους ορισμούς που να αποδίδουν με τον καλύτερο δυνατό τρόπο όλες αυτές τις περιπτώσεις που προκύπτουν σε κάθε περίπτωση σύγκρουσης. Δεν βλέπουμε, ακόμα, σε τι θα εξυπηρετούσε, αυτή τη στιγμή, μια τέτοια περίπλοκη διερεύνηση. Εν τούτοις, χρειάζεται να παρατηρήσουμε πως κάθε μια σύγκρουση δεν έχει γενικά και αφηρημένα χαρακτηριστικά αλλά σαφώς προσδιορίσιμα (ποιοι την διεξάγουν, εναντίον ποιων πραγμάτων, προσώπων ή καταστάσεων στρέφονται, τι διάρκεια και ένταση έχουν, ο λόγος που εκφράζουν και πολλά άλλα τα οποία καθορίζουν και καθορίζονται από το δεδομένο γεγονός) στοιχεία, κάτι που αποτελεί το αντικείμενο για μια συγκεκριμένη ανάλυση του γεγονότος και την εκτίμηση της θέσης που καταλαμβάνει μέσα στον κοινωνικό ανταγωνισμό.

Η εκδήλωση ενός κοινωνικού αγώνα έχει την τάση της επέκτασης και δίνει τις προοπτικές μιας ανατρεπτικής δράσης η οποία εκφράζεται με συγκεκριμένους τρόπους κάθε φορά.

Έτσι, στη διάρκεια των μαθητικών καταλήψεων, που άρχισαν τον Δεκέμβρη του 1990 και συνεχίστηκαν μέχρι και το Γενάρη του 1991, είχαμε τα εξής: Από την αρχή τα όρια των κινητοποιήσεων ξεπεράστηκαν και άρχισαν να διαμορφώνονται συνθήκες κοινωνικού αγώνα. Αυτό, βέβαια, δεν μπορεί να αποδοθεί στο σύνολο των στοιχείων και των κομματιών που απαρτίζουν την κινητοποίηση — αν την εκλάβουμε σαν μια ενιαία κατάσταση – , αλλά οπωσδήποτε σ' εκείνα που της προσέδωσαν ορισμένα μόνιμα χαρακτηριστικά (όπως αδιαλλαξία, επιθετικότητα και συγκρουσιακό περιεχόμενο απέναντι σε συγκεκριμένες επιδιώξεις της εξουσίας) τα οποία υπήρξαν καθοριστικά.

(Έχει σημασία να τονιστεί πως μέσα σε μια τέτοια δυναμική, που χειροπιαστά αναπτύσσεται, ακόμα κι αν παρεμβληθούν ορισμένα εμπόδια από τους χειραγωγούς, όπως στην περίπτωση της πορείας στις 18 Δεκέμβρη 1990, αυτά είναι ίσως ικανά να αναστείλουν προσωρινά την κοινωνική έκρηξη, αλλά δεν μπορούν να την αποτρέψουν. λα κοινωνικά κομμάτια, κάτι που θα επέτρεπε την υλοποίηση μιας επεκτασιμότητας όχι μόνο κοινωνικά αλλά και χωρικά.

Παρ' όλα αυτά, θα πρέπει να ειπωθεί πως τα γεγονότα που εξελίχθηκαν στις 10 και 11 Γενάρη 1991 αποτελούν την μεγαλύτερη κοινωνική δραστηριοποίηση ενάντια στους θεσμούς και μηχανισμούς κυριαρχίας από την λεγόμενη μεταπολίτευση και μετά, έχοντας όχι μια γενική βάση εκτίμησης αλλά σαν σημείο αναφοράς την εξέγερση του 1973.

Τα ιδιαίτερα αυτά χαρακτηριστικά προσδόθηκαν τόσο από τη φύση του κοινωνικού κομματιού που δραστηριοποιήθηκε (μαθητές) όσο και από τη δράση (καταλήψεις συγκρουσιακού χαρακτήρα) και το λόγο που εκφράστηκε σε συνδυασμό με τις πρακτικές.

Βέβαια, υπήρξαν κοινωνικές συγκρούσεις και απλές συγκρουσιακές καταστάσεις σ' όλο αυτό το διάστημα, που η καθεμιά τους αποτελεί ένα ξεχωριστό γεγονός, εντασσόμενο, με τις ιδιαιτερότητές του στις πραγματικές διεργασίες του κοινωνικού ανταγωνισμού.

Οι κοινωνικές συγκρούσεις στα Χανιά, το καλοκαίρι του 1990 και των σταφιδοπαραγωγών στο Ηράκλειο το φθινόπωρο της επόμενης χρονιάς, διατηρούν την ιδιαιτερότητά τους σε σχέση με την εξέγερση στις φυλακές, το φθινόπωρο του 1990. Αποτελούν, όμως, μια σειρά από κοινωνικές πρακτικές σαφώς ανταγωνιστικές προς τις επιδιώξεις της κυριαρχίας και δημιουργούν μαζί με όλες τις υπόλοιπες κοινωνικές συγκρούσεις και εξεγερσιακά γεγονότα μια συνολική εικόνα που παρουσίασε ο κοινωνικός ανταγωνισμός στην εξωτερίκευσή του.

Οι συνεχείς δραστηριοποιήσεις των μηχανισμών και θεσμών της κυριαρχίας ενάντια σ' όλα τα γεγονότα που εξελίχθηκαν αποσκοπούσαν να μειώσουν την σημασία και τις επιπτώσεις που υπήρξαν και υπάρχουν σε σχέση με τις συνολικές ή τις επί μέρους επιδιώξεις των κυρίαρχων.

Η όλη αναφορά σ' αυτά τα γεγονότα δεν μπορεί να αποτελεί μια τυχαία ή περιστασιακή επιλογή και ενασχόληση για όσους θέλουν να συμβάλουν στο κοινωνικό ανταγωνισμό με δημιουργικό και αποτελεσματικό τρόπο και προς την κατεύθυνση της κοινωνικής απελευθέρωσης.

Η εμπειρία που αποκτήθηκε και μπορεί να αποκτηθεί είναι πολύ σημαντική αν τα πράγματα εξετασθούν μέσα από τη δυναμική που εμπεριέχουν και εκδήλωσαν κι όχι με αποσπασματικότητα και μερικότητα. Γιατί, στο βαθμό που γίνει μια εκτίμηση - ανάλυση με βάση την ολικότητα, είναι πολύ πιο κατανοητή η σημασία που έχει η κοι-

νωνική σύγκρουση και ο κοινωνικός εξεγερτικός αγώνας. Σε κάθε αντίθετη περίπτωση υπάρχει πάντα η πιθανότητα ένα δεντράκι να συγκαλύψει το τεράστιο σε έκταση δάσος που κρύβεται πίσω του.

Παρ' όλ' αυτά, όσο κι αν κάτι τέτοιο μπορεί να συμβεί σε κάποια στιγμή, υπό την επήρεια των παλινδρομήσεων που δημιουργούνται σε κάθε κοινωνική διεργασία, η πραγματικότητα δεν θα μπορέσει να συγκαλυφθεί για μεγάλο διάστημα. Δεν πρέπει να λησμονείται πως οι κυρίαρχοι από τη μεριά τους προσπαθούν με κάθε τρόπο να παρουσιάσουν σαν περιστασιακή την όποια εκδηλωμένη κοινωνική σύγκρουση, πέρα από τη συνολικώτερη προσπάθεια καταστολής.

Αλλά, η κοινωνική σύγκρουση είναι μια πραγματικότητα που δεν χρειάζεται να την πολυψάξει κανείς, αν δεν έχουν σκεπάσει τα μάτια του οι παρωπίδες που απλόχερα σκορπίζουν οι εξουσιαστές.

Δεν έχει υπάρξει ποτέ μια ευθύγραμμη κατάσταση μέσα στον κοινωνικό ανταγωνισμό. Η μία κατάσταση επηρεάζει και συγκαλύπτει την άλλη και αντίστροφα. Η πραγματικότητα όμως υπάρχει. Εδώ είναι που έχει σημασία σε ποιο σημείο βρίσκεται κάθε φορά ο καθένας και κατά πόσο αντιμετωπίζει τα πράγματα με την επιφανειακότητα που θέλει το κράτος και οι παρατρεχάμενοί του.

Η οποιαδήποτε συγκεκριμένη συμβολή προς την κοινωνική απελευθέρωση, που κατατίθεται μέσα στον κοινωνικό ανταγωνισμό, δεν χάνεται. Ενεργοποιείται με έναν ιδιάζοντα τρόπο που αλλοίμονο αν μπορούσε να ελεγχθεί από το οποιοδήποτε άτομο ή συλλογικότητα. Σ' αυτό το σημείο αποκτά ιδιαίτερη σημασία η συνεχής συμμετοχή και λειτουργική συμβολή των αναρχικών μέσα στις πραγματοποιούμενες κοινωνικές διεργασίες.

Μια τέτοια προσπάθεια, από την σκοπιά των αναρχικών απόψεων, δεν μπορεί να περιορίζεται στις ισχνές δυνατότητες που παρέχονται από μια οποιαδήποτε κινητοποίηση ιδιαίτερα μάλιστα από τις χειραγωγούμενες. Είναι φυσικό να κατευθύνεται προς την ανάπτυξη της εξεγερτικής δράσης, αναδεικνύοντας και χρησιμοποιώντας όλους εκείνους τους τρόπους που η πολυμορφία των κοινωνικών αγώνων έχει κάνει διαθέσιμες για τους αγώνες των ανθρώπων, οι οποίοι υφίστανται την εξουσιαστική βαρβαρότητα.

Χρησιμοποιώντας την συγκρουσιακή πρακτική δεν μπορούμε να μένουμε ικανοποιημένοι (όχι σε μια βάση μόνο προσωπική - ατομική αλλά και από τη σκοπιά του κοινωνικού αγώνα) στα όσα άμεσα αποτελέσματα επιφέπτυξη μιας εξεγερτικής δράσης.

Ακόμα και στην περίπτωση που δεν μπορέσουν να υλοποιηθούν οι εξεγερτικές προσπάθειες (και σ' αυτό το σημείο σημαντικό ρόλο παίζουν οι παράγοντες που θα δράσουν ανασταλτικά στην ανάπτυξη συγκρουσιακών - συνθετικών διεργασιών) η απόπειρα προς μια τέτοια κατεύθυνση είναι που μπορεί να αξιοποιηθεί, μέσω της εμπειρίας, τόσο από τους αναρχικούς όσο και από τους υπόλοιπους αγωνιζόμενους ανθρώπους σε μια επόμενη κοινωνική σύγκρουση.

Σ' όλα όσα αναφέρθηκαν μέχρι τώρα, σε σχέση με τη σύγκρουση και τις διεργασίες σύνθεσης που αναπτύσσονται ή μπορούν να αναπτυχθούν μέσα στο κοινωνικό ανταγωνισμό, δεν θα πρέπει να παραλείψουμε να αναφέρουμε τη σημασία που έχει η **αλληλεγγύη**. Κι όταν αναφερόμαστε σ' αυτήν δεν θα πρέπει να την θεωρούμε σαν μια τεχνική ή τυπικού χαρακτήρα κατάσταση, αλλά σαν μια πραγματικότητα. Από τη στιγμή που την νοούμε με σάρκα και οστά σημαίνει πως συμβάλουμε στην ανάπτυξη της με κάθε τρόπο και κυρίως έμπρακτα κατευθύνοντας τη δράση μας ενάντια στον κύριο εχθρό της κοινωνίας, το κράτος και τους θεσμούς μηχανισμούς της εξουσίας. Είναι χαρακτηριστικό πως η ισχνότητα της αλληλεγγύης στη διάρκεια της εξεγερσιακής δράσης των φυλακισμένων το φθινόπωρο του 1990 άφησε ελεύθερο το πεδίο για να δράσουν όλοι εκείνοι που, λειτουργώντας μέσα στα περιθώρια που αφήνει πάντα το κράτος, δεν χάνουν την ευκαιρία να προσφέρουν όλες τις καλές τους υπηρεσίες ανοίγοντας τις βαλβίδες αποσυμπίεσης μιας εξεγερσιακής κατάστασης. Έτσι, η δυνατότητα μεταξέλιξης αυτού του αγώνα των εξεγερμένων στις φυλακές πνίγηκε μέσα από τις τεχνικές των ενδιάμεσων μηχανισμών χειραγώγησης.

Η δράση των αναρχικών προσδιοριζόμενη από μια ολική θεώρηση δεν μπορεί παρά να είναι εξεγερτική σε κάθε περίπτωση κι όχι μόνο σε σχέση με όσα προαναφέραμε.

Τέλος, θα πρέπει να πούμε πως όσο κι αν επιχειρείται κατά καιρούς να καλλιεργηθεί η απαισιοδοξία, από διάφορους τεχνικούς των εξουσιαστικών αντιλήψεων, η πείρα των κοινωνικών συγκρούσεων και των εξεγερσιακών καταστάσεων στο διάστημα των τελευταίων τριών χρόνων παραμένει. Το ζήτημα είναι να βγούν τα καλύτερα συμπεράσματα.

Αυτά, που θα μπορέσουν να αξιοποιηθούν προς όφελος και για τον αγώνα των εξουσιαζόμενων ενάντια σε κάθε μορφής κυριαρχία κι εκμετάλλευση.

κότητα που θέλει το κράτος και οι παρατρεχάμενοί του.

Η οποιαδήποτε συγκεκριμένη συμβολή προς την κοινωνική απελευθέρωση, που κατατίθεται μέσα στον κοινωνικό ανταγωνισμό, δεν χάνεται. Ενεργοποιείται με έναν ιδιάζοντα τρόπο που αλλοίμονο αν μπορούσε να ελεγχθεί από το οποιοδήποτε άτομο ή συλλογικότητα. Σ' αυτό το σημείο αποκτά ιδιαίτερη σημασία η συνεχής συμμετοχή και λειτουργική συμβολή των αναρχικών μέσα στις πραγματοποιούμενες κοινωνικές διεργασίες.

Μια τέτοια προσπάθεια, από την σκοπιά των αναρχικών απόψεων, δεν μπορεί να περιορίζεται στις ισχνές δυνατότητες που παρέχονται από μια οποιαδήποτε κινητοποίηση ιδιαίτερα μάλιστα από τις χειραγωγούμενες. Είναι φυσικό να κατευθύνεται προς την ανάπτυξη της εξεγερτικής δράσης, αναδεικνύοντας και χρησιμοποιώντας όλους εκείνους τους τρόπους που η πολυμορφία των κοινωνικών αγώνων έχει κάνει διαθέσιμες για τους αγώνες των ανθρώπων, οι οποίοι υφίστανται την εξουσιαστική βαρβαρότητα.

Χρησιμοποιώντας την συγκρουσιακή πρακτική δεν μπορούμε να μένουμε ικανοποιημένοι (όχι σε μια βάση μόνο προσωπική - ατομική αλλά και από τη σκοπιά του κοινωνικού αγώνα) στα όσα άμεσα αποτελέσματα επιφέρει αυτή. Η επεκτασιμότητα της κοινωνικής σύγκρουσης υπενθυμίζει από μόνη της τις δυνατότητες για την ανά-

ης στη διάρκεια της εξεγερσιακής δράσης των φυλακισμένων το φθινόπωρο του 1990 άφησε ελεύθερο το πεδίο για να δράσουν όλοι εκείνοι που, λειτουργώντας μέσα στα περιθώρια που αφήνει πάντα το κράτος, δεν χάνουν την ευκαιρία να προσφέρουν όλες τις καλές τους υπηρεσίες ανοίγοντας τις βαλβίδες αποσυμπίεσης μιας εξεγερσιακής κατάστασης. Έτσι, η δυνατότητα μεταξέλιξης αυτού του αγώνα των εξεγερμένων στις φυλακές πνίγηκε μέσα από τις τεχνικές των ενδιάμεσων μηχανισμών χειραγώγησης.

Η δράση των αναρχικών προσδιοριζόμενη από μια ολική θεώρηση δεν μπορεί παρά να είναι εξεγερτική σε κάθε περίπτωση κι όχι μόνο σε σχέση με όσα προαναφέραμε.

Τέλος, θα πρέπει να πούμε πως όσο κι αν επιχειρείται κατά καιρούς να καλλιεργηθεί η απαισιοδοξία, από διάφορους τεχνικούς των εξουσιαστικών αντιλήψεων, η πείρα των κοινωνικών συγκρούσεων και των εξεγερσιακών καταστάσεων στο διάστημα των τελευταίων τριών χρόνων παραμένει. Το ζήτημα είναι να βγούν τα καλύτερα συμπεράσματα.

Αυτά, που θα μπορέσουν να αξιοποιηθούν προς όφελος και για τον αγώνα των εξουσιαζόμενων ενάντια σε κάθε μορφής κυριαρχία κι εκμετάλλευση.

Κοινωνικές συγκρουσιακές διεργασίες και ανεξέλεγκτη δράση

Α. Θεσμοί χειραγώγησης και ανεξέλεγκτη δράση

Επειδή ορισμένα χαρακτηριστικά του κοινωνικού ανταγωνισμού έχουν ήδη αναφερθεί, νομίζουμε ότι μπορούμε να εξετάσουμε ορισμένους από τους παράγοντες που επενεργούν, —κάθε φορά και σε κάθε ιδιαίτερη περίπτωση—, στις πραγματοποιούμενες κοινωνικές διεργασίες, ειδικά σ' αυτές που έχουν και εκφράζουν χαρακτήρα συγκρουσιακό ενάντια στο κράτος και τ' αφεντικά.

Πρέπει να υπογραμμίσουμε ένα ξεκάθαρο συμπέρασμα που βγαίνει από τις κοινωνικές συγκρούσεις που αναπτύχθηκαν στη διάρκεια των τελευταίων χρόνων: **Το κράτος δεν μπόρεσε να επιβάλλει, —με τον πιο ανώδυνο, γι' αυτό τρόπο—, τις άμεσες επιδιώξεις του.**

Κι αυτό γιατί, υπήρξαν σημαντικές δραστηριοποιήσεις από τον κόσμο, που δημιούργησαν ρήγματα στο μπλοκ της κυριαρχίας (όπως για παράδειγμα η απόσυρση του νομοσχεδίου μετά τις εξεγερσιακές συγκρούσεις στις 10 και 11 Γενάρη 1991).

Η συμβολή αυτών των δραστηριοποιήσεων στους κοινωνικούς απελευθερωτικούς αγώνες, δεν μπορεί να αξιολογηθεί μόνο βραχυπρόθεσμα, δηλαδή απέναντι στα άμεσα κρατικά σχέδια. Εξετάζοντας τις προεκτάσεις που έχουν, φαίνεται καθαρά πως μέσα από αυτές, οι καταπιεζόμενοι και αγωνιζόμενοι άνθρωποι, μπορούν **να αποκομίσουν εμπειρίες και κατ' επέκταση την αντίληψη των**

ζει με τα γενικότερα σχέδια και συμφέροντα αυτών, που μοναδικός λόγος της ύπαρξής τους είναι να δολοφονούν με χίλιους τρόπους την ανθρώπινη οντότητα.

Δεν χρειάζεται να τονισθεί το πόσο είναι σημαντικό για την εξουσία, **να εκφράζουν** —όλοι όσοι την **υφίστανται** σε όλες της τις μορφές— και να **αποδέχονται**, τα παραπλανητικά νοήματα που, —μακριά από τα δικά τους συμφέροντα—, εξυπηρετούν το κράτος και τ' αφεντικά. Έτσι **δένονται** στο άρμα της και **συνεχίζουν** το περπάτημά τους στο δρόμο που τους χαράζουν οι δυνάστες τους. **Αυτά τα δύο πράγματα είναι αλληλένδετα. Όταν υπάρχει το ένα υπάρχει και το άλλο.**

Για παράδειγμα, δεν μπορεί, να **μιλά** κανείς για ανάπτυξη της «εθνικής οικονομίας», **αποδεχόμενος** όλο αυτό το εξουσιαστικό - εκμεταλλευτικό τερατούργημα που λέγεται «εθνική οικονομία» και να μην **προχωρήσει στο δρόμο της συνδιαλλαγής για την καλυτέρευση και τον ΕΚΣΥΧΡΟΝΙΣΜΟ της, ακολουθώντας λογικές και πρακτικές συναίνεσης και συνδιαλλαγής και καταλήγοντας να αποδεχθεί** το ρόλο και τη σημασία που έχει ο παράγοντας της οικονομίας, στη βάση, βέβαια, των συμφερόντων και των επιδιώξεων του κράτους και των αφεντικών.

Με αυτό το παραμύθι του εκσυγχρονισμού νανουρίζονται εκατοντάδες χιλιάδες άνθρωποι και είναι η επίγεια κό-

Επειδή ορισμένα χαρακτηριστικά του κοινωνικού ανταγωνισμού έχουν ήδη αναφερθεί, νομίζουμε ότι μπορούμε να εξετάσουμε ορισμένους από τους παράγοντες που επενεργούν, —κάθε φορά και σε κάθε ιδιαίτερη περίπτωση—, στις πραγματοποιούμενες κοινωνικές διεργασίες, ειδικά σ' αυτές που έχουν και εκφράζουν χαρακτήρα συγκρουσιακό ενάντια στο κράτος και τ' αφεντικά.

Πρέπει να υπογραμμίσουμε ένα ξεκάθαρο συμπέρασμα που βγαίνει από τις κοινωνικές συγκρούσεις που αναπτύχθηκαν στη διάρκεια των τελευταίων χρόνων: **Το κράτος δεν μπόρεσε να επιβάλλει, —με τον πιο ανώδυνο, γι' αυτό τρόπο—, τις άμεσες επιδιώξεις του.**

Κι αυτό γιατί, υπήρξαν σημαντικές δραστηριοποιήσεις από τον κόσμο, που δημιούργησαν ρήγματα στο μπλοκ της κυριαρχίας (όπως για παράδειγμα η απόσυρση του νομοσχεδίου μετά τις εξεγερσιακές συγκρούσεις στις 10 και 11 Γενάρη 1991).

Η συμβολή αυτών των δραστηριοποιήσεων στους κοινωνικούς απελευθερωτικούς αγώνες, δεν μπορεί να αξιολογηθεί μόνο βραχυπρόθεσμα, δηλαδή απέναντι στα άμεσα κρατικά σχέδια. Εξετάζοντας τις προεκτάσεις που έχουν, φαίνεται καθαρά πως μέσα από αυτές, οι καταπιεζόμενοι και αγωνιζόμενοι άνθρωποι, μπορούν **να αποκομίσουν εμπειρίες και κατ' επέκταση την αντίληψη των ουσιαστικών δυνατότητων που έχουν, για να αναπτύξουν ακόμα περισσότερο τον αγώνα τους** για την απελευθέρωση τη δική τους και της κοινωνίας από τα δεσμά κράτους και κεφάλαιου αλλά και κάθε είδους εξουσιαστικής επιβολής.

Οπως είναι φυσικό, τα εξουσιαστικά ερπετά, χρησιμοποίησαν κάθε διαθέσιμο μέσο και τρόπο, με σκοπό, αφ' ενός να αποτρέψουν το ξέσπασμα αυτών των συγκρουσιακών πρακτικών, και αφ' ετέρου, —όπου δεν το κατόρθωσαν—, χρησιμοποιήθηκε —όπως πάντα— η διαστρέβλωση, η καταστολή και κάθε μέσο χειραγώγησης. Είναι χαρακτηριστικό, λοιπόν, πως σε κάθε κινητοποίηση, το κράτος ενεργοποιεί όλα τα μέσα που διαθέτει, προκειμένου να τη **διατηρήσει μέσα στα πλαίσια που αυτό επιθυμεί και να την κατευθύνει προς τους σκοπούς** που επιδιώκουν οι κυρίαρχοι.

Ένα σχετικά πρόσφατο παράδειγμα αποτελούν οι εργαζόμενοι στην Πειραϊκή - Πατραϊκή. Δεν αρκούσε που χάνονταν στα αδιέξοδα μονοπάτια που τους έβαζαν να περπατήσουν «ειρηνικά» οι συνδικαλιστές του Πασοκ, του ΚΚΕ και των παραφυάδων της εξουσίας, αλλά χρειάστηκε να αποδεχθούν και να εκφράσουν ένα λόγο, που, όχι μόνο να μην βρίσκεται σε αντίθεση αλλά να **συμβαδίζει** με τα γενικώτερα σχέδια και συμφέροντα αυτών, που μοναδικός λόγος της ύπαρξής τους είναι να δολοφονούν με χίλιους τρόπους την ανθρώπινη οντότητα.

Δεν χρειάζεται να τονισθεί το πόσο είναι σημαντικό για την εξουσία, **να εκφράζουν** —όλοι όσοι την **υφίστανται** σε όλες της τις μορφές— και να **αποδέχονται**, τα παραπλανητικά νοήματα που, —μακριά από τα δικά τους συμφέροντα—, εξυπηρετούν το κράτος και τ' αφεντικά. Έτσι **δένονται** στο άρμα της και **συνεχίζουν** το περπάτημά τους στο δρόμο που τους χαράζουν οι δυνάστες τους. **Αυτά τα δύο πράγματα είναι αλληλένδετα. Όταν υπάρχει το ένα υπάρχει και το άλλο.**

Για παράδειγμα, δεν μπορεί, να **μιλά** κανείς για ανάπτυξη της «εθνικής οικονομίας», **αποδεχόμενος** όλο αυτό το εξουσιαστικό - εκμεταλλευτικό τερατούργημα που λέγεται «εθνική οικονομία» και να μην **προχωρήσει στο δρόμο της συνδιαλλαγής για την καλυτέρευση και τον ΕΚΣΥΧΡΟΝΙΣΜΟ της, ακολουθώντας λογικές και πρακτικές συναίνεσης και συνδιαλλαγής και καταλήγοντας να αποδεχθεί** το ρόλο και τη σημασία που έχει ο παράγοντας της οικονομίας, στη βάση, βέβαια, των συμφερόντων και των επιδιώξεων του κράτους και των αφεντικών.

Με αυτό το παραμύθι του εκσυχρονισμού νανουρίζονται εκατοντάδες χιλιάδες άνθρωποι και είναι η επίγεια κόλαση για τους εξουσιαζόμενους, που αναμορφώνεται από τους κυρίαρχους, προκειμένουν να διατηρήσουν το δικό τους παράδεισο εις βάρος των ανθρώπων. Είναι μια κατάσταση που στρέφεται με τον πιο άμεσο και ωμό τρόπο ενάντια σ' όλους όσους χάφτουν ότι τους προσφέρουν αυτοί που έχουν θέσει σε εφαρμογή χιλιάδες τρόπους για να τους στερήσουν τη δυνατότητα να σκεφτούν ποια είναι τα πραγματικά τους συμφέροντα και να δράσουν σύμφωνα με αυτά.

ΕΚΣΥΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΡΧΙΑΣ

Ο «εκσυχρονισμός» έχει μια πολύ σαφή σημασία, για το κράτος και τ' αφεντικά, την οποία μπορεί να την αντιληφθεί κανείς άμεσα και απλά. Αστράφτει κάτω από το λούστρο που της βάζουν οι κυρίαρχοι και οι λακέδες τους σαν κάτι το μαγικό, όπως εκείνα το μπιχλιμπίδια και τα καθρεφτάκια με τα οποία σαγηνεύουν οι «πολιτισμένοι» τους «πρωτόγονους» ιθαγενείς, για να τους ξεγελάσουν και να τους αποσπάσουν την προσοχή από πράγματα που έχουν τεράστια και μοναδική σημασία γι' αυτούς και για την ίδια τους την ύπαρξη (π.χ. δεν εξετάζουν, —δεν βλέπουν καν—, τα κανόνια και τα όπλα που φέρουν οι ...«πολιτισμένοι»). Τους κάνουν έτσι να χάσουν πολλά απ' αυ-

τά που ουσιαστικά τους ανήκουν, για να έρθει μετά από κάποιο διάστημα η δραματική αποκάλυψη, πως τους αφαίρεσαν τόσα πολλά, —ελευθερία και δυνατότητα αυτοδιάθεσης και αυτοδιαχείρισης των πραγμάτων που αφορούν τη ζωή τους—, χωρίς να τους δώσουν τίποτα...

Ποια είναι η σημασία του λεγόμενου «εκσυγχρονισμού»;

Για το κράτος και τ' αφεντικά είναι **η εδραίωση αποτελεσματικώτερων, γι' αυτούς, προϋποθέσεων, μέσα από τις οποίες, θα μπορούν να εκμεταλλεύονται και να καταπιέζουν την ανθρώπινη κοινωνία.** Είναι, συνεπώς, συνυφασμένος με την επέκταση της κυριαρχίας σε πολιτικό, οικονομικό και κοινωνικό επίπεδο.

Για τα όσα, τώρα, γίνονται στην πορεία πραγμάτωσης αυτού του σκοπού, οι «εκσυχρονιστές» καμώνονται πως ξαφνιάζονται και απορούν... Διαμαρτύρονται για τις απολύσεις, όχι γιατί διαφωνούν στην ουσία αλλά στον ...τρόπο. Διαμαρτύρονται για την κατάντια του θεσμού της «δικαιοσύνης» και προτείνουν ...διακοινοβουλευτική επιτροπή που θα εκλέγει τους δικαστές (Παπαρήγα, 3/3/93). Κρύβονται πίσω από το δάκτυλό τους όταν μιλάνε —πάντα— για ...την άλλη λύση του «εκσυχρονιστικού» σχεδίου της κυριαρχίας. Προσπαθούν μ' αυτόν τον τρόπο να κάνουν τους εξουσιαζόμενους να πιστέψουν, πως το δάκτυλο που τεντώνουν μπροστά στο πρόσωπό τους, είναι τόσο μεγάλο, ώστε πραγματικά τους κρύβει!

Κακά τα ψέματα...

Εκσυγχρονισμός, σημαίνει τροποποίηση ή καταστροφή των υπαρχόντων συνθηκών κυριαρχίας και εκμετάλλευσης και αναδημιουργία τους επί το χειραγωγικότερο. Πρόκειται για μια διαδικασία που επηρεάζει τη μορφή, τον τρόπο κι όχι την ουσία του κράτους και των θεσμών μηχανισμών του.

Μήπως όλος αυτός ο κόσμος που αντιδρά στην αλλαγή των συνθηκών δουλείας του, είναι τόσο ανόητος, —τόσο—, ώστε δεν μπορεί να καταλάβει πως αυτές οι «εκσυχρονιστικές» αλλαγές γίνονται, γιατί συμφέρουν τους εξουσιαστές του; Αν αυτοί, που μέχρι πρότινος, αξιοποιούσαν κάποιες συνθήκες για δικό τους λογαριασμό, αποφάσισαν να τις αλλάξουν, τι μπορεί να σημαίνει αυτό; Μήπως το ότι ξαφνικά μας «αγάπησαν» και σκέφτηκαν να μας κάνουν «πιο» ευτυχισμένους; Σίγουρα όχι. Έτσι είναι «φυσικό» να διαρηγνύουν τα ιμάτιά τους, «έκπληκτοι», μπροστά στις διάφορες αντιδράσεις που υπάρχουν, λες και τις προκαλούν τάχα κάποιοι άμυαλοι, στενοκέφαλοι και οπισθοδρομικοί.

Η πραγματικότητα βέβαια είναι άλλη. Οι άνθρωποι αν-

Η ταχύτητα επέμβασης και η ευελιξία, —ιδιαίτερα στην παρούσα περίοδο— που έχει σαν στόχο της η εκσυγχρονιστική διάσταση, απότελούν τα μέσα για τη διατήρηση, επέκταση και αναπαραγωγή των εξουσιαστικών - εκμεταλλευτικών σχέσεων και δομών, ενώ παράλληλα, η ταχύτητα επέμβασης μέσα στο κοινωνικό γίγνεσθαι, δημιουργεί **διαταραχές στους ήδη υπάρχοντες θεσμούς και μηχανισμούς και δομές της κυριαρχίας.**

Και για να μην υπάρξουν παρεξηγήσεις, ξεκαθαρίζουμε πως αυτή η διαταραχή των συνθηκών κυριαρχίας μπορεί να προέλθει, είτε μέσα από τη δράση των αγωνιζόμενων κοινωνικών κομματιών, είτε μέσα από τις ανάγκες των κυρίαρχων. Έχουμε ξαναπεί, (ΑΝΑΡΧ. ΘΕΩΡ. τ. 4), πως οι μεταβολές που πραγματοποιιούνται σ' αυτήν την περίοδο, όταν γίνονται, κατά κύριο λόγο, με πρωτοβουλίες που αναλαμβάνουν οι κυρίαρχοι, —(αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο μιλάμε για συγκεκριμένου χαρακτήρα επιθετικές κινήσεις εκ μέρους τους)—, έχουν σαν σκοπό τη δημιουργία χρήσιμων μετασχηματισμών για την ανάπτυξη και επέκταση της επιβολής τους πάνω στην κοινωνία.

Στο βαθμό που η διαταραχή, προκύπτει από τη δράση των αγωνιζόμενων ανθρώπων, τότε, φυσικά, δεν μιλάμε για μετασχηματισμό των όρων κυριαρχίας, αλλά για έναν **αναπτυσσόμενο κοινωνικό αγώνα** ενάντια στις σχέσεις, δομές, θεσμούς και μηχανισμούς της, με στόχο την καταστροφή και την εξαφάνισή τους, μαζί με την ίδια την κυριαρχία.

Έτσι, η επαναλαμβανόμενη, —τα τελευταία χρόνια,— διαταραχή - αναδιάρθρωση των συνθηκών κυριαρχίας, αποτελεί παράγοντα δημιουργίας σοβαρών προϋποθέσεων για την ανάπτυξη κοινωνικών αγώνων με έντονο αντικρατικό - αντικαπιταλιστικό χαρακτήρα και περιεχόμενο.

Και αυτό γιατί, ενώ οι αντιδράσεις του κόσμου, μπορεί ως ένα βαθμό να φαίνονται, —και να είναι—, προσανατολισμένες προς τη διατήρηση των ήδη υπαρχόντων θεσμών και μηχανισμών της κυριαρχίας, τελικά, —και επειδή οι σχέσεις της κυριαρχίας **χάνουν τη μορφή που είχαν προηγούμενα,**— οι δυνατότητες **σύνθεσης και κατεύθυνσης των αντιδράσεων κοινωνικών κομματιών** ενάντια στο κράτος και το κεφάλαιο, γίνονται υλοποιήσιμες και, πολλές φορές μάλιστα, έχουν στόχους σαφώς κοινωνικά απελευθερωτικούς. (Σ' αυτό το ζήτημα ακριβώς μπορεί να εντοπιστεί η σημασία των συγκρουσιακών διεργασιών που αναπτύσσονται, την παρούσα περίοδο, μέσα στον κοινωνικό ανταγωνισμό).

τον τρόπο να κάνουν τους εξουσιαζόμενους να πιστέψουν, πως το δάκτυλο που τεντώνουν μπροστά στο πρόσωπό τους, είναι τόσο μεγάλο, ώστε πραγματικά τους κρύβει!

Κακά τα ψέματα...

Εκσυγχρονισμός, σημαίνει τροποποίηση ή καταστροφή των υπαρχόντων συνθηκών κυριαρχίας και εκμετάλλευσης και αναδημιουργία τους επί το χειραγωγικότερο. Πρόκειται για μια διαδικασία που επηρεάζει τη μορφή, τον τρόπο κι όχι την ουσία του κράτους και των θεσμών - μηχανισμών του.

Μήπως όλος αυτός ο κόσμος που αντιδρά στην αλλαγή των συνθηκών δουλείας του, είναι τόσο ανόητος, —τόσο—, ώστε δεν μπορεί να καταλάβει πως αυτές οι «εκσυχρονιστικές» αλλαγές γίνονται, γιατί συμφέρουν τους εξουσιαστές του; Αν αυτοί, που μέχρι πρότινος, αξιοποιούσαν κάποιες συνθήκες για δικό τους λογαριασμό, αποφάσισαν να τις αλλάξουν, τι μπορεί να σημαίνει αυτό; Μήπως το ότι ξαφνικά μας «αγάπησαν» και σκέφτηκαν να μας κάνουν «πιο» ευτυχισμένους; Σίγουρα όχι. Έτσι είναι «φυσικό» να διαρηγνύουν τα ιμάτιά τους, «έκπληκτοι», μπροστά στις διάφορες αντιδράσεις που υπάρχουν, λες και τις προκαλούν τάχα κάποιοι άμυαλοι, στενοκέφαλοι και οπισθοδρομικοί.

Η πραγματικότητα βέβαια είναι άλλη. Οι άνθρωποι αντιδρούν, —όχι μόνο γιατί «χάνουν τη βόλεψή» τους, μέσα στις υπάρχουσες συνθήκες κυριαρχίας—, αλλά γιατί δεν είναι δα και τόσο ανόητοι, ώστε να μην μπορούν να αντιληφθούν ότι τα πράγματα γι' αυτούς οδηγούνται, από το κακό προς το χειρότερο και μάλιστα από την πρώτη επαφή τους, με οποιαδήποτε πτυχή του εκσυχρονιστικού σχεδίου των κυρίαρχων.

Ακόμα και μέσα από περιορισμένα σημεία μιας τέτοιας κατάστασης, δείχνεται πως οι άνθρωποι χάνουν τα μέσα για την επιβίωσή τους (όπως για παράδειγμα όταν απολύονται), ή εντατικοποιούνται οι συνθήκες κυριαρχίας, κάτω από τις οποίες, είναι αναγκασμένοι να ζουν. Μπορεί ασφαλώς το γεγονός της ταχείας εξυπηρέτησης στον Α ή το Β τομέα διεκπεραίωσης των υποθέσεων της κυριαρχίας, να «διευκολύνει» όσους βρίσκονται σε μια εξαναγκαστική σχέση μ' αυτόν, όμως οι ταχείς ρυθμοί φαινομενικά μόνο τους εξυπηρετούν, —πόση ...ξεκούραση πρόσφεραν τα ακυρωτικά μηχανήματα στους σαρδελοποιημένους εργαζόμενους!—, αφού οι υποθέσεις της κυριαρχίας δεν είναι δικές τους, και μια γρήγορη διεκπεραίωση, —ποιος ...ενθουσιάζεται που, λόγω της μηχανοργάνωσης, οι εφορίες, θα «περάσουν» τη δήλωσή του πιο γρήγορα;—, επαυξάνει τους ρυθμούς ελέγχου της κοινωνίας από το κράτος και τους εξουσιαστές.

λάμε για μετασχηματισμό των όρων κυριαρχίας, αλλά για έναν **αναπτυσσόμενο κοινωνικό αγώνα** ενάντια στις σχέσεις, δομές, θεσμούς και μηχανισμούς της, με στόχο την καταστροφή και την εξαφάνισή τους, μαζί με την ίδια την κυριαρχία.

Έτσι, η επαναλαμβανόμενη, —τα τελευταία χρόνια,— διαταραχή - αναδιάρθρωση των συνθηκών κυριαρχίας, αποτελεί παράγοντα δημιουργίας σοβαρών προϋποθέσεων για την ανάπτυξη κοινωνικών αγώνων με έντονο αντικρατικό - αντικαπιταλιστικό χαρακτήρα και περιεχόμενο.

Και αυτό γιατί, ενώ οι αντιδράσεις του κόσμου, μπορεί ως ένα βαθμό να φαίνονται, —και να είναι—, προσανατολισμένες προς τη διατήρηση των ήδη υπαρχόντων θεσμών και μηχανισμών της κυριαρχίας, τελικά, —και επειδή οι σχέσεις της κυριαρχίας **χάνουν τη μορφή που είχαν προηγούμενα**,— οι δυνατότητες **σύνθεσης και κατεύθυνσης των αντιδράσεων κοινωνικών κομματιών** ενάντια στο κράτος και το κεφάλαιο, γίνονται υλοποιήσιμες και, πολλές φορές μάλιστα, έχουν στόχους σαφώς κοινωνικά απελευθερωτικούς. (Σ' αυτό το ζήτημα ακριβώς μπορεί να εντοπιστεί η σημασία των συγκρουσιακών διεργασιών που αναπτύσσονται, την παρούσα περίοδο, μέσα στον κοινωνικό ανταγωνισμό).

Αυτή τη φυσική-κοινωνική αντίδραση, που όλοι οι εξουσιαστές την τρέμουν, γιατί είναι δυνατόν **να επιτύχει την αποδέσμευση των ανθρώπων από τις λογικές και τα σχέδια της κυριαρχίας**, τρέχουν να «προλάβουν», να χειραγωγήσουν και να εκμεταλλευτούν —οι «διαφοροποιημένοι» ως προς τη μέθοδο και διαδικασία, αλλά με τους ίδιους στόχους— «κοινωνιστές» του ΠΑΣΟΚ, ΚΚΕ, Συνασπισμού και λοιπών, (καθώς και όσοι ...«διαφοροποιούνται» μέσα στους κόλπους του κομματιού που διαχειρίζεται την εξουσία).

Όταν, λοιπόν, όλοι αυτοί μιλάνε για εκσυγχρονισμό, —και μιλούν συνεχώς—, όχι μόνο αποδέχονται π.χ. τη βιωσιμότητα ή μη μιας υποτιθέμενης προβληματικής αλλά και όλους τους τρόπους υιοθετούν, που οδηγούν σε μια τέτοια κατεύθυνση. Άρα και απολύσεις θα κάνουν, —αλλά με πιο ...ευγενικό τρόπο και ...βαριά καρδιά— και καινούρια νομοθετικά πλαίσια θα δημιουργήσουν και νέους θεσμούς και σχέσεις θα επιβάλλουν.

Δεν είναι τυχαίο πως στις λεγόμενες «προβληματικές» επιχειρήσεις —όπου ρίχτηκε το μεγαλύτερο βάρος για την εξαπάτηση του κόσμου—, αυτοί που εφάρμοσαν στη πράξη το δυσκολότερο μέρος για την κυριαρχία, ήταν οι προεκτάσεις των κομμάτων, τα σωματεία και τα συνδικάτα (ή αλλιώς παραρτήματα του ΚΚΕ και του ΠΑΣΟΚ).

Επέβαλλαν, μέσα από τους άθλιους χειρισμούς τους, ό,τι πιο απάνθρωπο μπορεί να υπάρξει: **την αποδοχή της λογικής του κρεοπώλη**. Πόσο κρέας θα πετάξω και πόσο θα κρατήσω. Αυτή είναι η ωμή πραγματικότητα των απολύσεων με ποσοστά: («Συνάδελφοι», να δεχτούμε να απολυθούν 1200 αντί για 2000, ή να απολυθούν 350 για να παραμείνουν οι 700 που θα δουλέψουν σκληρά για να ..σώσουν την παραγωγική μονάδα - βλέπε Νεώριο Σύρου). —Νταβατζήδες, που έχουν το θράσος να χρησιμοποιούν ακόμα την έννοια της αλληλεγγύης και να παραμυθιάζουν με τα περί «ενότητας της εργατικής τάξης»..—

Όλα αυτά τα αναφέρουμε, όχι γιατί, από την σκοπιά της κοινωνικής απελευθέρωσης, είναι δυνατόν να ενδιαφέρει η διατήρηση των συνθηκών μισθωτής εργασίας-δουλείας (αυτό τόχουμε ξαναπεί) αλλά επειδή φάνηκε, στην πιο απάνθρωπη εκδοχή του, το σύγχρονο δουλεμπόριο. Μέσα από τις κινητοποιήσεις για τις «προβληματικές», ξεκαθαρίστηκε για μια ακόμη φορά πως η κυριαρχία, από το ανώτερο ιεραρχικά σημείο της μέχρι το κατώτερο, δραστηριοποιήθηκε με ενιαίο και αδιαίρετο τρόπο, κάνοντας συμμετόχους και συνενόχους τους ίδιους τους καταπιεζόμενους.

Σ' αυτό το σημείο θα πρέπει να διευκρινιστούν κάποια ιδιαίτερα σημεία αντιεξουσιαστικών δραστηριοποιήσεων σε σχέση με τις κινητοποιήσεις των εργαζόμενων στις λεγόμενες προβληματικές επιχειρήσεις.

Οι δραστηριοποιήσεις ορισμένων κομματιών των αντιεξουσιαστών, φάνηκε καθαρά πως δεν κατευθύνονταν ούτε στη βάση μιας στοιχειώδους εκτίμησης της κατάστασης, που βρίσκονταν σε εξέλιξη, ούτε πολύ περισσότερο στην ανάπτυξη συνθετικών διεργασιών με συγκεκριμένα κομμάτια από τους κινητοποιούμενους (τα οποία, έστω και σε περιορισμένο αριθμητικά βαθμό, υπήρχαν σε ορισμένες απ' αυτές) προς μια κατεύθυνση ανάπτυξης συγκρουσιακών και εξεγερτικών κινήσεων ενάντια στις δομές κυριαρχίας και χειραγώγησης.

Δεν είναι αρκετό να λέγεται, —ή να γράφεται—, πως «τα συνδικάτα, τα σωματεία και οι συνδικαλιστές ξεπουλάνε τους αγώνες», δε βοηθά σε τίποτα να εκδηλώνεται με λόγια η ανταγωνιστικότητα ενώ **η πρακτική να είναι τέτοια που να αποδέχεται την ύπαρξη και το ρόλο τους. Με αυτό τον τρόπο συντηρούνται οι αυταπάτες, σ' όσους ανθρώπους θέλουν ν' αγωνιστούν, —με την κυριολεξία που έχει αυτή η λέξη, κι όχι μ' αυτή που τις δίνουν οι υπηρέτες και προαγωγοί των κομμάτων και της εξουσίας γενικώτερα— σχετικά με το ρόλο των συνδικαλιστών**

Μια κι αναφερθήκαμε παραπάνω, στην πολύ γνωστή νικούς αγώνες που δεν την κατέχουν. Μια τέτοια αντίληψη βρίσκεται, —αν μη τι άλλο—, εκτός της πραγματικότητας των ήδη πραγματοποιημένων και πραγματοποιούμενων μεταβολών στον κοινωνικό χώρο.

Μια άλλη αντίληψη που επίσης δεν αντιλαμβάνεται την πραγματικότητα που δημιουργεί η αναδιαρθρωτική διαδικασία, που πραγματοποιούν οι κυρίαρχοι, είναι αυτή που θεωρεί πως: «η οποιαδήποτε κινητοποίηση έχει εκ των προτέρων συγκεκριμένα όρια». Το να εκλαμβάνεται μια κινητοποίηση σαν ένα ενιαίο και ομοιογενές σύνολο ή δείχνει αδυναμία κατανόησης των διαφερετικών δυνατοτήτων και δυναμικών που ενυπάρχουν σε ένα σύνολο κινητοποιούμενων ανθρώπων, ή αποδέχεται την εξουσιαστική λογική η οποία θεωρεί πως μπορεί να προσδιοριστεί με ακρίβεια ο κοινωνικός ανταγωνισμός (Μαρξιστικές απόψεις και συναφείς παραφυάδες), ή (ακόμα χειρότερα) το εκ των υστέρων προβαλλόμενο επιχείρημα των «ορίων» να χρησιμοποιείται σαν δικαιολόγηση λαθεμένων επιλογών, πρακτικών και απόψεων.

Μ' αυτόν τον τρόπο αγνοείται η ύπαρξη τμημάτων της κοινωνίας, που κινητοποιούνται εναντίον της εξαθλίωσης και της καταπίεσης, χωρίς να ελέγχονται από κόμματα ήάλλους χειραγωγούς, —(ανεξέλεγκτα τμήματα)—, και που όπως έχει έμπρακτα αποδειχθεί, μπορούν να δραστηριοποιηθούν με καταλυτικό τρόπο και να μεταβάλλουν την όχι και τόσο σταθερή πορεία, που θέλουν να επιβάλουν οι χειραγωγοί.

Είναι γεγονός πως λόγω των αναδιαρθρώσεων που πραγματοποιούνται, γίνονται **σοβαρές μεταβολές στον κοινωνικό χώρο.**

Οι απολύσεις, —για τις οποίες πολύς ντόρος γίνεται—, δεν είναι ένα μεμονομένο γεγονός ή το μοναδικό στοιχείο των μεταβολών αυτών. Αποτελούν ΕΝΑ μόνο από τα μέσα που χρησιμοποιούνται από τους εξουσιαστές, και που παράγουν συγκεκριμένα υλικά δεδομένα. Υπεισέρχονται και χρησιμοποιούνται, συγχρόνως, σωρεία νομοθετικού και θεσμικού χαρακτήρα πλαίσια, τα οποία σε αγαστή συνεργασία με τους υπόλοιπους θεσμούς και μηχανισμούς της εξουσίας, δημιουργούν μια σειρά από μεταβολές στη θέση που έχουν οι εξουσιαζόμενοι άνθρωποι μέσα στον κοινωνικό χώρο.

Ας πάρουμε για παράδειγμα το πρόσφατο γεγονός της διάλυσης της ΕΑΣ. Θα διαπιστώσουμε, εδώ, τη μεταβολή των συνθηκών ύπαρξης, αυτού του συγκεκριμένου κομματιού της κοινωνίας. Τη θέση που είχε αυτό προηγούμενα, πήραν άλλα στοιχεία του κοινωνικού χώρου.

ιδιαίτερα σημεία αντιεξουσιαστικών δραστηριοποιήσεων σε σχέση με τις κινητοποιήσεις των εργαζόμενων στις λεγόμενες προβληματικές επιχειρήσεις.

Οι δραστηριοποιήσεις ορισμένων κομματιών των αντιεξουσιαστών, φάνηκε καθαρά πως δεν κατευθύνονταν ούτε στη βάση μιας στοιχειώδους εκτίμησης της κατάστασης, που βρίσκονταν σε εξέλιξη, ούτε πολύ περισσότερο στην ανάπτυξη συνθετικών διεργασιών με συγκεκριμένα κομμάτια από τους κινητοποιούμενους (τα οποία, έστω και σε περιορισμένο αριθμητικά βαθμό, υπήρχαν σε ορισμένες απ' αυτές) προς μια κατεύθυνση ανάπτυξης συγκρουσιακών και εξεγερτικών κινήσεων ενάντια στις δομές κυριαρχίας και χειραγώγησης.

Δεν είναι αρκετό να λέγεται, —ή να γράφεται—, πως «τα συνδικάτα, τα σωματεία και οι συνδικαλιστές ξεπουλάνε τους αγώνες», δε βοηθά σε τίποτα να εκδηλώνεται με λόγια η ανταγωνιστικότητα ενώ **η πρακτική να είναι τέτοια που να αποδέχεται την ύπαρξη και το ρόλο τους. Με αυτό τον τρόπο συντηρούνται οι αυταπάτες, σ' όσους ανθρώπους θέλουν ν' αγωνιστούν, —με την κυριολεξία που έχει αυτή η λέξη, κι όχι μ' αυτή που τις δίνουν οι υπηρέτες και προαγωγοί των κομμάτων και της εξουσίας γενικώτερα— σχετικά με το ρόλο των συνδικαλιστών**

Μια κι αναφερθήκαμε παραπάνω, στην πολύ γνωστή και τετριμένη φράση «ξεπουλάνε τους αγώνες», θα πρέπει να πούμε πως αυτή η αριστερίστικη διατύπωση, όχι μόνο δεν έχει καμμιά σχέση με την πραγματικότητα, αλλά περιέχει μια σαφέστατη άποψη, η οποία, είτε στηρίζεται στο ανύπαρκτο δεδομένο πως οι καθορισμένες από τα κόμματα, τα σωματεία και τα συνδικάτα «κινητοποιήσεις» αποτελούν αγώνα, είτε αποδέχεται μια πιθανή «ειλικρινή διάθεση και πρόθεση» των συνδικαλιστών, οι οποίοι στην ...πορεία καταλήγουν να συμπορευθούν με το κράτος και τα αφεντικά.

Στην τελευταία εκδοχή δημιουργείται η εντύπωση κάποιας ποιοτικής μεταβολής της κατάστασής τους, —θαρρείς με κάποιο μαγικό τρόπο—, (από ανθρώπους που ...αγωνίζονται για τα συμφέροντα των καταπιεσμένων, σε όργανα που συμβιβάζονται με το κράτος και τις εκάστοτε λογικές του.

Όμως, δεν βλέπουμε, —και δεν υπάρχει—, το ελάχιστο δεδομένο, που να παρουσιάζει και να αποδεικνύει τους όρους και τη διαδικασία, της παραμικρής μεταβολής. Μια τέτοια άποψη και στάση, προσπαθεί, —ηθελημένα ή αθέλητα—, να προσδόσει, στους συνδικαλιστές, σωματεία και λοιπές παραφυάδες της κρατικής και καπιταλιστικής κυριαρχίας, μια θέση στους κοινω- και που όπως έχει έμπρακτα αποδειχθεί, μπορούν να δραστηριοποιηθούν με καταλυτικό τρόπο και να μεταβάλλουν την όχι και τόσο σταθερή πορεία, που θέλουν να επιβάλουν οι χειραγωγοί.

Είναι γεγονός πως λόγω των αναδιαρθρώσεων που πραγματοποιούνται, γίνονται **σοβαρές μεταβολές στον κοινωνικό χώρο.**

Οι απολύσεις, —για τις οποίες πολύς ντόρος γίνεται—, δεν είναι ένα μεμονωμένο γεγονός ή το μοναδικό στοιχείο των μεταβολών αυτών. Αποτελούν ΕΝΑ μόνο από τα μέσα που χρησιμοποιούνται από τους εξουσιαστές, και που παράγουν συγκεκριμένα υλικά δεδομένα. Υπεισέρχονται και χρησιμοποιούνται, συγχρόνως, σωρεία νομοθετικού και θεσμικού χαρακτήρα πλαίσια, τα οποία σε αγαστή συνεργασία με τους υπόλοιπους θεσμούς και μηχανισμούς της εξουσίας, δημιουργούν μια σειρά από μεταβολές στη θέση που έχουν οι εξουσιαζόμενοι άνθρωποι μέσα στον κοινωνικό χώρο.

Ας πάρουμε για παράδειγμα το πρόσφατο γεγονός της διάλυσης της ΕΑΣ. Θα διαπιστώσουμε, εδώ, τη μεταβολή των συνθηκών ύπαρξης, αυτού του συγκεκριμένου κομματιού της κοινωνίας. Τη θέση που είχε αυτό προηγούμενα, πήραν άλλα στοιχεία του κοινωνικού χώρου,



τα οποία δεν **συγκροτήθηκαν** απλά γύρω από ένα συγκεκριμένο οικονομικό και πολιτικό πλέγμα, αλλά και **προσδέθηκαν** με την κυριαρχία και **αποδέχθηκαν** συνάμα συγκεκριμένους και μεσοπρόθεσμους όρους. (Εξυπηρέτησαν τις βραχυπρόθεσμες επιδιώξεις της εξουσίας, έγιναν μοχλός για την εξουδετέρωση των κινητοποιήσεων των απολυμένων, —καθώς εξαρτήθηκαν από καθορισμένο νομοθετικό πλαίσιο και όρους—, διευκολύνοντας έτσι τα όσα θα επιδιώξουν να υλοποιήσουν οι εξουσιαστές **και** στο μέλλον, όπως για παράδειγμα την αλλαγή του στόλου των λεωφορείων όπου συνυπάρχουν τα κοινά συμφέροντα πολλών τμημάτων της κυριαρχίας εντός κι εκτός επικράτειας κ.ά.).

Εκτός των μεταβολών που πραγματοποιούνται στον κοινωνικό χώρο βρίσκονται σε εξέλιξη και οι προσπάθειες για την **ανανέωση του μπλοκ της κυριαρχίας**, με την ένταξη σ' αυτό νέων προσώπων, κοινωνικών κατηγοριών και κομματιών, που θα είναι ικανά να συνεχίσουν το έργο της, ενώ, τα πιο κατάλληλα, (—η «καταλληλότητα» βρίσκεται σε ευθεία αναλογία με το βαθμό διάβρωσης από την κυριαρχία και τις «αρχές» της, έτσι ώστε να συνεχιστεί απρόσκοπτα η διαδικασία αναπαραγωγής της εξουσιαστικής λογικής—), απ' αυτά θα επιλεγούν για να επανδρώσουν σε μόνιμη βάση τους θεσμούς και μηχανισμούς.

Όσο αυτή **η προσπάθεια αναπαραγωγής της εξουσίας**, είναι σημαντικότατη για αυτήν, —και συνδυάζεται με την επέκταση και επαναπροσδιορισμό των σχέσεων, δομών, μηχανισμών και θεσμών των κυρίαρχων—, άλλο τόσο **είναι επικίνδυνη και καταστροφική για την ανθρώπινη οντότητα**, γιατί το προιόν αυτής της «γέννας», για να τραφεί και να αυξηθεί, χρειάζεται να καταβροχθίζει όλο και πιο πολύ ανθρώπινη ελευθερία και αξιοπρέπεια.

Λόγω αυτής της επικινδυνότητας, **βρίσκεται σε κίνηση —ιδιαίτερα τον τελευταίο καιρό— μια έντονη αναταραχή μέσα στον κοινωνικό χώρο**, που έχει δημιουργήσει σημαντικούς τριγμούς στο όλο εξουσιαστικό οικοδόμημα κι αν δεν πάλευαν με νύχια και δόντια τα κόμματα και τα συνδικάτα για να **συγκρατήσουν** τον κόσμο στα πλαίσια που είναι επιθυμητά για τις γενικότερες επιδιώξεις κράτους και κεφάλαιου, τα πράγματα θα είχαν οδηγηθεί σε μια κατάσταση καθολικά δυσάρεστη για το ζόμπι της κυριαρχίας.

Η κοινωνική αυτή αναταραχή, δημιουργεί και εντείνει συγκρουσιακές διεργασίες, οι οποίες, από τη μεριά τους, είναι **αποτέλεσμα** αλλά και **αιτία** της ανάπτυξης **μη ελεγχόμενων**, —από το κράτος και τους θεσμούς - μηχα-

Είναι απαραίτητο να τονισθεί η σημασία που έχει για την κοινωνική απελευθερωτική δράση, η ύπαρξη και παρουσία, των μη ελεγχόμενων από την κυριαρχία, κοινωνικών κομματιών.

Θα πρέπει, κατ' αρχήν, να πούμε πως ανεξέλεγκτα άτομα, κοινωνικές ομάδες και διάφορα κομμάτια του κοινωνικού χώρου, πάντοτε υπήρχαν και θα υπάρχουν, σαν αποτέλεσμα των πολύπλευρων, πολυσύνθετων και άρα πολύπλοκων διεργασιών του κοινωνικού ανταγωνισμού.

Το ανεξέλεγκτο, σε κάθε περίπτωση, **είναι μακρυά και αντίθετο από τις λογικές, τις πρακτικές, τους θεσμούς, τους μηχανισμούς και το συνολικό ιδεολογικό περίγραμμα που έχει επιβάλλει και με το οποίο λειτουργεί η κυριαρχία.** Σίγουρα, δεν έχει πάντοτε, και ευθύς εξ αρχής, ξεκαθαρισμένη θέση και στάση και φυσικό είναι να απουσιάζουν η καθαρότητα και η ολικότητα αντιπαράθεσης και ξεκαθαρίσματος με την κυριαρχία, —μ' όλα τα παραπάνω στοιχεία—. Όμως, πολλές φορές, με αφορμή την όξυνση μιας οποιασδήποτε αντίθεσης, επιτυγχάνεται το ξεδίπλωμα όλου του κουβαριού που περικλείει και κρύβει τον θεμελιακό πυρήνα των σοβαρότερων κοινωνικών προβλημάτων: **την αντίθεση κράτους και κοινωνίας.**

Έτσι, —σε διάφορες περιόδους—, η δραστηριοποίηση ανεξέλεγκτων —από την κυριαρχία— κομματιών της κοινωνίας, γίνεται σημαντικός παράγοντας για την διευκόλυνση και ανάπτυξη των κοινωνικών απελευθερωτικών αγώνων.

Αυτά τα «εκτός ελέγχου», —από το κράτος και τους θεσμούς του— κοινωνικά κομμάτια, δεν θα μπορούσαν να προσδιορισθούν με σαφήνεια και στην ολότητά τους, γιατί υπάρχει μια έντονη κινητικότητα και μεταβλητότητα στη σύνθεσή τους. Παρ' όλ' αυτά, **η συγκεκριμενοποίησή τους είναι δυνατή σε κάθε αναπτυσσόμενη κοινωνική σύγκρουση.**

Για παράδειγμα, δεν θα μπορούσαμε να χαρακτηρίσουμε, σαν ΕΝΑ κοινωνικό κομμάτι μη ελεγχόμενο από τους θεσμούς της κυριαρχίας, τους σταφιδοπαραγωγούς που επιτέθηκαν και κατέστρεψαν τη Νομαρχία στο Ηράκλειο. Είναι όμως γεγονός, πως ανάμεσά τους **υπήρχαν τέτοιες επιθετικές διαθέσεις**, που **όξυναν** την σύγκρουση με κάθε τρόπο, και **προσπάθησαν να τη διατήρησαν** όσο περισσότερο μπορούσαν, **αφαιρώντας**, —με άμεσο τρόπο και την κατάλληλη στιγμή—, **τη δυνατότητα κατασταλτικής επέμβασης** των χειραγωγών. (Πιο συγκεκριμένα, η κίνηση αποσύνδεσης των μικροφωνικών εγκαταστάσεων, τη στιγμή που γίνονταν επιθετικές πρακτικές εκ μέρους

δρώσουν σε μόνιμη βάση τους θεσμούς και μηχανισμούς.

Όσο αυτή **η προσπάθεια αναπαραγωγής της εξουσίας**, είναι σημαντικότατη για αυτήν, —και συνδυάζεται με την επέκταση και επαναπροσδιορισμό των σχέσεων, δομών, μηχανισμών και θεσμών των κυρίαρχων—, άλλο τόσο **είναι επικίνδυνη και καταστροφική για την ανθρώπινη οντότητα**, γιατί το προϊόν αυτής της «γέννας», για να τραφεί και να αυξηθεί, χρειάζεται να καταβροχθίζει όλο και πιο πολύ ανθρώπινη ελευθερία και αξιοπρέπεια.

Λόγω αυτής της επικινδυνότητας, **βρίσκεται σε κίνηση —ιδιαίτερα τον τελευταίο καιρό— μια έντονη αναταραχή μέσα στον κοινωνικό χώρο**, που έχει δημιουργήσει σημαντικούς τριγμούς στο όλο εξουσιαστικό οικοδόμημα κι αν δεν πάλευαν με νύχια και δόντια τα κόμματα και τα συνδικάτα για να **συγκρατήσουν** τον κόσμο στα πλαίσια που είναι επιθυμητά για τις γενικώτερες επιδιώξεις κράτους και κεφάλαιου, τα πράγματα θα είχαν οδηγηθεί σε μια κατάσταση καθολικά δυσάρεστη για το ζόμπι της κυριαρχίας.

Η κοινωνική αυτή αναταραχή, δημιουργεί και εντείνει συγκρουσιακές διεργασίες, οι οποίες, από τη μεριά τους, είναι **αποτέλεσμα** αλλά και **αιτία** της ανάπτυξης **μη ελεγχόμενων**, —από το κράτος και τους θεσμούς - μηχανισμούς του—, δραστηριοποιήσεων κοινωνικών κομματιών, μέσα στον κοινωνικό ανταγωνισμό.

τη ανεξέλεγκτων —από την κυριαρχία— κομματιών της κοινωνίας, γίνεται σημαντικός παράγοντας για την διευκόλυνση και ανάπτυξη των κοινωνικών απελευθερωτικών αγώνων.

Αυτά τα «εκτός ελέγχου», —από το κράτος και τους θεσμούς του— κοινωνικά κομμάτια, δεν θα μπορούσαν να προσδιορισθούν με σαφήνεια και στην ολότητά τους, γιατί υπάρχει μια έντονη κινητικότητα και μεταβλητότητα στη σύνθεσή τους. Παρ' όλ' αυτά, **η συγκεκριμενοποίησή τους είναι δυνατή σε κάθε αναπτυσσόμενη κοινωνική σύγκρουση.**

Για παράδειγμα, δεν θα μπορούσαμε να χαρακτηρίσουμε, σαν ΕΝΑ κοινωνικό κομμάτι μη ελεγχόμενο από τους θεσμούς της κυριαρχίας, τους σταφιδοπαραγωγούς που επιτέθηκαν και κατέστρεψαν τη Νομαρχία στο Ηράκλειο. Είναι όμως γεγονός, πως ανάμεσά τους **υπήρχαν τέτοιες επιθετικές διαθέσεις**, που **όξυναν** την σύγκρουση με κάθε τρόπο, και **προσπάθησαν να τη διατήρησαν** όσο περισσότερο μπορούσαν, **αφαιρώντας**, —με άμεσο τρόπο και την κατάλληλη στιγμή—, **τη δυνατότητα κατασταλτικής επέμβασης** των χειραγωγών. (Πιο συγκεκριμένα, η κίνηση αποσύνδεσης των μικροφωνικών εγκαταστάσεων, τη στιγμή που γίνονταν επιθετικές πρακτικές εκ μέρους των αγωνιζόμενων, απομάκρυνε τη δυνατότητα συγκράτησής τους από τους χειραγωγούς).

Β. Η σημασία των ανεξέλεγκτων δραστηριοτήτων στη σημερινή πραγματικότητα του κοινωνικού ανταγωνισμού

Με δεδομένη την ύπαρξη των μη ελεγχόμενων, —από την κυριαρχία και τους θεσμούς-μηχανισμούς της—, κοινωνικών κομματιών, είναι δυνατόν, στις περισσότερες περιπτώσεις, να γίνουν εκτιμήσεις και να προσδιοριστεί η αναρχική επέμβαστη σε συγκεκριμένη κινητοποίηση.

Θα πρέπει, σ' αυτό το σημείο, να επαναληφθεί πως αυτά τα μη ελεγχόμενα κοινωνικά κομμάτια, βρίσκονται σε διάφορα σημεία του κοινωνικού χώρου. Δεν μπορούν να προσδιοριστούν με ακρίβεια μέσα σ' αυτόν αλλά, μπορούν να γίνουν αντιληπτά μόνο μέσα από συγκεκριμένες διεργασίες που αναπτύσσονται μέσα στον κοινωνικό ανταγωνισμό. Είναι φανερό, πως για την ανάπτυξη αυτών των διεργασιών προς μια συγκρουσιακή και αντικρατική κατεύθυνση, είναι σημαντικότατη η συμβολή αυτών των κομματιών αλλά, ταυτόχρονα, οι αναπτυσσόμενες κοινωνικές διεργασίες, είναι εξ ίσου απαραίτητες για τη δραστηριοποίηση τέτοιων κομματιών καταπιεσμένων.

Αυτός ο παράγοντας του μη ελέγξιμου απ' την κυριαρχία, όντας διάχυτος μέσα στον αναπτυσσόμενο και εξελισσόμενο κοινωνικό ανταγωνισμό, δεν προσδίδει οπωσδήποτε τέτοια χαρακτηριστικά, σε μια μόνιμη βάση, σ' αυτά τα κομμάτια (χωρίς όμως να είναι τελείως αδύνατη μια τέτοια κατάσταση για συγκεκριμένες περιπτώσεις).

Έτσι, όσοι δραστηριοποιούνται σε μια κοινωνική πρακτική με αυτό τον συγκεκριμένο τρόπο δεν μπορούν να θεωρηθούν καλά και ντε πως θα δραστηριοποιούνται στην ολότητά τους και στο διηνεκές σαν τέτοιοι. Χρειάζεται να αναπτυχθούν πολλές και πολυσύνθετες διεργασίες κοινωνικών αγώνων και συγκρούσεων για να μπορέσει να θεωρηθεί πως υπάρχει ένα τέτοιο γεγονός.

Μιλάμε για συγκρούσεις και κοινωνικούς αγώνες γιατί μόνο μέσα από αυτής της μορφής τις διεργασίες μπορεί να αναπτυχθεί και να κατακτηθεί μια δυνατότητα ολικής αντιπαράθεσης ενάντια στην εξουσία και τις δομές κυριαρχίας, τέτοια που να τοποθετεί κομμάτια της κα-

σημείο του κοινωνικού ανταγωνισμού αυξάνει τις δυνατότητες των μή ελεγχόμενων, από το κράτος και τους θεσμούς-μηχανισμούς του, δραστηριοποιήσεων. Το κύριο χαρακτηριστικό της μη ελεγχόμενης κατάστασης και των αντίστοιχων κομματιών είναι το συγκρουσιακό από τη στιγμή που θα μπορέσουν αυτά να εκδηλωθούν με συγκεκριμένο τρόπο.

Αναφέρθηκε προηγούμενα πως το στοιχείο του μη ελεγχόμενου δεν προσδιορίζεται από την μονιμότητα. Κάτι τέτοιο, μολονότι αποτελεί ένα χαρακτηριστικό της παρούσας περιόδου δεν θα πρέπει να θεωρείται χωρίς ιδιαίτερη σημασία, ούτε και να ειδώνεται μέσα από ένα περιστασιακό πρίσμα.

Σε περιόδους όπου η κυριαρχία επιχειρεί να αναμορφώσει τις συνθήκες επιβολής της, η δραστηριοποίησης τέτοιων κομματιών καταπιεσμένων εντείνει τις συγκρουσιακές κοινωνικές διεργασίες προς την κατεύθυνση της κοινωνικής απελευθέρωσης. Αυτή η πραγματικότητα εξελισσόμενη μέσα από διάφορες συνθέσεις έχει τη δυνατότητα να **δημιουργεί με άμεσο τρόπο σημαντικά ρήγματα στο συγκεκριμένο εκσυγχρονιστικό - αναδιαρθωτικό σχέδιο της κυριαρχίας.** Παράλληλα, αναπτύσσει σημαντικά, το υπόβαθρο μέσα στον κοινωνικό χώρο, για το προχώρημα ευρύτερων συνθετικών κινήσεων, με αφορμή άμεσες κι έμμεσες εμπειρίες που αποτελούν υλικά συστατικά για την προώθηση εξεγερτικών και καταστροφικών συνθηκών για το κράτος και τους θεσμούς - μηχανισμούς της κυριαρχίας.

Όλα τα πραγματοποιούμενα συγκρουσιακά γεγονότα έχουν υλικά αποτελέσματα μέσα στον κοινωνικό ανταγωνισμό. Οι όροι ανάπτυξης αυτών των αποτελεσμάτων δεν πραγματοποιούνται με μηχανιστικό τρόπο αλλά ούτε και κινούνται στη σφαίρα του τυχαίου ή του ιδεατού. Πρόκειται για εκείνες τις «στιγμές» μέσα στον κοινωνικό ανταγωνισμό που δημιουργούν τις απαραίτητες συν-

ταγωνισμό. Είναι φανερό, πως για την ανάπτυξη αυτών των διεργασιών προς μια συγκρουσιακή και αντικρατική κατεύθυνση, είναι σημαντικότατη η συμβολή αυτών των κομματιών αλλά, ταυτόχρονα, οι αναπτυσσόμενες κοινωνικές διεργασίες, είναι εξ ίσου απαραίτητες για τη δραστηριοποίηση τέτοιων κομματιών καταπιεσμένων.

Αυτός ο παράγοντας του μη ελέγξιμου απ' την κυριαρχία, όντας διάχυτος μέσα στον αναπτυσσόμενο και εξελισσόμενο κοινωνικό ανταγωνισμό, δεν προσδίδει οπωσδήποτε τέτοια χαρακτηριστικά, σε μια μόνιμη βάση, σ' αυτά τα κομμάτια (χωρίς όμως να είναι τελείως αδύνατη μια τέτοια κατάσταση για συγκεκριμένες περιπτώσεις).

Έτσι, όσοι δραστηριοποιούνται σε μια κοινωνική πρακτική με αυτό τον συγκεκριμένο τρόπο δεν μπορούν να θεωρηθούν καλά και ντε πως θα δραστηριοποιούνται στην ολότητά τους και στο διηνεκές σαν τέτοιοι. Χρειάζεται να αναπτυχθούν πολλές και πολυσύνθετες διεργασίες κοινωνικών αγώνων και συγκρούσεων για να μπορέσει να θεωρηθεί πως υπάρχει ένα τέτοιο γεγονός.

Μιλάμε για συγκρούσεις και κοινωνικούς αγώνες γιατί μόνο μέσα από αυτής της μορφής τις διεργασίες μπορεί να αναπτυχθεί και να κατακτηθεί μια δυνατότητα ολικής αντιπαράθεσης ενάντια στην εξουσία και τις δομές κυριαρχίας, τέτοια που να τοποθετεί κομμάτια της καταπιεζόμενης κοινωνίας σε μια σταθερή θέση αντιπαράθεσης με το κράτος και τα αφεντικά.

Έχουμε λοιπόν, μια ρευστότητα όσον αφορά τέτοιες εκδηλούμενες περιπτώσεις μέσα στον κοινωνικό ανταγωνισμό, πράγμα που παρουσιάζει σημαντικές ομοιότητες με το ζήτημα των συνθετικών διεργασιών, οι οποίες, όπως είδαμε, δεν αποκτούν μια μονιμότητα.

Όμως, μέσα στο σύνολο των μεταβολών που υφίστανται σε σχέση με τέτοια κοινωνικά κομμάτια τόσο από την άποψη της σύνθεσής τους όσο και της θέσης τους, υπάρχουν ορισμένα από αυτά, τα οποία έχουν μια σχετική μονιμότητα, η οποία σχετίζεται με τις αντιλήψεις και τις πρακτικές δράσης τους ενάντια στην εξουσία (συγκεκριμένο τέτοιο κομμάτι αποτελούν οι αναρχικοί).

Στη διάρκεια των κινητοποιήσεων των τριών τελευταίων χρόνων σημαντικότατη ήταν η συμβολή στις πραγματοποιημένες κοινωνικές συγκρούσεις αυτών των ανεξέλεγκτων παραγόντων. Εξ αιτίας μάλιστα της ιδιαιτερότητας που υπάρχει σε συγκεκριμένες κοινωνικές ομαδοποιήσεις (π.χ. μαθητές, φυλακισμένοι) αυτές οι συγκρούσεις πήραν ένα εξεγερτικό χαρακτήρα και περιεχόμενο. Θα πρέπει σ' αυτό το σημείο να ειπωθεί πως η ένταση της σύγκρουσης που αναπτύσσεται σε συγκεκριμένο στασιακό πρίσμα.

Σε περιόδους όπου η κυριαρχία επιχειρεί να αναμορφώσει τις συνθήκες επιβολής της, η δραστηριοποίησης τέτοιων κομματιών καταπιεσμένων εντείνει τις συγκρουσιακές κοινωνικές διεργασίες προς την κατεύθυνση της κοινωνικής απελευθέρωσης. Αυτή η πραγματικότητα εξελισσόμενη μέσα από διάφορες συνθέσεις έχει τη δυνατότητα να **δημιουργεί με άμεσο τρόπο σημαντικά ρήγματα στο συγκεκριμένο εκσυγχρονιστικό - αναδιαρθωτικό σχέδιο της κυριαρχίας.** Παράλληλα, αναπτύσσει σημαντικά, το υπόβαθρο μέσα στον κοινωνικό χώρο, για το προχώρημα ευρύτερων συνθετικών κινήσεων, με αφορμή άμεσες κι έμμεσες εμπειρίες που αποτελούν υλικά συστατικά για την προώθηση εξεγερτικών και καταστροφικών συνθηκών για το κράτος και τους θεσμούς - μηχανισμούς της κυριαρχίας.

Όλα τα πραγματοποιούμενα συγκρουσιακά γεγονότα έχουν υλικά αποτελέσματα μέσα στον κοινωνικό ανταγωνισμό. Οι όροι ανάπτυξης αυτών των αποτελεσμάτων δεν πραγματοποιούνται με μηχανιστικό τρόπο αλλά ούτε και κινούνται στη σφαίρα του τυχαίου ή του ιδεατού. Πρόκειται για εκείνες τις «στιγμές» μέσα στον κοινωνικό ανταγωνισμό που δημιουργούν τις απαραίτητες συνθήκες για την πραγματοποίηση συνθετικών διεργασιών κι ευρύτερων συνθέσεων.

Η σημασία, λοιπόν, **του ανεξέλεγκτου παράγοντα μέσα στον κοινωνικό ανταγωνισμό εξεταζόμενη τόσο από την σκοπιά της αμεσότητας** (παρούσα περίοδος), **όσο και έμμεσα θα πρέπει να θεωρείται καθοριστική για την κοινωνικά απελευθερωτική δράση.** Στο κάτω-κάτω, οι μεγάλες εξεγέρσεις και οι επαναστάσεις αποτελούν, από μια ορισμένη πλευρά, μια ποσοτική και ποιοτική μεταβολή του ήδη υπάρχοντος και μη ελεγχόμενου από το κράτος στοιχείου.

Εφ' όσον η σημασία της αυτοοργανωμένης πρωτοβουλίας και δράσης είναι καθοριστική για τον κοινωνικό απελευθερωτικό αγώνα αυτή μπορεί να αποκτήσει συγκεκριμένη υπόσταση σ' αυτά τα μη ελεγχόμενα από την κυριαρχία κομμάτια.

Εδώ βρίσκεται το «κλειδί», κατά κάποιο τρόπο, της πραγματοποιούμενης σύγκρουσης με τους θεσμούς της κυριαρχίας σ' αυτή την περίοδο. Μεγάλα κομμάτια κυριαρχούμενων βρίσκονται σε μια κατάσταση ρευστότητας και επαναπροσδιορισμού, σε γενικό επίπεδο, της θέσης τους στον κοινωνικό χώρο. Δημιουργούνται φυγόκεντρες καταστάσεις, με τον ένα ή τον άλλο τρόπο, από το ιδεολογικό, κοινωνικό, πολιτιστικό, πολιτικό, οικονομι-

κό και λοιπό περιβάλλον στο οποίο είχαν βρεθεί και αναζητούν, είτε μέσα από τις λογικές της κυριαρχίας, είτε με διάφορους άλλους τρόπους να επανατοποθετηθούν.

Πρόκειται για μια πραγματικότητα που κανένας δεν μπορεί να παραβλέψει και που οι κυρίαρχοι την αντιλαμβάνονται με τη μεγαλύτερη δυνατή σαφήνεια. Από αυτή τη διαπίστωση είναι που ωθούνται σε μια προσπάθεια δημιουργίας ανανεωτικών ψευδαισθήσεων σε πολιτικό - οικονομικό επίπεδο.

Αυτές οι φυγόκεντρες καταστάσεις είναι που δημιουργούν όλο αυτό το συνολικό πλέγμα των ανεξέλεγκτων δραστηριοποιήσεων. Πρόκειται για μια διαπίστωση που δεν γίνεται για πρώτη φορά και μέσα από την οποία διαφάνησαν και διαφαίνονται οι δυνατότητες της αναρχικής (κοινωνικής και απελευθερωτικής) επέμβασης δεδομένου ότι τα συνεκτικά στοιχεία του κυρίαρχου λόγου δεν λειτουργούν ενιαία και αποτελεσματικά ως προς τις επιδιώξεις των εξουσιαστών και συνεπώς υφίσταται μόνιμα το κατάλληλο έδαφος για τη συμβολή στην ανάπτυξη εξεγερτικών πρακτικών (Βλέπε και ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ τεύχος 1, Η ΝΕΑ ΠΕΡΙΟΔΟΣ).

Η προσπάθειες του κράτους να χειραγωγηθούν αυτές οι φυγόκεντρες καταστάσεις είναι πολύπλευρές. Δεν αναπτύσσονται μόνο από τους στενά συνδεμένους με αυτό θεσμούς και μηχανισμούς, αλλά από το σύνολο των διαθέσιμων εξουσιαστικών μέσων, μέσα στους οποίους περιλαμβάνονται και οι διάφορες κινήσεις οικολογικού, πολιτισμικού χαρακτήρα στις οποίες υπάρχει μεγάλη προσφορά χειραγώγησης από τους ενδιάμεσους εξουσιαστικούς θεσμούς (κομματίδια, τοπική αυτοδιοίκηση, προσωπικότητες με «κύρος» κ.λπ.).

Δεν θα πρέπει να παραγνωρισθεί το γεγονός πως η διαδικασία αναδιάρθρωσης της κυριαρχίας βρίσκεται σε εξέλιξη σε παγκόσμιο επίπεδο. Αυτή η κατάσταση είναι που επιφέρει τριγμούς στα επί μέρους κομμάτια της. Ανάλογα μάλιστα με την ιδιαιτερότητα που υπάρχει σε κάθε στοιχείο που συναπαρτίζει την παγκόσμια κυριαρχία οι τριγμοί μπορούν να μεταβληθούν σε ένα καταστροφικό σεισμό.

Οι ασκοί του Αιόλου ανοίγονται ένας - ένας. Η περίοδος που διανύουμε δεν είναι μόνο μια αναδιαρθρωτική της κυριαρχίας. Έχει αποδειχθεί πως είναι μια περίοδος διαρκών κοινωνικών συγκρούσεων και ΕΞΕΓΕΡΣΕΩΝ.

Η συμβολή των αναρχικών μπορεί και είναι δυνατόν να αναδείξει τις καταστροφικές για το κράτος κοινωνικές πρακτικές. Η πείρα των τελευταίων χρόνων στην Ελλάδα το έχει αποδείξει.

Η σημασία αυτής της συμβολής δεν συνίσταται στην παραγωγή ενός συγκρουσιακού έργου. Δεν θα πρέπει να θεωρηθεί η παρούσα κατάσταση σαν κάτι που θα υπάρχει στο διηνεκές. Πριν, όμως, οι ηγεμόνες μπορέσουν να σταθεροποιήσουν την κατάσταση προς όφελός τους είναι σημαντικό να αναπτυχθούν εκείνες οι πραγματικότητες που θα δώσουν τις ευνοϊκότερες δυνατότητες στους καταπιεσμένους να συνεχίσουν τον αγώνα τους για την κοινωνική απελευθέρωση.

Στοιχείο αυτών των δυνατοτήτων είναι οι ανεξέλεγκτες πραγματικότητες, τόσο στον τομέα των ανθώπων, που τις εκφράζουν, όσο και των καταστάσεων που εκδηλώνονται. Αποτελούν, συνεπώς, σημαντικό στοιχείο του συνολικότερου αναρχικού κοινωνικού σχεδίου δράσης.

Εδώ, βέβαια, κρίνεται απαραίτητο να επισημανθεί πως δεν θα πρέπει να αναζητηθεί κάποιο «επαναστατικό υποκείμενο» ή κάποια υποδιαίρεσή του σ' αυτά τα ανεξέλεγκτα και δραστηριοποιούμενα κοινωνικά κομμάτια. Ούτε χρειάζεται να υπάρχει κάποια ειδική απεύθυνση προς τέτοια κομμάτια (κάτι που θα έβαζε είτε το στοιχείο της μερικότητας είτε το παράγοντα του «επαναστατικού υποκειμένου» που προαναφέραμε). Η ολικότητα λόγου και πρακτικής αντιπαράθεσης με το κράτος και τα αφεντικά πρέπει να παραμένει αναλοίωτη στη βάση της ανάδειξης της ουσιαστικής ΚΑΘΑΡΟΤΗΤΑΣ συμπεριλαμβάνοντας, παρ' όλα αυτά, όλα τα επί μερους ζητήματα που αναφέρονται είτε σε συγκεκριμένο γεγονος, είτε στη δράση που αναπτύσσουν τμήματα καταπιεσμένων.

Ακόμα περισσότερο δεν θα πρέπει να ειδωθεί η ύπαρξη αυτών των ανεξέλεγκτων πραγματικοτήτων σαν το υλικό για την ανάπτυξη οργανωτίστικων πρακτικών, κάτι που μπορεί να αποβεί αρνητικό στην προσπάθεια διεύρυνσης των φυγόκεντρων και ανεξέλεγκτων από την κυριαρχία κοινωνικών κομματιών. Αυτή η διεύρυνση είναι το ζητούμενο και μπορεί να επιτευχθεί στην παρούσα περίοδο μέσα από άμεσες συγκρουσιακές κι εξεγερτικές πρακτικές στις οποίες το αυτοοργανωμένο στοιχείο μπορεί να αναδειχθεί με αυθεντικό και δυναμικό τρόπο κι όχι μέσα από «συνδέσεις» και απονεκρωτικά οργανωτικά σχήματα και φόρμουλες.

ναπτύσσονται μόνο από τους στενά συνδεμένους με αυτό θεσμούς και μηχανισμούς, αλλά από το σύνολο των διαθέσιμων εξουσιαστικών μέσων, μέσα στους οποίους περιλαμβάνονται και οι διάφορες κινήσεις οικολογικού, πολιτισμικού χαρακτήρα στις οποίες υπάρχει μεγάλη προσφορά χειραγώγησης από τους ενδιάμεσους εξουσιαστικούς θεσμούς (κομματίδια, τοπική αυτοδιοίκηση, προσωπικότητες με «κύρος» κ.λπ.).

Δεν θα πρέπει να παραγνωρισθεί το γεγονός πως η διαδικασία αναδιάρθρωσης της κυριαρχίας βρίσκεται σε εξέλιξη σε παγκόσμιο επίπεδο. Αυτή η κατάσταση είναι που επιφέρει τριγμούς στα επί μέρους κομμάτια της. Ανάλογα μάλιστα με την ιδιαιτερότητα που υπάρχει σε κάθε στοιχείο που συναπαρτίζει την παγκόσμια κυριαρχία οι τριγμοί μπορούν να μεταβληθούν σε ένα καταστροφικό σεισμό.

Οι ασκοί του Αιόλου ανοίγονται ένας - ένας. Η περίοδος που διανύουμε δεν είναι μόνο μια αναδιαρθρωτική της κυριαρχίας. Έχει αποδειχθεί πως είναι μια περίοδος διαρκών κοινωνικών συγκρούσεων και ΕΞΕΓΕΡΣΕΩΝ.

Η συμβολή των αναρχικών μπορεί και είναι δυνατόν μερικότητας είτε το παράγοντα του «επαναστατικού υποκειμένου» που προαναφέραμε). Η ολικότητα λόγου και πρακτικής αντιπαράθεσης με το κράτος και τα αφεντικά πρέπει να παραμένει αναλοίωτη στη βάση της ανάδειξης της ουσιαστικής ΚΑΘΑΡΟΤΗΤΑΣ συμπεριλαμβάνοντας, παρ' όλα αυτά, όλα τα επί μερους ζητήματα που αναφέρονται είτε σε συγκεκριμένο γεγονος, είτε στη δράση που αναπτύσσουν τμήματα καταπιεσμένων.

Ακόμα περισσότερο δεν θα πρέπει να ειδωθεί η ύπαρξη αυτών των ανεξέλεγκτων πραγματικοτήτων σαν το υλικό για την ανάπτυξη οργανωτίστικων πρακτικών, κάτι που μπορεί να αποβεί αρνητικό στην προσπάθεια διεύρυνσης των φυγόκεντρων και ανεξέλεγκτων από την κυριαρχία κοινωνικών κομματιών. Αυτή η διεύρυνση είναι το ζητούμενο και μπορεί να επιτευχθεί στην παρούσα περίοδο μέσα από άμεσες συγκρουσιακές κι εξεγερτικές πρακτικές στις οποίες το αυτοοργανωμένο στοιχείο μπορεί να αναδειχθεί με αυθεντικό και δυναμικό τρόπο κι όχι μέσα από «συνδέσεις» και απονεκρωτικά οργανωτικά σχήματα και φόρμουλες.

Θεσμοί χειραγώγησης και καταστολή

Η συνεχής μεταλλαγή των δομών κυριαρχίας κι εκμετάλλευσης είναι σύμφυτη και λειτουργικά συνδεδεμένη με την προσπάθεια των εξουσιαστών να επιβάλουν, διαρκώς νέες, συνθήκες δουλείας πάνω στην κοινωνία.

Η μεταβολή αυτή δεν έχει πάντα την ίδια ένταση. (Έχει πάντα, βέβαια, την ίδια συνέχεια και λογική).

Υπάρχουν χρονικές «στιγμές» και τοπικές συγκροτήσεις στις οποίες οι αναδιαρθρωτικές κινήσεις της κυριαρχίας αποκτούν έναν αλματώδη χαρακτήρα.

Οι χρονικές αυτές «στιγμές» θα πρέπει να ειδωθούν σαν σημεία καμπής στην συνεχή κίνηση της κυριαρχίας και όχι σαν περιορισμένης κλίμακας (έκτασης και χρόνου) αλλαγές, αφού οι γρήγοροι ρυθμοί χαρακτηρίζουν ολόκληρες περιόδους, που σε ορισμένες περιπτώσεις είναι σημαντικές χρονικά αλλά και σε έκταση. Έχουν άμεση σχέση με τις συνολικές επιλογές της κυριαρχίας και δεν γίνονται ούτε τυχαία ούτε «χαοτικά», όπως προσπαθούν να πείσουν οι εξουσιαστικές παραφυάδες.

Η προσπάθεια επιβολής των μεταλλαγών (στο σύνολο ή στα επιμέρους των θεσμών - μηχανισμών) δεν έχει καμμιά συνάφεια (αν και πολλοί θα το ήθελαν), με πραγματοποιούμενα πειράματα σε αποστειρωμένο εργαστήριο όπου τα πάντα ελέγχονται. Η αυτοοργανωμένη άμεση δράση, οι κοινωνικές συγκρούσεις, οι κοινωνικοί αγώνες, οι εξεγέρσεις των καταπιεσμένων ενάντια στην

Ο ισχυρισμός της επιβολής από «διεθνή κέντρα» δεδομένων και συμπαγών κατευθύνσεων σε κάθε θεσμό, όχι μόνο αποτελεί, ηθελημένη πάντα, απλούστευση αλλά έχει τη ρίζα του σε μαρξιστικά δομημένες, εξουσιαστικές θεωρίες, που προωθούν (σαν απόρροια) λογικές για αναγκαιότητα διαχωρισμών της μορφής «μητρόπολη - περιφέρεια». Η σκοπιμότητα βέβαια είναι τελικά να γίνει προσπάθεια διαχωρισμού των κοινωνικών αγώνων σε αυτούς που γίνονται στο «μητροπολιτικό κέντρο» και άρα έχουν άλλα χαρακτηριστικά και «προτεραιότητες» απ' αυτούς που γίνονται στην «περιφέρεια». Η αδιαλλαξία και η βιαιότητα της άμεσης αντιθεσμικής - αντικρατικής δράσης έχει τα ίδια χαρακτηριστικά όπου κι αν συμβαίνουν οι κοινωνικές συγκρούσεις. Αυτό που θα πρέπει να λαμβάνεται υπ' όψιν είναι τα σημεία επέμβασης (ανάλογα με τα χωροχρονικά χαρακτηριστικά) που θα κάνουν πιο αποτελεσματικό το συνολικό αντικρατικό αγώνα και όχι στην παγιοποίηση διαφορετικών «μεθόδων επέμβασης», ανάλογα με «την καπιταλιστική ανάπτυξη» και άρα την αποδοχή σταδίων που θα πρέπει να ακολουθηθούν. Έτσι ο κοινωνικός πόλεμος τείνει να υποβιβαστεί σε πολιτικό παζάρι, επικεντρωμένο σε αντιπαράθεση με επιμέρους στοιχεία της κυριαρχίας και εσκεμένα αποκρύβεται η συνολικότητα του χαρακτήρα της.

Σίγουρα στο παγκόσμιο παζάρι δεν έχουν όλοι οι πλα-

τάλλευσης είναι σύμφυτη και λειτουργικά συνδεδεμένη με την προσπάθεια των εξουσιαστών να επιβάλουν, διαρκώς νέες, συνθήκες δουλείας πάνω στην κοινωνία.

Η μεταβολή αυτή δεν έχει πάντα την ίδια ένταση. (Έχει πάντα, βέβαια, την ίδια συνέχεια και λογική).

Υπάρχουν χρονικές «στιγμές» και τοπικές συγκροτήσεις στις οποίες οι αναδιαρθρωτικές κινήσεις της κυριαρχίας αποκτούν έναν αλματώδη χαρακτήρα.

Οι χρονικές αυτές «στιγμές» θα πρέπει να ειδωθούν σαν σημεία καμπής στην συνεχή κίνηση της κυριαρχίας και όχι σαν περιορισμένης κλίμακας (έκτασης και χρόνου) αλλαγές, αφού οι γρήγοροι ρυθμοί χαρακτηρίζουν ολόκληρες περιόδους, που σε ορισμένες περιπτώσεις είναι σημαντικές χρονικά αλλά και σε έκταση. Έχουν άμεση σχέση με τις συνολικές επιλογές της κυριαρχίας και δεν γίνονται ούτε τυχαία ούτε «χαοτικά», όπως προσπαθούν να πείσουν οι εξουσιαστικές παραφυάδες.

Η προσπάθεια επιβολής των μεταλλαγών (στο σύνολο ή στα επιμέρους των θεσμών - μηχανισμών) δεν έχει καμμιά συνάφεια (αν και πολλοί θα το ήθελαν), με πραγματοποιούμενα πειράματα σε αποστειρωμένο εργαστήριο όπου τα πάντα ελέγχονται. Η αυτοοργανωμένη άμεση δράση, οι κοινωνικές συγκρούσεις, οι κοινωνικοί αγώνες, οι εξεγέρσεις των καταπιεσμένων ενάντια στην προσπάθεια των εξουσιαστών να επιβληθούν στην κοινωνία, καταστρέφουν και θα καταστρέψουν πολλές φορές ακόμα τα σχέδια των εξουσιαστών. **Η όξυνση του κοινωνικού ανταγωνισμού, ο διαρκής κοινωνικός πόλεμος (ενάντια στους εχθρούς του ανθρώπινου γένους), πέρα και ενάντια στις αφομοιωτικές πρακτικές καθορίζουν και τα όποια αποτελέσματα των εξουσιαστικών προσπαθειών ως τη στιγμή της πλήρους καταστροφής κράτους και εξουσίας.**

«Ευτυχώς η σημερινή κοινωνία δεν έχει διαμορφωθεί όπως ακριβώς το ήθελε μια άρχουσα τάξη που κατόρθωσε να περιορίσει όλους τους κυριαρχούμενους στην κατάσταση παθητικών οργάνων που δεν έχουν συνείδηση των συμφερόντων τους. Η σημερινή κοινωνία έχει πάρει αυτή τη μορφή σαν αποτέλεσμα χιλιάδων συγκρούσεων...» (Εισήγηση στο συνέδριο της Ένωσης Ιταλών Αναρχικών 1920).

Οι γενικότερες και συνολικές επιλογές της κυριαρχίας καθορίζουν βέβαια τους στόχους, όμως τα επιμέρους χαρακτηριστικά, των επιλογών αυτών, είναι προσαρμοσμένα στις άμεσες και στις επιμέρους διαφοροποιήσεις, στους χωρικούς σχηματισμούς (κράτη, ομάδες κρατών) που θα γίνει προσπάθεια να επιβληθούν.

δομένων και συμπαγών κατευθύνσεων σε κάθε θεσμό, όχι μόνο αποτελεί, ηθελημένη πάντα, απλούστευση αλλά έχει τη ρίζα του σε μαρξιστικά δομημένες, εξουσιαστικές θεωρίες, που προωθούν (σαν απόρροια) λογικές για αναγκαιότητα διαχωρισμών της μορφής «μητρόπολη - περιφέρεια». Η σκοπιμότητα βέβαια είναι τελικά να γίνει προσπάθεια διαχωρισμού των κοινωνικών αγώνων σε αυτούς που γίνονται στο «μητροπολιτικό κέντρο» και άρα έχουν άλλα χαρακτηριστικά και «προτεραιότητες» απ' αυτούς που γίνονται στην «περιφέρεια». Η αδιαλλαξία και η βιαιότητα της άμεσης αντιθεσμικής - αντικρατικής δράσης έχει τα ίδια χαρακτηριστικά όπου κι αν συμβαίνουν οι κοινωνικές συγκρούσεις. Αυτό που θα πρέπει να λαμβάνεται υπ' όψιν είναι τα σημεία επέμβασης (ανάλογα με τα χωροχρονικά χαρακτηριστικά) που θα κάνουν πιο αποτελεσματικό το συνολικό αντικρατικό αγώνα και όχι στην παγιοποίηση διαφορετικών «μεθόδων επέμβασης», ανάλογα με «την καπιταλιστική ανάπτυξη» και άρα την αποδοχή σταδίων που θα πρέπει να ακολουθηθούν. Έτσι ο κοινωνικός πόλεμος τείνει να υποβιβαστεί σε πολιτικό παζάρι, επικεντρωμένο σε αντιπαράθεση με επιμέρους στοιχεία της κυριαρχίας και εσκεμένα αποκρύβεται η συνολικότητα του χαρακτήρα της.

Σίγουρα στο παγκόσμιο παζάρι δεν έχουν όλοι οι πλασιέ κρατικής βαρβαρότητας την ίδια διαπραγματευτική δύναμη, αλλά η λειτουργία της κυριαρχίας σε παγκόσμιο επίπεδο, (κάτι όχι καινούριο αλλά χαρακτηριστικό της, από τις πρώτες, χρονικά προσπάθειες συγκρότησής της), όχι μόνο επιτρέπει αλλά επιβάλλει τη συνδιαμόρφωση των δεδομένων και των ρόλων στις επιμέρους ζώνες επιρροής.

Οι διαφορετικές εκδοχές στον τομέα της διαχείρισης δεν αποτελούν αντίφαση ή μειονέκτημα αλλά διαρκές ζητούμενο και αυτονόητο δεδομένο για την κυριαρχία. Έτσι η όποια προσπάθεια «ανάλυσης», που έχει σαν αφετηρία το ότι κάποια εκδοχή της κυριαρχίας, αποτελεί «νεοφιλελεύθερη λαίλαπα» ή ότι εκφράζει στοιχεία «εκφασισμού της κοινωνίας» αφού δεν «σέβεται τους θεσμούς» κ.λπ. βλακείες, αντιδιαστέλλοντάς την (εκ των πραγμάτων, αφού τη διαχωρίζει), με κάποια άλλη εκδοχή εξουσιαστικής βαρβαρότητας που είναι (γι' αυτούς) «κοινωνικά δικαιότερη», έχει αποδεχτεί την εξουσιαστική ουσία εξ' ολοκλήρου και την αναπαράγει σε κάθε της βήμα.

Οι επιμέρους διαφοροποιήσεις, των κομματιών της κυριαρχίας, εντοπίζονται μόνο στη μέθοδο που θα ακολουθηθεί και δεν αναιρούν την κοινή προσπάθεια επίτευξης του στόχου, (κοινού για όλα τα κομμάτια της κυριαρχίας), που δεν ήταν ούτε είναι ποτέ άλλος από τη διαρκή προ-

σπάθεια επιβολής και καταδυνάστευσης της κοινωνίας. Με την διατύπωση «κοινός στόχος» για την κυριαρχία με κανέναν τρόπο δεν υπονοείται ότι υπάρχουν θεσμοί και μηχανισμοί (επιβεβλημένοι απ' την κυριαρχία) και σχηματοποιημένες πραγματικότητες που βρίσκονται σε πιο «εξελιγμένες και ανώτερες μορφές οργάνωσης» και σαν συνέπεια αυτού θα πρέπει να υπάρξει εναρμονισμός όλων των άλλων (εξουσιαστικών πραγματικοτήτων) ως προς αυτές. Τα χαρακτηριστικά που κρίνονται αποτελεσματικά (για τη λειτουργία των θεσμών, ή για την αλλαγή άλλων) δεν μεταφέρονται «αυτούσια» αλλά εναρμονίζονται στις επιμέρους χωρικές συγκροτήσεις (κράτη, ομάδες κρατών). Δεν υπάρχει ούτε μια γραμμική ανοδική πορεία ούτε ένα μοντέλο ορισμένο και εφαρμοσμένο που πρέπει να φτάσουν «όποιοι καθυστερούν». Σαν συνέπεια των πιο πάνω φαίνεται η αποτυχία (σε σχέση με τους κοινωνικούς αγώνες) της προσπάθειας «ανάλυσης» της κοινωνικής πραγματικότητας και «επέμβασης» σ' αυτήν με μεταφορά και αναγωγή αντιλήψεων, που αποτελούν «συμπεράσματα ανάλυσης» σε συνθήκες διαφορετικά επιβεβλημένων θεσμών και μηχανισμών της κυριαρχίας.

Τελικά, η σχηματοποίηση συμπερασμάτων σε ανούσια θεωρία (κατάλληλη μόνο για ακαδημαϊκές διαλέξεις) προσπαθεί να μεταφερθεί σε άλλους χρόνους και τόπους και να δείξει εναγώνια (καθώς χάνει το έδαφος κάτω απ' τα πόδια της) ότι αποτελεί «θεραπεία για πάσα νόσο», ενώ στην ουσία είναι το λιγότερο κούφια πολυλογία χωρίς καμιά δυνατότητα επαφής με τους κοινωνικούς αγώνες.

Η «βιαιότητα» των αναδιαρθρωτικών κινήσεων επιβάλλεται, σε ορισμένες περιπτώσεις, και από την προσπάθεια διαπραγμάτευσης από καλύτερη θέση σε παγκόσμια κλίμακα, κάτι που είναι φανερό και για τη λεγόμενη «Ελληνική πραγματικότητα». Η προσπάθεια αυτή παίρνει τη μορφή επιτακτικής ανάγκης όταν έχουμε περιόδους ανακατανομής των ρόλων και της επιρροής μεγάλης κλίμακας. Οι τεράστιες, όχι τυχαίες βέβαια, μεταλλαγές (μετασχηματισμός κομμουνιστικών κρατών, τεμαχισμός κρατών, δημιουργία νέων πάνω στα ερείπια άλλων κ.λ.π.) δημιουργούν νέες ζώνες επιρροής και αλλάζουν τους συσχετισμούς επιβολής στις νέες τοπικές υπερτοπικές ζώνες κρατικής κτηνωδίας.

Έτσι κάθε επιμέρους κομμάτι της κυριαρχίας (σε συγκροτημένα ή σε υπό συγκρότηση κράτη) θα πρέπει να έχει διαμορφώσει με την μορφή μεθόδευσης, (αλλά και να έχει προσπαθήσει να επιβάλλει στην κοινωνία), όλα τα στοιχεία εκείνα που θα είναι επιβοηθητικά στην προσπάθεια

τί σχεδόν πάντα και για μεγάλο χρονικό διάστημα υπάρχουν ταυτόχρονα), έχει σχέση με τις εκάστοτε επιλογές και όχι με σχηματοποιημένες συμπαγείς αντιλήψεις που δήθεν αρνούνται ή θέλουν τον εκσυχρονισμό. Όλα τ' άλλα αποτελούν στοιχεία πολιτικής αντιπαράθεσης (εξουσιαστικής προέλευσης) και αν κανείς βαλθεί «να πάρει θέση» πλάι στο ένα ή το άλλο «στρατόπεδο» (ή να προσπαθήσει να «χρησιμοποιήσει» προς όφελος του τους πλαστούς ενδοεξουσιαστικούς καβγάδες) θα κατρακυλήσει μαζί τους στον πάτο της εξουσιαστικής αφομοιωτικής λογικής.

Η όλη αναδιαρθρωτική προσπάθεια και η δημιουργία (ή αλλαγή των υπαρχόντων αλλά και το ιδιαίτερο βάρος που είναι δυνατό να δοθεί σε κάποιους τομείς) δεν έχει πρόθεση να μείνει κενό γράμμα. Όπως το καλούπι δεν γίνεται ούτε τυχαία ούτε άσκοπα αλλά αποτελεί τη βάση για να χυθεί το μπετόν που θα φτιάξει το οικοδόμημα, έτσι και οι νεοδομημένοι μηχανισμοί και θεσμίσεις αποτελούν το πλαίσιο των συνθηκών δουλείας που συνεχώς μεταβάλλεται. Οι αλλαγές που θα επιχειρηθεί να επιβληθούν καθορίζουν την κατάργηση, τη δημιουργία νέων, αλλά και την ανακατανομή των ήδη υφιστάμενων ρόλων που η διαχωριστική λογική της εξουσίας επιβάλλει στους καταπιεσμένους. Πρωταρχικός στόχος είναι το σπάσιμο αλλά και η μεταλλαγή συγκεκριμένων κοινωνικών κομματιών που ο ρόλος τους είναι αναντίστοιχος με τις επιλογές των μεθοδεύσεων της εξουσίας. Η δημιουργία (βίαιη πάντα) κομματιών που θα έχουν όλα τα χαρακτηριστικά να λειτουργήσουν (αφού προσδεθούν στο εξουσιαστικό άρμα) μέσα στα σχηματοποιούμενα πλαίσια, είναι που συμπληρώνει την όλη μεθόδευση. Η αλλαγή αυτή παίρνει διάφορες μορφές αλλά τα γενικά χαρακτηριστικά είναι προδιαγεγραμμένα όπως αναφέρθηκε πιο πάνω. Υπάρχουν περιπτώσεις που ο ρόλος δεν αλλάζει σχεδόν καθόλου (οδηγός ή τεχνικός υπάλληλος στην ΕΑΣ-υπάλληλος στην υπηρεσία των «νοικοκυραίων») ή αλλάζει σημαντικά (εργάτης σε βιομηχανία και συγχρόνως μικροϊδιοκτήτης γης γίνεται αγρότης όταν απολύεται ή μετανάστης στη Γερμανία).

Η προσπάθεια ανακατανομής των επιβεβλημένων ρόλων δεν έχει σχέση με καμμιάς μορφής μονόδρομου, αναπόφευκτού ή μοιραίου γεγονότος. Όπως ξαναναφέρθηκε, ο καθοριστικός παράγοντας για το αν τα σχέδια των αφεντικών θα έχουν τα επιθυμητά, γι' αυτούς, αποτελέσματα, είναι η επέκταση των κοινωνικών συγκρούσεων που σίγουρα αποτελεί τον εφιάλτη κάθε εξουσιαστικού σχεδιασμού όσο προσεκτικός και να είναι

προσπαθεί να μεταφερθεί σε άλλους χρόνους και τόπους και να δείξει εναγώνια (καθώς χάνει το έδαφος κάτω απ' τα πόδια της) ότι αποτελεί «θεραπεία για πάσα νόσο», ενώ στην ουσία είναι το λιγότερο κούφια πολυλογία χωρίς καμιά δυνατότητα επαφής με τους κοινωνικούς αγώνες.

Η «βιαιότητα» των αναδιαρθρωτικών κινήσεων επιβάλλεται, σε ορισμένες περιπτώσεις, και από την προσπάθεια διαπραγμάτευσης από καλύτερη θέση σε παγκόσμια κλίμακα, κάτι που είναι φανερό και για τη λεγόμενη «Ελληνική πραγματικότητα». Η προσπάθεια αυτή παίρνει τη μορφή επιτακτικής ανάγκης όταν έχουμε περιόδους ανακατανομής των ρόλων και της επιρροής μεγάλης κλίμακας. Οι τεράστιες, όχι τυχαίες βέβαια, μεταλλαγές (μετασχηματισμός κομμουνιστικών κρατών, τεμαχισμός κρατών, δημιουργία νέων πάνω στα ερείπια άλλων κ.λ.π.) δημιουργούν νέες ζώνες επιρροής και αλλάζουν τους συσχετισμούς επιβολής στις νέες τοπικές υπερτοπικές ζώνες κρατικής κτηνωδίας.

Έτσι κάθε επιμέρους κομμάτι της κυριαρχίας (σε συγκροτημένα ή σε υπό συγκρότηση κράτη) θα πρέπει να έχει διαμορφώσει με την μορφή μεθόδευσης, (αλλά και να έχει προσπαθήσει να επιβάλλει στην κοινωνία), όλα τα στοιχεία εκείνα που θα είναι επιβοηθητικά στην προσπάθεια για αύξηση της επιρροής του.

Οι εξουσιαστικά δομημένες θεωρίες και φιλολογίες κάθε μορφής, όχι τυχαία βέβαια, σχετίζουν την αναδιάρθρωτική κίνηση της κυριαρχίας με την «αέναη πάλη» μεταξύ των λεγόμενων εκσυγχρονιστών και των λεγόμενων συντηρητικών. Η ψεύτικη εικόνα πάλης μεταξύ «παλιούνέου» που ενυπάρχει σαν τέτοια (σαν ψεύτικη εικόνα δηλαδή) από την αρχή συγκρότησης της κυριαρχίας, γενικά, και για τα «Ελληνικά δεδομένα» ειδικά. Ο εκσυγχρονισμός, η προσαρμογή, είναι μια διαρκής πραγματικότητα αποδεκτή και προωθούμενη από την κυριαρχία στο σύνολό της. Τα όρια του παλιού-νέου δεν είναι σαφή. Δεν θα μπορούσαν να είναι διαφορετικά. **Δεν είναι τυχαίο ότι το κάθε κομμάτι της κυριαρχίας που βρίσκεται στη διαχείριση «κατηγορείται» ότι αποτελεί το παλιό και το «αναχρονιστικό», ενώ όλα τ' άλλα κομμάτια το «μάχονται» στο όνομα της «προόδου» χωρίς η διαδοχή στους ρόλους να τελειώνει ποτέ.** Έτσι καλύπτεται με τον καλύτερο τρόπο η κοινή προσπάθεια επιβολής και η διαρκής κίνηση εκσυχρονισμού θεσμών και μηχανισμών που λειτουργεί ανεξάρτητα από τη διαφορετικότητα των μεθόδων που επιλέγονται. Η κίνηση αυτή συνδέει πάντα το «παλιό» με το «νέο», η δε αλληλοδιαδοχή τους (όταν συμβαίνει για ταπιεσμένους. Πρωταρχικός στόχος είναι το σπάσιμο αλλά και η μεταλλαγή συγκεκριμένων κοινωνικών κομματιών που ο ρόλος τους είναι αναντίστοιχος με τις επιλογές των μεθοδεύσεων της εξουσίας. Η δημιουργία (βίαιη πάντα) κομματιών που θα έχουν όλα τα χαρακτηριστικά να λειτουργήσουν (αφού προσδεθούν στο εξουσιαστικό άρμα) μέσα στα σχηματοποιούμενα πλαίσια, είναι που συμπληρώνει την όλη μεθόδευση. Η αλλαγή αυτή παίρνει διάφορες μορφές αλλά τα γενικά χαρακτηριστικά είναι προδιαγεγραμμένα όπως αναφέρθηκε πιο πάνω. Υπάρχουν περιπτώσεις που ο ρόλος δεν αλλάζει σχεδόν καθόλου (οδηγός ή τεχνικός υπάλληλος στην ΕΑΣ-υπάλληλος στην υπηρεσία των «νοικοκυραίων») ή αλλάζει σημαντικά (εργάτης σε βιομηχανία και συγχρόνως μικροϊδιοκτήτης γης γίνεται αγρότης όταν απολύεται ή μετανάστης στη Γερμανία).

Η προσπάθεια ανακατανομής των επιβεβλημένων ρόλων δεν έχει σχέση με καμμιάς μορφής μονόδρομου, αναπόφευκτού ή μοιραίου γεγονότος. Όπως ξαναναφέρθηκε, ο καθοριστικός παράγοντας για το αν τα σχέδια των αφεντικών θα έχουν τα επιθυμητά, γι' αυτούς, αποτελέσματα, είναι η επέκταση των κοινωνικών συγκρούσεων που σίγουρα αποτελεί τον εφιάλτη κάθε εξουσιαστικού σχεδιασμού όσο προσεκτικός και να είναι.



Η βιαιότητα των αναδιαρθρωτικών διαδικασιών όταν μάλιστα για λόγους που αναφέρθηκαν, έχουν ραγδαίο χαρακτήρα, προκαλούν αναντιστοιχία με την κοινωνική πραγματικότητα την οποία προσπαθούν να ανακαθορίσουν. **Η αναντιστοιχία αυτή κάνει δυνατή την εμφάνιση κενών στη συνεκτικότητα λειτουργίας των μηχανισμών του κράτους και είναι δυνατό τα κενά να γίνουν σημεία όξυνσης του κοινωνικού ανταγωνισμού και να δημιουργηθούν κοινωνικές συγκρούσεις.** Η προσπάθεια συμπλήρωσης των κενών αυτών στο πλέγμα της εξουσίας είναι για την κυριαρχία επιτακτική αναγκαιότητα, γιατί η αναδιαρθρωτική προσπάθεια είναι δυνατό να ανασταλεί αν οι συγκρούσεις γενικευτούν παίρνοντας στοιχεία εξεγερτικά. **Η αντιμετώπιση της όξυνσης του κοινωνικού ανταγωνισμού, από το κράτος, δεν περιορίζεται μόνο στις στιγμές και στους χώρους που η σύγκρουση αποκτά υλικά χαρακτηριστικά, αλλά υπάρχει και εκφράζεται σαν μια συνέχεια απ' όλο το εξουσιαστικό πλέγμα.** Αποτελεί επιλογή και ανάγκη για την εξουσία η προσπάθειά της έτσι ώστε οι αντιδράσεις των καταπιεσμένων να αποκτούν όλα τα χαρακτηριστικά της βελτιωτικής προσέγγισης των μεταλλαγών. Αυτό όχι μόνο θα καλύψει με τον καλύτερο τρόπο τα κενά που δημιουργούνται αλλά θα επαναβεβαιώσει την ουσία της κρατικής - εξουσιαστικής λογικής. Το ότι δηλαδή κάθε αντίθεση είναι αποδεκτή και αναγκαία αρκεί να αναστέλλει - καταστέλλει (με όλα τα μέσα) κάθε δυνατότητα κοινωνικού αγώνα προτάσσοντας βελτιωτικές προτάσεις που θα «εξωρραΐσουν τις υπερβάσεις».

Η διαμεσολάβηση, τα συνδικάτα, η πολιτική αντιπαράθεση κρατούν τους κυριαρχούμενους μακριά από τη δυνατότητα αυτοοργάνωσης των κοινωνικών συγκρούσεων, ώστε αυτές να πάρουν συνολικά αντιθεσμικό - αντικρατικό χαρακτήρα και αποτελούν τον ένα βασικό ανασταλτικό - κατασταλτικό μηχανισμό του κράτους. Όταν, όμως, οι συγκρούσεις πάρουν έκταση η άμεση καταστολή (ΜΑΤ, ειδικές κατασταλτικές δυνάμεις κάθε μορφής) θα δράσουν άμεσα και συμπληρωματικά ως προς τους χειραγωγούς για να καταστείλουν τα κομμάτια που συγκρούστηκαν με τις αφομοιωτικές - πολιτικές - συνδικαλιστικές πρακτικές και προσπαθούν να εκφράσουν (έμπρακτα) συνολικότερα την αν-



(«χτυπιούνται γιατί αγωνίζονται δυναμικά»). Η ανταπόδοση με την μορφή του εξωραϊσμού αλλά και η αναγνώριση του «αβανταδόρικου» ρόλου είναι άμεση. Λουλούδια, από τους «δαρμένους» στα γουρούνια των ΜΑΤ, συνέντευξη συνδικαλιστών και ωραιοποίηση της ωμής κατασταλτικής βίας με εμετικά προτάγματα της μορφής «παιδιά του λαού» κ.λπ.

Η αναστολή - συγκράτηση αλλά και καταστολή των αυτοοργανωμένων αποπειρών και των κοινωνικών αγώνων των καταπιεσμένων, αποτελεί την κυριότερη επιδίωξη που εκφράζεται, απ' όλο το πλέγμα θεσμών και μηχανισμών του κράτους. Η λογική της αντιπροσώπευσης - διαμεσολάβησης, σαν μέσων χειραγώγησης, προωθείται απ' το σύνολο των λειτουργιών της εξουσίας. Η ουσία των συνδικάτων βέβαια είναι άμεσα συνδεδεμένη μ' αυτήν την προσπάθεια του κράτους. Η παράδοση των θελήσεων των καταπιεσμένων και η μετατροπή τους σε κενό λόγο και ανούσια πρακτική, στα χέρια και τις μανούβρες χειραγωγών κάθε είδους, καταστρέφει κάθε δυνατότητα αυτοκαθορισμού - αυτοοργάνωσης της δράσης.

(Οι θελήσεις των καταπιεσμένων για ελευθερία, καταστροφή του κράτους και όλων των θεσμών του έχουν υλική, άμεσα προσδιορίσιμη ουσία και καμμιάς μορφής ιδεαλιστικό - αφομοιωμένο περιεχόμενο. Η διαρκής σύγκρουση και το σαμποτάρισμα των εξουσιαστικών λογικών και δομών είναι προϋποθέσεις για να μην έχουν οι θελήσεις των καταπιεσμένων καμιάς μορφής ιδεοληπτικό-εξουσιαστικό χαρακτήρα).

Η ιεραρχική - εξουσιαστική πρακτική, η υποταγή στις αποφάσεις των πολλών ή των ειδικών, η αναγκαιότητα (για το κράτος) ύπαρξης των τελευταίων, βρίσκουν την ουσιαστική εφαρμογή τους μέσω των χειραγωγικών-συνδικαλιστικών πρακτικών. Οι διαχωρισμοί, που επιβάλλονται από το κράτος και τ' αφεντικά, εντείνονται και εφαρμόζονται από τα συνδικάτα τείνοντας να γίνουν καθοριστικό στοιχεία της ύπαρξής τους αλλά και επιβεβλημένη ανάγκη στα μυαλά των καταπιεσμένων. Σωματεία, συνδικάτα με προτασσόμενα «συμφέροντα» έντεχνα να φαίνεται (και σε πολλές περιπτώσεις να είναι πραγματικά) ότι στρέφονται το ένα ενάντια στο άλλο, καλλιεργούν τη μερικότητα των διεκδικήσεων και τη συντε-

ουσία της κρατικής - εξουσιαστικής λογικής. Το ότι δηλαδή κάθε αντίθεση είναι αποδεκτή και αναγκαία αρκεί να αναστέλλει - καταστέλλει (με όλα τα μέσα) κάθε δυνατότητα κοινωνικού αγώνα προτάσσοντας βελτιωτικές προτάσεις που θα «εξωρραΐσουν τις υπερβάσεις».

Η διαμεσολάβηση, τα συνδικάτα, η πολιτική αντιπαράθεση κρατούν τους κυριαρχούμενους μακριά από τη δυνατότητα αυτοοργάνωσης των κοινωνικών συγκρούσεων, ώστε αυτές να πάρουν συνολικά αντιθεσμικό - αντικρατικό χαρακτήρα και αποτελούν τον ένα βασικό ανασταλτικό - κατασταλτικό μηχανισμό του κράτους. Όταν, όμως, οι συγκρούσεις πάρουν έκταση η άμεση καταστολή (ΜΑΤ, ειδικές κατασταλτικές δυνάμεις κάθε μορφής) θα δράσουν άμεσα και συμπληρωματικά ως προς τους χειραγωγούς για να καταστείλουν τα κομμάτια που συγκρούστηκαν με τις αφομοιωτικές - πολιτικές - συνδικαλιστικές πρακτικές και προσπαθούν να εκφράσουν (έμπρακτα) συνολικότερα την αντίθεσή τους απέναντι σε κράτος και αφεντικά, συνθέτοντας τη δράση τους με άλλα κομμάτια καταπιεσμένων. Δεν θα πρέπει να γίνει μια προσπάθεια σαφούς προσδιορισμού των «ορίων αρμοδιότητας» και των μεθόδων που εκφράζουν οι δύο μηχανισμοί καταστολής (συνδικαλισμός - ΜΑΤ), γιατί, όπως όλοι οι μηχανισμοί του κράτους, δρούν αλληλοσυμπληρωνόμενοι. Οι αλυσίδες των συνδικάτων, τελευταία, προσπάθεια τους πριν την επέμβαση των ΜΑΤ, εκφράζουν την άμεση κατασταλτική λογική και το «σπάσιμό» τους είναι το πρώτο βήμα για να αποκτήσει η σύγκρουση απελευθερωτικά χαρακτηριστικά.



Η αλληλοενισχυόμενη λειτουργία του ρόλου και της σημασίας (με μεθοδεύσεις) των δύο κατασταλτικών μηχανισμών είναι φανερή σε πάμπολες περιπτώσεις. Το ξυλοφόρτωμα γελοίων συνδικαλιστών τη στιγμή ανούσιων πρακτικών τους (π.χ. έξω από μια τράπεζα ή αμαξοστάσιο της ΕΑΣ), αυξάνει «το κύρος» τους, προβάλλεται ανάλογα από Μ.Μ.Α και προσπαθεί να δώσει επιφάσεις κοινωνικού αγώνα στις χειραγωγικές τους κινήσεις

λιστικό - αφομοιωμένο περιεχόμενο. Η διαρκής σύγκρουση και το σαμποτάρισμα των εξουσιαστικών λογικών και δομών είναι προϋποθέσεις για να μην έχουν οι θελήσεις των καταπιεσμένων καμιάς μορφής ιδεοληπτικό-εξουσιαστικό χαρακτήρα).

Η ιεραρχική - εξουσιαστική πρακτική, η υποταγή στις αποφάσεις των πολλών ή των ειδικών, η αναγκαιότητα (για το κράτος) ύπαρξης των τελευταίων, βρίσκουν την ουσιαστική εφαρμογή τους μέσω των χειραγωγικών-συνδικαλιστικών πρακτικών. Οι διαχωρισμοί, που επιβάλλονται από το κράτος και τ' αφεντικά, εντείνονται και εφαρμόζονται από τα συνδικάτα τείνοντας να γίνουν καθοριστικό στοιχεία της ύπαρξης τους αλλά και επιβεβλημένη ανάγκη στα μυαλά των καταπιεσμένων. Σωματεία, συνδικάτα με προτασσόμενα «συμφέροντα» έντεχνα να φαίνεται (και σε πολλές περιπτώσεις να είναι πραγματικά) ότι στρέφονται το ένα ενάντια στο άλλο, καλλιεργούν τη μερικότητα των διεκδικήσεων και τη συντεχνιακή λογική στρέφοντας το ένα κομμάτι των καταπιεσμένων ενάντια στο άλλο. Έτσι η αναδιάρθρωση των θεσμών και θεσμίσεων, οι νέοι όροι στυγνής εκμετάλλευσης, περνούν πιο εύκολα και με λιγότερο (ως και καθόλου) κόστος για το κράτος και σε κάθε κομμάτι καταπιεσμένων χωριστά. Τα «αιτήματα, αλλά κυρίως το πότε, το ποιοι κλάδοι, θα «κινητοποιηθούν» αποτελούν αποφάσεις των συνδικάτων και επιλέγονται ώστε οι αντιδράσεις να είναι μερικές, άτονες και πάντα στην κατεύθυνση εκσυγχρονισμού των θεσμών, ορισμένους από τους οποίους υποτίθεται ότι αντιπαλεύουν, («ιδιωτικοποιήσεις»-«κρατικοποιήσεις»). Η μερικότητα των «αιτημάτων» και ο χαρακτήρας τους, αλλά και το όλο κλίμα απομόνωσης που καλλιεργείται έχει σκοπό (και πολλές φορές καταφέρνει) να επιβάλλει την αίσθηση της αδυναμίας σύγκρουσης με το κράτος, αφού έχει συντριβεί κάθε έννοια κοινωνικής αλληλεγγύης. Μετά θα έρθει η αναγκαιότητα συνδυασμού των «κινητοποιήσεων», που και αυτή θα αναλάβουν τα διάφορα δευτεροβάθμια σωματεία, ομοσπονδίες, επιβεβαιώνοντας

την αναγκαιότητα ύπαρξης (για τις εξουσιαστικές μεθοδεύσεις) των χειραγωγών και δίνοντας την εντύπωση, στους καταπιεσμένους, ότι χωρίς αυτούς η «σύνδεση» των «διεκδικήσεων των εργαζόμενων» είναι αδύνατη. Φυσικά τα τόσο καλοοργανωμένα συλλαλητήρια έχουν σκοπό να πνίξουν μέσα στην κομματική μαζικότητα την όποια προσπάθεια των ανεξέλεγκτων κομματιών να συνθέσουν, την αντίθεσή τους σε άμεση επίθεση ενάντια σε κράτος και αφεντικά, έξω και ενάντια σε θεσμισμένες παρωδίες (παναττικά συλλαλητήρια, ατέλειωτες πορείες κ.λπ.) Οι «κινητοποιήσεις» γίνονται με προκαθορισμένα αποτελέσματα και η προσπάθεια ελέγχου έχει σαν στόχο να χρησιμοποιήσει τους καταπιεσμένους σαν διαπραγματευτικό χαρτί στη συνδιαλλαγή με το κράτος και τ' αφεντικά, προσπαθώντας να δείξουν (οι χειραγωγοί) ότι ελέγχουν απόλυτα κάθε αντίδραση άρα θα πρέπει ο ρόλος τους (αφομοιωτικός - επιδιορθωτικός) να λαμβάνεται από το κράτος σοβαρά υπ' όψιν. Η διαπραγμάτευση με το κράτος, κύριο έργο των χειραγωγών, αφομοιώνει κάθε δυνατότητα σύγκρουσης σε μια προσπάθεια αφυδάτωσης της αδιαλλαξίας (που είναι κύριο χαρακτηριστικό του κοινωνικού αγώνα) με υποσχέσεις «ευελιξίας» και αποτελεσματικότητας. Η αποτελεσματικότητα συνδεδεμένη με την εφικτολογία οδηγεί στον «κοινωνικό διάλογο μεταξύ των παραγωγικών τάξεων» σε μια προσπάθεια να συρθούν οι καταπιεσμένοι να γίνουν ζήτουλες της φιλανθρωπίας των αφεντικών. Το κυνήγι του «εύκολου», του εφικτού, του «άμεσα ορατού», του λειτουργικά συνδεμένου με την εξουσία, κατευνάζει, αποπροσανατολίζει και αναστέλλει τελικά τη σύγκρουση με το κράτος και τ' αφεντικά.



ομάδες συνδιακαλιστών και σε σημεία έξω από τον κύριο όγκο των κινητοποιούμενων, όσο και να «τραβηχτεί απ' τα μαλλιά» δεν δίνει καμμιά προοπτική επέκτασης. Δεν έχει κανένα στοιχείο κοινωνικής σύγκρουσης.

Η επικέντρωση (από κόμματα και συνδικαλιστές) της «σύγκρουσης σε εύκολα προβλέψιμους για την εξουσία τομείς και η εμμονή στον οικονομισμό εντάσσεται στην ολότητα της λογικής της κυριαρχίας. Η επικέντρωση σε πλαστές αντιπαραθέσεις που προτάσουν τη «δίκαιη μοιρασιά» (μεταξύ των εξουσιαστικών φατριών) και όχι «το ξεπούλημα στους ξένους» οδηγεί τελικά σε αφομοιωμένες καταστάσεις ανταγωνιστικές στους κοινωνικούς αγώνες. Αφού: «Η οικονομική και πολιτική κυριαρχία αποτελούν μια διαλεκτική ενότητα και σαν τέτοια αναδεικνύεται και στην παρούσα περίοδο, ανεξάρτητα από την ιδιαιτερότητα που αυτή παρουσιάζει σε σχέση με την Ελλάδα. Χωρίς τον καθοριστικό παράγοντα της κυριαρχίας δεν μπορεί να υπάρξει υλοποίηση των αναγκαιοτήτων που καθορίζονται από το οικονομικό ζήτημα και αντίστροφα. Μια μονοσήμαντη τοποθέτηση πάνω στο οικονομικό θα μετέθετε το πρόβλημα σε άλλες λύσεις και κατευθύνσεις που δεν θα είχαν σχέση με μια αναρχική προοπτική» (Αναρχ. Θεώρ. τ.1, σ.25, 1990».

Η αναδιάρθρωση των θεσμών και μηχανισμών συνολικοποιεί και τη λειτουργία των συνδικάτων. Η συμμετοχή στην άμεση διαχειριστική λειτουργία (συμμετοχή με ποσοστό μετοχών κ.λπ.) εντάσεται στην αναδιάταξη των δομών της οικονομικής διαχείρησης. Έτσι εκτός από άμεσος κατασταλτικός - ανασταλτικός μηχανισμός τείνει να γίνει και άμεσος διαχειριστής - εκμεταλευτής της μισθωτής σκλαβιάς.

Οι συνδικαλιστές θα αποτελέσουν το τεχνοκρατικό δυναμικό που θα δώσει άμεσες λύσεις, με προτάσεις «επιστημονικά τεκμηριωμένες» στα προβλήματα της εξουσίας σε συγκεκριμένους τομείς που χρειάζονται, όπως και οι ίδιοι οι συνδικαλιστές λένε, «προτάσεις κι όχι στείρα αντίδραση» με στόχο την αύξηση του ξεζουμίσματος των καταπιεσμένων (π.χ. προτάσεις συνδικάτων για την «βιωσιμότητα» των λεγόμενων προβληματικών, αύξηση της παραγωγικότητας, συμφωνία στις απολύσεις, άμισθη δουλειά για να καλυφτεί το έλλειμα κ.λπ.).



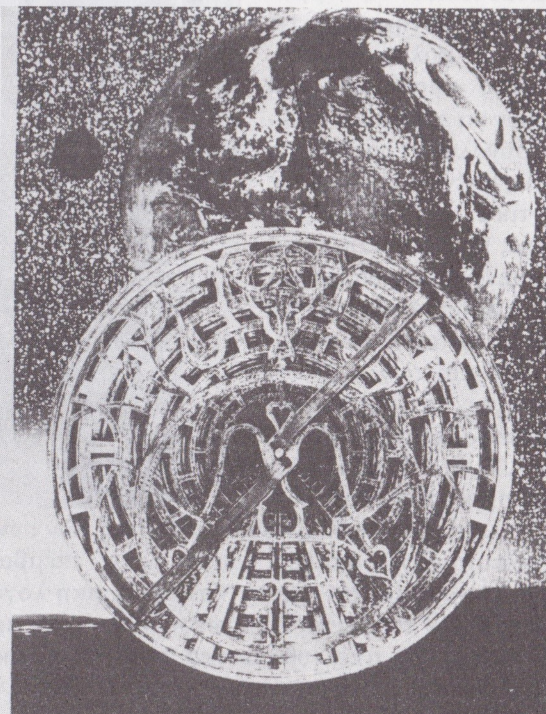
την εφικτολογία οδηγεί στον «κοινωνικό διάλογο μεταξύ των παραγωγικών τάξεων» σε μια προσπάθεια να συρθούν οι καταπιεσμένοι να γίνουν ζήτουλες της φιλανθρωπίας των αφεντικών. Το κυνήγι του «εύκολου», του εφικτού, του «άμεσα ορατού», του λειτουργικά συνδεμένου με την εξουσία, κατευνάζει, αποπροσανατολίζει και αναστέλλει τελικά τη σύγκρουση με το κράτος και τ' αφεντικά.



Τα συνδικάτα, άμεσα συνδεμένα με τα κόμματα, αναπαράγουν την αντίθεση των κομματιών της κυριαρχίας που, όπως αναφέρθηκε, εντοπίζεται στη διαφορετικότητα των μεθοδεύσεων ως προς τους κοινούς στόχους. **Η διαπραγμάτευση από καλύτερη θέση των κομματιών της κυριαρχίας βοηθιέται και από τις συνδικαλιστικές μανούβρες.** Η αντιπαράθεση των συνδικάτων με κάποιο κομμάτι του κράτους δεν πρόκειται ποτέ να έχει χαρακτήρα ολικής αντιπαράθεσης αφού αποτελούν μηχανισμό άμεσα συνδεδεμένο με το όλο πλέγμα εξουσιαστικής βαρβαρότητας. Η φαινομενικά βίαιη συμπεριφορά έχει μερικό χαρακτήρα, στοιχεία απαγορευτικά της επέκτασης, αλλά και θα διεκπεραιωθεί μόνο απ' αυτούς που θα έχουν το άμεσο πολιτικό όφελος απ' αυτήν. Η αυτού του είδους χαρακτήρα σύγκρουση (όσο βίαιη κάι να φαίνεται) που σ' αυτή συμμετέχουν ΜΟΝΟ οι από πριν καθορισμένες

Η αναδιάρθρωση των θεσμών και μηχανισμών συνολικοποιεί και τη λειτουργία των συνδικάτων. Η συμμετοχή στην άμεση διαχειριστική λειτουργία (συμμετοχή με ποσοστό μετοχών κ.λπ.) εντάσεται στην αναδιάταξη των δομών της οικονομικής διαχείρησης. Έτσι εκτός από άμεσος κατασταλτικός - ανασταλτικός μηχανισμός τείνει να γίνει και άμεσος διαχειριστής - εκμεταλευτής της μισθωτής σκλαβιάς.

Οι συνδικαλιστές θα αποτελέσουν το τεχνοκρατικό δυναμικό που θα δώσει άμεσες λύσεις, με προτάσεις «επιστημονικά τεκμηριωμένες» στα προβλήματα της εξουσίας σε συγκεκριμένους τομείς που χρειάζονται, όπως και οι ίδιοι οι συνδικαλιστές λένε, «προτάσεις κι όχι στείρα αντίδραση» με στόχο την άυξηση του ξεζουμίσματος των καταπιεσμένων (π.χ. προτάσεις συνδικάτων για την «βιωσιμότητα» των λεγόμενων προβληματικών, αύξηση της παραγωγικότητας, συμφωνία στις απολύσεις, άμισθη δουλειά για να καλυφτεί το έλλειμα κ.λπ.).



«Ένας νέου τύπου συνδικαλιστή που θα πλησιάζει περισσότερο προς τον τεχνοκράτη... με υπερεξουσίες και διευθυντικά χαρακτηριστικά» (Αναρχ. Θεωρ. τ.1, σ.25).

Η μεταβολή αυτή, του ρόλου των συνδικαλιστών, δεν γίνεται χωρίς αντιδράσεις αφού κομμάτια συνδικαλιστών, υπερασπίζοντας την «παλιά» κατάστασή τους, επανα-

διαπραγματεύονται τον ρόλο τους στην προοπτική αναβάθμισής του. Η αναδιάρθρωση και στον τομέα της συνδικαλιστικής λογικής δεν έχει γραμμική ανάπτυξη. Κάποια τμήματα συνδικαλιστών (που εκφράζουν συγκεκριμένη λογική) θα χρειαστεί να καταστραφούν αφού ο ρόλος τους δεν είναι αντίστοιχος με τις τρέχουσες εξουσιαστικές προοπτικές. Αυτό θα είναι ταυτόχρονο, φυσικά, με την αναβάθμιση του ρόλου και της σημασίας άλλων συνδικαλιστικών κομματιών. (Φυσικά δεν θα πρέπει να γίνεται η αφαιρετική σκέψη ότι τα κομμάτια των συνδικαλιστών που «καταργούνται» έχουν αυτή την αντιμετώπιση επειδή «αγωνίζονται ενάντια στο νεοφιλελεύθερο σύστημα» γιατί κάθε τέτοια σκέψη παρακάμπτει το ότι ο κοινωνικός αντικρατικός αντιθεσμικός αγώνας είναι ανταγωνιστικός σε κάθε συνδικαλιστικής - αφομοιωτική πρακτική που αποτελεί κομμάτι της εξουσιαστικής σαπίλας).

Η προσπάθεια για έλεγχο των κινητοποιήσεων από την πλευρά των κρατικών υπαλλήλων (συνδικαλιστών) έχει σαφή όρια. Οι συνδικαλιστικές αφομοιωτικές πρακτικές δεν μπορούν εξ ολοκλήρου να ελέγξουν τις κινητοποιήσεις των καταπιεσμένων, και αυτό είναι φανερό σε πολλές περιπτώσεις τα 3 τελευταία χρόνια. Υπάρχουν βέβαια κομμάτια καταπιεσμένων που ελέγχονται από συνδικαλιστικές λογικές αλλά αυτά τα κομμάτια είναι και λίγα και σε τομείς που, όπως αναφέρθηκε, είναι εύκολα προβλέψιμη η «αντιπαράθεση» (και πολλές φορές κατευθυνόμενη) με το κράτος. Αυτή η πραγματικότητα δεν είναι κάτι το καινούργιο.

Η όποια μεταλλαγή της κυριαρχίας δεν μπορεί να ελέγξει εξ ολοκλήρου την κοινωνία ούτε να μεταβάλλει την υπαρκτότητα του εφιάλτη για την εξουσία που δεν είναι άλλος από την κοινωνική επανάσταση και την αναρχία.

Απ' την άλλη μεριά, ο κοινωνικός πόλεμος είναι συνεχής και ανελέητος και δεν είχε ούτε είναι δυνατόν να έχει καμμιάς μορφής όρια. Η στυγνή καταστολή μπορεί να αναστείλει πρόσκαιρα μόνο τη βιαιότητα της κοινωνικής σύγκρουσης, που όμως δεν παύει να υπάρχει. Η λογική που αποδίδει στους καταπιεσμένους «όρια» που έχουν άμεση σχέση με επιβεβλημένους από το κράτος αλλότριους διαχωρισμούς και που τελικά φτάνει να προσδίδει στους αγώνες των καταπιεσμένων σαφή όρια, εκφράζει όλη τη χυδαιότητα των εμπνευστών της και όλο το φόβο τους μπρος την κοινωνική επανάσταση, που θα καταστρέψει μια για πάντα τις όποιες προσδοκίες τους για μια «θέση» σε μια «πιο δημοκρατικά» δομημένη εξουσιαστική πραγματικότητα. Σίγουρα τα όρια βρίσκου-

αναρχικός λόγος και πραχτική), έχει απόλυτο χαρακτήρα και δεν τους διαχωρίζει ανάλογα με τις φαντασιώσεις του καθενός σε δήθεν περισσότερο ή λιγότερο καλούς ή κακούς. Άλλωστε: **«Το συνδικαλιστή με τον εκμεταλλευόμενο και κυριαρχούμενο άνθρωπο τον χωρίζουν πολλά! Ο πρώτος είναι πολιτικό τσιράκι της κυριαρχίας βαλμένο ανάμεσα στους δεύτερους οι οποίοι την βιώνουν πάνω στο πετσί τους».**

Δεν θα πρέπει να γίνεται η απλούστευση του ότι «οι συνδικαλιστικές δομές δεν μπορούν τώρα (ενώ πριν μπορούσαν) να ικανοποιήσουν τα αιτήματα και άρα είναι άχρηστες και θα πρέπει να αντικατασταθούν με «δομές αγώνα». Αυτή η λογική παρουσιάζει και μεγαλοποιεί (με την μετατροπή σε μοναδικό τρόπο ανάλυσης) την «νέα κατάσταση» και της αποδίδει χαρακτηριστικά που ούτε κατά διάνοια έχει. Παρακάμπτει την πραγματικότητα της συνεχούς μεταβολής και προσαρμογής, κάτι όχι καινούργιο, και μένει κολλημένη σε στερεότυπα περί «μεταβιομηχανικών κοινωνιών» και άρα διαφορετικού τρόπου επέμβασης σ' αυτή.

Το αναμάσημα της ξυνισμένης μαρξιστικά δομημένης λογικής περί «συμβουλίων απ' τα κάτω», «συμβουλίων γειτονιάς» «συμβουλίων γενικά», όχι μόνο δεν προσδίδει στοιχεία λειτουργικά για τον κοινωνικό αγώνα αλλά οδηγεί σε καταστάσεις αποδεκτές από την εξουσιαστική λογική, η οποία δεν έχει πρόβλημα από τη αντικατάσταση δομών χειραγωγικών από νέες δομές συμπαγείς και χειραγωγίσιμες (όσο κι αν οι εμπευστές τους ερίζουν για το αντίθετο) γιατί αυτές θα λειτουργήσουν σαν τα κατάλληλα αντισώματα μέσα στον εξουσιαστικό οργανισμό.

Οι κοινωνικοί αγώνες των καταπιεσμένων δεν έχουν ανάγκη από στερεότυπα εφαρμοσμένα στο παρελθόν με εγγενή αφομοιωτικά χαρακτηριστικά, φανερά ακόμη και στις πρώτες στιγμές συγκρότησής τους.

«Στην ουσία ένα «Σοβιέτ» (συμβούλιο) δεν είναι διόλου μια οργάνωση ταξικού αγώνα κι επαναστατικής δράσης. Επί πλέον δεν μπορεί να είναι ένα ζωντανό και δραστήριο κύτταρο κοινωνικού μετασχηματισμού και της δημιουργούμενης νέας κοινωνίας. Λόγω της δομής του κυρίως είναι μια οργάνωση πλαδαρή, παθητική, γραφειοκρατική... λόγο της δομής του... μπορεί να γίνει όργανο στα χέρια ενός πολιτικού κόμματος. Προσβάλλεται εύκολα απ' την «πολιτική ασθένεια» και συνεπώς αποτελεί σίγουρο κίνδυνο για την Επανάσταση» (Volin «Η άγνωστη επανάσταση»).

Έτσι, λοιπόν, η αυτοοργάνωση των κοινωνικών αγω-

κομμάτια καταπιεσμένων που ελέγχονται από συνδικαλιστικές λογικές αλλά αυτά τα κομμάτια είναι και λίγα και σε τομείς που, όπως αναφέρθηκε, είναι εύκολα προβλέψιμη η «αντιπαράθεση» (και πολλές φορές κατευθυνόμενη) με το κράτος. Αυτή η πραγματικότητα δεν είναι κάτι το καινούργιο.

Η όποια μεταλλαγή της κυριαρχίας δεν μπορεί να ελέγξει εξ ολοκλήρου την κοινωνία ούτε να μεταβάλλει την υπαρκτότητα του εφιάλτη για την εξουσία που δεν είναι άλλος από την κοινωνική επανάσταση και την αναρχία.

Απ' την άλλη μεριά, ο κοινωνικός πόλεμος είναι συνεχής και ανελέητος και δεν είχε ούτε είναι δυνατόν να έχει καμμιάς μορφής όρια. Η στυγνή καταστολή μπορεί να αναστείλει πρόσκαιρα μόνο τη βιαιότητα της κοινωνικής σύγκρουσης, που όμως δεν παύει να υπάρχει. Η λογική που αποδίδει στους καταπιεσμένους «όρια» που έχουν άμεση σχέση με επιβεβλημένους από το κράτος αλλότριους διαχωρισμούς και που τελικά φτάνει να προσδίδει στους αγώνες των καταπιεσμένων σαφή όρια, εκφράζει όλη τη χυδαιότητα των εμπνευστών της και όλο το φόβο τους μπρος την κοινωνική επανάσταση, που θα καταστρέψει μια για πάντα τις όποιες προσδοκίες τους για μια «θέση» σε μια «πιο δημοκρατικά» δομημένη εξουσιαστική πραγματικότητα. Σίγουρα τα όρια βρίσκονται στο μυαλό των ίδιων που, κοιτάζοντας με τις μαρξιστικές τους παρωπίδες τον καθρέφτη (κλεισμένοι στους τέσσερεις τοίχους που προσωπικού τους τρόμου μπρος στην άμεση δράση), φαντάζονται (μη θέλοντας να δουν τη μορφή τους) ότι βλέπουν την κοινωνική πραγματικότητα. Άλλωστε η λογική περί ορίων και «αναπόφευκτων» είναι ταυτόσημη με τις εξουσιαστικές θεωρίες περί της αναπόφευκτης αναγκαιότητας ύπαρξης του κράτους.

Η αναρχική επέμβαση δεν στέκεται σε «αιτήματα που δεν ικανοποιούνται» απ' τους χειραγωγούς, δεν γνωρίζει όρια στους κοινωνικούς αγώνες και δεν υποβιβάζει το λόγο και την πρακτική της από την συνολική αντιπαράθεση με το κράτος και τ' αφεντικά και όλους όσους θέλουν να διαχειριστούν την επιβεβλημένη αθλιότητα, όποια μορφή και να έχουν. Το σαμποτάρισμα των θεσμισμένων, άρα χειραγωγικών και αφομοιωτικών «κινητοποιήσεων», σπάει τους διαχωρισμούς και βοηθά στη σύνθεση της δράσης των καταπιεσμένων με όλους αυτούς που θέλουν να δράσουν άμεσα, βίαια και επιθετικά ενάντια στο κράτος και σ' όλους τους θεσμούς, μηχανισμούς τους. Η σύγκρουση με τις μανούβρες των συνδικαλιστών που πολεμούν με λύσσα την αναρχική επέμβαση (αφού ξέρουν τον κίνδυνο για τις χειραγωγικές τους κινήσεις που έχει ο στοιχεία λειτουργικά για τον κοινωνικό αγώνα αλλά οδηγεί σε καταστάσεις αποδεκτές από την εξουσιαστική λογική, η οποία δεν έχει πρόβλημα από τη αντικατάσταση δομών χειραγωγικών από νέες δομές συμπαγείς και χειραγωγίσιμες (όσο κι αν οι εμπευστές τους ερίζουν για το αντίθετο) γιατί αυτές θα λειτουργήσουν σαν τα κατάλληλα αντισώματα μέσα στον εξουσιαστικό οργανισμό.

Οι κοινωνικοί αγώνες των καταπιεσμένων δεν έχουν ανάγκη από στερεότυπα εφαρμοσμένα στο παρελθόν με εγγενή αφομοιωτικά χαρακτηριστικά, φανερά ακόμη και στις πρώτες στιγμές συγκρότησής τους.

«Στην ουσία ένα «Σοβιέτ» (συμβούλιο) δεν είναι διόλου μια οργάνωση ταξικού αγώνα κι επαναστατικής δράσης. Επί πλέον δεν μπορεί να είναι ένα ζωντανό και δραστήριο κύτταρο κοινωνικού μετασχηματισμού και της δημιουργούμενης νέας κοινωνίας. Λόγω της δομής του κυρίως είναι μια οργάνωση πλαδαρή, παθητική, γραφειοκρατική... λόγο της δομής του... μπορεί να γίνει όργανο στα χέρια ενός πολιτικού κόμματος. Προσβάλλεται εύκολα απ' την «πολιτική ασθένεια» και συνεπώς αποτελεί σίγουρο κίνδυνο για την Επανάσταση» (Volin «Η άγνωστη επανάσταση»).

Έτσι, λοιπόν, η αυτοοργάνωση των κοινωνικών αγώνων δεν έχει σχέση με νεκρά πρότυπα μαρξιστικής προέλευσης που μάλιστα χρειάζονται «οργανωτικά έγγραφα» για να αποδείξουν ότι δεν είναι σχηματοποιημένα.

Η αυτοοργάνωση των θελήσεων για άμεση αντικρατική - αντιθεσμική δράση βρίσκει την καλύτερη επιβεβαίωσή της στην συνεχή αδιάλλακτη κοινωνική σύγκρουση και όχι στους τέσσερις τοίχους της αναπαλαιωμένης μιζέριας.



Η ΟΡΓΑΝΩΜΕΝΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΕΜΒΑΣΗ

Δομές κυριαρχίας και εκσυγχρονισμός, κρατική διάρθρωση και πραγματική κοινωνική οργάνωση

Η διαμόρφωση των αξιών και των σημασιών, των έμπρακτων αποπειρών, αλλά και της ιστορικής κοινωνικής εξέλιξης στους (και από τους) κοινωνικούς αγώνες, είναι αλήθεια, ότι δεν είναι μια άθροιση αντιλήψεων και πρακτικών, αλλά **η συνολικώτερη συνέπεια και αιτία της δυναμικής σύνθεσης των επαναστατικών ανθρώπινων πρακτικών αντιλήψεων, γενικότερα με την αγωνιζόμενη κυριαρχούμενη κοινωνία.**

Αντίθετα, αυτό που διαμορφώνεται στον κτηνώδικο κόσμο της κυριαρχίας προέρχεται και εξηγείται πρωταρχικά από την **συνολική και συμπαντική επιβολή των κρατικών-καπιταλιστικών θεσμών κάθε είδους**, όσο αυτοί υπάρχουν και «δικαιολογούν» ακόμα τον αντικοινωνικό τους ρόλο και παρ' όλη την ιστορική τους χρεοκοπία.

Βασική **αρχή και εξουσία του ιδεαλισμού** και της χυδαίας πρακτικοϋλιστικής του απόρροιας, που είναι το όλο μιας εξουσιαστικά δομημένης κοινωνίας, αποτελεί η φαντασιωμένη «κοινωνική» έκφανση, που επαναλαμβάνεται με στόχο την απονέκρωση κάθε τινος πραγματικά κοινωνικού και η εκλογίκευση της παγοποιημένης αφαίρεσης της αντικοινωνικότητάς της (καταμεριζόμενης και ολικής). Αυτό σημαίνει **την εξαφάνιση και επικάλυψη,** στο όνομα της ίδιας τους της ύπαρξης και διατήρησης, της **αληθινής υλικής κοινωνικής πραγματικότητας και όλων**

εκσυγχρονιστική υποβολή, που υλικοποιεί με τη μεγαλύτερη αγριότητα και ανέκαθεν την ιδέα του Κράτους και του κεφάλαιου σε σχέση με την οργανωτική τους τελειοποίηση σε επίπεδο συστήματος και ένα πιο εντατικοποιημένο και κάθετο ορθολογισμό. Ιδέα πιστή πάντα στο πνεύμα, των κάθε είδους ιεροεξεταστών, της επιστημονικοποιημένης άρνησης της ανθρωπινότητας, των κάθε είδους και απόχρωσης δήμιων καταπιεστών.

Είναι τελικά, **η αναδιάρθρωση της εξουσίας**, αλλά και των θεσμών και δομών της έξω και «για την κοινωνία», (που σίγουρα συμπαρασύρει και κάποια κοινωνικά «κομμάτια», εξαφανίζει άλλα, και διαλύει αρκετά απ' αυτά η τα αναπροσαρμόζει), που εναρμονίζεται και εναρμονίζει τους γενικότερους σχεδιασμούς της και σημαίνει το ασφυκτικό πλαίσιο κοινωνικού ελέγχου και το θεσμικό υπερπλέγμα που αντιστοιχεί σ' αυτή την εξουσιαστική ενασχόληση - συνεχή τάση, που σίγουρα οριοθετεί μια κίνηση και όχι την επιτυχία του κάθε σχεδιασμού, εξαιτίας του κοινωνικού λυσσαλέου ανταγωνισμού και που μπορεί να προσομοιωθεί με τις μελετημένες κινήσεις ενός ρομπότ, σ' ένα ρίγκ, που σφυροκοπάει το μοναδικό του αντίπαλο, την ανθρώπινη κοινωνία, μέχρι αυτή η τελευταία να το ανατρέψει οριστικά.

Σαφέστερα, αυτή η σχεδιασμένη εξουσιαστική κίνηση,

πράκτων αποπειρών, αλλά και της ιστορικής κοινωνικής εξέλιξης στους (και από τους) κοινωνικούς αγώνες, είναι αλήθεια, ότι δεν είναι μια άθροιση αντιλήψεων και πρακτικών, αλλά **η συνολικώτερη συνέπεια και αιτία της δυναμικής σύνθεσης των επαναστατικών ανθρώπινων πρακτικών αντιλήψεων, γενικότερα με την αγωνιζόμενη κυριαρχούμενη κοινωνία.**

Αντίθετα, αυτό που διαμορφώνεται στον κτηνώδικο κόσμο της κυριαρχίας προέρχεται και εξηγείται πρωταρχικά από την **συνολική και συμπαντική επιβολή των κρατικών-καπιταλιστικών θεσμών κάθε είδους**, όσο αυτοί υπάρχουν και «δικαιολογούν» ακόμα τον αντικοινωνικό τους ρόλο και παρ' όλη την ιστορική τους χρεοκοπία.

Βασική **αρχή και εξουσία του ιδεαλισμού** και της χυδαίας πρακτικοϋλιστικής του απόρροιας, που είναι το όλο μιας εξουσιαστικά δομημένης κοινωνίας, αποτελεί η φαντασιωμένη «κοινωνική» έκφανση, που επαναλαμβάνεται με στόχο την απονέκρωση κάθε τινος πραγματικά κοινωνικού και η εκλογίκευση της παγιοποιημένης αφαίρεσης της αντικοινωνικότητάς της (καταμεριζόμενης και ολικής). Αυτό σημαίνει **την εξαφάνιση και επικάλυψη**, στο όνομα της ίδιας τους της ύπαρξης και διατήρησης, **της αληθινής υλικής κοινωνικής πραγματικότητας και όλων των διαστάσεων της, που δημιουργούν οι αγωνιζόμενοι εκμεταλλευόμενοι άνθρωποι**- και μόνο αυτοί **και οι κοινωνικές συγκρούσεις και μόνο αυτές, συναποτελούμενες από άπειρες απόπειρες, με την ιδιαίτερη έκφραση καθεμιάς απ' αυτές.**

Κάθε μορφή οργανωμένης κοινωνικής διάστασης δεν μπορεί παρά να προκύπτει για μιά (και σε μιά) επαναστατημένη κοινωνία, δηλ. σε μια κοινωνία που όχι μόνο αγωνίζεται για την ελευθερία της γενικά, αλλά και αναδεικνύει συνολικά το εξεγερτικό του πρακτικού της λόγου, την τεράστια παρακαταθήκη του κοινωνικού υλικού, της αντιθεσμικής δράσης των ισότιμων ανθρώπων, επισημαίνοντας και προωθώντας την αναρχική αντίληψη ότι το απελεύθερο κοινωνικό υλικό δεν είναι εξωτερίκευση ιδεοσυναισθημάτων και διαχωρισμένου ψυχισμού, ούτε και εργαλεία μελέτης και παρατήρησης, αλλά μόνο η συνεχής σύγκρουση με τις κρατικές δομές και σχέσεις εκμετάλλευσης και καταπίεσης.

Η πορεία και εξέλιξη των ανθρώπινων κοινωνιών μπορεί μόνο να εννοηθεί, σαν μια αλληλοδιαδοχή συνεχών συγκρούσεων με το κράτος, την εξουσία και τ' αφεντικά.

Η δήθεν εξέλιξη σε μια εξουσιαστικά δομημένη κοινωνία δεν είναι παρά ή οργανωμένη στο έπακρο και συμπαγής, καθολικά επιβαλλόμενη μετασυσχέτιση και τερη αγριότητα και ανέκαθεν την ιδέα του Κράτους και του κεφάλαιου σε σχέση με την οργανωτική τους τελειοποίηση σε επίπεδο συστήματος και ένα πιο εντατικοποιημένο και κάθετο ορθολογισμό. Ιδέα πιστή πάντα στο πνεύμα, των κάθε είδους ιεροεξεταστών, της επιστημονικοποιημένης άρνησης της ανθρωπινότητας, των κάθε είδους και απόχρωσης δήμιων καταπιεστών.

Είναι τελικά, **η αναδιάρθρωση της εξουσίας**, αλλά και των θεσμών και δομών της έξω και «για την κοινωνία», (που σίγουρα συμπαρασύρει και κάποια κοινωνικά «κομμάτια», εξαφανίζει άλλα, και διαλύει αρκετά απ' αυτά ή τα αναπροσαρμόζει), που εναρμονίζεται και εναρμονίζει τους γενικότερους σχεδιασμούς της και σημαίνει το ασφυκτικό πλαίσιο κοινωνικού ελέγχου και το θεσμικό υπερπλέγμα που αντιστοιχεί σ' αυτή την εξουσιαστική ενασχόληση - συνεχή τάση, που σίγουρα οριοθετεί μια κίνηση και όχι την επιτυχία του κάθε σχεδιασμού, εξαιτίας του κοινωνικού λυσσαλέου ανταγωνισμού και που μπορεί να προσομοιωθεί με τις μελετημένες κινήσεις ενός ρομπότ, σ' ένα ρίγκ, που σφυροκοπάει το μοναδικό του αντίπαλο, την ανθρώπινη κοινωνία, μέχρι αυτή η τελευταία να το ανατρέψει οριστικά.

Σαφέστερα, αυτή **η σχεδιασμένη εξουσιαστική κίνηση**, που δεν εμποδίζει την αναδόμηση «παλιών» και τη συνλειτουργία τους με «νέους» θεσμούς, αξίες, σχέσεις και δομές του συστήματος κυριαρχίας, αλλά αντίθετα την επιτρέπει και την ενισχύει, έτσι ώστε να αποσωβούνται οι στιγμές πρόσκαιρης αναντιστοιχίας - σχετικής αδυναμίας (σε σχέση με την αναδιάρθρωση μιας δομής και την όσο το δυνατόν εύρυθμη λειτουργία της) των «κοινωνικών αρμών συνοχής», που θα μπορούσαν δυνητικά να γίνουν σημείο αντιπαράθεσης για τις κοινωνικές συγκρούσεις, **σημαίνει μια μεγαλύτερη, ποσοτικά και ποιοτικά, κρατική επιβολή πάνω στους εξουσιαζόμενους ανθρώπους και την ένταση, με την υλική κοινωνική έννοια της καθολικής συνεκτικότητας (ή που στοχεύει να είναι τέτοια), της εκμετάλλευσης και της καταπίεσης.**

Σημαίνει ακόμα, την εξουσιαστική οικειοποίηση των ζωντανών κοινωνικών οργανισμών, που είναι μόνο αυτοί που αναπτύσσονται και αναδεικνύονται στους ανθρώπινους κοινωνικούς αγώνες. Ένα τέτοιο παράδειγμα είναι οι λαϊκές συνελεύσεις. Κάποτε αυτές είχαν τεράστια σημασία από την πλευρά της αυτοοργάνωσης ανθρώπων και πριν το Κράτος τις διαλύσει και τις ισοπεδώσει. Αργότερα και σ' όποιο διαχωρισμένο κοινωνικό χώρο κι αν συνέβαιναν, ήταν τις περισσότερες φορές ένας διαρκής αναμυρηκασμός εξουσιαστικών αντιλήψεων και θελήσεων και

της πολιτικής σκοπιμότητας, χωρίς αυτή η διαπίστωση να παραγνωρίζει τη θετική συνεισφορά συνελεύσεων που γίνονται στη βάση των εξεγερτικών αγώνων (που ποτέ δεν προσδιορίζονται από πλειοψηφίες - μειοψηφίες).

Επισημαίνεται, λοιπόν, η τάση των θεσμών και μηχανισμών να αφομοιώσουν και να επαναφομοιώσουν την κάθε και όποια ελεύθερη δυνητικά, εξισωστική διάσταση και υλοποιημένη πρακτική διάθεση σύγκρουσης και την οργανεμώνη της απαραίτητη προϋπόθεση, που μπορεί και να εκφράζεται π.χ. σε μια λαϊκή συνέλευση. Η συνεχής αυτή τάση στοχεύει στη διατήρηση και διαιώνιση της υποταγής και της υποδούλωσης των εκμεταλλευόμενων ανθρώπων, στην παγίωση της εξουσιαστικής πολιτικής σκοπιμότητας που διασφαλίζει και εκπληρώνει τους σχεδιασμούς της υλικοποιημένης κυριαρχίας, που ταυτόχρονα εξιδανικεύεται απ' την ίδια και τα προσαρτημένα της κοινωνικά «κομμάτια» και τέλος στην αντικειμενοποίηση της κτηνωδίας της και των εκ φύσεως και στην πραγματικότητα εγκληματικών της υποστάσεων, διαρθρώσεων και λεγόμενων κοινωνικών σχέσεων.

Η προηγούμενη επισήμανση αναδεικνύει την τεράστια σημασία, αλλά και τις ιστορικές κοινωνικές έμπρακτες δυνατότητες, που έχει μέσα στην κοινωνική σύγκρουση, τις διαβαθμίσεις και εντάσεις της, η απόλυτη κάθετα διαχωριστική, πλήρως ανταγωνιστική προς το κράτος και τους θεσμούς του, αλλά και τις αλληλοπλεκόμενες με αυτό δομές του κεφάλαιου, κοινωνική εξεγερτική απόπειρα της ισότητας και της ανθρώπινης δικαιοσύνης, που εξαιτίας των οργανωμένα προσδιορισμένων αυτοκαθοριζόμενων και αυτοοργανωτικών χαρακτηριστικών που έχει και καταχτάει σε μια πορεία, δεν γίνεται να αφομοιωθεί.

Γεγονός είναι ότι οι αγωνιζόμενοι άνθρωποι έχουν ανέκαθεν, μαζί με την φυσική τους υλική δυνατότητα της εξέγερσης και της κατάκτησης της ελευθερίας, την ικανότητα να απομακρύνονται από κάθε υπερβατική ηθική που είναι επιρροή των εξουσιαστικών αντιλήψεων στους κοινωνικούς αγώνες και που όντας διαχωρισμένη από την υλικότητα των γεγονότων, καταλήγει μέσω της εξύψωσης και του εγωϊσμού (π.χ. ιδιοκτησία) σε μια αποδοχή της αναπροσαρμοσμένης κρατικής λογικής.

Για παράδειγμα, το κράτος, μέσω των φερεφώνων του, αρέσκεται

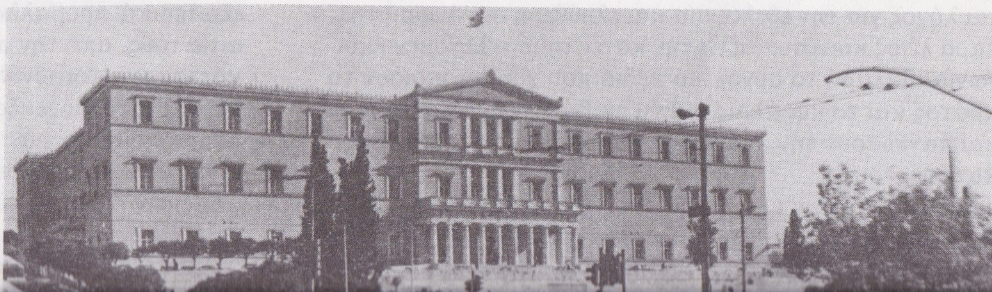
των πρακτικών της αντιλήψεων, η κοινωνική πραγματικότητα δεν μπορεί ούτε να διαχωρίζεται, αλλά ούτε και να βλέπεται υπερβατικά, παρά μόνο σα μια ολότητα-ενότητα.

Έτσι μόνο μπορεί να αναπτύσσεται και το ζήτημα των κοινωνικών επεμβάσεων που αντικατοπτρίζεται και συναποτελείται από το σύνολο των πρωτοβουλιών των κοινωνικών μη αφομοιώσιμων αγώνων, που πάνε μαζί και εμπλουτίζονται από τις πολύμορφες κοινωνικές συγκρούσεις, γιατί η προώθηση μιας απελευθερωτικής κατεύθυνσης με βάση τα σφαιρικά χαρακτηριστικά και υλικά δεδομένα των αγώνων αυτών, δεν μπορεί να υπάρξει με πρόσθεση ή αφαίρεση τέτοιων δεδομένων και χαρακτηριστικών.

Και δεν πρόκειται για ένα λογικό άλμα αν αναφερθεί συμπερασματικά, ότι όπως ακριβώς άλλες είναι οι αξίες, οι σχέσεις και οι θεσμοί που εκπληρώνουν τις συμπυκνωμένες θελήσεις των εξουσιαστών και των κρατιστών, σε πλήρη ανταγωνιστικότητα και αντίθεση, —ως προς τα υπαρκτά (αν και όχι πάντα ευκρινώς προσδιορίζομενα) στρατόπεδα εξουσιαστών και εξουσιαζόμενων—, με τις εκτιμήσεις και τις πρακτικές συνεισφορές των καταπιεσμένων, στα πλαίσια των κοινωνικών αγώνων και συγκρούσεων, έτσι ακριβώς πρέπει να γίνεται όταν πρόκειται να αναλυθούν, σαν αδιαχώριστο στοιχείο της πρακτικής τους διάστασης, οι οργανωμένες κοινωνικές δυνατότητες και δυνάμεις των ολικών απελευθερωτικών αγώνων του ανθρώπου σε πλήρη αντίθεση ανταγωνιστικότητα μ' αυτό που από το κράτος προσδιορίζεται σαν κοινωνική οργάνωση.

Σε αυτό προηγείται και προϋποθέτεται η εκτίμηση του πραγματικού κοινωνικού, αλλά και του κοινωνικού οργανωμένου, μέσα στην υπαρκτή πραγματικότητα.

Μέσα, λοιπόν, σε αυτήν την κοινωνική πραγματικό-



τις διαβαθμίσεις και εντάσεις της, η απόλυτη κάθετα διαχωριστική, πλήρως ανταγωνιστική προς το κράτος και τους θεσμούς του, αλλά και τις αλληλοπλεκόμενες με αυτό δομές του κεφάλαιου, κοινωνική εξεγερτική απόπειρα της ισότητας και της ανθρώπινης δικαιοσύνης, που εξαιτίας των οργανωμένα προσδιορισμένων αυτοκαθοριζόμενων και αυτοοργανωτικών χαρακτηριστικών που έχει και καταχτάει σε μια πορεία, δεν γίνεται να αφομοιωθεί.

Γεγονός είναι ότι οι αγωνιζόμενοι άνθρωποι έχουν ανέκαθεν, μαζί με την φυσική τους υλική δυνατότητα της εξέγερσης και της κατάκτησης της ελευθερίας, την ικανότητα να απομακρύνονται από κάθε υπερβατική ηθική που είναι επιρροή των εξουσιαστικών αντιλήψεων στους κοινωνικούς αγώνες και που όντας διαχωρισμένη από την υλικότητα των γεγονότων, καταλήγει μέσω της εξύψωσης και του εγωϊσμού (π.χ. ιδιοκτησία) σε μια αποδοχή της αναπροσαρμοσμένης κρατικής λογικής.

Για παράδειγμα, το κράτος, μέσω των φερεφώνων του, αρέσκεται στο να διαχέει ένα αφηρημένο περί δικαίου αίσθημα, αλλά και περί άδικου, περί καλού και κακού, αφού αποκρύβει την πραγματική βάση της κοινωνικής αδικίας και ανισότητας, μέσα από την πλαστότητα και τα νέφη των σημασιών του, επιβάλλει και ωραιοποιεί τη γενικευμένη του εγκληματικότητα και κτηνωδία απέναντι στην ανθρώπινη κοινωνία. (Δεν είναι τυχαίο ότι ο ληστής με τον ένα ώμο ή Μητσοτάκης επικαλείται ζητήματα «ηθικής τάξης», αναφερόμενος σε «σκάνδαλα»).

Μέσα στην υπάρχουσα κοινωνική πραγματικότητα των λυσσαλέα αλληλοκαταστροφικών αντιπαραθέσεων, κάθε εξωκοινωνική λογική, που συνταυτίζεται με τα προτάγματα και τις αξίες της κρατικής εξουσιαστικής κλίκας, δεν μπορεί να υπάρξει και να νοηθεί παρά σαν μια περιχαράκωση του κοινωνικού υλικού ανταγωνισμού, αδύναμη να αντιμετωπίσει τους στόχους της εξαφάνισης του από την κυρίαρχη λογική. Αυτό σημαίνει ότι στα πλαίσια των κοινωνικών αντιθέσεων και ανταγωνισμών και για την ανάπτυξη μιας αναρχικής εξεγερτικής δράσης και συγκρούσεων, έτσι ακριβώς πρέπει να γίνεται όταν πρόκειται να αναλυθούν, σαν αδιαχώριστο στοιχείο της πρακτικής τους διάστασης, οι οργανωμένες κοινωνικές δυνατότητες και δυνάμεις των ολικών απελευθερωτικών αγώνων του ανθρώπου σε πλήρη αντίθεση - ανταγωνιστικότητα μ' αυτό που από το κράτος προσδιορίζεται σαν κοινωνική οργάνωση.

Σε αυτό προηγείται και προϋποθέτεται η εκτίμηση του πραγματικού κοινωνικού, αλλά και του κοινωνικού οργανωμένου, μέσα στην υπαρκτή πραγματικότητα.

Μέσα, λοιπόν, σε αυτήν την κοινωνική πραγματικότητα, γίνεται άμεσα αντιληπτό ότι η κυριαρχία του κράτους και του κεφαλαίου επιβάλλεται συνολικά και πανθεσμοβίαια πάνω στους ανθρώπους και την κοινωνία και θέλει πάντα αυτό να το πετυχαίνει με έναν όσο το δυνατό πιο ολοκληρωτικό, γι' αυτήν, χαρακτήρα. Αυτή η επιβολή είναι φύση αντικοινωνική και σκλαβωτική. Οι συνέπειες και οι επιπτώσεις της επηρεάζουν την υλική, ηθική, αλλά και την κοινωνική διάσταση του ανθρώπου.



Η ίδια κυριαρχία, έχει έναν ενιαίο χαρακτήρα και δομές ύπαρξης και επέκτασης και σαφώς για μια αναρχική επαναστατική πρακτική αντίληψη, δεν μπορεί να «εναλλαχθεί», παρά μόνο διαχειριστικά και συνδιαχειριστικά με κάθε κίνηση προσαρμογής και περιορισμένης κριτι-

κής στο σύστημα της, που αφήνει φυσικά αμέτοχο και αδιαμφισβήτητο το λεγόμενο Κοινωνικό Κράτος. Το τελευταίο, όπως και κάθε Κράτος, επιβάλλεται εδώ και μερικούς αιώνες και μέχρι στιγμής κυριαρχεί στη βάση του «κοινωνικού συμβολαίου», που προκύπτει από τις υποτιθέμενες «ελευθερίες επιλογής» που «νομιμοποιούν» στη συνείδηση και στη ζωή των καταπιεσμένων ανθρώπων την κρατική ύπαρξη και επιβολή (π.χ. με την απάτη των εκλογών), αλλά και αποπροσανατολίζει και αποκοιμίζει τα αντιστεκόμενα κοινωνικά «κομμάτια» στην υποτιθέμενη αναγκαιότητα της εξουσίας και των θεσμών της.

«Οι συνέπειες του κοινωνικού συμβολαίου είναι πραγματικά απαίσιες, γιατί καταλήγουν στην απόλυτη κυριαρχία του Κράτους» (Μπακούνιν).

Η υπάρχουσα οργάνωση της κοινωνίας με τον συμπαγοποιημένο κρατικό εξουσιαστικό τρόπο και συστηματοποιήσεις, είναι από τη δημιουργία της αντικοινωνική και αντιανθρώπινη, ακόμα κι αν παίρνει ή θέλει να παρουσιάζει ένα οποιοδήποτε κοινωνικό προσωπείο.

Στους αγώνες των καταπιεσμένων για την απελευθέρωση τους από κάθε εξουσιαστική αλυσίδα και σκλαβιά, είναι από την πλευρά των αναρχικών ξεκάθαρο, ότι **όσο πιο βαθιές και ολοκληρωμένες είναι οι μεταβολές και οι εκ βάθρων πραγματικές αλλαγές σε μια επαναστατικοποιούμενη κοινωνία** (στη διαδικασία της απελευθέρωσής της), μεταβολές και εκ βάθρων καθολικές αλλαγές που πάντα προέρχονται από την αυτο-οργανωμένη δράση των επαναστατημένων ανθρώπων και μόνο απ' αυτήν, —για νάχουν σημασία για την πραγματική ανθρώπινη κοινωνία και άρα δεν μπορούν ποτέ να προέρθουν σαν «ώριμο φρούτο» από τους πάγιους ενδοεξουσιαστικούς ανταγωνισμούς—, **τόσο πιο ουσιαστικές και με ιδιαίτερη βαρύτητα είναι οι κατακτήσεις - υλικά δεδομένα για μια ελεύθερη κοινωνία, ισότιμων και ελεύθερων ανθρώπων.**

Αυτή η κοινωνία, όπως η αληθινή ιστορία έχει δείξει, προκύπτει απαραίτητα από ριζικές αναδιοργανώσεις, δεν έχει, δεν μπορεί και δεν πρέπει να έχει, αφού σαφώς γίνεται λόγος για την εθελουσία και ελεύθερη οργάνωσή της, παρά λίγες κοινοτυπίες με την κατεστημένη λεγόμενη κοινωνία, δηλαδή το συνολικό πεδίο που χρησιμοποιούν το κράτος και το κεφάλαιο για να επιβάλλουν, εφαρμόσουν και παγιώσουν την κυριαρχία τους και προς το παρόν το καταφέρνουν.

Γίνεται αυτή η εκτίμηση, όχι βέβαια σαν απαύγασμα της οποιασδήποτε αφηρημένης θεωρίας, αλλά για να επισημανθεί ότι η ανθρώπινη οργανωμένη έκφραση που ο αγωνιζόμενος άνθρωπος είναι η σημαντικότερη διάσταση αυτής της επέμβασης, που οι υλικές, ηθικές και κοινωνικές του αξίες και απόπειρες (και μόνο αυτές) αναδεικνύουν σε πραγματική βάση τις συνολικές δυνατότητες μιας ελεύθερης κοινωνίας.

Μια μαζική κοινωνία, όπως την έχουν καθορίσει όλες οι εξουσιαστικές υλικοποιημένες αντιλήψεις και μεθοδεύσεις, έχει αποκλίνουσα και ανταγωνιστική σχέση με μια αληθινή κοινωνική επανάσταση, με μια εκ βάθρων διαφορετική, ελεύθερη και δίκαιη κοινωνία.

Η διαχωρισμένη και αφηρημένη θεωρία και η κάθε είδους ιδεολογία αποτελούν καταρχήν ένα εξωγεννές στοιχείο στην ανθρώπινη κοινωνία, που παίρνει σύντομα δομικό χαρακτήρα και δημιουργείται από τους ίδιους τους θεσμούς και σχέσεις της κυριαρχίας —και κάποιες φορές ανασυντίθεται από ορισμένα κομμάτια καταπιεσμένων—, για να υποτάσσει και καταστέλλει την αντιθεσμική εξεγερτική δράση των αγωνιζόμενων ανθρώπων, όταν υλοποιείται.

Η οργανωμένη κοινωνική επέμβαση, που αντιτίθεται στην εξουσιαστική δόμηση και λογική, δεν μπορεί νάχει έναν εξωγενή χαρακτήρα (κομματικό, κομματιστικό, πολιτικό κ.ά.), αλλά μόνο **να εκφράζει πρακτικά τις πραγματικές υλικές δυνατότητες που υπάρχουν και αναπτύσσονται στους κοινωνικούς αγώνες,** με επίγνωση ότι η «πορεία και εξέλιξη» της κρατικής κυριαρχίας στην ανθρώπινη κοινωνία, με τον εκσυγχρονισμό των θεσμών και μηχανισμών επιβολής και υποταγής, στοχεύει πάντα στον ευνουχισμό, μαράζωμα και εν τέλει στην εξαφάνιση των κοινωνικών αγώνων, στην περιχαράκωση και αποβιαιοποίησή τους, στην εγκόλπωση του απελευθερωτικού πρακτικού λόγου σε διάφορους κυριαρχικούς θεσμούς και δομές (όπως τα κομμάτια και τα συνδικάτα), για την τελειωτική καταστολή του.

Η οργανωμένη κοινωνική επέμβαση, για μια ξεκάθαρη αναρχική θέση και στάση, δεν μπορεί να προηγείται των πραγματικών κοινωνικών αγώνων, με την έννοια του εξωτερικά προβαλλόμενου, αλλά να **είναι απόρροια και αιτία τους,** από την στιγμή που είναι κατανοητή η ιστορικότητα και κοινωνικότητα του αναρχικού λόγου και πρακτικής, στο διενεκές της ανθρώπινης δημιουργικής δραστηριοποίησης για την επαναστατικοποίηση της κοινωνίας. ´Αλλωστε οι πρωτοπορίες που απορρέουν από τις μαρξιστολενινιστικές απόψεις, δεν χρειάζονται κι άλλη επαλήθευση.

Αυτό ενισχύεται από την αναρχική πρακτική αντίλη-

εκ βάθρων πραγματικές αλλαγές σε μια επαναστατικοποιούμενη κοινωνία (στη διαδικασία της απελευθέρωσής της), μεταβολές και εκ βάθρων καθολικές αλλαγές που πάντα προέρχονται από την αυτο-οργανωμένη δράση των επαναστατημένων ανθρώπων και μόνο απ' αυτήν, —για νάχουν σημασία για την πραγματική ανθρώπινη κοινωνία και άρα δεν μπορούν ποτέ να προέρθουν σαν «ώριμο φρούτο» από τους πάγιους ενδοεξουσιαστικούς ανταγωνισμούς—, **τόσο πιο ουσιαστικές και με ιδιαίτερη βαρύτητα ειναι οι καταχτήσεις - υλικά δεδομένα για μια ελεύθερη κοινωνία, ισότιμων και ελεύθερων ανθρώπων.**

Αυτή η κοινωνία, όπως η αληθινή ιστορία έχει δείξει, προκύπτει απαραίτητα από ριζικές αναδιοργανώσεις, δεν έχει, δεν μπορεί και δεν πρέπει να έχει, αφού σαφώς γίνεται λόγος για την εθελουσία και ελεύθερη οργάνωσή της, παρά λίγες κοινοτυπίες με την κατεστημένη λεγόμενη κοινωνία, δηλαδή το συνολικό πεδίο που χρησιμοποιούν το κράτος και το κεφάλαιο για να επιβάλλουν, εφαρμόσουν και παγιώσουν την κυριαρχία τους και προς το παρόν το καταφέρνουν.

Γίνεται αυτή η εκτίμηση, όχι βέβαια σαν απαύγασμα της οποιασδήποτε αφηρημένης θεωρίας, αλλά για να επισημανθεί ότι η ανθρώπινη οργανωμένη έκφραση που έχουν και που μπορεί να πάρουν οι κοινωνικοί ανεξέλεγκτοι αγώνες, είναι αμφίδρομη με τους αγώνες αυτούς, στη βάση των αναρχικών επαναστατικών πρακτικών αντιλήψεων και όχι στην ακατάσχετη φαντασιακή αυτοθέσμιση του καθενός, η οποία έχει αμελητέες συνέπειες για τις κοινωνικές διεργασίες, αλλά και για τους αυτοθεσμιζόμενους ανθρώπους.

Πρακτικών αντιλήψεων που αναπτύσσονται, εμπλουτίζονται και εξελίσσονται στις κοινωνικές συγκρούσεις της σύγχρονης πραγματικότητας, στην προσπάθειά τους να συντεθούν δυναμικά από όλη και σε όλη την εξουσιαζόμενη ανθρώπινη κοινωνία, σε πραγματική και όχι σε ιδεαλιστική βάση.

Γίνεται «αδύνατη» η οποιαδήποτε εξεγερτική δράση και η κοινωνική επανάσταση, αν από όλους τους αγωνιζόμενους καταπιεσμένους ανθρώπους δεν γίνει σε μια πορεία πρακτικά κατανοητό, **ότι η οργανωμένη κοινωνική επέμβαση είναι η απαραίτητη και ικανή προϋπόθεση της ανθρώπινης απελευθέρωσης που αλληλοεπηρεάζεται και αλληλοεξαρτάται με την κοινωνική σύγκρουση.**

Η κάθε οργανωμένη κοινωνική επέμβαση, στη βάση των προαναφερόμενων αντιλήψεων, εκφράζει τις υλικές δυνατότητες του πραγματικού κοινωνικού αγώνα και των αγωνιζόμενων, αδιάλλακτα, ανθρώπων. Αλλά και ο

[illegible]

ματικές υλικές δυνατότητες που υπάρχουν και αναπτύσσονται στους κοινωνικούς αγώνες, με επίγνωση ότι η «πορεία και εξέλιξη» της κρατικής κυριαρχίας στην ανθρώπινη κοινωνία, με τον εκσυγχρονισμό των θεσμών και μηχανισμών επιβολής και υποταγής, στοχεύει πάντα στον ευνουχισμό, μαράζωμα και εν τέλει στην εξαφάνιση των κοινωνικών αγώνων, στην περιχαράκωση και αποβιαιοποίησή τους, στην εγκόλπωση του απελευθερωτικού πρακτικού λόγου σε διάφορους κυριαρχικούς θεσμούς και δομές (όπως τα κομμάτια και τα συνδικάτα), για την τελειωτική καταστολή του.

Η οργανωμένη κοινωνική επέμβαση, για μια ξεκάθαρη αναρχική θέση και στάση, δεν μπορεί να προηγείται των πραγματικών κοινωνικών αγώνων, με την έννοια του εξωτερικά προβαλλόμενου, αλλά να **είναι απόρροια και αιτία τους,** από την στιγμή που είναι κατανοητή η ιστορικότητα και κοινωνικότητα του αναρχικού λόγου και πρακτικής, στο διενεκές της ανθρώπινης δημιουργικής δραστηριοποίησης για την επαναστατικοποίηση της κοινωνίας. Άλλωστε οι πρωτοπορίες που απορρέουν από τις μαρξιστολενινιστικές απόψεις, δεν χρειάζονται κι άλλη επαλήθευση.

Αυτό ενισχύεται από την αναρχική πρακτική αντίληψη, ότι η οργανωμένη κοινωνική επέμβαση που υλοποιεί και εκφρζει κοινωνικά δεδομένα και δρώμενα και τις συνεχώς αποδεικνυόμενες ικανότητες - δυνατότητες των ανθρώπων στον επαναστατικό αυτοκαθορισμό μιας οριζόντιας, ελεύθερης κι εξισωτικής κοινωνικής οργάνωσης, που προϋποθέτει και αναπτύσσει την αντιεξουσιαστική και αντιϊεραρχική αυτοοργάνωση, **δεν είναι ένας στόχος και ένας διαχωρισμένος σκοπός** μέσα στις γενικότερες και ευρύτερες κοινωνικές διεργασίες, που καθορίζονται κι αυτές από πολλούς παράγοντες.

Σαφέστατα **είναι το δυνατό και διαθέσιμο μέσο, που μπορεί,** με καταλύτικο τρόπο και αντιεπιστημονικές μεθόδους **να επιβοηθήσει την πραγματική κοινωνική εξέλιξη προς την καθολική ανθρώπινη απελευθέρωση,** χωρίς η τελευταία, ως γνωστό, να συμβαίνει ποτέ σαν νομοτέλεια.

Ό,τι υπάρχει και εκφράζεται ή έχει χαρακτήρα δυνητικής υλοποίησης μέσα στους πραγματικούς και γι' αυτό ανεξέλεγκτους κοινωνικούς αγώνες, δεν προσδιορίζει απαραίτητα, αν και αυτό το ίδιο είναι απαραίτητο, τους επαναστατικούς σκοπούς της ολικής (ακόμα και μιας μερικής) ανθρώπινης κοινωνικής απελευθέρωσης, από τη στιγμή που δεν προσδιορίζεται από τους σκοπούς αυτούς, έτσι ώστε να υπάρχουν ένας σαφής αλληλοπροσδιορισμός

και μια απτή και πρακτικά κατανοητή από τον κόσμο των εκμεταλλευόμενων ανθρώπων, κατεύθυνση και προοπτική, που να συμπαρασύρει κοινωνικά «κομμάτια» στην προώθηση της προοπτικής αυτής.

ΤΟ ΕΞΕΓΕΡΤΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ

Η οργανωμένη κοινωνική δράση και επέμβαση, επειδή είναι το μέσο της αναρχικής επαναστατικής κατεύθυνσης και προοπτικής, **μετατρέπει και μεταβάλλει σε υλικό τον γενικό** και πολλές φορές απροσδιόριστου χαρακτήρα και μορφής **ανταγωνισμό κράτους και ανθρώπινης κοινωνίας** (ή έστω κάποιων κομματιών της, που δρουν και κινούνται μέσα από μια διαρκή αλληλοσυσχέτιση του λεγόμενου ποσοτικού και ποιοτικού, δημιουργώντας συνεχώς κοινωνικά δεδομένα).

Ακόμα περισσότερο, η επέμβαση αυτή, σαν συστατικό των κοινωνικών αγώνων, **αλληλοσυνθέτει την βίαιη αντιθεσμική συγκρουσιακή δράση**, (συνεκτική προϋπόθεση και δυναμική εξέλιξη αυτών των αγώνων), με την ίδια την αγωνιζόμενη κυριαρχούμενη κοινωνία, **χωρίς αυτό να σημαίνει ότι μεταλλάσει ή διαφοροποιεί και το ελάχιστο από το δικό της περιεχόμενο και χαρακτήρα.**

Η ανάπτυξη της ιστορικής και κοινωνικής αναρχικής δράσης δεν προσδιορίζεται και δεν μπορεί ποτέ να προσδιοριστεί από τα σχήματα των εξουσιαστών περί «τακτικών και στρατηγικών», (αλλά και όποια θεοποίηση των μέσων που αναδεικνύουν οι κοινωνικοί αγώνες), και δεν αποδυναμώνει τις υπαρκτές (ή με περιθώρια έκφρασης και ανάπτυξης) δυνατότητες των εξουσιαζόμενων ανθρώπων.

Γι' αυτό μπορεί μόνο να προσδιοριστεί με ακρίβεια μέσα στην πραγματική κοινωνική διάσταση από ένα εξεγερτικό σχέδιο, πούναι και γίνεται η μεθοδολογία και ο τρόπος της επέμβασης μιας οργανωμένης κοινωνικής κατάστασης, πάντα με αδιαχώριστους «όρους» **την ένταση και τη διάρκεια της κοινωνικής σύγκρουσης.**

Αυτό σημαίνει ότι η οποιαδήποτε θεωρητική οργανωτική —κι όχι οργανωμένη— κοινωνική διάσταση, είναι εντελώς ανίκανη να παίξει τον οποιοδήποτε ρόλο στις κοινωνικές συγκρούσεις, από τη στιγμή που δεν αλληλοπροσδιορίζεται σε αυτές με μια αδιάλλειπτη συνέχεια και διάρκεια, αφού όντας διαχωριστική έχει την αδυναμία του ακατανόητου στον κόσμο της ύλης, κι όχι μόνο από κάποιο κόσμο των καταπιεσμένων, αλλά πολλές φορές κι από αυτούς που την εκφράζουν.

Μέσα στους πραγματικούς κοινωνικούς αγώνες που έχουν σαν αναπόσπαστο και απαραίτητο θεμελιακό συ-

σεις, επίσης δεν μπορεί να υλοποιηθεί, αν είναι διαχωρισμένο. Και να υποσημειωθεί κάτι για τη φράση διαχωρισμένο. Οι Αναρχικοί ποτέ δεν θεώρησαν μια πρακτική ή κάποια πρόταση της αγωνιζόμενης εξουσιαζόμενης κοινωνίας σαν διαχωρισμένη, σε όλη την ιστορική κοινωνική διάσταση του αναρχικού πρακτικού λόγου, αν αυτή δεν συντελούσε στην καταστολή εξεγέρσεων και δεν είχε εξακριβωμένα και σαφή εξουσιαστικά χαρακτηριστικά. Εδώ το ζήτημα όμως είναι άλλο. Δεν μπορείς να μιλήσεις σε ένα κινέζο αρχαία ελληνικά, γιατί κάτι τέτοιο βγαίνει πάνω από τα αισθητήριά του σύλληψης του μηνύματος, οπότε είναι μάταιο να περιμένεις και οποιαδήποτε αντίδραση.

Το εξεγερτικό σχέδιο, αν μπορεί να υλοποιηθεί πρακτικά, αυτό δεν συμβαίνει γιατί είναι μια μόνο διαδικαστική πρόταση ή ένα κείμενο με πολλά λόγια.

Το εξεγερτικό σχέδιο είναι μέρος της συνολικότερης εκτίμησης του τρόπου προχωρήματος των ασύνδετων και κατακερματισμένων κοινωνικών δυνατοτήτων στην πορεία της κοινωνικής - ταξικής σύγκρουσης, που τις ενοποιεί στην δυναμική κοινωνικής τους διάσταση, χωρίς να απαλλοίφει τα επιμέρους χαρακτηριστικά τους, που αλληλοσυνθέται αυτές τις δυνατότητες μέσα από μια υλοποιήσιμη πρακτική κοινωνικού αγώνα, χωρίς αυτό απαραίτητα να κατατείνει σε ένα οργανωτικό χαρακτήρα της κοινωνικής δράσης και πολύ πάρα πέρα βέβαια, χωρίς να μπορεί να μετατραπεί σε μια από κοινού οργανωμένη επέμβαση γενικά από τους αγωνιζόμενους ανθρώπους.

Το εξεγερτικό σχέδιο, σαν ένα επιβοηθητικό συστατικό στοιχείο της κοινωνικής απελευθερωτικής δράσης, δεν είναι το παν. Από την άλλη όμως καμμιά επαναστατική απελευθερωτική προοπτική δεν μπορεί να υπάρξει, απεμπλέκοντας και συμπαρασύροντας κοινωνικές δυνατότητες και δυνάμεις, χωρίς τη δικιά του βοήθεια. Γι' αυτό, επειδή είναι στην ουσία του προϊόν, αλλά και προϋπόθεση των πραγματικών κοινωνικών αγώνων, αναπροσαρμόζεται στη βάση των συνθηκών και των «όρων» του κοινωνικού αγώνα, δεν είναι στατικό και apriori τελειωμένο, γιατί αφορά ολάκερη την κυριαρχούμενη κοινωνία, έστω κι αν φαινομενικά αναδείχνεται σαν υπόθεση ενός μόνο «κομματιού» (όπως π.χ. ήταν οι μαθητές το Γενάρη του 1991).

ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΣΤΗ ΣΗΜΕΡΙΝΗ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

Από μια αναρχική επαναστατική πρακτική αντίληψη, **το κοινωνικό** εξεγερτικό ζήτημα είναι αλληλένδετο με την οργανωμένη κοινωνική επέμβαση. Το

δράσης δεν προσδιορίζεται και δεν μπορεί ποτέ να προσδιοριστεί από τα σχήματα των εξουσιαστών περί «τακτικών και στρατηγικών», (αλλά και όποια θεοποίηση των μέσων που αναδεικνύουν οι κοινωνικοί αγώνες), και δεν αποδυναμώνει τις υπαρκτές (ή με περιθώρια έκφρασης και ανάπτυξης) δυνατότητες των εξουσιαζόμενων ανθρώπων.

Γι' αυτό μπορεί μόνο να προσδιοριστεί με ακρίβεια μέσα στην πραγματική κοινωνική διάσταση από ένα εξεγερτικό σχέδιο, πούναι και γίνεται η μεθοδολογία και ο τρόπος της επέμβασης μιας οργανωμένης κοινωνικής κατάστασης, πάντα με αδιαχώριστους «όρους» **την ένταση και τη διάρκεια της κοινωνικής σύγκρουσης.**

Αυτό σημαίνει ότι η οποιαδήποτε θεωρητική οργανωτική —κι όχι οργανωμένη— κοινωνική διάσταση, είναι εντελώς ανίκανη να παίξει τον οποιοδήποτε ρόλο στις κοινωνικές συγκρούσεις, από τη στιγμή που δεν αλληλοπροσδιορίζεται σε αυτές με μια αδιάλλειπτη συνέχεια και διάρκεια, αφού όντας διαχωριστική έχει την αδυναμία του ακατανόητου στον κόσμο της ύλης, κι όχι μόνο από κάποιο κόσμο των καταπιεσμένων, αλλά πολλές φορές κι από αυτούς που την εκφράζουν.

Μέσα στους πραγματικούς κοινωνικούς αγώνες που έχουν σαν αναπόσπαστο και απαραίτητο θεμελιακό συστατικό τους τη συγκρουσιακή εξεγερτική απόπειρα, που επιβοηθάει συχνά με καταλυτικό τρόπο τη γενικότερη κοινωνική σύγκρουση ή που μπορεί να μετεξελιχθεί σε τέτοια, ο «περιορισμένος» χαρακτήρας που ορισμένες φορές έχει η στοιχειωδώς οργανωμένη δράση, δηλαδή το άμεσο αποτέλεσμα της αυτενέργειας και της αυτοοργάνωσης των ανθρώπων, δεν αποκλείει την επέκταση και τη διάρκεια της σαν υλικό γεγονός, αλλά βέβαια αυτό το τελευταίο είναι θέμα των συνολικότερων χαρακτηριστικών του κοινωνικού υλικού ανταγωνισμού και της δραστηριοποίησης αυτοοργανωμένων πρωτοβουλιών σε σταθερή βάση από τους ίδιους τους αγωνιζόμενους ανθρώπους.

Αντίθετα όταν πολλοί εξουσιαζόμενοι άνθρωποι δεν βρίσκουν χρήσιμο να εκτιμήσουν αυτόν τον εξεγερσιακό χαρακτήρα, είναι προφανές ότι οι κοινωνικοί ανεξέλεγκτοι αγώνες, το περιεχόμενο και οι μορφές που αυτοί παίρνουν, δεν πρόκειται να βαδίσουν από μόνοι τους σε μια ουσιαστική απελευθερωτική προοπτική, προτείνοντας τους ένα ακόμα και ορθό θεωρητικό σχήμα ή κατασκευή.

Μετά την τελευταία διευκρίνηση, να επισημανθεί ότι η ιδιαίτερη αξία και κοινωνική σημασία του εξεγερτικού σχεδίου, μέσα και σύμφωνα με τις κοινωνικές συγκρού**σεις κτική κοινωνικού αγώνα, χωρίς αυτό απαραίτητα να κατατείνει σε ένα οργανωτικό χαρακτήρα της κοινωνικής δράσης και πολύ πάρα πέρα βέβαια, χωρίς να μπορεί να μετατραπεί σε μια από κοινού οργανωμένη επέμβαση γενικά από τους αγωνιζόμενους ανθρώπους.**

Το εξεγερτικό σχέδιο, σαν ένα επιβοηθητικό συστατικό στοιχείο της κοινωνικής απελευθερωτικής δράσης, δεν είναι το παν. Από την άλλη όμως καμμιά επαναστατική απελευθερωτική προοπτική δεν μπορεί να υπάρξει, απεμπλέκοντας και συμπαρασύροντας κοινωνικές δυνατότητες και δυνάμεις, χωρίς τη δικιά του βοήθεια. Γι' αυτό, επειδή είναι στην ουσία του προϊόν, αλλά και προϋπόθεση των πραγματικών κοινωνικών αγώνων, αναπροσαρμόζεται στη βάση των συνθηκών και των «όρων» του κοινωνικού αγώνα, δεν είναι στατικό και apriori τελειωμένο, γιατί αφορά ολάκερη την κυριαρχούμενη κοινωνία, έστω κι αν φαινομενικά αναδείχνεται σαν υπόθεση ενός μόνο «κομματιού» (όπως π.χ. ήταν οι μαθητές το Γενάρη του 1991).

ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΣΤΗ ΣΗΜΕΡΙΝΗ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

Από μια αναρχική επαναστατική πρακτική αντίληψη, **το κοινωνικό εξεγερ**τικό ζήτημα είναι αλληλένδετο με την οργανωμένη κοινωνική επέμβαση. Το ξεκαθάρισμα όμως αυτών των ζητημάτων, μέσα στους κοινωνικούς αγώνες, προϋποθέτει έναν πλήρη και σαφή σε κάθε του πτυχή προσδιορισμό του πραγματικού κοινωνικού υλικού και του οργανωμένου ανθρώπινου κοινωνικού συντελεστή της απελευθερωτικής κοινωνικής δράσης.

Μόνο στα πλαίσια μιας αντιανθρώπινης θεϊστικής και θρησκευτικής δήθεν κοινωνικής αντίληψης και πράξης, που αγγίζει τα όρια του χυδαίου, μπορεί κανείς να διαχωρίσει, χωρίς αυτό να τον απαλλάσει από τις ευθύνες του, έναν άνθρωπο και ιδιαίτερα έναν αγωνιζόμενο εξουσιαζόμενο άνθρωπο από τις φυσικές του δυνατότητες και τις όποιες αδυναμίες, από τον ψυχισμό και το σύνολο των αντιλήψεων και των κοινωνικών πρακτικών του θέσεων και στάσεων.

Κι έχει την ίδια σημασία που ισοδυναμεί με την πιο άθλια επιστημονική αντιανθρώπινη παρέμβαση, πάντα στα πλαίσια του εξουσιαστικού ιδεαλισμού, του κτηνώδικου εξουσιαστικού γενικευμένου εγκλήματος, η θεωρητικοποίηση και απομόνωση των πλευρών και μορφών της ύπαρξης και δράσης του υλικού κοινωνικού ανθρώπου, σε αντίθεση με την υλικά προσδιορισμένη απορρέουσα βαθύτερη αιτία του συνόλου των πρακτικών αντιλήψεων και στάσεων του ίδιου εξουσιαζόμενου ανθρώπου.

«Ο άνθρωπος σχηματίζει με όλη τη φύση ένα και μόνο ένα ον και δεν είναι παρά το υλικό προϊόν μιας άπειρης ποσότητας αποκλειστικά υλικών αιτιών» (Μπακούνιν, «Αντιθεολογισμός»).

Στη βάση του προηγούμενου ισχυρισμού και με την ίδια λογική συνέπεια, είναι μια βάρβαρη αφαίρεση, σε βάρος ολάκερου του ανθρώπινου είδους και της φυσικής κοινωνίας, ο διαχωρισμός στο επίπεδο μιας οποιασδήποτε εξουσιαστικής ιδεολογίας, της ανθρωπινης κοινωνίας από τις **μεταβολές** και τα **συμπαντικά αιτιατά της φύσης της ύλης, αυτής που δημιουργείται και αυτής που καταστρέφεται**, σε όλη την πορεία των ανθρώπινων κοινωνικών αγώνων και της πολυδιάστατης τους πείρας, που αποτελεί **το προωθητικό υλικό της απελευθέρωσης.**

Για δύο λόγους. Οι κοινωνικές διεργασίες δεν καθορίζονται μονόδρομα από τις σημασίες και τα σχέδια της προσδιορισμένης κρατικής κυριαρχίας, αλλά σαφώς και κυρίως από τις προωθήσεις και τους σκοπούς της κοινωνικής σύγκρουσης. Ἀρα το κοινωνικό και υλικό υπάρχει και εξελίσσεται μόνο στη βάση του πραγματικού κοινωνικού αγώνα, αλλά και του χρήσιμου και σημαντικού προοπτικού ορίζοντα της καθολικής απελευθέρωσης. Δηλαδή, «η κοινωνία είναι ο φυσικός τρόπος ανάπτυξης και ύπαρξης της ανθρώπινης συλλογικότητας» (Μπακούνιν).

Και ακόμα, στο πλαίσιο της κοινωνικής σύγκρουσης και διαπάλης, ο κάθετος διαχωρισμός των σκοπών και συμφερόντων κάθε Κράτους από τους σκοπούς και τα πραγματικά συμφέροντα της απελευθέρωσης της κοινωνίας, είναι και γίνεται ο βασικός μοχλός επεξήγησης και ανάπτυξης κάθε υλικού κοινωνικού γεγονότος.

Δηλαδή, **η αληθινή κοινωνική βάση της ανάπτυξης της ζωής και δράσης των αγωνιζόμενων ανθρώπων, προηγείται της κρατικής κυριαρχίας, σαν φυσική ανάπτυξη και είναι ικανή να εξαλλείψει την ίδια κυριαρχία.**

«Το κράτος δεν είναι καθόλου ένα άμεσο προϊόν της φύσης, δεν προηγείται όπως η κοινωνία στο ξύπνημα της σκέψης και της υλικής κίνησης στους ανθρώπους» (Μπακούνιν).

Μόνο παραπατώντας στο φαντασιακό πλέγμα του ιδεαλισμού, μπορεί να παραμεριστεί από τους αγωνιζόμενους εξουσιαζόμενους ανθρώπους, **η ολικότητα και ενότητα** της κοινωνικής λυσσαλέας αντιπαράθεσης αλληλοκαταστροφής των κοινωνικών εχθρών και να διαχωριστούν **τα υλικά συστατικά στοιχεία** του εξεγερτικού - κοινωνικού αγώνα, μέσα από το στήσιμο μιας ιδεολογίας σημείων και μηχανιστικών προτύπων, κατά τα πλαίσια ε-

σχεδιάσεις της επιβολής της, στις δομές, θεσμούς και μηχανισμούς στήριξής της και διαιώνισης, στις αλλότριες κοινωνικές σχέσεις κ.λ.π.

Αυτό σημαίνει ότι **η οργανωμένη επέμβαση και η αναρχική κοινωνική δράση** σαν δύο άμεσα **αλληλένδετες πλευρές** του αναρχικού λόγου και πρακτικής, δεν μπορούν να υπάρξουν παρά μόνο με μια **αλληλοσύνθεση στα πλαίσια της κοινωνικής διαπάλης. Ξεκαθαρισμένες αντιλήψεις δεν υπάρχουν χωρίς τις ξεκαθαρισμένες πρακτικές τους συνέπειες και αντίστροφα.**

Η ανάπτυξη του κοινωνικού πόλεμου και η εξέλιξη της ανθρώπινης κοινωνίας προς την κατάκτηση της ελευθερίας της δεν μπορούν να έχουν μεταφυσικά χαρακτηριστικά, ανάλογα με αυτά που ανέκαθεν απέδιδαν οι μαρξιστές στην ταξική πάλη την ώρα που πήγαιναν για ύπνο.

Μια θεμελιώδης και στοιχειώδης κοινωνική υλική βάση μιας εξεγερτικής μεταβολής δεν μπορεί να είναι ούτε η αποσπασματικοποίηση και οι εύκολες λύσεις, αλλά ούτε και οι υπερπλουστεύσεις, που εν τέλει υποβιβάζουν τον εξεγερμένο άνθρωπο σε ένα όν κακομοιριασμένο, ατελέσφορο, χωρίς λογική, κριτική και πρακτικό επαναστατικό πνεύμα.

Δεν είναι τυχαίο που οι κάτοχοι και οι συνδιαμορφώνοντες τον εξουσιαστικό καταμερισμό και τις λοβοτομές αποσυνειδητοποίησης μέσα από το πληροφοριακό λόμπι, εκμεταλλεύονται την έλλειψη ή αδυναμία έκφρασης ενός ουσιαστικού απελευθερωτικού λόγου και πρακτικής, όπου αυτή υπάρχει και εμφανίζουν τους αγωνιζόμενους ανθρώπους με τέτοιους μελετημένους τρόπους, ώστε να εξαφανίζουν τους ανθρώπινους απελευθερωτικούς αγώνες.

Από εκεί και πέρα, όταν δεν συμβαίνει η πρακτική αντίληψη της χρησιμότητας και του απαραίτητου, από και για τον κόσμο των καταπιεσμένων ανθρώπων που αγωνίζονται, της οργανωμένης κοινωνικής επέμβασης και της ουσιαστικής ανθρώπινης απελευθερωτικής προοπτικής, είναι προφανές, ότι οι ταυτίσεις του εξουσιαστικού λόγου που «αναπόφευκτα» προκύπτουν και των από κοντά συνειδητών ή ασυνείδητων συνεισφορών του, αποτελούν σοβαρότατους εχθρούς ή τουλάχιστον ανασταλτικούς παράγοντες μιας αναρχικής κοινωνικής δράσης που έχει να κάνει με ουσιαστικές προοπτικές, στα πλαίσια της συνολικοποίησης των (έτσι κι αλλοιώς) οξυμμένων κοινωνικών αντιθέσεων.

(Ἑνα τέτοιο παράδειγμα είναι η αγαστή συμφωνία διαφόρων αχαρακτήριστων μ᾽ όλο τον εξουσιαστικό λόγο

ύπαρξης της ανθρώπινης συλλογικότητας» (Μπακούνιν).

Και ακόμα, στο πλαίσιο της κοινωνικής σύγκρουσης και διαπάλης, ο κάθετος διαχωρισμός των σκοπών και συμφερόντων κάθε Κράτους από τους σκοπούς και τα πραγματικά συμφέροντα της απελευθέρωσης της κοινωνίας, είναι και γίνεται ο βασικός μοχλός επεξήγησης και ανάπτυξης κάθε υλικού κοινωνικού γεγονότος.

Δηλαδή, **η αληθινή κοινωνική βάση της ανάπτυξης της ζωής και δράσης των αγωνιζόμενων ανθρώπων, προηγείται της κρατικής κυριαρχίας, σαν φυσική ανάπτυξη και είναι ικανή να εξαλλείψει την ίδια κυριαρχία.**

«Το κράτος δεν είναι καθόλου ένα άμεσο προϊόν της φύσης, δεν προηγείται όπως η κοινωνία στο ξύπνημα της σκέψης και της υλικής κίνησης στους ανθρώπους» (Μπακούνιν).

Μόνο παραπατώντας στο φαντασιακό πλέγμα του ιδεαλισμού, μπορεί να παραμεριστεί από τους αγωνιζόμενους εξουσιαζόμενους ανθρώπους, **η ολικότητα και ενότητα** της κοινωνικής λυσσαλέας αντιπαράθεσης αλληλοκαταστροφής των κοινωνικών εχθρών και να διαχωριστούν **τα υλικά συστατικά στοιχεία** του εξεγερτικού - κοινωνικού αγώνα, μέσα από το στήσιμο μιας ιδεολογίας σημείων και μηχανιστικών προτύπων, κατά τα πλαίσια ενασχόλισης των θρησκευτικών αιρέσεων.

Όπως στη φύση είναι αδιανόητο να υπάρξει αδράνεια της ύλης, παρά μόνο στα πλαίσια ενός υποθετικού και κλειστού συστήματος, έτσι και στην κοινωνική πραγματικότητα, που δεν διαπερνάται από τις επικλήσεις μιας οποιασδήποτε ιδεολογίας, δεν μπορεί να υπάρξει αδράνεια όσο αφορά την πραγματική κοινωνική σύγκρουση, όταν γίνει πρακτικά κατανοητό ότι η τελευταία δεν εξαρτάται από σκέτες αντιλήψεις (όπως και από σκέτες πρακτικές), αλλά αλληλοεπηρεάζεται αμφίδρομα από την **ενεργητική διάσταση των αντιλήψεων του ανθρώπινου αγώνα στην διαρκή τους ανάπτυξη,** και όχι από εξωγεννή στοιχεία.

Η επιμέριση της πραγματικής κοινωνικής σύγκρουσης και η μετατόπιση του αδιαχώριστου της κοινωνικής διαπάλης σε επιμερισμένα στοιχεία, αλλοιωμένα από την επιστημολογία, αποδυναμώνει **το συνολικό δυναμικό έκφρασης μιας επαναστατικής κοινωνικής κατεύθυνσης** και νεφελώνει τη βάση του ανταγωνισμού μεταξύ του οργανωμένου σύγχρονου Κράτους και της αντιστεκόμενης ανθρώπινης κοινωνίας, που δεν είναι άλλη (αυτή η βάση) από την κτηνωδία της κυριαρχίας σε όλες της τις μορφές και διαστάσεις, στις επιπτώσεις και τις συνέπειές της πάνω στους ανθρώπους, στις συμπυκνωμένες αιτίες και νοντες τον εξουσιαστικό καταμερισμό και τις λοβοτομές αποσυνειδητοποίησης μέσα από το πληροφοριακό λόμπι, εκμεταλλεύονται την έλλειψη ή αδυναμία έκφρασης ενός ουσιαστικού απελευθερωτικού λόγου και πρακτικής, όπου αυτή υπάρχει και εμφανίζουν τους αγωνιζόμενους ανθρώπους με τέτοιους μελετημένους τρόπους, ώστε να εξαφανίζουν τους ανθρώπινους απελευθερωτικούς αγώνες.

Από εκεί και πέρα, όταν δεν συμβαίνει η πρακτική αντίληψη της χρησιμότητας και του απαραίτητου, από και για τον κόσμο των καταπιεσμένων ανθρώπων που αγωνίζονται, της οργανωμένης κοινωνικής επέμβασης και της ουσιαστικής ανθρώπινης απελευθερωτικής προοπτικής, είναι προφανές, ότι οι ταυτίσεις του εξουσιαστικού λόγου που «αναπόφευκτα» προκύπτουν και των από κοντά συνειδητών ή ασυνείδητων συνεισφορών του, αποτελούν σοβαρότατους εχθρούς ή τουλάχιστον ανασταλτικούς παράγοντες μιας αναρχικής κοινωνικής δράσης που έχει να κάνει με ουσιαστικές προοπτικές, στα πλαίσια της συνολικοποίησης των (έτσι κι αλλοιώς) οξυμμένων κοινωνικών αντιθέσεων.

(Ένα τέτοιο παράδειγμα είναι η αγαστή συμφωνία διαφόρων αχαρακτήριστων μ' όλο τον εξουσιαστικό λόγο στο ότι οι δηλωσίες είναι άνθρωποι).

Όσο υπάρχει κι επεκτείνεται η κρατική κυριαρχία, μ' όλα τα μέσα που στην «πορεία της ιστορικής της εξέλιξης» έχει αναδείξει, αλλά και ανακατασκευάζει στα πλαίσια του εκσυγχρονισμού της, η ανθρώπινη κοινωνία δεν θα πάψει ποτέ να διακατέχεται συνολικά και καθολικά από «προβλήματα» που αφορούν τη φύση της ύλης και της ηθικής, τη θύελλα της εξέγερσης που συντελεί στην κοινωνική επανάσταση, της απολυτοποιημένης ανάπτυξης του αντιθεσμικού και αντικρατικού αγώνα.

Η κοινωνική - ταξική σύγκρουση, κάθε μορφής και διάστασης, είναι μια ανελέητη σε πρόσωπα και πράγματα πραγματικότητα που προωθείται τουλάχιστον τα 150 τελευταία χρόνια από αυτοοργανωμένες πρωτοβουλίες των ανθρώπων, σε σταθερή και αντάξια των κοινωνικών καταστάσεων βάση, με σαφέστατο και τεράστιο κοινωνικό κόστος και με χιλιάδες επαναστατικές επιθυμίες να υλοποιούνται και από πολλούς άλλους ανθρώπους.

Εφόσον οι αναρχικές επαναστατικές πρακτικές αντιλήψεις αφορούν και αποπειρούνται τις βαθύτερες ριζικές αιτίες και το απαραίτητο της συνολικής κοινωνικής σύγκρουσης και της επιθετικής της διάστασης απέναντι στις δομές και τους θεσμούς - μηχανισμούς της κυριαρχίας, η οργανωμένη ανθρώπινη επέμβαση εκφράζει δυνητικά τις

πρακτικές ικανότητες όλης της κοινωνίας να ζήσει και να δράσει επαναστατικά και ελεύθερα.

Αναδεικνύει μια εκ βάθρων σταθερή πορεία της κοινωνίας και των ανθρώπων προς την ολοκληρωμένη απελευθέρωση, τοποθετεί στο διενεκές το ζήτημα της ελεύθερης και εξισωτικής κοινωνικής οργάνωσης της πανανθρώπινης αλληλεγγύης, δίνοντας τα έμπρακτα παραδείγματα της πραγματικής κοινωνικής της βάσης, αποτελεί την ικανή προϋπόθεση της εξάπλωσης και επέκτασης του απόλυτου εξεγερτικού αντιθεσμικού αγώνα, σύμφωνα με την πολυδιάστατη συνθετότητα της αδιαμφισβήτητης ιστορικής κοινωνικής του συνέχειας, ενάντια στις συνθήκες και δομές κυριαρχίας.

Οι ανθρώπινες εξεγέρσεις και επαναστάσεις έχουν καταδείξει, ότι οι τεράστιες απελευθερωτικές δυνάμεις της ανθρώπινης κοινωνίας, συναποτελούν και σημαίνουν ισομερώς **την αδιάψευστη συνεχή σύγκρουση με το κράτος και την εξουσία**, ανεξάρτητα αν δεν υπάρχει ακόμα μια απολυτοποίηση των κοινωνικών λυσσαλέων ανταγωνισμών.

Οι κοινωνικοί ανεξέλεγκτοι αγώνες είναι αυτό το συνολικό κοινωνικό πεδίο όπου έχει μετατραπεί σε πεδίο μιας ανηλεούς πάλης ενάντια στο κράτος και την κάθε εξουσία σαν αποτέλεσμα της αυτενεργούς αντιθεσμικής δράσης των ανθρώπων και ανεξάρτητα από το σημείο αναφοράς του, ή τη δρώσα συνθήκη μιας αφορμής.

Στους κοινωνικούς ανεξέλεγκτους αγώνες (και μόνο σ' αυτούς) εκφράζεται η διαπάλη, η διαρκής σύγκρουση (με χιλιάδες αναμετρήσεις που εμπεριέχουν τον ανθρώπινο πόνο σ' όλες του τις εκφράσεις), σαν μέσο για την ανθρώπινη υλική ελευθερία.

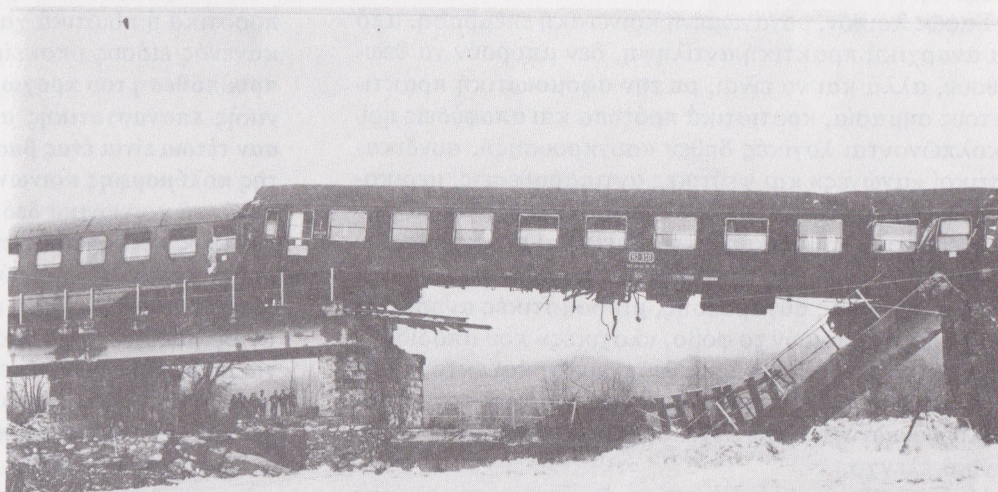
Δεν πρόκειται ποτέ να ειδωθεί, από μια ξεκάθαρη αναρχική πρακτική αντίληψη, ότι η «κοινωνία» γενικά και από μόνη της, χωρίς δηλαδή την οργανωμένη κοινωνική επέμβαση των αγωνιζόμενων ανθρώπων ανοίγει, κάποια απελευθερωτική κατεύθυνση και προοπτική, ακόμα κι αυτή τη γενική που συναποτελούν οι συγκρουσιακές καταστάσεις.

Γνωρίζουμε ότι η αναρχική

για την πραγματικότητα του θετικά πράγματα.

Να επισημανθεί, για μια ακόμα φορά, ότι οι βαθιές κοινωνικές ρίζες της κοινωνικής επανάστασης και της αναρχίας βρίσκονται σε συνεχή και ανελέητη αντιπαράθεση με ότι τις αμφισβητεί με στόχο να τις εξαφανίσει, γιατί εκτιμώντας την κοινωνική διαπάλη και σύγκρουση μπορεί και πρέπει ο κάθε εξουσιαζόμενος άνθρωπος να κατανοήσει μέσα από τη συνολική πράξη, τη μη αλλότρια ζωή του και τη δράση του, ότι ο άνθρωπος που αγωνίζεται δεν είναι ένα τραίνο ευθύγραμμα προορισμένο να φτάσει μια ώρα σ' ένα σταθμό, αλλά είναι ένα εξελίξιμο κοινωνικό ον που ζει μέσα σε υλικές συνθήκες και στις οποίες παρεμβαίνει ώστε να καταρρίψει τα «αδιαμφισβήτητα» και την ουσία της κρατικής βαρβαρότητας.

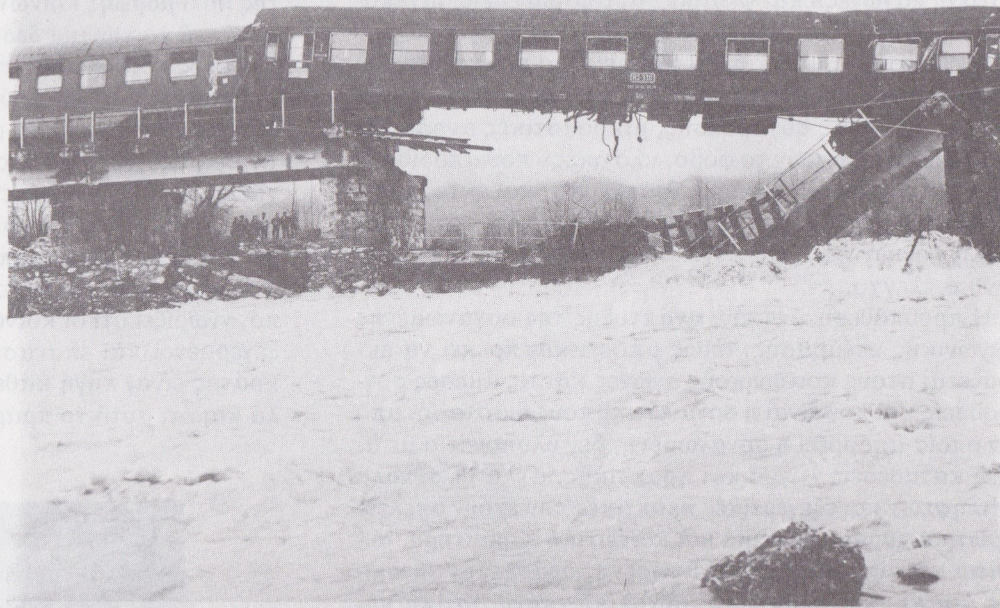
Έτσι και **η ανθρώπινη κοινωνία**, που σαφώς όσο βρίσκεται υπό την κατοχή του Κράτους και του κεφάλαιου συντίθεται από λυσσαλέες αντιθέσεις και ανταγωνισμούς, που δίνουν ανάγλυφα το περίγραμμα της συνολικής κοινωνικής διαπάλης, βασισμένης πάντα σε υλικά δεδομένα και αντιλήψεις, **δεν αποτελεί μια κατάσταση ίση, ευθύγραμμη και νηνεμή**, όπως την παρουσιάζουν οι πρόστυχες ιδεολογίες που παράγει η αστική μανιφακτούρα εγκεφάλων όταν μιλάει για κοινωνική και υλική ευημερία. **αλλά ένα σύνολο αντιπαρατιθέμενων αντιλήψεων, αποπειρών και πρακτικών αλληλοκαταστροφικών τάσεων, μια αλληλουχία υλικών συμβάντων και πρωτοβουλιών**, όπου



εξουσία σαν αποτέλεσμα της αυτενεργούς αντιθεσμικής δράσης των ανθρώπων και ανεξάρτητα από το σημείο αναφοράς του, ή τη δρώσα συνθήκη μιας αφορμής.

Στους κοινωνικούς ανεξέλεγκτους αγώνες (και μόνο σ' αυτούς) εκφράζεται η διαπάλη, η διαρκής σύγκρουση (με χιλιάδες αναμετρήσεις που εμπεριέχουν τον ανθρώπινο πόνο σ' όλες του τις εκφράσεις), σαν μέσο για την ανθρώπινη υλική ελευθερία.

Δεν πρόκειται ποτέ να ειδωθεί, από μια ξεκάθαρη αναρχική πρακτική αντίληψη, ότι η «κοινωνία» γενικά και από μόνη της, χωρίς δηλαδή την οργανωμένη κοινωνική επέμβαση των αγωνιζόμενων ανθρώπων ανοίγει, κάποια απελευθερωτική κατεύθυνση και προοπτική, ακόμα κι αυτή τη γενική που συναποτελούν οι συγκρουσιακές καταστάσεις.



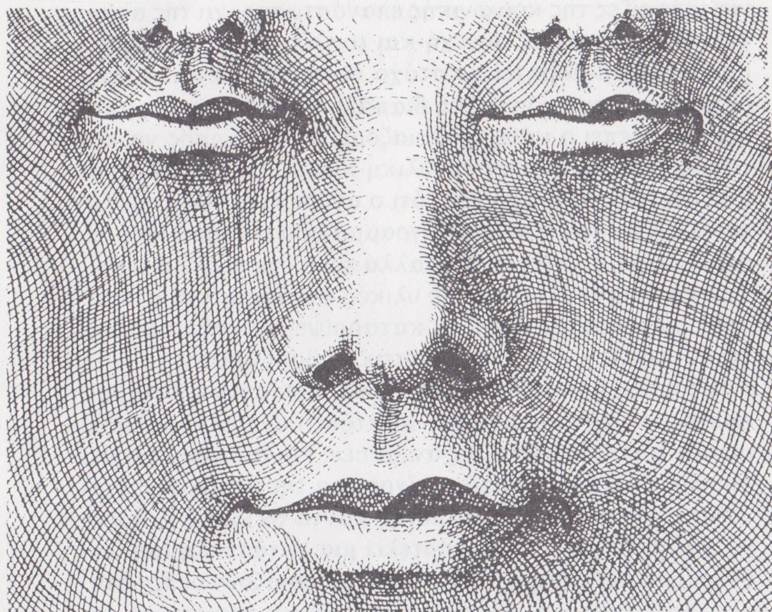
Γνωρίζουμε ότι η αναρχική κοινωνία δεν πρόκειται να υπάρξει παρά μόνο σαν ένα συνολικό και ώριμο αποτέλεσμα βιαιότατων επαναστατικών κοινωνικών αγώνων, ταυτόχρονα και στον ίδιο τόπο με την αναδιοργάνωση της ανθρωπινης κοινωνίας σε βάσεις ισότητας, αδελφοσύνης και ελευθερίας, που είναι και μπορεί να είναι αποτέλεσμα και αιτία πολλών συντονισμένων πρωτοβουλιών των ανθρώπων, όπως έγινε και γίνεται σε κάθε κοινωνική επανάσταση.

Γνωρίζουμε επίσης, ότι ο προηγούμενος ισχυρισμός δεν θα ήταν στην κοινωνική απελευθερωτική δράση απαραιτητος, αν ένα ωραίο πρωί ξυπνούσαν μεγάλα ή μικρα «κομμάτια» απ' τον κόσμο των καταπιεσμένων με αναρχικές και επαναστατικές αντιλήψεις και συνέβαλλαν από κοινού σε μια ελεύθερη αντικρατική στην αρχή και ακρατική αργότερα οργάνωση της κοινωνίας.

Το τελευταίο μπορεί ο καθένας να το βρίσκει στα παραμύθια του «παιδικού αναρχισμού», που δύο πρακτικοί συλλογισμοί ολόκληροι είναι «πολυτέλεια» και που η πρακτική κοινωνική δράση μετατρέπεται στην «επανάσταση για την κάβλα της», χωρίς αυτό καθόλου να σημαίνει **αλλά ένα σύνολο αντιπαρατιθέμενων αντιλήψεων, αποπειρών και πρακτικών αλληλοκαταστροφικών τάσεων, μια αλληλουχία υλικών συμβάντων και πρωτοβουλιών**, όπου οι εξουσιαστικές δομές, σχέσεις και θεσμοί υπάρχουν και από τη φύση τους επιβάλλονται και επεκτείνονται (γιατί αλλοιώς δεν μπορούν να επιβιώσουν), αλλά ταυτόχρονα και στον ίδιο τόπο **κριτικάρονται έμπρακτα και αντιπαλεύονται στα πλαίσια των κοινωνικών απελευθερωτικών αγώνων**.

Η ανθρώπινη κοινωνία λοιπόν, δεν είναι και δεν θα μπορούσε ποτέ να είναι μια αρετή του ανθρώπου βασισμένη σε διαχωρισμένες ηθικές και εξυψωμένες αξίες. **Είναι η απαραίτητη οργάνωση των συλλογικοποιημένων ανθρώπων που δεν θέλουν να αναιρέσουν την ανθρωπινότητά τους και να απωλέσουν για τώρα και για πάντα την ελευθερία και αγωνίζονται.**

Αυτή η ανθρώπινη κοινωνία δεν είναι, όμως, ενιαία, γιατί εξαιτίας της κρατικής καπιταλιστικής κυριαρχίας, έχει διασπαστεί και καταμεριστεί η καθολική της ενοτητα και συμπαντική αλληλεγγύη με τον άνθρωπο και το φυσικό περιβάλλον και η οποία υπάρχει και επιτυγχάνε



ται μόνο σε μια αντικρατική επαναστατημένη κοινωνία, αλλά και συντίθεται μέσα από τις κοινωνικές συγκρούσεις.

Σαφώς λοιπόν, οργανωμένη κοινωνική επέμβαση, από μια αναρχική πρακτική αντίληψη, δεν μπορούν να θεωρηθούν, αλλά και να είναι, με την αφομοιωτική πρακτική τους σημασία, κρατιστικά πρότυπα και αποφύσεις που εγκολπώνονται λογικές δήθεν «σύγκρουσης», συνδικαλιστικοί «αγώνες» και ψεύτικες αντιπαραθέσεις, μερικοποιημένες στο έπακρο και από τη φύση τους, για να μην ειπωθεί αποσπασματικές, αντιλήψεις και πρακτικές που κατακερματίζουν και εμποδίζουν τις προοπτικές συνολικής κοινωνικής σύγκρουσης, μικροαστικές ανησυχίες που θεωρητικοποιούν το φόβο, «λογικές» που αποδίδουν στο κράτος μοιρολατικά μια θεόπνευστη και εκτός κάθε πραγματικότητας παντοδυναμία, όσο αφορά την καταστολή κοινωνικών αγώνων - συγκρούσεων και τον κοινωνικό έλεγχο.

Η προϋπόθεση, λοιπόν, ανάπτυξης της οργανωμένης κοινωνικής επέμβασης, όπως μπορεί και πρέπει να εκφράζεται στους κοινωνικούς αγώνες και τις άμεσες συγκρούσεις και που είναι η οργανωτική τους διάσταση, από

κοινωνική σύγκρουση και εναρμονίζονται άμεσα και απτά στην ανελέητη κοινωνική πραγματικότητα, χωρίς τεχνικισμούς και ταχυδακτυλουργίες έμμεσης αποδοχής των κρατικών θεσμών και μιας δήθεν αδιαμφισβήτητης εξουσίας (όπως π.χ. του συνδικαλισμού του κράτους από τους «κακομοίρηδες εργάτες») που ονοματίζεται αναγκαίος αγώνας και δρόμος παρέμβασης.

Η οργανωμένη ανθρώπινη επέμβαση, λοιπόν, είναι χρήσιμη και προσδιορίσιμη με πρακτικό τρόπο στις **απόλυτες συνέπειες και τα αποτελέσματα του κοινωνικού αγώνα** μόνο μέσα στον **πραγματικό μη αφομοιώσιμο επιθετικό αγώνα**, όχι στα ιδεατά της οποιασδήποτες «συνθήκης», αλλά σαν **συνολικοποιημένο μέσο στο σφαιρικό πεδίο της κοινωνικής διεργασίας, που συμβάλλει στον ανελέητο αντικρατικό τρόπο δράσης και καταστροφικότητας των υποστάσεων της κυριαρχίας, από τη μεριά των αγωνιζόμενων ανθρώπων.**

Κι αν τους κυριαρχούμενους τους «ενδιαφέρει η δουλειά τους», έτσι όπως θέλει η κυριαρχία, αυτό που έχει να κάνει η επέμβαση αυτή, αν έχει σχέση με επαναστατικές απελευθερωτικές προοπτικές, είναι η ανατροπή των ρεφορμιστικών αξιώσεων και «αγώνων». Γιατί ανέκαθεν η «καλύτερη λύση» σε ένα πρόβλημα από μια αναρχική επαναστατική πρακτική αντίληψη, είναι η εξαφάνιση από την πλευρά του κοινωνικού αγώνα των καταπιεσμένων ανθρώπων, όλου του προβλήματος.

Έτσι η οργανωμένη επέμβαση δεν έχει διαχωρισμένα ποσοτικά ή ποιοτικά χαρακτηριστικά, δεν αναφέρεται σε κανενός είδους υποκείμενα. **Είναι ένα βασικό βήμα και προϋπόθεση του προχωρήματος μιας ουσιαστικής κοινωνικής επαναστατικής απελευθερωτικής προοπτικής και σαν τέτοια είναι ένας βασικός παράγοντας και συντελεστής της πολύμορφης κοινωνικής σύγκρουσης, που στηρίζεται σε υλικά κοινωνικά δεδομένα και εκτιμήσεις στους πραγματικούς κοινωνικούς αγώνες.** Δεν αναφέρεται ούτε στους κρατικοποιημένους, ούτε στους με το κομμάτι εργάτες, ούτε σε κανενός είδους μειονότητες, ούτε σε διάφορες κατηγοριοποιήσεις και υποκατηγοριοποιήσεις που η κυριαρχία επιβάλλει. **Αναφέρεται σε κάθε αξιοπρεπή εξουσιαζόμενο άνθρωπο που αγωνίζεται αδιάλλακτα, με αντικρατικό και εξεγερτικό τρόπο.**

Και όποιος άνθρωπος αγωνίζεται, μ' αυτόν τον τρόπο, γνωρίζει ότι οι κοινωνικοί του «σύμμαχοι» είναι οι εξεγερμένοι και επαναστατημένοι όλης της γης. Ότι το κράτος είναι πηγή κάθε δυστυχίας και καταπίεσης, αλλά και ότι αυτό το πράμα που οι εξουσιαστές λένε «κοι-

ται μόνο σε μια αντικρατική επαναστατημένη κοινωνία, αλλά και συντίθεται μέσα από τις κοινωνικές συγκρούσεις.

Σαφώς λοιπόν, οργανωμένη κοινωνική επέμβαση, από μια αναρχική πρακτική αντίληψη, δεν μπορούν να θεωρηθούν, αλλά και να είναι, με την αφομοιωτική πρακτική τους σημασία, κρατιστικά πρότυπα και αποφύσεις που εγκολπώνονται λογικές δήθεν «σύγκρουσης», συνδικαλιστικοί «αγώνες» και ψεύτικες αντιπαραθέσεις, μερικοποιημένες στο έπακρο και από τη φύση τους, για να μην ειπωθεί αποσπασματικές, αντιλήψεις και πρακτικές που κατακερματίζουν και εμποδίζουν τις προοπτικές συνολικής κοινωνικής σύγκρουσης, μικροαστικές ανησυχίες που θεωρητικοποιούν το φόβο, «λογικές» που αποδίδουν στο κράτος μοιρολατικά μια θεόπνευστη και εκτός κάθε πραγματικότητας παντοδυναμία, όσο αφορά την καταστολή κοινωνικών αγώνων - συγκρούσεων και τον κοινωνικό έλεγχο.

Η προϋπόθεση, λοιπόν, ανάπτυξης της οργανωμένης κοινωνικής επέμβασης, όπως μπορεί και πρέπει να εκφράζεται στους κοινωνικούς αγώνες και τις άμεσες συγκρούσεις και που είναι η οργανωτική τους διάσταση, από την οποία απορρέει η οργανωμένη, δεν υλοποιείται με απλές καταθέσεις λόγου και πρακτικής, αλλά **με σύνολα αντιλήψεων και εξεγερτικές πρακτικές που έχουν απελευθερωτικά χαρακτηριστικά και κοινωνικό χαρακτήρα, συνέπεια και συνέχεια αυτοοργανωμένης δράσης, αντιθεσμικές στάσεις και πρακτικές, συνολική επαναστατική κατεύθυνση, πολυμορφία στη βάση του ολικού κοινωνικού αγώνα** και όχι πολυμορφία μόνο μέσων και διαδικαστικών προτάσεων που εκφράζουν μια μηχανιστική λογική, **οργανωμένες διαστάσεις και προοπτικές, βαθειές και ασυγκλόνητες θέσεις και στάσεις** και όχι φενακισμένα ιδεολογήματα.

Οι τελευταίοι ισχυρισμοί σημαίνουν ότι η **οργανωμένη κοινωνική επέμβαση,** από πλευράς αναρχικών, δεν είναι μια ζυγισμένη φόρμουλα που κάνει για όλες τις περιπτώσεις, χωρίς αυτό να σημαίνει στο ελάχιστο την μεταβολή του δικού της αδιαπραγμάτευτου χαρακτήρα και αυτοοργανωμένης πραγμάτωσης, αλλά μόνο μια συνεχή λειτουργική αναπροσαρμογή.

Γιατί στις διάφορες περιπτώσεις που υλοποιείται πρακτικά μέσα από μια αμφίδρομη και αλληλοεπηρεαζόμενη σχέση οργανωτικής ή οργανωμένης διάστασης και του λειτουργικού της πεδίου, **αναπτύσσεται με τις πρακτικές αντιλήψεις και μεθόδους που καταλυτικά επιβοηθούν την** επαναστατική πρακτική αντίληψη, είναι η εξαφάνιση από την πλευρά του κοινωνικού αγώνα των καταπιεσμένων ανθρώπων, όλου του προβλήματος.

Έτσι η οργανωμένη επέμβαση δεν έχει διαχωρισμένα ποσοτικά ή ποιοτικά χαρακτηριστικά, δεν αναφέρεται σε κανενός είδους υποκείμενα. **Είναι ένα βασικό βήμα και προϋπόθεση του προχωρήματος μιας ουσιαστικής κοινωνικής επαναστατικής απελευθερωτικής προοπτικής και σαν τέτοια είναι ένας βασικός παράγοντας και συντελεστής της πολύμορφης κοινωνικής σύγκρουσης, που στηρίζεται σε υλικά κοινωνικά δεδομένα και εκτιμήσεις στους πραγματικούς κοινωνικούς αγώνες.** Δεν αναφέρεται ούτε στους κρατικοποιημένους, ούτε στους με το κομμάτι εργάτες, ούτε σε κανενός είδους μειονότητες, ούτε σε διάφορες κατηγοριοποιήσεις και υποκατηγοριοποιήσεις που η κυριαρχία επιβάλλει. **Αναφέρεται σε κάθε αξιοπρεπή εξουσιαζόμενο άνθρωπο που αγωνίζεται αδιάλλακτα, με αντικρατικό και εξεγερτικό τρόπο.**

Και όποιος άνθρωπος αγωνίζεται, μ' αυτόν τον τρόπο, γνωρίζει ότι οι κοινωνικοί του «σύμμαχοι» είναι οι εξεγερμένοι και επαναστατημένοι όλης της γης. Ότι το κράτος είναι πηγή κάθε δυστυχίας και καταπίεσης, αλλά και ότι αυτό το πράμα που οι εξουσιαστές λένε «κοι-



νωνία», και εννοούν ένα σύνολο υποτακτικών, που συναποτελείται από αντεπαναστατικές θελήσεις και άτομα, και που παίζει το ρόλο των εκπορνευόμενων αναξιοπρεπών όντων στις θελήσεις των αφεντάδεων τους, πρέπει αναγκαστικά να αλλάξει πρόσωπο και ζωή.

Γιατί, η κατακερματισμένη κοινωνία, με τις χιλιάδες ανισότητες και αδικίες, αντιθέσεις και ανταγωνισμούς και τελικά ακόμα και άλλα σημεία αναφοράς (υλικά δεδομένα), δεν μπορεί, στη σημερινή της κατάσταση, να «ενδιαφέρεται» τσουβαλιασμένη και «από κοινού» για την κοινωνική απελευθέρωση. Γιατί κάθε προσαρτούμενο ή προσαρτημένο κομμάτι της από το Κράτος, πολλές φορές κάνει τα πάντα για να εμποδίσει αυτή την απελευθέρωση.

Παρ' όλα αυτά, όπως μία αρρώστια παρωδική σ' ένα οργανισμό γιατρεύεται, έτσι κι αλλοιώς, **η κοινωνική επανάσταση συντρίβει όλους τους διαχωρισμούς και ενοποιεί την ανθρώπινη κοινωνία συνολικά, μέσα από την πανανθρώπινη ισότητα και αλληλεγγύη.**

«Η θύελλα και η ζωή, να τις μας χρειάζεται! Ένας νέος κόσμος χωρίς νόμους και γι' αυτό ελεύθερος» (Μπακούνιν).

Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ

Από το Δεκέμβρη του 1989, αναπτύχθηκε μια διαφορετική πορεία μέσα στους κοινωνικούς μη αφομοιώσιμους αγώνες, αυτή των ανεξέλεγκτων και βίαιων συγκρούσεων με το κράτος και τις δομές του, αλλά και με τις λογικές του κράτους για τη διεκπεραίωση των «κοινωνικών διαταραχών» στη συνοχική του διαρθρωτική εκσυγχρονιστική και συγχρονισμένη καθολική επιβολή, που εναρμονίζεται αμφίδρομα με την ενιαία λογική της παγκόσμιας κυριαρχίας και διαφοροποιείται, αν μπορεί κανείς να μιλήσει για κάποια διαφοροποίηση, μόνο στους ρυθμούς, στα βήματα και στις επιμέρους δομικές και λειτουργικές σχεδιοποιήσεις που την παγιοποιούν και τη διασφαλίζουν.

Αυτό το **σύνολο των βίαιων μεταβολών** (που περιλαμβάνει τις πρώτες μέρες της κατάληψης του Πολυτεχνείου του '90, τα Χανιά το καλοκαίρι του '90, τα εξεγερτικά γεγονότα της 10 και 11 Γενάρη του 1991 με αφορμή τις μαθητικές κινητοποιήσεις, που επαναλήφθηκαν στις 18 και 24 Οκτώβρη του 1991 σε μια περιορισμένη βάση, η «υποδοχή» του Μπους στις 18 Ιούλη του 1991, η εξεγερτική συμπεριφορά των αγροτών —και όχι μόνο— του Ηρακλείου και οι εξεγέρσεις των φυλακών τον Οκτώβρη 1991, οι συγκρούσεις της 21 Αυγούστου '92 έξω και γύρω από το αμαξοστάσιο της ΕΑΣ στο Βοτανικό και άλλα), δεν μπορεί να προσδιορίσει έναν πολιτικό εξουσιαστικό λόγο και αιτιατά, όπως ας πούμε μιας «εθνικοπατριωτικής και αντιϊμπεριαλιστικής» λογικής, αλλά **αντιτίθεται μέσω όλων αυτών των αυτοφυών χαρακτηριστικών και αυτοοργανωτικών αντιθεσμικών αδιάλλακτων αποπειρών και πρακτικών σε κάθε εξουσιαστική συμπυκνωμένη θέληση και σχεδιασμό.**

Παράλληλα έχει την δυνατότητα να προτάσσει πρακτικά και την **υλική κοινωνική βάση μιας αντιεξουσιαστικής αυτοοργανωμένης και εθελούσιας οργάνωσης κοινωνικών αγώνων και ανθρώπινης κοινωνίας,** τουλάχιστον ανταγωνιστικής με την κρατική οργάνωση και την εξουσιαστικά δομημένη κοινωνία του καταναγκασμού και πειθαναγκασμού, της εκμετάλλευσης και της καταπίεσης, του ετεροκαθορισμού και της συνολικής καταστολής.

Θα ρωτούσε κανείς και σωστά από μια πρώτη ματιά, αν αυτό το σύνολο των βίαιων μεταβολών είναι διαχωρισμένο από την ιστορική κοινωνική συνέχεια της αντιθεσμικής και αντικρατικής, αντιϊεραρχικής και αντικαπιταλιστικής βάσης των κοινωνικών απελευθερωτικών αγώνων και συγκρούσεων, ή ποιος είναι τέλος πάντων αυτός ο ιδιαίτερος και σημαντικός χαρακτήρας αυτών των εξεγερτικών αγώνων και άμεσων δραστηριοποιήσεων.

Όπως αναπύσσεται και σε άλλο μέρος αυτού του κειμένου, **η κοινωνική διαπάλη είναι αδιαχώριστη από τις κατευθύνσεις - προοπτικές που προτάσει σ' αυτή, ή και υλο-**



Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ

Από το Δεκέμβρη του 1989, αναπτύχθηκε μια διαφορετική πορεία μέσα στους κοινωνικούς μη αφομοιώσιμους αγώνες, αυτή των ανεξέλεγκτων και βίαιων συγκρούσεων με το κράτος και τις δομές του, αλλά και με τις λογικές του κράτους για τη διεκπεραίωση των «κοινωνικών διαταραχών» στη συνοχική του διαρθρωτική εκσυγχρονιστική και συγχρονισμένη καθολική επιβολή, που εναρμονίζεται αμφίδρομα με την ενιαία λογική της παγκόσμιας κυριαρχίας και διαφοροποιείται, αν μπορεί κανείς να μιλήσει για κάποια διαφοροποίηση, μόνο στους ρυθμούς, στα βήματα και στις επιμέρους δομικές και λειτουργικές σχεδιοποιήσεις που την παγιοποιούν και τη διασφαλίζουν.



Από τις επιθετικές και αυτοοργανωμένες πρωτοβουλίες των αγωνιζόμενων της Αραβησσού, διαγράφεται ένα τρίχρονο σημαντικών και ιδιαίτερων συγκρούσεων, που βέβαια ούτε πρωτόγνωρο ήταν, αλλά ούτε και οι κοινωνικές συγκρούσεις με άμεσο και βίαιο τρόπο και συνολικό χαρακτήρα σταμάτησαν ή ανεστάλησαν ποτέ, αλλά που έθεσε σε μιας τεράστιας υλικής κοινωνικής αξίας πραγματικότητα, τη «νέα φάση» των πολύμορφων και αδιάλλακτων αγώνων, ενάντια στο κράτος και τον καπιταλισμό.

σιαστικά δομημένη κοινωνία του καταναγκασμού και πειθαναγκασμού, της εκμετάλλευσης και της καταπίεσης, του ετεροκαθορισμού και της συνολικής καταστολής.

Θα ρωτούσε κανείς και σωστά από μια πρώτη ματιά, αν αυτό το σύνολο των βίαιων μεταβολών είναι διαχωρισμένο από την ιστορική κοινωνική συνέχεια της αντιθεσμικής και αντικρατικής, αντιϊεραρχικής και αντικαπιταλιστικής βάσης των κοινωνικών απελευθερωτικών αγώνων και συγκρούσεων, ή ποιος είναι τέλος πάντων αυτός ο ιδιαίτερος και σημαντικός χαρακτήρας αυτών των εξεγερτικών αγώνων και άμεσων δραστηριοποιήσεων.

Όπως αναπύσσεται και σε άλλο μέρος αυτού του κειμένου, **η κοινωνική διαπάλη είναι αδιαχώριστη από τις κατευθύνσεις - προοπτικές που προτάσει σ' αυτή, ή και υλοποιεί, η ιστορική της συνέχεια κι ενότητα και από μια αναρχική εξεγερτική πρακτική αντίληψη, έχει σημασία να αναδεικνύεται αυτή η συνολικότητα και αλληλουχία κοινωνικού και ιστορικού, ενάντια σε κάθε προσπάθεια αφομοίωσης και αποτροπής των επαναστατικών απελευθερωτικών δυνατοτήτων και δυνάμεων από το οργανωμένο σύγχρονο Κράτος** και κάθε συνοχική του αντικοινωνική «μερίδα», είτε διαχείρησης και θεσμικών μεταρρυθμίσεων, είτε ακόμα και εναλλαγής του καθεστωτικού της λόγου και καθολικοποιημένου σχεδιασμού.

Από την άλλη, οι σημασίες του τρίχρονου αυτού, με τις συγκεκριμένες κοινωνικές συγκρούσεις, συμπυκνώνεται και έγκειται στα εξής σημεία:

α. **Ο αναρχικός λόγος και πρακτική, που προωθεί στα πλαίσια των υπαρκτών κοινωνικών αγώνων μια επαναστατική απελευθερωτική προοπτική,** δεν ασχολείται με την κατάδειξη των αντιφάσεων του συστήματος κυριαρχίας, που διακόπτονται από και «τα αξιοπερίεργα και ενδιαφέροντα» γεγονότα των κοινωνικών συγκρούσεων, κάτι το οποίο έχουν ως αποκλειστική ενασχόληση διάφοροι αστοί κοινωνιολόγοι, δημοσιογράφοι για πολύωρη απασχόληση χώνεψης ηλιθίων τις Κυριακές, μαρξιστές για να βγάλουν μπλουζάκια κ.λπ.

Αλλά αντίθετα, οι αναρχικές επαναστατικές πρακτικές αντιλήψεις καταδεικνύουν και στοχεύουν στην αυτονόητη **διεύρυνση ενός υλικού κοινωνικού απελευθερωτικού δρόμου,** προσδιορισμένου και στηριζόμενου στις βαθύτερες αιτίες και στα αντικοινωνικά αποτελέσματα της κρατικής κυριαρχίας, αλλά και στην **ριζική συνολική μεταβολή** που μπορεί και πρέπει να ανατρέψει εκ βάθρων τους θεσμούς - μηχανισμούς ύπαρξης του κράτους και κεφάλαιου, που είναι γνωστό ότι συμπαρασύρει και σαρώνει τελειωτικά όλες τις μερικοποιημένες πλευρές αυτής της ύπαρξης και διαιώνισης της κυριαρχίας, (πλευρές που σίγουρα προκύπτουν από κάθε μερική και αόμματη οπτική που πάντα στέκεται μόνο σ' αυτές, και βέβαια αδυνατεί να τις αντιμετωπίσει) όπως είναι ο τρόπος διαχείρισης της εξουσίας.

Γιατί είναι τέτοια η εξουσιαστική παραλογική, που μολύνει μέσω πολυάριθμων μέσων και μεθοδεύσεων τους ουσιαστικούς απελευθερωτικούς και βίαιους κοινωνικούς αγώνες, ώστε έχουν αρχίσει διάφοροι να πιστεύουν, για παράδειγμα, ότι αν ήταν το ΠΑΣΟΚ στην εξουσία θα άλλαζε και η ουσία της επιβολής του κράτους και του κεφάλαιου.

Και αυτό αναφέρεται, για να τονιστεί και να ξανατονιστεί, ότι εξεγερτικά γεγονότα, όπως αυτά της 10 και 11 Γενάρη 1991, επηρεάζουν και κριτικάρουν έμπρακτα τα ίδια τα θεμέλια της συνολικής κτηνωδίας της κυριαρχίας, άσχετα αν αυτό το πετυχαίνουν σε συγκεκριμένα χωροχρονικά πλαίσια και σε δοσμένες συνθήκες.

β. **Η δυναμική και αλληλοσυνθετική εξελικτική κατάσταση των διάσπαρτων και γενικών, αλλά σίγουρα εγγενών και μονίμως αναπτυσσόμενων συντελεστών και αδιαχώριστων πλευρών του υλικού κοινωνικού ανταγωνισμού, προωθεί σε μια αναμφισβήτητη συνολική επικινδυνότητα** την αριθμητική, αλλά και ποιοτική, σε σχέση με τα όσα προειπώθηκαν, **επανάληψη και οικειοποίηση εξεγερτικών μέσων και μεθόδων από ευρύτερα καταπιεσμένους ανθρώπους,** που σπάνε τα διαχωριστικά τείχη ανάμεσα σε διάφορες «ομάδες» καταπιεσμένων.

γ. **Η πολυμορφία και η πολυδιάσταση βάση,** που αναδεικνύεται, αποτελεί μια πραγματικότητα που **αναπτύσσει τις προϋποθέσεις μιας συντονισμένης θετικά προσδιορισμένης υπέρβασης,** όχι **στο επίπεδο** των ιδεών, αλλά σ' αυτό **της συνολικής πρακτικής και της κατάχτησης δεδομένων συνολικοποίησης** των μεμονομένων, ασύνδετων και ασυντόνιστων εξεγερτικών κοινωνικών αγώνων, από όλο και ευρύτερα «κομμάτια» της αγωνιζόμενης κυριαρχούμενης κοινωνίας.

Αυτή η κοινωνική βάση, επειδή αναφέρεται σε μια απόλυτη πραγματικότητα στην οποία δεν ειπεισέρχεται κανενός είδους πολιτική που παραμορφώνει την πραγματικότητα αυτή, και η οποία, για να στραφεί σε μια απελευθερωτική κατεύθυνση, μπορεί να απορρίψει κάθε είδος και ίχνος εξουσιασμού, δεν μπορεί να είναι, ούτε και να λέγεται πολυεπίπεδη, γιατί σαφώς όλα τα αντιστεκόμενα κοινωνικά «κομμάτια» έχουν δείξει την πρακτική ικανότητα (ιστορικά και κοινωνικά), να μην καθαγιάζουν και αναπαράγουν σε αντίληψη και δράση τους εξουσιαστικούς διαχωρισμούς και την ιεραρχία.

Στην ίδια κοινωνικη βάση, το ζήτημα του επαναστατικού κοινωνικού συντονισμού των εξεγερσιακών - εξεγερτικών αγώνων, δεν αναφέρεται και δεν προωθείται από μηχανιστικές λογικές, στις οποίες το υποβιβάζει και τελματώνει η κάθε είδους πολιτική και οι λεγόμενες συγκλίσεις, αλλά μόνο εκεί που υπάρχουν και αναπτύσσονται συνεκτικά, ακριβή και ξεκάθαρα εγγενή και μονίμως εξελισσόμενα συστατικά του κοινωνικού λυσσαλέου ανταγωνισμού, στις προσδιορισμένες απόπειρες και προοπτικές της εξεγερτικής γενίκευσης.

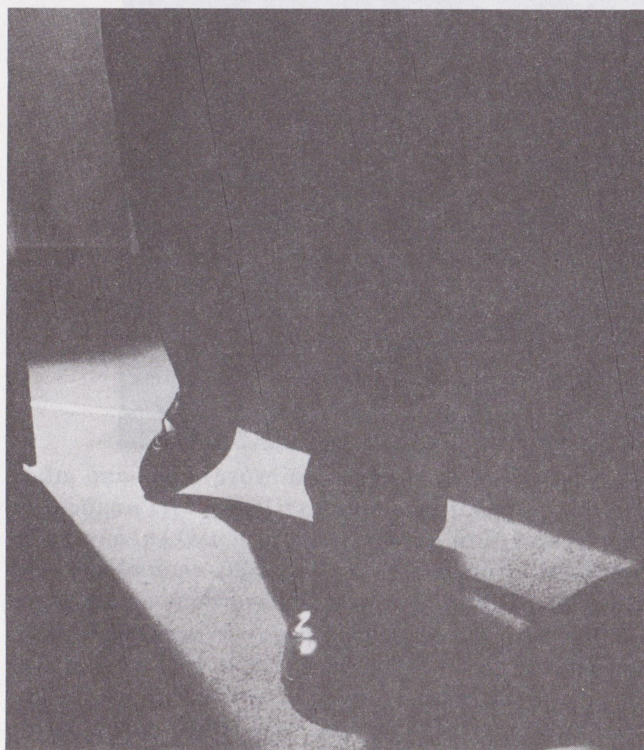
δ. **Στην κατανόηση** απ' τον κάθε καταπιεσμένο άνθρωπο που έκφρασε με ενεργητικό τρόπο την πρακτική του αντίληψη της άμεσης και αμεσολάβητης σύγκρουσης, στη βάση της ενοποίησης και σύνθεσης των διαφορετικών αντιλήψεων και ιδιαίτερων χαρακτηριστικών, απέναντι στις κρατικές επιλογές σχεδιασμού, **του ποια κατεύθυνση θα έπαιρναν σήμερα οι κοινωνικές συγκρούσεις, αν κάθε καταπιεζόμενο σύνολο ανθρώπων προωθούσε τις επιθετικές πρακτικές του αντιλήψεις και τις συνέπειές τους, στη βάση μιας οργανωμένης διάστασης της κοινωνικής δράσης,**

νει τελειωτικά όλες τις μερικοποιημένες πλευρές αυτής της ύπαρξης και διαιώνισης της κυριαρχίας, (πλευρές που σίγουρα προκύπτουν από κάθε μερική και αόμματη οπτική που πάντα στέκεται μόνο σ' αυτές, και βέβαια αδυνατεί να τις αντιμετωπίσει) όπως είναι ο τρόπος διαχείρισης της εξουσίας.

Γιατί είναι τέτοια η εξουσιαστική παραλογική, που μολύνει μέσω πολυάριθμων μέσων και μεθοδεύσεων τους ουσιαστικούς απελευθερωτικούς και βίαιους κοινωνικούς αγώνες, ώστε έχουν αρχίσει διάφοροι να πιστεύουν, για παράδειγμα, ότι αν ήταν το ΠΑΣΟΚ στην εξουσία θα άλλαζε και η ουσία της επιβολής του κράτους και του κεφάλαιου.

Και αυτό αναφέρεται, για να τονιστεί και να ξανατονιστεί, ότι εξεγερτικά γεγονότα, όπως αυτά της 10 και 11 Γενάρη 1991, επηρεάζουν και κριτικάρουν έμπρακτα τα ίδια τα θεμέλια της συνολικής κτηνωδίας της κυριαρχίας, άσχετα αν αυτό το πετυχαίνουν σε συγκεκριμένα χωροχρονικά πλαίσια και σε δοσμένες συνθήκες.

β. **Η δυναμική και αλληλοσυνθετική εξελικτική κατάσταση των διάσπαρτων και γενικών, αλλά σίγουρα εγγενών και μονίμως αναπτυσσόμενων συντελεστών και αδιαχώριστων πλευρών του υλικού κοινωνικού ανταγωνισμού.**



τα κοινωνικά «κόμματα» έχουν δείξει την πρακτική ικανότητα (ιστορικά και κοινωνικά), να μην καθαγιάζουν και αναπαράγουν σε αντίληψη και δράση τους εξουσιαστικούς διαχωρισμούς και την ιεραρχία.

Στην ίδια κοινωνική βάση, το ζήτημα του επαναστατικού κοινωνικού συντονισμού των εξεγερσιακών - εξεγερτικών αγώνων, δεν αναφέρεται και δεν προωθείται από μηχανιστικές λογικές, στις οποίες το υποβιβάζει και τελματώνει η κάθε είδους πολιτική και οι λεγόμενες συγκλίσεις, αλλά μόνο εκεί που υπάρχουν και αναπτύσσονται συνεκτικά, ακριβή και ξεκάθαρα εγγενή και μονίμως εξελισσόμενα συστατικά του κοινωνικού λυσσαλέου ανταγωνισμού, στις προσδιορισμένες απόπειρες και προοπτικές της εξεγερτικής γενίκευσης.

δ. **Στην κατανόηση** απ' τον κάθε καταπιεσμένο άνθρωπο που έκφρασε με ενεργητικό τρόπο την πρακτική του αντίληψη της άμεσης και αμεσολάβητης σύγκρουσης, στη βάση της ενοποίησης και σύνθεσης των διαφορετικών αντιλήψεων και ιδιαίτερων χαρακτηριστικών, απέναντι στις κρατικές επιλογές σχεδιασμού, **του ποια κατεύθυνση θα έπαιρναν σήμερα οι κοινωνικές συγκρούσεις, αν κάθε καταπιεζόμενο σύνολο ανθρώπων προωθούσε τις επιθετικές πρακτικές του αντιλήψεις και τις συνέπειές τους, στη βάση μιας οργανωμένης διάστασης της κοινωνικής δράσης, με όλα τα παραπάνω υποσημειωμένα προσδιοριστικά εγγενή και μονίμως εξελισσόμενα συστατικά κι έναν αντιπολιτικό ξεκάθαρο αντικρατικό κοινωνικό αδιαχώριστο λόγο και πρακτική,** πέρα από τους πραγματικούς ή και αφηρημένους προσδιορισμούς και δεδομένα, που δημιουργεί, αλλά και τοποθετεί αρκετές φορές, το λεγόμενο αυθόρμητο, δηλαδή όλα εκείνα, τα με γενικό και όχι απόλυτα διασαφηνισμένο τρόπο, αιτιατά και άμεσα αποτελέσματα σε μια άμεση βίαιη σύγκρουση.

Όλη αυτή η διαπίστωση και εκτίμηση γίνεται σε σχέση με τις **κατευθύνσεις των αδιάλλακτων κοινωνικών συγκρούσεων** στα πλαίσια της εξουσιαστικά δομημένης κοινωνίας που σαφώς με ξεκάθαρες και οργανωμένες διαστάσεις και πλευρές της ανθρώπινης κοινωνικής δράσης, «συνήθως», συντείνουν σε μια **μεγαλύτερη επιθετικότητα και καταστροφικότητα** των αντίστοιχων αγώνων απέναντι στο κράτος και το κεφάλαιο, αλλά και απεμπλέκουν και εκφράζουν την συνολικοποιημένη - σφαιρική δραστηριοποίηση και ανάδειξη των απελευθερωτικών κοινωνικών δυνατοτήτων και δυνάμεων.

Αυτές οι εκτιμήσεις, καθόλου δεν σημαίνουν κάποια υποτίμηση ή υπερτίμηση των κοινωνικών αγώνων που ξεδιπλώνονται με αυθόρμητο, αλλά αδιάλλακτο και ανε-

ξέλεγκτο τρόπο, γιατί στους ανθρώπους που αγωνίζονται για την υπόθεση της κοινωνικής ανθρώπινης απελευθέρωσης, είναι γνωστό εδώ και δεκάδες χρόνια, ότι με τον τρόπο αυτό ξεπηδάνε οι περισσότερες εξεγέρσεις και επαναστάσεις. Στην ουσία και κατ' επέκταση, κι ενώ σίγουρα δεν μπορεί να υπάρξει ένας διαχωρισμός αυθόρμητου και οργανωμένου, αποτελεί στις κοινωνικές διεργασίες τη βάση ανάπτυξης της κοινωνικής καταστροφικής σύγκρουσης, μια και από μια αναρχική επαναστατική πρακτική αντίληψη δημιουργεί τις προϋποθέσεις της εξάπλωσης και οργάνωσης της εξέγερσης. Από αυτά προκύπτει και το συχνά εκφραζόμενο απρόβλεπτο εκδήλωσης κάποιων κοινωνικών αγώνων, χωρίς όμως να δικαιολογεί τους εφησυχασμούς, όσο αφορά το απαραίτητο της αυτοοργανωμένης πρακτικής για την εκδήλωσή τους.

ε. **Στην αναρχική κοινωνική πρακτική αντίληψη**, μετά από τις εκτιμήσεις για τις κοινωνικές δυνατότητες και υλοποιημένες πρακτικές που αναδεικνύουν το παρακάτω, γενικά στον κοινωνικό υλικό ανταγωνισμό, **του μη διαχωρισμού και της μη εξύψωσης και ιεράρχησης ανθρώπων και κοινωνικών αγώνων**, από την πραγματική και σαφώς υλική βάση της κοινωνικής σύγκρουσης και κάθε ισοβαρούς (για τους επαναστατικούς απελευθερωτικούς σκοπούς και τα αλληλοπροσδιοριζόμενα μ' αυτούς μέσα) μορφής και μη ιδεατής διάστασης, (πάλι της κοινωνικής σύγκρουσης), από το συνολικοποιημένο προωθητικό δυναμικό ή απαραίτητο πολύπλευρο κοινωνικό υλικό μιας ελεύθερης κι εξισωστικής ανθρώπινης κοινωνικής συγκρότησης και οργάνωσης.

Όλο το προηγούμενο, προσδιορίζεται σε σχέση με την **προώθηση και ανάδειξη της πραγματικότητας της πολυμορφίας των κοινωνικών ανεξέλεγκτων αγώνων**, απαραίτητου συστατικού της οποιασδήποτε ξεκάθαρης αναρχικής θέσης, στάσης και δράσης, σύμφωνα και μέσα στις πραγματικές κοινωνικές συγκρούσεις και τα αυτοκαθοριζόμενα χαρακτηριστικά τους, που προσδίδουν οι ίδιοι οι αγωνιζόμενοι άνθρωποι.

Η κοινωνική υλική αξία του αντιϊεραρχικού και του μη διαχωρισμένου πηγάζει (αλλά και



κών αγώνων και των αγωνιζόμενων ανθρώπων, στη συνεχή ξεκάθαρη πορεία τους, προς μία επαναστατική απελευθερωτική κοινωνική προοπτική.

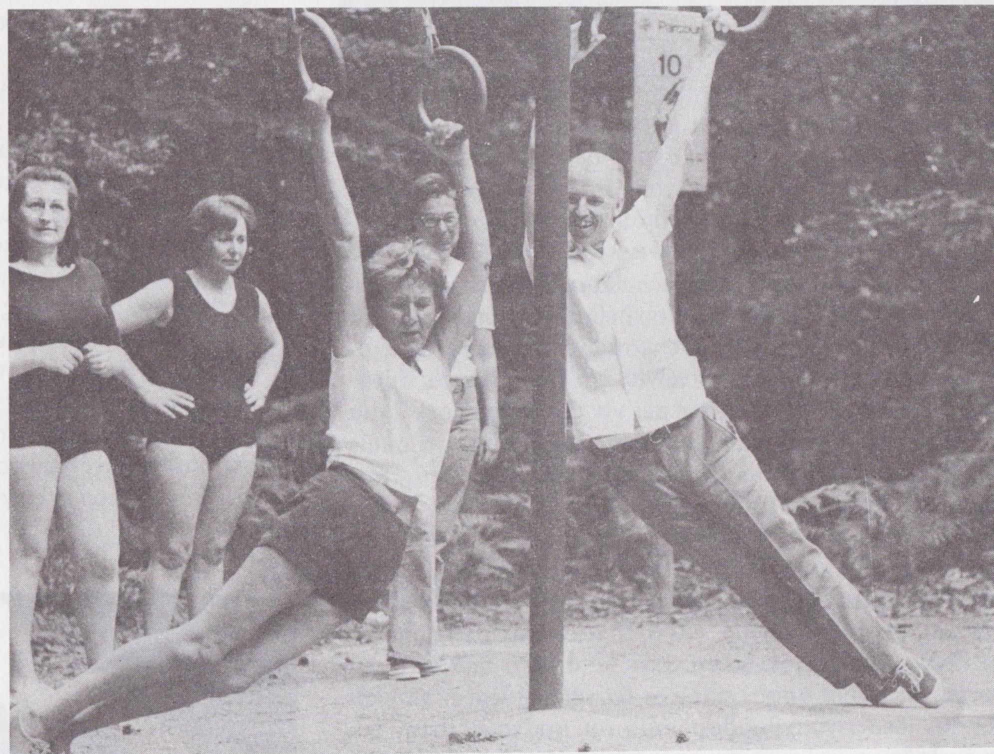
Κλείνοντας αυτά τα «σημεία» και από εκεί και πέρα, να επισημανθεί, ότι **η σημασία της οργάνωσης της δράσης** σε πρακτικές υλικές «αξίες» και σημασίες, σύμφωνα με και από την πολλαπλότητα και συνθετικότητα της αναρχικής εξεγερτικής δράσης στην αγωνιζόμενη κυριαρχούμενη κοινωνία, που **αλληλοπροσδιορίζεται σε αδιαχώριστα αντιθεσμικά μέσα και καθολικούς απελευθερωτικούς σκοπούς μιας επαναστατικής αντικρατικής συνολικοποιημένης προοπτικής**, παύει να υπάρχει, ή υπάρχει χωρίς όμως να έχει μια πολλαπλασιαστικά κοινωνική κι όχι διαχωρισμένα ποσοτική ή ποιοτική, επίπτωση και συνέπεια, όταν δεν αναδεικνύει και αναδεικνύεται αλληεπηρεασμός και αλληλοεξαρτώμενη βάση των προχωρημάτων και του συνόλου των βίαιων μεταβολών της ίδιας της αγωνιζόμενης κυριαρχούμενης κοινωνίας και ανθρώπων, με τις επιταχύνσεις που η δικιά της αυτοοργάνωση επιτρέπει και καταχτάει, ακόμα κι όταν προσπερνάει κατά πολύ τους οποιουσδήποτε αγκομαχούντες υποτιθέμενους ακολουθητές, της πολυδιάστατης κοινωνικής σύγκρουσης.

Γι' αυτές λοιπόν τις πρακτικές σημασίες - συστατικά των κοινωνικών αγώνων, που απολυτοποιούν τη βάση της σύγκρουσης, θα μπορούσαν να επισημανθούν και να τις υλοποιήσουν:

α. **Η αποφενακοποίηση και η αποκατάσταση του κοινωνικού, ανθρώπινου και υλικού στη θέση του φαντασιακού και του τελματωμένου επιθυμητού,**

κούς σκοπούς και τα αλληλοπροσδιοριζόμενα μ' αυτούς μέσα) μορφής και μη ιδεατής διάστασης, (πάλι της κοινωνικής σύγκρουσης), από το συνολικοποιημένο προωθητικό δυναμικό ή απαραίτητο πολύπλευρο κοινωνικό υλικό μιας ελεύθερης κι εξισωστικής ανθρώπινης κοινωνικής συγκρότησης και οργάνωσης.

Όλο το προηγούμενο, προσδιορίζεται σε σχέση με την **προώθηση και ανάδειξη της πραγματικότητας της πολυμορφίας των κοινωνικών ανεξέλεγκτων αγώνων**, απαραίτητου συστατικού της οποιασδήποτε ξεκάθαρης αναρχικής θέσης, στάσης και δράσης, σύμφωνα και μέσα στις πραγματικές κοινωνικές συγκρούσεις και τα αυτοκαθοριζόμενα χαρακτηριστικά τους, που προσδίδουν οι ίδιοι οι αγωνιζόμενοι άνθρωποι.



Η κοινωνική υλική αξία του αντιϊεραρχικού και του μη διαχωρισμένου πηγάζει (αλλά και αλληλοδιαμορφώνεται) από το ότι **οι κοινωνικοί αγώνες που συντείνουν και επιβοηθούν** τις **διεργασίες της ανθρώπινης απελευθέρωσης** και μόνο αυτοί, δηλαδή και οι αναρχικές επαναστατικές πρακτικές αντιλήψεις, σαν ζωντανό κι ενεργητικό τους δρων κι εξελίξιμο συστατικό, οφείλουν να μην αναδημιουργούν εξουσιαστικές σχέσεις και πρακτικές, «νέους ή παλιούς» τεχνητούς διαχωρισμούς, αλλά στοχεύοντας να καταργήσουν κάθε δομή και σχέση της εξουσιαστικά οργανωμένης κοινωνίας, **συμβάλλουν και συνεισφέρουν** πρώτιστα **στην αποκυριαρχικοποίηση του απελευθερωτικού κοινωνικού λόγου και πρακτικής** (π.χ. από κρατικές καπιταλιστικές σύμφυτες της κυριαρχίας αρχές και λογικές, όπως η αρχή του ανταγωνισμού, των ανήθικων ηθών της ελεύθερης και κάθε αγοράς, της χαοτικής επάρκειας πάντα ικανής στην εξουσιαστική αντεπαναστατική παλινόρθωση κ.λπ., κ.λπ.), **αναδεικνύοντας και εμπλουτίζοντας** σε κάθε συγκεκριμένη χωροχρονική αφορμή, **την τεράστια πρακτική ιστορική και κοινωνική σημαντικότητα της οριζόντιας αυτοοργάνωσης, στην ανάπτυξη της ισότιμης και αντιεξουσιαστικής βάσης των κοινωνικών αγώνων**, που απολυτοποιούν τη βάση της σύγκρουσης, θα μπορούσαν να επισημανθούν και να τις υλοποιήσουν:

α. **Η αποφενακοποίηση και η αποκατάσταση του κοινωνικού, ανθρώπινου και υλικού στη θέση του φαντασιακού και του τελματωμένου επιθυμητού,**

β. **ο οργανωμένος αναρχικός κοινωνικός πρακτικός λόγος** ενάντια σε κάθε ρεφορμιστική και ακόμα και αποσυνθετική και αποδιοργανωτική διάσταση της πραγματικής κοινωνικής σύγκρουσης που συμβάλλει σ' ένα κατακερματισμό, π.χ. σε πολιτικά κομμάτια, με αποτέλεσμα την ευκολότερη ελεγξιμότητα, το αφομοιώσιμο και το χωρίς καμία αντίσταση καταστελλόμενο από το Κράτος και τις «υπερκοινωνικές» ή διεθνοποιημένες λογικές και συγκροτήσεις του,

γ. **η συνολικότητα στη θέση της αποσπασματικότητας** και της αυθορμητίστικης υπεκφυγής, **η ολικότητα λόγου και πρακτικής στη θέση της μερικότητας** και του αδιέξοδου των οποιωνδήποτε μερικών λύσεων και αποτελεσμάτων, που επανορθώνουν και επιβεβαιώνουν την κρατική «λογική» και θεσμούς, **η συνθετικότητα των κοινωνικών ανθρώπινων δυνατοτήτων και δυνάμεων**, σαν μια μόνιμη

απειλή για τα «αδιαμφισβήτητα», αλλά και τη διάρθρωση του Κράτους, ο ξεκάθαρος αναρχικός κοινωνικός (και σαφώς επαναστατικός) λόγος και πρακτική, στη θέση της απομυθοποιημένης σαββούρας των μετά το Μάη του '68 «κοινωνικών κινημάτων», της στενότητας και του θεσμοκεντρισμού τους, της «αγωνιστικής» αφομοίωσης των «ηρώων» της στους κρατικούς θεσμούς και του ελευθεριασμού της στα κάθε είδους οικολογικά και φιλοτομαρίστικα απόβλητα του κοινωνικού αγώνα.



δ. **οι εξεγερτικοί τρόποι και μέθοδοι της κοινωνικής ανθρώπινης δράσης**, ενάντια στο κράτος, τους νόμους και τους θεσμούς - μηχανισμούς του, σαν τα απαραίτητα μέσα επίτευξης της απολυτοποίησης της κοινωνικής σύγκρουσης και σαν καταχτήσιμα κοινωνικά δεδομένα, που εναρμονίζονται σ' αυτό που λέγεται **οργανωμένη αναρχική κοινωνική επέμβαση** και που βέβαια στα πλαίσια των υπαρκτών λυσαλλέων ανταγωνισμών, που υφίστανται ανέμεσα στην ανθρώπινη κοινωνία και τις κρατικές δυνάμεις, δεν μπορεί και δεν πρέπει να προσδιορίζουν «μία και μόνο» λύση οργάνωσης της εξέγερσης, πάντα όμως στη βάση της αμεσότητας, της αδιαλλαξίας και των βίαιων εξεγερτικών αποπειρών.

ντας έτσι τις σύγχρονες κοινωνικές διαστάσεις και μορφές της διαχρονικής βάσης της ανθρώπινης κοινωνικής απελευθέρωσης και αποδεχόμενοι, έστω κι αν ισχυρίζονται ότι την αμφισβητούν, την πλέρια δημοκρατία του κράτους και των θεσμών.

Και μόνο μια επιφανειακή και μικρή γνώση και εμπειρία της πραγματικής κοινωνικής σύγκρουσης και των σημείων καμπής και κορύφωσής της, που εκφράζονται στα εξεγερτικά και επαναστατικά γεγονότα και δεδομένα, είναι αρκετή, όχι βέβαια από μόνη της, για να κατανοήσει ο κάθε εκμεταλλευόμενος άνθρωπος, —και αυτό θα ήταν άμεσα ορατό, αν δεν το απέτρεπαν οι ανθρωποβόρες συστηματοποιήσεις του κοινωνικού ελέγχου και της γενικευμένης χειραγώγησης—, και να δει στην πράξη σαν στοιχείο - κορμό των βίαιων απελευθερωτικών αγώνων, ότι η **ιστορική και κοινωνική διάσταση του κοινωνικού επαναστατικού αγώνα**, όντας αδιαχώριστες και αδιάβλητες, από την πιο φενακισμένη, ως την πιο εξουσιαστική συνείδηση, **συναποτελούν το τεράστιο προωθητικό δυναμικό της κοινωνικής απελευθερωτικής δράσης** και είναι τέτοιες, ξεκάθαρες και απλές, που η συνοχή και η ενότητά τους είναι, σημαίνει και όσο περνάει ο καιρός γίνεται και περισσότερο, μια από τις αδιαμφιστήτητες και θάλεγε κανείς δεδομένες, προϋποθέσεις και υλοποιημένες πεποιθήσεις του προχωρήματος και της προώθησης μιας αντιθεσμικής και αντικρατικής δραστηριοποίησης.

Σίγουρα, η τελευταία δεν γίνεται να υπάρξει από μόνη της και ξεκομένη, αν μιλήσει κανείς από την σκοπιά της γενίκευσης της, αλλά μόνο σαν συνολικότερη απόρροια και ολικό αποτέλεσμα όλων των φυγόκεντρων τάσεων του κοινωνικού υλικού λυσσαλέου ανταγωνισμού και των γενικότερων, μικρής ή μεγάλης έκτασης και διάρκειας, δυναμικών συνθέσεων και αυτοοργανωμένων πρωτοβουλιών που λαμβάνουν χώρα στα πλαίσια των κοινωνικών ανεξέλεγκτων αγώνων.

Αλλά όσο κρατικοποιημένες είναι οι απόψεις που μεταβιβάζουν σε ένα τετελεσμένο και αγύριστο παρελθόν τις κοινωνικές επαναστατικές απόπειρες και τη αναρχική ανθρώπινη δράση, αλλά τόσο επιζήμιες και παραχωρητικές ως προς τους πόντους που θελητά ή αθέλητα δίνουν στην κρατική κυριαρχία, είναι οι απόψεις που ενισχύοντας και υπερτονίζοντας το πραγματικό κοινωνικό υλικό, αμφισβητούν την ιστορική του συνέχεια και σφαιρική διάστασή του και το διασπούν από την ακατάρριπτη και σημαντική του ενότητα μέσα στις πραγματικές και πολύπλευρες συγκρούσεις.



δ. **οι εξεγερτικοί τρόποι και μέθοδοι της κοινωνικής ανθρώπινης δράσης**, ενάντια στο κράτος, τους νόμους και τους θεσμούς - μηχανισμούς του, σαν τα απαραίτητα μέσα επίτευξης της απολυτοποίησης της κοινωνικής σύγκρουσης και σαν καταχτήσιμα κοινωνικά δεδομένα, που εναρμονίζονται σ' αυτό που λέγεται **οργανωμένη αναρχική κοινωνική επέμβαση** και που βέβαια στα πλαίσια των υπαρκτών λυσαλλέων ανταγωνισμών, που υφίστανται ανέμεσα στην ανθρώπινη κοινωνία και τις κρατικές δυνάμεις, δεν μπορεί και δεν πρέπει να προσδιορίζουν «μία και μόνο» λύση οργάνωσης της εξέγερσης, πάντα όμως στη βάση της αμεσότητας, της αδιαλλαξίας και των βίαιων εξεγερτικών αποπειρών.

Η ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΞΕΓΕΡΣΗΣ

Από τα αποτελέσματα που έχει η εξάπλωση και η καθολικότητα της κρατικής κυριαρχίας σε κάθε πλευρά και διάσταση της ανθρώπινης και κοινωνικής ζωής, μέσα από τις ανάλογες και αντίστοιχες δικλείδες ασφαλείας που διανθίζουν και εκπληρώνουν τον ιδεολογικό βομβαρδισμό του κράτους, (στην ουσία ένα μέρος από την πιο κτηνώδικη υλική επιβολή), με χιλιάδες απάνθρωπους κι αντικοινωνικούς θεσμούς και δομές, είναι η **μεθοδευμένη αποδόμηση και επιμέριση του ιστορικού και κοινωνικού** τομέα της αδιάσπαστης κοινωνικής διαπάλης, στο επίπεδο των κυριαρχικών «αντιλήψεων», αλλά και σ' αυτό των αντιτιθέμενων στο καθεαυτό εγκληματικό εξουσιαστικό σύστημα, απελευθερωτικών κοινωνικών πρακτικών.

Δεν είναι τυχαία η εμφάνιση δήθεν επαναστατών, που έχοντας γίνει έρμαια του παραπάνω σχεδιασμού και προσπαθώντας να δικαιολογήσουν την αφομοίωση, τον εφησυχασμό και την μιζέρια τους, στην εξελικτική πορεία της καθεστωτικοποίησης τους, αποδίδουν στο «παρελθόν» τις κοινωνικές πραγματικότητες και δυνατότητες των αγωνιζόμενων εξουσιαζόμενων ανθρώπων, για την κατάκτηση και αποκατάσταση, σ' όλο το κοινωνικό εύρος, της αναρχίας και της κοινωνικής επανάστασης, αφαιρώ-

θάλεγε κανείς δεδομένες, προϋποθέσεις και υλοποιημένες πεποιθήσεις του προχωρήματος και της προώθησης μιας αντιθεσμικής και αντικρατικής δραστηριοποίησης.

Σίγουρα, η τελευταία δεν γίνεται να υπάρξει από μόνη της και ξεκομένη, αν μιλήσει κανείς από την σκοπιά της γενίκευσης της, αλλά μόνο σαν συνολικότερη απόρροια και ολικό αποτέλεσμα όλων των φυγόκεντρων τάσεων του κοινωνικού υλικού λυσσαλέου ανταγωνισμού και των γενικότερων, μικρής ή μεγάλης έκτασης και διάρκειας, δυναμικών συνθέσεων και αυτοοργανωμένων πρωτοβουλιών που λαμβάνουν χώρα στα πλαίσια των κοινωνικών ανεξέλεγκτων αγώνων.

Αλλά όσο κρατικοποιημένες είναι οι απόψεις που μεταβιβάζουν σε ένα τετελεσμένο και αγύριστο παρελθόν τις κοινωνικές επαναστατικές απόπειρες και τη αναρχική ανθρώπινη δράση, αλλά τόσο επιζήμιες και παραχωρητικές ως προς τους πόντους που θελητά ή αθέλητα δίνουν στην κρατική κυριαρχία, είναι οι απόψεις που ενισχύοντας και υπερτονίζοντας το πραγματικό κοινωνικό υλικό, αμφισβητούν την ιστορική του συνέχεια και σφαιρική διάστασή του και το διασπούν από την ακατάρριπτη και σημαντική του ενότητα μέσα στις πραγματικές και πολύπλευρες συγκρούσεις.



Γίνονται αυτές οι επισημάνσεις, για να εξηγηθεί, ότι από μια αναρχική επαναστατική οπτική, που ούτε εθελοτυφλεί, αλλά και ούτε αεροβατεί, **το ζήτημα της οργάνωσης της εξέγερσης, που όντως έχει απασχολήσει αρκετούς αγωνιζόμενους ανθρώπους εδώ και πολλές δεκάδες χρόνια, για να έχει την πραγματική γνήσια δημιουργική ολική συνέπεια πάνω στη σύγχρονη πραγματικότητα, πρέπει και μπορεί να ειδωθεί στην αρχική του περίτρανη απολυτότητα και καθαρότητα, αδιάσπαστο και ενεργητικά αντιληπτό στην πολύμορφη ιστορική κοινωνική υλική του βάση**, που έθεσε, μέσα από πολυάριθμες επίπονες και απελευθερωτικές προσπάθειες, η συνολικότητα της ίδιας της κοινωνικής διεργασίας.

Όταν μετά την Κομμούνα του Παρισιου φτιαχνόταν και δρούσε η Αναρχική Διεθνής, ή μετά από κάθε προσπάθεια της οργανωμένης εξέγερσης αποτέλεσμα ακόμα και διαφορετικών, αλλά όχι αλληλοαναιρούμενων αντιλήψεων (αναρχικών και επαναστατικών) κανείς δεν υποτιμούσε ή υπερτιμούσε, (και είναι αστείες έως αστικές οι απόψεις που λένε ότι οι επαναστατημένοι άνθρωποι δεν έχουν συναίσθηση αυτού που κάνουν), ότι **οι απελευθερωτικές δυνάμεις και δυνατότητες ολάκερων πληθυσμών εξουσιαζόμενων ανθρώπων** έμπαιναν στην πραγματική βάση που, θα τοποθετούσε και τοποθετεί σε απόλυτες και ουσιαστικές διαστάσεις, τις κοινωνικές επαναστατικές συνολικότητες και πραγματικότητες, αλλά και στην απαραίτητη «πορεία διέλευσης», για μια απελευθερωμένη ακρατική κοινωνία.

Αυτό έγινε και στις ένοπλες εξεγέρσεις των αγροτικών περιοχών της Αχαΐας και της Ηλείας και στην εξέγερση των μεταλλορύχων της Σερίφου, σαν ενεργικό αποτέλεσμα της αναρχικής αμεσολάβητης δράσης, στο τέλος του περασμένου αιώνα και από τους ιταλικούς αναρχοσυνδικαλιστικούς εργατικούς πυρήνες των αρχών του αιώνα, μέχρι στην τεράστια παράδοση που οδήγησε στην Ισπανία του '36, στην πιο καθορισμένη κοινωνική επανάσταση του αιώνα, απέναντι στο ιστορικό κράτος και τον καπιταλισμό (χωρίς να απαλείφονται οι παράγοντες που την ξεπούλησαν από τα μέσα).

Και δεν είναι τυχαίο που τα μαρξιστικά πρότυπα εξέγερσης, με γνωστούς σκοπούς και μέσα, ευθυγράμμισαν και εγκολπώθηκαν τα πιο δυναμικά χαρακτηριστικά των πρώτων οργανωμένων εξεγέρσεων, στο επίπεδο της βιομηχανοποιημένης κρατικής οικονομίας, ώστε έφτασαν να τις δυσφημίζουν, όταν πολύ γρήγορα επαληθεύτηκε ο κρατικός εξουσιαστικός τους ρόλος και όπως οι αναρχικοί

αγώνων, τις υλικές δυνατότητες και δυνάμεις μιας «περιορισμένης», οργανωτικά και κοινωνικά, εξέγερσης, **με τη γενικευμένη εξέγερση** ή σαφέστερα με τις έμπρακτες προϋποθέσεις γενίκευσης της εξέγερσης, αλλά και με τα ιστορικά και κοινωνικά δεδομένα και δρώμενα κάθε κοινωνικής επανάστασης.

Όσο κατακρεουργητικές, για την αγωνιζόμενη ανθρώπινη κοινωνία, είναι οι εξουσιαστικές και κρατιστικές λογικές, που διαχωρίζουν ανέκαθεν την ατομικότητα από τη συλλογικότητα, τον άνθρωπο από την κοινωνία της εξέλιξης των υλικών δεδομένων και την αδιαχώριστη πνευματική και ηθική διάσταση της φύσης της, αλλά και της απελευθερωτική κοινωνική αντιπολιτική βία, που εκφράζεται στις κοινωνικές συγκρούσεις, σε «ατομική και μαζική», άλλο τόσο επιζήμιες και ηλίθιες είναι οι λογικές που αρνούνται τις δυνατότητες του προχωρήματος της «περιορισμένης» εξέγερσης, από την άποψη της χρησιμότητας και του απαραίτητου της οργανωμένης εξέγερσης, αλλά ακόμα περισσότερο ανεδαφικές και αφομοιώσιμες είναι οι αντιϊστορικές λογικές, που αδυνατοποιούν και αποκλείουν τα κοινωνικά δεδομένα της εξέγερσης και της κοινωνικής επανάστασης, μέσα στα πλαίσια μιας σύγκρουσης ικανής να αφομοιωθεί και χρησιμοποιηθεί από το κράτος.

Όπως μόνο από επιστήμονες - εγκληματίες στα χειρουργεία εγκεφάλων και λοβοτομών «γίνεται» να διασπαστούν τα αλληλένδετα και αδιάχώριστα εξέγερσης και κοινωνικής επανάστασης, άλλο τόσο, μόνο από τις διαθλασμένες κρατικές - καπιταλιστικές αξίες και θεσμίσεις μπορούν να συνταυτιστούν, (ενώ η πραγματική τους ανταγωνιστικότητα με τα εξεγερτικά προτάγματα τα εξοντώνει), συνδικαλιστικές λογικές δήθεν αυτόνομων συνδικάτων, ρεφορμιστικές μαζοποιητικές συναθροίσεις, χιπποελευθεριάζουσες «κινηματικές λογικές», αστικοποιούμενες μηδενολάγνες φαντασιακές δήθεν πρακτικές, με την οργανωμένη κοινωνική επέμβαση και τον εξεγερτικό αγώνα.

Η μεταλλαγή των δομών, σχέσεων και θεσμών της κυριαρχίας στο πέρασμα από τη βιομηχανική κρατική οικονομία σε μια μεταβιομηχανοποιημένη, όσο κι αν δεν μπορεί σαφώς να επηρεάσει τις επαναστατικές απελευθερωτικές προοπτικές και την αναρχική κοινωνική δράση, αποκλείει, αφού βέβαια έχει αφομοιώσει, κάποιες από τις μεθόδους του παρελθόντος, όπως π.χ. η αναρχοσυνδικαλιστική, η εργατοκεντρική κ.λπ. της γενικότερης κατεύθυνσης οργάνωσης της εξέγερσης, στην οποία κα-

ση που, θα τοποθετούσε και τοποθετεί σε απόλυτες και ουσιαστικές διαστάσεις, τις κοινωνικές επαναστατικές συνολικότητες και πραγματικότητες, αλλά και στην απαραίτητη «πορεία διέλευσης», για μια απελευθερωμένη ακρατική κοινωνία.

Αυτό έγινε και στις ένοπλες εξεγέρσεις των αγροτικών περιοχών της Αχαΐας και της Ηλείας και στην εξέγερση των μεταλλορύχων της Σερίφου, σαν ενεργικό αποτέλεσμα της αναρχικής αμεσολάβητης δράσης, στο τέλος του περασμένου αιώνα και από τους ιταλικούς αναρχοσυνδικαλιστικούς εργατικούς πυρήνες των αρχών του αιώνα, μέχρι στην τεράστια παράδοση που οδήγησε στην Ισπανία του '36, στην πιο καθορισμένη κοινωνική επανάσταση του αιώνα, απέναντι στο ιστορικό κράτος και τον καπιταλισμό (χωρίς να απαλείφονται οι παράγοντες που την ξεπούλησαν από τα μέσα).

Και δεν είναι τυχαίο που τα μαρξιστικά πρότυπα εξέγερσης, με γνωστούς σκοπούς και μέσα, ευθυγράμμισαν και εγκολπώθηκαν τα πιο δυναμικά χαρακτηριστικά των πρώτων οργανωμένων εξεγέρσεων, στο επίπεδο της βιομηχανοποιημένης κρατικής οικονομίας, ώστε έφτασαν να τις δυσφημίζουν, όταν πολύ γρήγορα επαληθεύτηκε ο κρατικός εξουσιαστικός τους ρόλος και όπως οι αναρχικοί είχαν επισημάνει και αντιταχθεί, κάνοντας αρκετό απλό κόσμο καταπιεσμένων να πιστεύει ότι οργάνωση σημαίνει εξουσιαστική εκμετάλλευση.

Στο σημείο αυτό, δεν είναι επίσης τυχαίο, ότι ανέκαθεν οι μαρξιστές, σαν ένα αδιάψευστο κομμάτι του συστήματος κυριαρχίας, δεν παρέβλεπαν ποτέ να κατηγορούν τους αναρχικούς και τον επαναστατιμένο κόσμο των καταπιεσμένων ανθρώπων, για έλλειψη οργάνωσης και προοπτικής, προσπαθώντας έτσι να εξαφανίσουν τις αληθινές απελευθερωτικές δυνάμεις της κοινωνίας. Χαρακτηριστικό αυτού, είναι η παντελής αφάνεια των αναρχικών από τις κοινωνικές - ταξικές συγκρούσεις στο ελλαδικό χώρο από το 1920 και περίπου για πενήντα χρόνια, σαν περίτρανη απόδειξη της καταστολής, χειραγώγησης και εγκόλπωσής τους, μαζί με τους αληθινούς κοινωνικούς αγώνες, στα σοσιαλιστικά και κομμουνιστικά κόμματα.

Παρ' όλα αυτά, **η οργάνωση της εξέγερσης**, προς επαναστατικές απελευθερωτικές κατευθύνσεις και στη βάση της αναρχικής καθαρότητας και ιστορικής κοινωνικής συνέχειας, αντιμετωπίζει παραδείγματα όπως το τελευταίο, αφομοίωσης στο «εσωτερικό» της, αλλά το σημαντικότερο, **αλληλοσυνδέει, μέσα στην πραγματικότητα των κοινωνικών ανεξέλεγκτων και μη αφομοιώσιμων** από το κράτος.

Όπως μόνο από επιστήμονες - εγκληματίες στα χειρουργεία εγκεφάλων και λοβοτομών «γίνεται» να διασπαστούν τα αλληλένδετα και αδιάχώριστα εξέγερσης και κοινωνικής επανάστασης, άλλο τόσο, μόνο από τις διαθλασμένες κρατικές - καπιταλιστικές αξίες και θεσμίσεις μπορούν να συνταυτιστούν, (ενώ η πραγματική τους ανταγωνιστικότητα με τα εξεγερτικά προτάγματα τα εξοντώνει), συνδικαλιστικές λογικές δήθεν αυτόνομων συνδικάτων, ρεφορμιστικές μαζοποιητικές συναθροίσεις, χιπποελευθεριάζουσες «κινηματικές λογικές», αστικοποιούμενες μηδενολάγνες φαντασιακές δήθεν πρακτικές, με την οργανωμένη κοινωνική επέμβαση και τον εξεγερτικό αγώνα.

Η μεταλλαγή των δομών, σχέσεων και θεσμών της κυριαρχίας στο πέρασμα από τη βιομηχανική κρατική οικονομία σε μια μεταβιομηχανοποιημένη, όσο κι αν δεν μπορεί σαφώς να επηρεάσει τις επαναστατικές απελυθερωτικές προοπτικές και την αναρχική κοινωνική δράση, αποκλείει, αφού βέβαια έχει αφομοιώσει, κάποιες από τις μεθόδους του παρελθόντος, όπως π.χ. η αναρχοσυνδικαλιστική, η εργατοκεντρική κ.λπ. της γενικότερης κατεύθυνσης οργάνωσης της εξέγερσης, στην οποία κατεύθυνση, αυτές οι μεθοδολογίες πάντα αμφισβητούνταν, —από τις αναρχικές επαναστατικές πρακτικές αντιλήψεις—, ότι ανήκαν.

Κι αυτό, όχι βέβαια μέσα από μια λογική απαντητικοτητας και τακτικής αναδίπλωσης απέναντι στις «νέες τεχνολογικές εξελίξεις», αλλά μόνο από την αδιάσπαστη ιστορική κοινωνική πραγματικότητα, (με βάση και σημείο αναφοράς πάντα τους απελευθερωτικούς αγώνες), που δημιούργησαν οι ίδιοι οι κρατικοδίαιτοι εκπορνευτές των «επαναστατικών υποκειμένων», αλλά και τα ίδια τα «επαναστατικά υποκείμενα», στην πόρτα όχι μιας ανύπαρκτης υλικής —έτσι κι αλλιώς— ευημερίας, αλλά στην εκ βάθρων έλλειψη κάθε προοπτικής αναθέρμανσης της κοινωνικής σύγκρουσης, από διαχωρισμένες και στέρεα αντιεξεγερτικές βάσεις και κριτήρια.

Από κει και πέρα, θα ήταν αυτονόητο σε μια προσπάθεια ανάπτυξης (κι όχι κουτσουρέματος και ευχουχισμού) της ιστορικής αναρχικής κοινωνικής δράσης, ότι τα **δεδομένα και τα υλικά σύνθεσης μιας οργανωμένης εξέγερσης, με απελευθερωτικά και αντικρατικά συνολικά χαρακτηριστικά, είναι υποχρεωμένα και ικανά, να αλληλοσυνδυάζουν και αλληλοσυνδυάζονται με όλα τα αναπαλλοτρίωτα, μη αφομοιώσιμα και μη ελέγξιμα δομικά και λειτουργικά συστατικά των πραγματικών απελευθερωτικών**



αποπειρών, όπως έχουν αναδειχθεί από γνωστές και λιγότερο γνωστές πλευρές, απαλλαγμένες από το φιλτράρισμα των κρατικών καθεστωτικών μέσων, αν αρκετές λανθασμένες αντιλήψεις και πρακτικές δεν υπέθεταν ότι «πολλά έχουν αλλάξει».

Οι πραγματικές κοινωνικές συνθήκες, όχι μόνο δεν δικαιολογούν τον πεσσιμισμό και τις μισές αλήθειες, αλλά αντίθετα **απαιτούν τη συνολική εκτίμηση που αλληλοπροσδιορίζει τα σημαντικά στοιχεία της απελευθερωτικής αν-**

αποπειρών, όπως έχουν αναδειχθεί από γνωστές και λιγότερο γνωστές πλευρές, απαλλαγμένες από το φιλτράρισμα των κρατικών καθεστωτικών μέσων, αν αρκετές λανθασμένες αντιλήψεις και πρακτικές δεν υπέθεταν ότι «πολλά έχουν αλλάξει».

Οι πραγματικές κοινωνικές συνθήκες, όχι μόνο δεν δικαιολογούν τον πεσσιμισμό και τις μισές αλήθειες, αλλά αντίθετα **απαιτούν τη συνολική εκτίμηση που αλληλοπροσδιορίζει τα σημαντικά στοιχεία της απελευθερωτικής ανθρώπινης δράσης.**

Κάθε επιβοηθητική διάσταση στο ζήτημα της οργάνωσης της εξέγερσης, όπως είναι οι αυτοοργανωμένες πρωτοβουλίες σε αντιιεραρχική και ισότιμη βάση, τα δίκτυα κ.ά. **είναι η απαραίτητη προϋπόθεση της ευρύτερης ανάπτυξης του κοινωνικού πολέμου**, χωρίς αυτό να υποσημαίνει, ότι η οργανωμένη κοινωνική επέμβαση έχει «ανάγκη» από ένα και μόνο συγκεκριμένο χαρακτήρα και καταλυτικό τρόπο επέμβασης και άμεσες δραστηριότητες.

Το τελευταίο, επεξηγείται μόνο στην πραγματική υλική βάση, ότι **η αναρχική κοινωνική δράση δεν είναι το αποτέλεσμα μιας μονοδιάστατης οργανωτικής και οργανωμένης πρακτικής αντίληψης, αλλά, αντίθετα, προκύπτει σαν ένα σύνολο υλικών προσδιορισμών, ανθρώπων και κοινωνικών αγώνων, που φυσικά δεν είναι ανταγωνιστικοί και δεν αλληλοαναιρούνται, αλλά εκφράζουν όλα τα απαραίτητα συνθετικά στοιχεία του αναρχικού λόγου και πρακτικής, στη βάση του απελευθερωτικού αγώνα των ανθρώπων.**

ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ
Τεύχος 5



ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ



ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ
Τεύχος 6

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ





ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ



ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Η ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ
εκδίδεται από την

Άνθρωπος και κοινωνία στη σημερινή πραγματικότητα
Η σημασία της οργάνωσης της δράσης
Η οργάνωση της Εξέγερσης

Η ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ
εκδίδεται από την:
ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ
ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΩΘΗΣΗ
ΤΗΣ ΑΝΤΙΘΕΣΜΙΚΗΣ - ΑΝΤΙΣΥΝΑΙΝΕΤΙΚΗΣ
ΑΝΑΡΧΙΚΗΣ ΔΡΑΣΗΣ

ΧΡΟΝΟΣ ΤΡΙΤΟΣ
ΤΕΥΧΟΣ 7
ΜΑΡΤΗΣ 1983

ΣΥΣΠΕΙΡΩΣΗ ΑΝΑΡΧΙΚΩΝ
ΤΘ 30658 - ΤΚ 10033
ΑΘΗΝΑ

ΑΝΑΡΧΙΚΟΣ ΠΥΡΗΝΑΣ «ΧΩΡΙΣ ΕΞΟΥΣΙΑ»
ΤΘ 30267 - ΤΚ 10033
ΑΘΗΝΑ

Δρχ. 500

ΘΕΩΡΗΣΗ

Τεύχος 7



αποπειρών, όπως έχουν αναδειχθεί από γνωστές και λιγότερο γνωστές πλευρές, απαλλαγμένες από το φιλτράρισμα των κρατικών καθεστωτικών μέσων, αν αρκετές λανθασμένες αντιλήψεις και πρακτικές δεν υπέθεταν ότι «πολλά έχουν αλλάξει».

Οι πραγματικές κοινωνικές συνθήκες, όχι μόνο δεν δικαιολογούν τον πεσσιμισμό και τις μισές αλήθειες, αλλά αντίθετα **απαιτούν τη συνολική εκτίμηση που αλληλοπροσδιορίζει τα σημαντικά στοιχεία της απελευθερωτικής ανθρώπινης δράσης.**

Κάθε επιβοηθητική διάσταση στο ζήτημα της οργάνωσης της εξέγερσης, όπως είναι οι αυτοοργανωμένες πρωτοβουλίες σε αντιϊεραρχική και ισότιμη βάση, τα δίκτυα κ.ά. **είναι η απαραίτητη προϋπόθεση της ευρύτερης ανάπτυξης του κοινωνικού πολέμου**, χωρίς αυτό να υποσημαίνει, ότι η οργανωμένη κοινωνική επέμβαση έχει «ανάγκη» από ένα και μόνο συγκεκριμένο χαρακτήρα και καταλυτικό τρόπο επέμβασης και άμεσες δραστηριότητες.

Το τελευταίο, επεξηγείται μόνο στην πραγματική υλική βάση, ότι **η αναρχική κοινωνική δράση δεν είναι το αποτέλεσμα μιας μονοδιάστατης οργανωτικής και οργανωμένης πρακτικής αντίληψης, αλλά, αντίθετα, προκύπτει σαν ένα σύνολο υλικών προσδιορισμών, ανθρώπων και κοινωνικών αγώνων, που φυσικά δεν είναι ανταγωνιστικοί και δεν αλληλοαναιρούνται, αλλά εκφράζουν όλα τα απαραίτητα συνθετικά στοιχεία του αναρχικού λόγου και πρακτικής, στη βάση του απελευθερωτικού αγώνα των ανθρώπων.**